बालमैत्री स्थानीय शासन

गाउँपालिका स्तरीय बाल वस्तुगत विवरण/स्थिति प्रतिवेदन

"समृद्ध धुर्कोट : हाम्रो शान"

धुर्कोट गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

बर्बोट, गुल्मी
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

विषय सूची

भाग -१ परिचय 1

१.१. स्थिति प्रतिवेदनको परिचय 1

१.२. धुर्कोट गाउँपालिकाको परिचय 3

१.२.१. भौगोलिक अवस्थिति 4

१.२.४. हावापानी भू-उपयोग 5
१.२.५. ऐतिहासिक पृष्ठभूमि तथा विशेषता 5
१.२.७ धुर्कोट गाउँपालिका अन्तर्गत प्रमुख व्यवसाय तथा रोजगारीको अवस्थाः 6
१.३. वडा परिचय 8
१.४.बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा 14
१.४ बालबालिकाको परिभाषा तथा बालमैत्री स्थानीय शासनकोआवश्यकता 15
१.४.१.बालबालिका 15
१.४.२. बालबालिकाको परिभाषा 16
१.४.३. बालमैत्री स्थानीय शासनको सोचः 16
१.५.१ बालबालिका सम्बन्धी विद्यमान ऐन कानुनहरूः 21
१.५.२ धुर्कोट गाउँपालिकाले बालबालिका सम्बन्धी निर्माण गरेका कानुन तथा कार्यविधिहरु 30
१.५.३ वडा तथा गाउँपालिका स्तरीय योजनामा बालबालिका सम्बन्धी कार्यक्रमहरूः 31
१.६. बालमैत्री स्थानीय शासनको अवसर,चुनौती रसमस्याहरु 33
१.६.१. धुर्कोट गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासनको अवसर 33
भाग २ - बालबालिकाको विद्यमान अवस्था 37

२.१ विभिन्न उमेर समूहका बालबालिका 37

२.१.१ वडा अनुसारको कुल जनसंख्या 37

२.१.२ उमेर अनुसारको बालबालिका 38

२.१.३ जन्म दर्ताको अवस्था 38

२.१.४ मातृभाषा अनुसारको घरधुरी संख्या 39

२.१.५ वडा अनुसार पेशागत विवरण(पारिवारिक) 39

२.१.६ परिवार संख्या, बालबालिका संख्या र जनसंख्या विवरण 39

२.२ बालश्रमको अवस्था 39

२.३ सडक बालबालिका 39

२.४ बालयौन शोषण र दुर्व्यवहारको अवस्था 40

२.५ अपाङ्गता भएका बालबालिका 40

२.६ बालबालिका सम्बन्धी घटनाहरु 40

२.७ बालविवाहको अवस्थाः बालविवाह सम्बन्धी विवरणः विवाह दर्ताको आधारमा 41

२.७. बालबालिका र एच.आई.भी एड्स 42

३.१ बाल अधिकार 42

३.१.१ बालदिवस र बालबालिका 43

३.२ बाँच्न पाउने अधिकार र बालबचाउ 44

३.२.१ (क) स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण 45

३.२.१. (ख) गर्भवती आमाहरुले गर्भजाँच गराएको चक्की खाएको तथा टिडी खोप लगाएको 46

३.२.१ (ग) दक्ष जनशक्तिबाट सुत्केरी गराउने महिलाहरुको विवरण 47

३.२.१. (ङ) सुत्केरी पश्चातको आमा जाँच र नवशिशु जाँचको अवस्था 49

३.२.१. (ज) आयोडिन नुनको प्रयोग 51

३.२.१. (ञ) ख्याउटे, पुड्को, कमतौलका बालबालिका संख्या 53

३.२.१ (ट) अति कडा कुपोषित बालबालिका संख्या 54

३.२.१ (ठ) स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति संरचनामा बालबालिका संख्या 56

वडागत सूचक प्राप्तिको विद्यमान अवस्थाः 57

३.२.२ बाल बचाउका सूचक प्राप्तिको विद्यमान अवस्थाः274

३.३. बालसंरक्षणको अधिकार 287

३.३.१ बाल संरक्षण 288

३.३.२ बाल संरक्षण प्रणाली 288

३.३.३ बालसंरक्षणको क्षेत्रमा गरिएका मुख्य कार्यहरु 289

३.३.४ जन्मदर्ता भएका बालबालिकाहरुको विवरण 289

३.३.५ बालविवाह सम्बन्धी विवरणः विवाह दर्ताको आधारमा 290
३.४ बाल संरक्षणको सूचक प्राप्तिको विद्यमान अवस्थाः 291
३.५ बालविकासको अधिकार 302
३.५.१ बालविकास 302
३.५.२ बालविकासको क्षेत्रमा गरिएका कार्यहरुः 302
३.४.३ (क) विद्यालयको विवरण 304
३.४.३ (ख) विद्यालय अनुसार बालविकास केन्द्र/ पूर्व प्रा.वि.मा भर्ना भएका बालबालिकाहरु 308
३.४.३.(ग) वडा अनुसार बालविकास केन्द्र/ पूर्व प्रा.वि.मा भर्ना भएका बालबालिकाहरुको विवरण 317
३.४.३.(ङ) सामुदायिक तथासंस्थागत विद्यालय खानेपानी तथा शौचालयको अवस्था 318
३.४.३.(च) सामुदायिक तथासंस्थागत विद्यालयमा बाल समूहको सहभागिता, अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन, बालमैत्री आचारसंहिता पालनाको अवस्थाः 322
३.४.३ (छ) विद्यालयमा पूर्वाधार (कक्षा कोठा, फर्निचर, खेलमैदान, खानेपानी धारा) बालमैत्री अपांगमैत्री र सुरक्षितको अबस्था 327
३.४.३ (ज) विद्यालयमा कुहिने र नकुहिले फोहोर अलग अलग व्यवस्थापनको अबस्था 331
३.४.४ बाल विकास सूचक प्राप्तिको विद्यमान अवस्थाः 338
३.५.२ (क) वडा स्तरका बालसमूह विवरण 343

३.५.२ (ख) वडा स्तरका बाल सञ्जाल विवरण 344
३.५.२ (ग) धुर्कोट गाउँ बाल सञ्जालका पदाधिकारीहरुको बिबरण 345
३.५.२ (घ) विभिन्न समिति संरचनाहरुमा बाल सहभागिता346
३.५.२ (ङ) बाल सहभागिता सूचक प्राप्तिको विद्यमान अवस्थाः 348
३.६.१ संस्थागत संरचनाहरु 357
३.६.२ बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ समिति 358
३.६.२ गाउँस्तरीय बालअधिकार समिति 359
३.६.४ बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन सहजीकरण समिति 360
३.५.१. सहजकर्ताहरुको विवरण 361
३.५.२ (ङ) संस्थागत विकास सूचक प्राप्तिको विद्यमान अवस्थाः 362

भाग ४-बालबालिका सम्बन्धी योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनको अवस्था 369

४.१ योजना तर्जुमाः 369

४.२ बालबालिकाको लागि स्थानीय विकास योजनाः 369

४.२.१ बालसंरक्षण कार्ययोजना -२०८२ 369
४.२.२ बालबालिकाको लगानी योजनाः 375

४.३ योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन 377

४.३.१ अनुगमनका लागि प्रयोग गरिएको चेकलिष्टको नमूना । 378

भाग५ - बालबालिका सम्बन्धी भएका कार्यहरुको उपलब्धी 405

५.१ दिगो विकास लक्ष्य र बालबालिका 405

५.२ बाल शिक्षा 406

५.३ बाल स्वास्थ्य 407

५.४ खानेपानी तथा सरसफाइ 409

५.५ बालअपराध र बालन्याय 411

५.६ बृहत विद्यालय सुरक्षाः 413

कार्यक्रमका झलकहरुः 414

भाग -१ परिचय

१.१. स्थिति प्रतिवेदनको परिचय

बाल अधिकारकासिद्धान्तलाईआत्मसात गरी नेपाल सरकारले संयुक्त राष्ट्र संघको बालअधिकार सम्बन्धी महासन्धि, १९८९ लाई सन् १९९० को १४ सेप्टेम्बरमा (२९ भदौ २०४७) अनुमोदन गरेपछि महासन्धिको मूलभूत विषयहरु संविधानहरुमा सम्बोधन हुँदै कार्यान्वयनमा आएको छ। नेपालको संविधान, २०७२ ले बालबालिकाको हकलाई मौलिक हकको रुपमा व्यवस्था गरी बालबचाउ, बालसंरक्षण, बालविकास र बालसहभागिता जस्ता विषयहरु समेटी सर्वाङ्गीण विकासको प्रत्याभूत गरेको छ। बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ र बालबालिका सम्बन्धी नियमावली, २०७७ लागू भई कार्यान्वयनमा आउन थालेको छ। यसै गरी स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ परिच्छेद ३ दफा १२ को (ग)ले बालमैत्री स्थानीय शासनलाई सम्बोधन गरेको अवस्था छ। बालअधिकार सम्बन्धी महासन्धिको धारा १ मा भएको व्यवस्थाअनुसार १८ वर्षमुनिका जनसंख्यालाई बालबालिका भनी परिभाषित गरिएको छ। बालबालिकाको विषय आवधिक योजना र दिगो विकास लक्ष्यमा समेत प्राथमिकताका साथ समावेश भएको पाइन्छ। बालबालिकाको शिक्षा, स्वास्थ्य, पोषण,संरक्षणका विषयहरुमा उल्लेख्य कार्यहरु हुँदै आएको पाइन्छ।

बालअधिकारका समग्र पक्षको प्रवर्धनका लागि बालमैत्री स्थानीय शासन स्थानीय तहमा सुशासन अभिवृद्धि गर्न ल्याइएको शासकीय अवधारणा हो। नेपालको संविधानमा भएको बालअधिकार सम्बन्धी व्यवस्था, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४परिच्छेद ३ दफा १२ को ग, बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५, बालअधिकार सम्बन्धी अन्तराष्ट्रिय महासन्धि CRC,१९८९, नेपालको अन्य कानुन, नीति तथा कार्यक्रमहरुले समेत बालअधिकारको समग्र पक्षलाई सम्बोधन गरेको छ। स्थानीय सरकारको रुपमा रहेको यसगाउँपालिकाकानागरीकको नजिकमा रहेर सेवा प्रवाह गर्ने स्थानीय तहको रुपमा स्थापित भएको छ। यसै सन्दर्भमा बालअधिकारको विषयलाई स्थानीय तहको समग्र नीति,कार्य पद्धति,ब्यवहार र प्रणालीमा कार्यान्वयनमा लैजान उपयुक्त देखिन्छ।

बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन तथा कार्यान्वयनका सन्दर्भमा धुर्कोट गाउँपालिकाले मिति २०८१।०५।२९ गते देखि नै अवलम्बन गरी वडा तथा गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासन अवधारणालाई सुनिश्चित गर्दै बालमैत्री स्थानीय

शासन कार्यान्वयन निर्देशिका, २०७८ तथा घोषणा कार्यविधि, २०७९ बमोजिम आवश्यक बजेट व्यवस्थापनगरी बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सूचकहरु पूरा गर्ने चरणमा बालमैत्री स्थानीय शासनका विविध क्रियाकलापहरुसञ्चालन गर्दै आइरहेको छ। धुर्कोट गाउँपालिकाका ७ वटै वडा सहित सिङ्गो गाउँपालिकालाई बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने निर्णयका साथ निरन्तर बालमैत्री गतिविधिहरु अगाडि बढाइएको छ । जसका कारण हाल वडागत रुपमा २०८२ चैत्र १५ देखि २८ सम्म सूचकहरुकोअन्तिम अवस्था मापन गरी धुर्कोट गाउँपालिका बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त घोषणाको अन्तिम चरणमा आइपुगेको अवस्थाछ । बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणाको लागि घोषणमात्रनभईदीर्घकाल सम्म टिकाउने औजार समेत रहेको हुँदा यसको निरन्तरता र दीगोपनाको लागि गुणस्तरीयबालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त बोली, व्यवहार र वातावरणको आवश्यकता महसुस गरी सिङ्गो गाउँपालिकालाई बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा तथागाउँघोषणा पश्चातअपनाइने रणनीति र बजेट सहितको कार्ययोजना समेत तयार गरिएको छ ।

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका, २०७८मा उल्लेखित कार्यान्वयनका ५ वटा चरणहरु र २८ वटा तहगत कार्यान्वयनका खुड्किलाहरु,५१ ओटा सूचकहरु पूरा गर्ने क्षेत्रलाई बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्तक्षेत्र घोषणा गर्न सकिने व्यवस्था अनुरुप अन्तिम अवस्था पहिचानका लागि “बालबालिकाको स्थिति प्रतिवेदन (**Status Paper**)को तर्जुमा र सार्वजनिकीकरण” गर्नुपर्ने भएकालेधुर्कोट गाउँपालिकाका विषयगत शाखाहरुले यथासम्भव अध्यावधिक विवरण सङ्कलन गरी यो स्थिति प्रतिवेदन,२०८२प्रकाशन गरिएको छ ।

यस स्थिति प्रतिवेदनमा बालबालिकाको अवस्था र बालअधिकारको ४ क्षेत्र मध्ये बालबचाउ अन्तर्गतबालस्वास्थ्य, बालपोषण, खानेपानी तथा सरसफाइको अवस्था, आयोनुनको प्रयोग,कमतौल ख्याउटे, पुड्के, खोपलगायतका विषय पर्दछन । त्यस्तैगरी बालसंरक्षण क्षेत्रअन्तर्गत जन्मदर्ता, बालविवाह, निकृष्ट बालश्रमको अवस्था, बालहिंसा तथा दुर्व्यवहार,संरक्षण प्रणालीको अवस्था समेटिएको छ । बालबिकासको क्षेत्रअन्तर्गतबालशिक्षा, बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्तविद्यालय, उमेर समूहको आधारमा विद्यालय भर्ना, बालसमूह र बालसमूह सञ्जाल सम्बन्धी विवरण र बाल सहभागिताको अवस्था र बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणाका लागि आवश्यक ५१ ओटा सूचकमा वडाहरुको अवस्था र उपलब्धीको विषयमा समेटीएको छ ।

बालमैत्री स्थानीय शासनका अवस्था मापन गरी सबै माझ यस पालिकाले बालबालिकाका क्षेत्रमा गरेका क्रियाकलापबाट आएका उपलब्धीलाई लिपिबद्ध गरी बालमैत्री स्थानीय शासनको स्थिति प्रतिवेदन तयार गर्न अति आवश्यक भएको र यसवाट गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासनकोअवस्था झल्कने हुँदा यो स्थिति प्रतिवेदन तयार गरी प्रकाशन गरिएको छ। यो स्थिति प्रतिवेदन प्रत्येक २/२ वर्षमा तयार गरिने भएकोले यसघोषणा पश्चात दिगोपनामा गरिएका क्रियाकलापहरुको समेत उपलब्धी चित्रण गर्नेछ ।यस प्रतिवेदनले हरेक वर्ष बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकहरुमा भएको प्रगती तथा समस्याको जड पत्ता लगाई समाधानका लागि पहल गर्न समेत मद्दत गर्नेछ। बालअधिकारका सम्वन्धमा भए गरेका कुरा थाहा पाउन सकिने हुदा यसको महत्व रहेको छ । यो स्थिति प्रतिवेदनमा बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्तगाउँपालिका घोषणाका लागि बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन र कार्यान्वयनको अवधिमा भए गरेका कार्यहरु र प्राप्तउपलब्धी चित्रण गरिएको छ । स्थिति प्रतिवेदनले बालमैत्री स्थानीय शासनको यथार्थ चित्रण गर्ने हुदाँ यसले योजना तर्जुमा प्रक्रियामा पनि सघाउँछ र बालअधिकारका सम्वन्धमा भए गरेका कार्यहरुको विवरण पनि सार्वजनिक हुनेछ। यो स्थिति प्रतिवेदन घरधुरी सर्वेक्षण, स्वास्थ्य संस्था, विद्यालय र बिषयगत शाखाहरुसँग समन्वयगरी तयार गरिएकोछ जसले आगामी वार्षिक नीति तथा वार्षिक बजेट तर्जुमा र कार्यान्वयनमा समेत यसले सघाउनेछ।

१.२. धुर्कोट गाउँपालिकाको परिचय

धुर्कोट गाउँपालिका नेपालको लुम्विनी प्रदेश अन्तर्गत गुल्मी जिल्लाको पश्चिम भागमा अवस्थित एक स्थानीय तह हो। यो २०७३ फागुन २७ गते (७ मार्च २०१७) स्थापना भएको थियो ।जसमा विभिन्न गाविसहरू नयाँगाउँ, पिपलधारा, हाडहाडे, जैसिथोक, वस्तु, रजस्थल र वाग्ला समावेश गरिएको छ। यसको प्रशासकीय केन्द्र बर्बोट बजारमा रहेको छ, जसले आर्थिक र सामाजिक गतिविधिहरूको केन्द्रबिन्दुको रूपमा काम गर्दछ। गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल ८६.३२ वर्ग किलोमिटर छ र यो मुख्यतया पहाडी भूभागमा फैलिएको छ। सन २०२१ को जनगणनाअनुसार, यसको कुल जनसंख्या १८८१४ छ, जसमा जनघनत्व २२० व्यक्ति प्रति वर्ग किलोमिटर रहेको छ। यसमा बहुसांस्कृतिक समाज छ, जसमा ब्राह्मण, क्षेत्री,मगर, र दलित समुदायहरू मुख्य छन्।

गण्डकी क्षेत्रका चौबीसी राज्यहरू मध्ये धुर्कोट पनि एउटा शक्तिशाली, ऐतिहासिक र महत्वपूर्ण राज्य थियो। गण्डकीक्षेत्रका पाल्पा, गुल्मी, अर्घा, खाँची, प्यूठान, ईस्मा जस्तै धुर्कोट पनि एउटा स्वतन्त्र र सार्वभौम राज्यथियो । यसैको नामबाट धुर्कोट नामाकरण गरिएको हो । अर्थव्यवस्थाको आधार मुख्यतया कृषिमा निर्भर छ, जसमा धान, मकै, गहु,कोदो, फलफूल र तरकारी उत्पादन हुन्छ। यस बाहेकपर्यटनक्षेत्रले पनि आर्थिक वृद्धिमा योगदान दिइरहेको छ ।धुर्कोट गाउँपालिका (Dhurkot Rural Municipality) गुल्मी जिल्लामा अवस्थित एक प्रमुख पर्यटकीय क्षेत्र हो ।यहाँका मुख्य पर्यटकीय आकर्षणहरूमा प्रसिद्धबिचित्र गुफा,ऐतिहासिकचौबिसे धुर्कोट दरबार, धुर्कोट ग्रेट वाल, झल्याकोटरशहीदपार्कपर्दछन्। यी स्थानहरू जिल्ला सदरमुकाम तम्घासबाट करिब १८ किलोमिटर (आधा घण्टाको यात्रा) को दूरीमा अवस्थित छन्।सांस्कृतिक रूपमा, यस क्षेत्रमा दशैं, तिहार जस्ता चाडपर्वहरूले सामुदायिक एकता बढाउँछन्। भविष्यमा पर्यटन र कृषि विकासले यसलाई थप संमृद्ध बनाउने सम्भावना छ ।

१.२.१. भौगोलिक अवस्थिति

धुर्कोट गाउँपालिका २८°६ मि.उत्तर अक्षांश र ८३° ९मि. ३१ शे.पूर्व देशान्तरमा फैलिएको छ । यो गाउँपालिकाको पूर्वमा रेसुङ्गा नगरपालिका, पश्चिममा मदाने गाउँपालिका, उत्तरमा इस्मा र मालिका गाउँपालिका तथा दक्षिणमा अर्घाखाँची जिल्लाको मालारानी गाउँपालिका रहेको अवस्था छ । गुल्मी जिल्लाको पश्चिम क्षेत्रमा अवस्थित यस क्षेत्रको भूभाग मुख्यतया पहाडी छ, जसमा उचाइ समुद्री सतहबाट १२७५ मिटरसम्म फैलिएको छ। यो मध्य-पहाडी क्षेत्रमा पर्ने भएकाले विविध भौगोलिक संरचनाहरू जस्तै जङ्गल, खेतीयोग्य जमिन, खानी र नदीहरूको संयोजन रहेको छ । लुम्बिनी प्रदेशको गुल्मी जिल्लामा अवस्थित धुर्कोट गाउँपालिका जिल्लाको तत्कालीन ७ वटा गा.वि.स.हरु समेटी नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार मिति २०७३ फागुन २७ गते स्थापना भएको हो ।यस गाउँपालिकामा समेटिएका साविकका ७ गा.वि.स.हरु क्रमशः नयाँगाउँ, पिपलधारा, हाडहाडे,जैसिथोक, बस्तु, धुर्कोट रजस्थल र वाग्ला हुन्।यस गाउँपालिकाको जम्मा क्षेत्रफल ८६.३२ वर्ग कि.मि. रहेको छभने कुल जनसङ्ख्या १८८१४ (राष्ट्रिय

जनगणना २०७८ अनुसार) रहेको छ। हाल यो गाउँपालिकालाई ७ वटा वडामा बिभाजन गरिएको छ। धुर्कोट गाउँपालिका गुल्मी जिल्लाका २ वटा नगरपालिका तथा १० वटा गाउँपालिकामध्यको एक प्रमुख कृषि योग्य ठाँउ हो । यो गाउँपालिका गुल्मी जिल्लाको सदरमुकाम तम्घासबाट १८ कि.मि. टाढाको दुरीमा अवस्थित छ ।

१.२.४. हावापानी भू उपयोग

धुर्कोट गाउँपालिकाको हावापानी मुख्यतया समशीतोष्ण (temperate) प्रकारको छ, जसमा गर्मी मौसममा तापक्रम अधिकतम २७ देखि ३२ डिग्री सेल्सियस र जाडोमा न्यूनतम १0 डिग्री सेल्सियससम्म पुग्छ। यो क्षेत्र मध्य-पहाडी भएकाले मनसुनको प्रभावले वार्षिक औसत वर्षा पर्याप्त हुन्छ, जसले कृषि र वनस्पतिलाई सहयोग गर्दछ। भूउपयोगको दृष्टिकोणबाट, कुल क्षेत्रफलको करिब २५% जङ्गलले ढाकेको छ, जसमा वन क्षेत्र प्रमुख छ। बाँकी भागमा कृषियोग्य जमिन (धान, मकै, तरकारी, फलफुल आदि उत्पादनका लागि), बस्ती र नदी/खोला क्षेत्रहरू छन्।

१.२.५. ऐतिहासिक पृष्ठभूमि तथा विशेषता

यस धुर्कोट गाउँपालिका गण्डकी प्रदेशका चौबिसे राज्यहरु मध्ये धुर्कोट एक सबल र सशक्त राज्य थियो।वैधानिक कानुन २००४ अनुसार धुर्कोट जिल्ला एउटा सिङ्गो पन्चायतको रुपमा रह्यो ।२०१८ सालमा १४ अञ्चल र ७५ जिल्ला विभाजित सँगसंगै ७०० घरधुरी रहेको धुर्कोटलाई १४ वटा मौजामा बिभाजित गरीयो।१४ वटा मौजालाई फेरि मिलाएर ब्रमपुरी, जयन्तिपुर,र चन्द्रोदय गाउँपञ्चायातगरी ३ वटा पञ्चायातमा मिलाईयो । वि.सं. २०२० देखि २०३२ सम्म गुल्मी जिल्लालाई ५ थुमका रुपमा विभाजन गरेसंगै हालको धुर्कोट गाउँपालिका र भनभने सहित ८ ओटा गाउँपञ्चायात रहनेगरी धुर्कोट १ थुमका रुपमा रह्यो ।

नेपाल अधिराज्यको संविधान २०४७ अनुसार धुर्कोट ११ नम्बर इलाकाको रुपमा र नेपालको संविधान २०७२ अनुसार धुर्कोट गाउँपालिकाको रुपमा परिचित हुँदै आएको छ ।कृषिको प्रचुर सम्भावना रहेको धुर्कोट गाउँपालिका पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा रहेको विचित्र गुफा,ऐतिहासिक धुर्कोट दरवार,कालिका मन्दिर, कुमारीदेवी मन्दिर,ओखलढुङ्गा घरिथुम डाँडा आदि यस क्षेत्रमा परिचित छन ।

१.२.६गाउँपालिकाको आर्थिक अवस्था:

ग्रामीण क्षेत्रको बाहुल्यता भएको यो गाउँपालिकाका अधिकांश नागरीकको प्रमुख आम्दानीको स्रोत कृषि उत्पादन नै हो । धुर्कोट गाउँपालिकाको भौगोलिक रुपमासुख्खाग्रस्त रहेको क्षेत्रमा गेडागुडी तथा दलहन बाली फलफूल खेती तथा सिंचाई सुविधा खोलानाला सँग जोडिएको क्षेत्रमा धान, सुन्तला र दुग्धपदार्थ गहुँ जौ, कोदो फापर आलु लगायतका कृषि उपज यहाँका प्रमुख उत्पादन हुन् । पछिल्लो समयमा हरियो तरकारी उत्पादनले समेत व्यावसायिक रुप लिदैछ । कृषि बाहेक यहाँका मानिसहरुले जागिर वैदेशिक रोजगार, पेशा,व्यापार व्यावसाय, सिपमूलक कार्यहरु पनि गर्दै आएको सर्वेक्षणले देखाएको छ ।

१.२.७धुर्कोट गाउँपालिकाअन्तर्गत प्रमुख व्यवसाय तथा रोजगारीको अवस्था:

(क)प्रमुख व्यवसाय:

धुर्कोट गाउँपालिकामा मुख्य पेशाहरुको रुपमाकृषि, पशुपालन, वैदेशिक रोजगारी, जागिर, होटेल तथा ब्यापार तथा ज्याला मजदुरी आदि प्रमुख रुपमा देखिन आएका छन् । खासगरी कृषि तथा पशुपालनलाई एकिकृत रुपमा लिएको पाइन्छ भने रोजगारीको लागि विदेश जानेहरुको संख्या पनि उल्लेख्य छ । विदेश जानेहरुमा सबैभन्दा बढी भारत, खाडी मूलुकतथा युरोप लगायतका देशहरु रहेका छन् ।

(ख) विकासमा सम्भावना, अवसर, चुनौती र समस्याहरू:

(१) अवसर र सम्भावनाहरू:

धुर्कोट गाउँपालिका विकासका प्रशस्त सम्भावनाहरू बोकेको गाउँपालिका हो । गाउँपालिकामा मानवीय र भौतिक विकासका प्रशस्त सम्भावना र अवसर रहेका छन् । गाउँपालिकाले प्राप्त गरेको वर्तमान विकासको परिणाम र मानव सभ्यताका लागि आवश्यक पर्ने आधारभूत स्वाथ्य सेवा, शिक्षा, खानेपानी, विद्युत,सञ्चार,यातायात लगायतको पहुँच सबै वडामा पुगेको छ । पूर्वाधार विकासका साथसाथै सामाजिक विकासमा पनि क्रमिक रुपमा सुधार हुँदै गरेको अवस्था छ । एक क्षेत्रको विकासमा कमी आउने वित्तिकै अन्य क्षेत्रको विकासले पूर्णता नपाउने हुदाँ सबै क्षेत्रको विकास जस्तै सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक, साँस्कृतिक, वातावरणीय, क्षेत्रको साथसाथैमानवीय पक्षको विकास गर्दै लैजान आवश्यक रहेको छ । धुर्कोट गाउँपालिकामा विकासका अवसर र सम्भावनाहरू यस प्रकार रहेका छन् ।

- भूमिको सहि सदुपयोग गरी स्थानीय स्तरमा उत्पादन हुने बालीको पहिचान गरी उत्पादकत्व अभिबृद्धि गर्ने।
- छल्दी र पनाहा खोलाबाट विद्युत उत्पादन गर्न सकिने सम्भावना रहेको छ।
- व्यावसायिक तरकारी खेती र माछापालन तथा अन्न उत्पादन, गेडागुडी, पशुपालन, आलु, सुन्तला, अमिलो जातको फलफूल, कफि र गेडागुडी, मौरीपालन, फलफूल उत्पादन प्रशोधन, व्यावसायीकरण तथा पर्यटन व्यावसाय, होटल व्यावसाय, आन्तरिक पर्यटन व्यवस्थापन गेडागुडी र पशुपालनको सम्भावना रहेको छ।
- व्यावसायिक दालचिनी, अदुवा अलैची, बेसार, दूधजन्य पदार्थको सम्भावना रहेको छ ।
- उत्पादन, पशुपंक्षिपालन, तरकारी खेती र माछापालन तथा अन्नको सम्भावना रहेको छ ।
- गाउँ क्षेत्रमा कृषि तथा पशुपालनमा आधारित उद्यमहरु, फलफूल प्रशोधन,जूस,जाम, अचार, अकवरे खुर्सानीको अचार, बाँसका सामानहरु,

सिलाई कटाई वुनाई, जस्ता साना तथा घरेलु उद्यमहरु सञ्चालनको सम्भावना रहेको छ ।

- बालुवा, ढुङ्गा तथा गिटी, फलाम खानीको सम्भावना रहेको छ ।
- व्यावसायिक रूपमा बेमौसमी तरकारी खेतीको सञ्चालनको सम्भावना रहेको छ।
- पशुपालन व्यवसायकोसम्भावना रहेको छ ।
- उत्पादित कृषि सामाग्रीलाइ बिक्री वितरण गर्ने बजारको उचित सम्भावना रहेको छ।

(२) समस्याहरू

- मानवीय जीवनयापन र कृषी खेती प्रणालीका लागि खानेपानी र सिंचाईको अभाव हुनु,
- भौगोलिक विकटता हुनु,
- जीवन निर्वाहमुखी खेती प्रणाली अवलम्बन गरीनु,
- उत्पादित सामाग्रीको बजारसम्मको पहुँच नहुनु,
- सम्भावित क्षेत्रको अध्ययन हुन नसक्नु,
- जलवायु परिवर्तन अनुकुलन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नसक्नु,
- विकासका कार्यहरू बालमैत्री हुन नसक्नु,
- जनचेतनाको अभाव हुनु आदि ।

१.३. वडा परिचय

धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं. १नयाँगाँउ, संक्षिप्त परिचय

नेपालको संविधान २०७२ अनुसारमिति २०७३/११/२७ मा राज्यको पुर्नसंरचना अनुरुप स्थापित धुर्कोट गाउँपालिकागुल्मी जिल्लाको पश्चिम भेगमा अवस्थित रहेको छ। यस गाउँपालिकाका जम्मा ७ वटा वडाहरु मध्यको वडा नम्बर १ को क्षेत्रफल १७ वर्ग कि.मी. रहेको छ। यस वडाको पूर्वमा रेसुङ्गानगरपालिका वडा न ६, पश्चिममा धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं. २ पिपलधारा, उत्तरी सिमानामा पनाहा खोला र दक्षिण तर्फ

मालारानी गाउँपालिका रहेको छ। यो वडामा राहाले, कुनाखर्क, नागपोखरी, खाल भुजेलधार, मैदान, सावधारा, काबेट, भाखर्कलगायतका टोलहरु रहेका छन।

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस धुर्कोट गाउँपालिका १ नं.वडाको कूल जनसंख्या २७७६ रहेको छ। वडा नम्बर १ मा घरधुरी तथ्याङ्क संकलन सर्वेक्षण, २०८२ अनुसार १८ वर्ष मुनिका बालबालिकाको जनसंख्या १२०१ रहेको छ जस्मा ५९८ बालक र ६०३बालिका रहेका छन्।यस वडामा कृषि र पशुपालनमा सवैभन्दा वढी नागरीक रहेका छन। यस धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं. १ ले २०८३।०३।११ मितिमा पूर्ण खोप र वि. सं.२०७८।०३।२५ मा खुला दिशामुक्त वडा घोषणा गरीसकेकोले नेपाल सरकारको मापदण्डका आधारमा तयार भएको वालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा गर्न आवस्यक विभिन्न सूचकहरु पार गर्दै वालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा गर्ने अभियानमा रहेको छ।

धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं.२ पिपलधारा, संक्षिप्त परिचय

नेपालको संविधान २०७२ अनुसारमिति २०७३/११/२७ मा राज्यको पुर्नसंरचना अनुरुप स्थापित धुर्कोट गाउँपालिकागुल्मी जिल्लाको पश्चिम भेगमा अवस्थित रहेको छ। यस गाउँपालिकाका जम्मा ७ वटा वडाहरु मध्यको वडा नं. २ साविकको पिपलधारा गाविस अन्तर्गतका९ वटा वडाहरु मिलेर बनेको वडाहो ।धुर्कोट गाउँपालिका वडा नम्बर २ को क्षेत्रफल १०.१७ वर्ग कि.मी. रहेको छ। यस वडाको पूर्वमा नयाँगाउँ, पश्चिम हाड्हाडे, उत्तरी सिमानामा पनाहा खोला र दक्षिण तर्फ मालारानी वडा न. ३ रहेको छ।

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस धुर्कोट गाउँपालिका २ नं.वडाको कुल जनसंख्या २४४४ रहेको छ। वडा नम्बर २ मा घरधुरी तथ्याङ्क संकलन सर्वेक्षण, २०८२ अनुसार १८ वर्ष मुनिका बालबालिकाको जनसंख्या १०४७रहेको छ। जसमा५२३ बालक र ५२४ बालिका रहेका छन्।

यस वडाका मुख्य बस्तीहरुमा उदिना, सुफल, बेताने,डुगीबास, जुम्लादी, कटैजे, बाँसारुख, बराजा आदि हुन।

यस वडामा कृषि र पशुपालन क्षेत्रमा सबैभन्दा धैरै परिवारहरु आवद्ध रहेका छन् र सुन्तला र कागतीको राम्रो उत्पादन रहेको छ। यस धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं २ ले

२०८३।०३।११ गते पूर्ण खोप, र २०७८।०३।२५ गते खुल्ला दिशामुक्त वडा घोषणा गरीसकेकोले नेपाल सरकारको मापदण्डको आधारमा तयार भएको बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा गर्न आवश्यक विभिन्न सूचकहरु पार गर्दै बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा गर्ने अभियानमा रहेको छ ।

धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं ३उपल्लो हाड्हाडे, संक्षिप्त परिचय

नेपालको संविधान २०७२ अनुसार मिति २०७३/११/२७ मा राज्यको पुर्नसंरचना अनुरुप स्थापित धुर्कोट गाउँपालिकागुल्मी जिल्लाकोपश्चिम भेगमा अवस्थित रहेको छ । यस गाउँपालिकाका जम्मा ७ वटा वडाहरु मध्येको वडा नम्बर ३ को क्षेत्रफल १४.८० वर्ग कि.मी. रहेको छ। यस वडाको पूर्वमा पिपलधारा, पश्चिम प्युठान र अर्घाखाँचीको बरेङ,उत्तरी सिमानामा धुर्कोट रजस्थल र दक्षिणतर्फ मालारानी गा.पा. रहेको छ।

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस धुर्कोट गाउँपालिका ३ नं.वडाको कुल जनसंख्या ३४२८ रहेको छ बालबालिकाको वस्तुस्थिति विवरण अनुसार यस धुर्कोट गाउँपालिका ३ नं.वडाको कुल जनसंख्या ३३५९ रहेको छ । यस वडाको घरधुरी तथ्याङ्क संकलन सर्वेक्षण, २०७९ अनुसार १८ वर्ष मुनिका बालबालिकाको जनसंख्या ११६८ रहेको छ जस्मा ६०८ बालक र ५६० बालिका रहेका छन् । यस वडामा विशेष गरी मगर, दलित (विश्वकर्मा, दमाई), क्षेत्री, ब्राह्मण, छन्त्याल, आदि जातजातिको बसोवास रहेको छ ।

साविकको हाडहाडे गा.वि.स. हाल धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं. ३ कायम रहेको यस वडाको मुख्य बस्तिहरुमा सोमरभोमर, खाल, निन्यूखर्क,आरुपाटा,बर्दाबास,मटिखर्क, धनमुढा, सिर्भु, मोहरमारेआदि टोल रहेका छन।

यस वडामा कृषि र पशुपालन क्षेत्रमा सबैभन्दा धैरै परिवारहरु आवद्ध रहेका छन् ।यस वडाको मुख्य पेशा कृषि र पशुपालन, नोकरी, व्यापार-व्यवसाय, र ज्याला मजदुरी रहेको छ। यस वडामा वैदेशिक रोजगारीबाट परिवारको जिविकोपार्जन धानिएको छ।

यस धुर्कोट गाउँपालिका, वडा नं. ३ ले २०८३।०३।११ गते पूर्ण खोप, र २०७८।०३।२५ गते खुल्ला दिशामुक्त वडा घोषणा गरीसकेकोले नेपाल सरकारको मापदण्डको आधारमा

तयार भएको बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा गर्न आवश्यक विभिन्न सूचकहरु पार गर्दै बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा गर्ने अभियानमा रहेको छ।

धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं ४जैसिथोक, संक्षिप्त परिचय

नेपालको संविधान २०७२ अनुसारमिति २०७३/११/२७ मा राज्यको पुर्नसंरचना अनुरुप स्थापित धुर्कोट गाउँपालिकागुल्मी जिल्लाकोपश्चिम भेगमा अवस्थित रहेको छ। यस गाउँपालिकाका जम्मा ७ वटा वडाहरु मध्यको वडा नम्बर ४ को क्षेत्रफल ९.२८ वर्ग कि.मी. रहेको छ। यस वडाको पूर्वमा रेसुङ्गा नगरपालिका, पश्चिममा धुर्कोट गा.पाम वडा नं ६रजस्थल, उत्तरी सिमानामा वडा न ५ वस्तु र दक्षिणमापनाहाखोला रहेको छ।
राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस धुर्कोट गाउँपालिका ४ नं. वडाको कुल जनसंख्या २३३८ रहेको छ। वडा नम्बर ४ मा घरधुरी तथ्याङ्क सङ्कलन सर्वेक्षण, २०८२ अनुसार १८ वर्ष मुनिका बालबालिका ६४५रहेका छन्। जसमा३३५ बालक र ३१० बालिका रहेका छन्
साविकको जैसिथोक गाविसको वडा नम्बर १-९ अहिलेको ४ नम्बर वडा कायम रहेको यस वडाको मुख्य बस्तिहरुमा रौताडी, भुवान, बर्बोट,रातापोखरा , गोलपोखरी, लाकुरपाटा, लाकुरीकापाटा र पोखरेडाँडा पिपलनेटाखहरे आदि टोल हुन्।
यस वडामा कृषि र पशुपालन क्षेत्रमा सबैभन्दा धेरै परिवारहरु आवद्ध रहेका छन्।
यस धुर्कोट गाउँपालिका, वडा नं. ४ ले २०८३।०३।११ गते पूर्ण खोप, २०७८।०३।२५ गते खुल्ला दिशामुक्त वडा घोषणा गरीसकेकोले नेपाल सरकारको मापदण्डको आधारमा तयार भएको बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा गर्न आवश्यक विभिन्न सूचकहरु पार गर्दै बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा गर्ने अभियानमा रहेको छ

धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं ५, वस्तु, संक्षिप्त परिचय

नेपालको संविधान २०७२ अनुसारमिति २०७३/११/२७ मा राज्यको पुर्नसंरचना अनुरुप स्थापित धुर्कोट गाउँपालिकागुल्मी जिल्लाकोपश्चिम भेगमा अवस्थित रहेको छ। यस गाउँपालिकाका जम्मा ७ वटा वडाहरु मध्येको वडा नं ५ (साविक वस्तु गा.वि.स) समुद्री

सतह वाट १२०० मिटरसम्म फैलिएकोवस्तुको नामाकरण कसरी भयो भन्ने वारेमा धैरै पाका मानिसहरुसँग सोधपुछ तथा जानकारी लिदा समथर परेको भागमा वस्ती वसेको हुनाले पछि यसको नाम वस्तु रहन गएको हो। यस स्थानमा क्रमश मानिसहरुको संख्या वढ्दै गएको र सो वस्तीमा मानिसका आवश्यकता अनुसार विद्यालय, गाविस भवन, स्वस्थ्य चौकी लगाएतका अन्य कार्यालयहरु अवस्थित हुँदा त्यही ठाउँको नामवाट वडाको नामाकरण भएको कुरा परिपक्व वृद्धा र विद्धान बुद्धिजीविको मत रहेको छ।यस बस्तु वडा पाकृतिक सौन्दर्यले सजिएको अति मनोरम ठाउँ हो । यहाँबाट हिमश्रङ्खलाका दृष्यहरु देख्न र अवलोकन गर्न सकिन्छ। यसको कुल क्षेत्रफल १०.८० वर्ग कि.मी छ भने यस वडाको २०७८ सालको जनगणना अनुसार कुल जनसंख्या २३८३ रहेको छ। वडा नम्बर ५ मा घरधुरी तथ्याङ्क सङ्कलन सर्वेक्षण, २०८२ अनुसार १८ वर्ष मुनिका बालबालिका ९३४ रहेका छन्।जसमा४६० बालक र ४७४ बालिका रहेका छन्।

समुन्द्र सतहदेखि १२०० मिटरसम्मको उचाइमाफैलिएको यहाँको भू-बनोट भिरालो प्रकारको छ। समशितोष्ण हावापानी पाईन्छ। यस वडाको पूर्वमा इस्मा गा.पा., पश्चिममा धुर्कोट रजस्थल, उत्तरमा छल्दीखोला र दक्षिणमा जैसिथोक पर्दछ ।यस वडाको मुख्य बस्तिहरुछिलिप्पे, टुनीचौर,राताचौर , ब्यारेघर, अमराइ र माझठाटी, डिठ्ठापोखरा, हटिया, साउनेखोला आदि टोल हुन्।

धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं ६रजस्थल, संक्षिप्त परिचय

नेपालको संविधान २०७२ अनुसारमिति २०७३/११/२७ मा राज्यको पुर्नसंरचना अनुरुप स्थापित धुर्कोट गाउँपालिकागुल्मी जिल्ला अन्तर्गत पश्चिम भेगमा अवस्थित रहेको छ। यस गाउँपालिकाका जम्मा ७ वटा वडाहरु मध्यकोवडा नम्बर ६ को क्षेत्रफल १७.५५ वर्ग कि.मी. रहेको छ। यस वडाको पूर्वमा जैसिथोक, पश्चिममा वाग्ला, उत्तरी सिमानामा छल्दीखोला र दक्षिण तर्फ पनाहाखोला रहेको छ।

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस धुर्कोट गाउँपालिका ६ नं.वडाको कुल जनसंख्या २४५४ रहेको छ।वडा नम्बर ६ मा घरधुरीमा बालवस्तुगत विवरण २०८२ अनुसार १८ वर्ष मुनिका बालबालिकाको जनसंख्या ११४७ रहेको छ जस्मा ५४९ बालक र ५९८ बालिका रहेका छन्।

साविकको वडा नम्बर १,२,३,४,५,६,७,८र ९ अहिलेको ६ नम्बर वडा कायम रहेको यस वडाको मुख्य बस्तिहरुमा क्रमचाल्ने, भिरथोक, धुर, रातामाटा, दाद्र, मैदान, कमेरपानी र किमुखर्क आदि टोल हुन् ।

यस वडामा कृषि र पशुपालन क्षेत्रमा सबैभन्दा धेरै परिवारहरु आवद्ध रहेका छन् । त्यसबाहेक टिमुर, सुन्तलाको पनि विशेष सम्भावना रहेको छ ।

यस धुर्कोट गाउँपालिका, वडा नं. ६ रजस्थलमिति२०८३।०३।११ गते पूर्ण खोपर मिति २०७८।०३।२५ गते खुल्ला दिशामुक्त वडा घोषणा भएको थियो । अहिले नेपाल सरकारको मापदण्डको आधारमा तयार भएको बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा गर्न आवश्यक विभिन्न सूचकहरु पार गर्दै बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा गर्ने अभियानमा रहेको छ ।

धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं ७वाग्ला, संक्षिप्त परिचय

नेपालको संविधान २०७२ अनुसारमिति २०७३/११/२७ मा राज्यको पुर्नसंरचना अनुरुप स्थापित धुर्कोट गाउँपालिकागुल्मी जिल्लाको पश्चिम भेगमा अवस्थित रहेको छ। यस गाउँपालिकाका जम्मा ७ वटा वडाहरुमध्येवडा नम्बर ७ को क्षेत्रफल ९.४१ वर्ग कि.मी. रहेको छ।पूर्वमा वडा नं. ६ रजस्थल, पश्चिममा मदाने गाउँपालिका,दक्षिणमा पनाहाखोला र उत्तरमा छल्दीखोलाको विचमा फैलिएको सविकको वाग्ला गाबिस हालको धुर्कोटगाउँपालिका वडा नं. ७ वाग्ला कायम भएको छ ।

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस धुर्कोट गाउँपालिका७ नं.वडाको कुल जनसंख्या २७०४ रहेको छ। वडा नम्बर ७ मा घरधुरी तथ्याङ्क सङ्कलन सर्वेक्षण, २०८२ अनुसार १८ वर्ष मुनिका बालबालिकाको जनसंख्या ६५४ रहेको छ ।जसमा३३७ बालक र ३१७ बालिका रहेका छन्।

साविकको वाग्ला गा.वि.स. अहिलेको ७ नम्बर वडा कायम रहेको र यस वडाको मुख्य बस्तीहरुमा ब्राह्मण,क्षेत्री ,मगर,सार्की दमाई,कामी लगायतका जनजातिहरुको बसोबास रहेको छ।यस वडामा कृषि र पशुपालन क्षेत्रमा सबैभन्दा धेरै परिवारहरु आवद्ध रहेका छन् । यस वडामा रहेका मुख्य वस्तीहरुमा चौतारा, तेर्सापाटा,आफ्रा, फुलबारी, लाँहाटा, डाँडाचौपारी, नमूना बस्ती, थ्याप्चे, द्धानेटा आदि रहेका छन् ।

यस धुर्कोट गाउँपालिका, वडा नं. ७ मिति २०८३।०३।११ गते पूर्ण खोपर मिति २०७८।०३।२५ गतेखुल्ला दिशामुक्त वडा घोषणा गरीसकेकोले नेपाल सरकारको मापदण्डको आधारमा तयार भएको बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा गर्न आवश्यक विभिन्न सूचकहरु पार गर्दै बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा गर्ने अभियानमा रहेको छ ।

१.४.बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा

नेपालमा बालबालिकाको अधिकारको संरक्षण तथा प्रवर्द्धनका लागि संविधान, कानुनतथा राष्ट्रिय एवं अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै स्थानीय तहसम्म बालअधिकार सुनिश्चित गर्ने उदेश्यले बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणाको विकास गरिएको हो ।यस अवधारणाले बालबालिकाको आधारभूत आवश्यकता परिपूर्ति गर्नका साथै उनिहरुको अर्थपूर्णसहभागिताअभिवृद्धिगर्न व्यक्ति, परिवार, समाज, समुदाय, वडा र स्थानीय तहबिच समन्वयात्मक भुमिका निर्वाह गर्ने व्यवस्था गर्दछ । बालमैत्री स्थानीय शासनको अवलम्बनबाट मात्र बालमैत्री राष्ट्र निर्माण हुने भएकोले २०६८ सालदेखि नेपालमा बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा जन्म भएको हो । नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, बालबालिकासम्बन्धी ऐन, २०७५ र बालश्रम (निषेध तथा नियमित गर्ने) ऐन, २०५६, दिगो विकास लक्ष्य एवं आवधिक योजना र वार्षिक बजेटमा समेटिएका बालबालिकाको पक्षमा भएका नीतिगत एवम् कानूनी व्यवस्थालाई समेत कार्यान्वयन गर्ने गरी तयार पारिएको बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति २०६८ लाईकार्यान्वयनमा लैजाने सन्दर्भमा बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधि, २०६८जारी

गरीकार्यान्वयनमा आएको थियो । हाल बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिलाई विस्तार गरी २०८७ सालभित्रबालमैत्री देश नेपाल घोषणा गर्ने सोचकासाथ बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ र घोषणा कार्यविधि २०७९ कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।बाल अधिकारको सम्बर्धन र प्रर्बधनमा संवैधानिक, कानूनी एवम् संस्थागत व्यवस्थाको थालनी हुँदै आएतापनियस अवधारणाको पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन भई नसकेको अवस्था विद्यमान रहेको छ । नेपाल सरकार सङ्घीय मामिला तथा सामान्यप्रशासन मन्त्रालय, युनिसेफ नेपाल,केन्द्रीय बाल अधिकार परिषद् र राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरूले बालमैत्रीअवधारणालाई प्रबर्धन गर्ने प्रयास गरेपश्चात बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा कार्यान्वयनमा आएको पाइन्छ ।बाल अधिकारका चार क्षेत्रले बाल बचाउ,बाल संरक्षण,बाल विकास र बालबालिकाको अर्थपूर्ण बाल सहभागिता हुन पाउने अधिकारलाई स्थानीय तहमासंस्थागत गर्न सघाउँदछ ।

१.४ बालबालिकाको परिभाषा तथा बालमैत्री स्थानीय शासनकोआवश्यकता

१.४.१.बालबालिका

बालबालिका वर्तमानका साझेदार र भविष्यका कर्णधार हुन् ।जसलाई आमाबाबु वा वयस्कहरुले उनीहरुका आफ्ना चाहना अनुसार यस संसारमा जन्म दिएका हुन्छन् । बालबालिका त्यस्ता व्यक्तिहरु हुन् जसलाई गर्भ, शिशु, बाल्य वा वयस्कदेखि विशेष किसिमको संरक्षण र स्याहारका आवश्यकता पर्दछ ।जसले गर्दा उनीहरु भोलि एक सक्षम वयस्क भएर आफ्ना व्यक्तिगत, पारिवारिक र सामाजिक उत्तरदायित्वहरु वहन गर्न सक्षम व्यक्ति बन्न सकुन् ।जो समाजमा भएको शक्ति सम्बन्ध वा शक्ति संरचनामा सबभन्दा पुछारमा रहेका हुन्छन् ।जसले वयस्कहरुका खासगरी आमाबाबुका आकांक्षाहरु (विशेषगरी पूरा नभएका वा दमित आकांक्षाहरु) लाई काँध थापिदिनेछन् भनेर विश्वास समेतगरीन्छ । त्यसैले बालबालिका काँचो माटोहुन् जस्तो आकार दिन सक्यो त्यस्तै बन्छन्भन्नेगरीन्छ ।

१.४.२. बालबालिकाको परिभाषा

नेपालमा जन्मदेखि १८ वर्ष उमेर समूहको व्यक्तिलाई बालबालिका भनिन्छ। नेपालका विद्यमान मौजुदा कानुनहरुमा विभिन्न उमेर समूहका व्यक्तिहरुलाई बालबालिका भन्नेगरीन्छ। जसलाई देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ।

१. बालबालिका सम्वन्धी ऐन, २०७५ र बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका, २०७८ लगायतका कानुनहरुमा समेत भएको संशोधनलाई दृष्टिगत गरी बालबालिका भन्नाले १८ बर्ष उमेर पूरा नगरेको व्यक्तिलाई सम्झनु पर्छ भनी परिभाषा गरिएको छ।

२. नेपालमा नागरीकता प्राप्त गर्न १६ बर्ष उमेर पुग्नु पर्ने, मताधिकारको लागि १८ बर्ष, विवाहवारीको लागि उमेर २० बर्षभन्दा माथि, निर्वाचनमा उम्मेद्वारबन्न २१ वर्ष पूरा तथा सरकारी सेवाको लागि १८ वर्ष पूरा, उमेर हद तोकिदिएर बालबालिकालाई परिभाषित गर्न खोजेको पाइन्छ।

३. विभिन्न परिवेशमा विभिन्न उमेर समूहको व्यक्तिलाई आधारमानी बालबालिकाको परिभाषा गर्न खोजिएको पाइएतापनि त्यसता कानुनहरुको संशोधन गरी १८ वर्ष मुनिको व्यक्तिलाई बालबालिका भनिएको छ।

१.४.३. बालमैत्री स्थानीय शासनको सोचः

सुदृढ, सक्षम र जवाफदेहि स्थानीय शासन पद्धतिमार्फत बाल अधिकारको सुनिश्चता।

लक्ष्यः वि.सं. २०८७ सम्म सबै स्थानीय तहलाई बालमैत्री बनाउने।

उद्देश्यः

१. स्थानीय तहको आवधिक तथा वार्षिक योजनामा बालअधिकारका सबालहरुलाई प्राथमिकता दिनु,

२. बालबालिकाको समुचित विकासको लागि आवश्यक पर्ने सबै सेवा, सुविधाहरुमा हरेक बालबालिकाको पहुँच सुनिश्चित गराउनु,

३. स्थानीय तहमा बालबालिकासँग सम्बन्धित नीति योजना र कानुन तर्जुमा गर्दा बालबालिकाको सहभागिता गराउनु,

४. स्थानीय तहमा निर्माण हुने सबै भौतिक पूर्वाधारहरु बालमैत्री बनाउनु,

५. बालबालिकाको हित बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसाहरुको उन्मुलन गर्नु,

१.४.४. बालमैत्री स्थानीय शासनका निर्देशक सिद्धान्त

बालमैत्री स्थानीय शासन निर्देशक सिद्धान्तहरु यसप्रकार रहेका छन् ।

१. गैर विभेदीकरण,

२. बालबालिकाको सर्वोत्तम हित,

३. बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकास,

४. बालबालिकाको विचारको सम्मान र सहभागिता,

५. सन्निकटताको सिद्धान्त,

६. समावेशीकरण सिद्धान्त,

७. समुदायमा आधारित विकासको सिद्धान्त,

१.४.५. बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि २०७८ बमोजिम बालमैत्री स्थानीय तहको तहगत ५ वटा चरण र २८ खुड्किलाहरु

क.पूर्व तयारीको चरण

१. कार्यपालिकाबाट आफ्नो गा.पा,नपा.लाई बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन गर्न निर्णय गर्ने ।

२. बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा सम्बन्धी गाउँ/गाउँमा समितिका पदाधिकारी र अन्य सरोकारवालालाई अभिमखीकरण गर्ने ।

३. कार्यपालिका र बालमैत्री स्थानीयशासनगाउँ/गाउँमा समितिबाट लिखित प्रतिबद्धता गर्ने।

४. बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारण र विद्यमान अवस्था सम्बन्धी कार्यान्वयन निर्देशिकाको सूचकमा आधारित भई गाउँपालिकामा बालबालिकाको अवस्था सम्बन्धी वस्तुगत विवरण (प्रोफाईल) तयार गरी प्रकाशन गर्ने ।

५. बालमैत्री स्थानीयशासनका सूचकको स्थानीयकरण गर्ने ।

६. बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन गर्न आवश्यक स्थानीय रणनीति, कार्यविधि, निर्देशिका र आचारसंहिता तर्जुमा गर्ने ।

ख. तयारीको चरण

१. गाउँपालिका/गाउँपालिका र वडामा बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि संस्थागत प्रवन्ध(सम्पर्क शाखा , सम्पर्क ब्यक्तितोक्ने र जिम्मेवारी दिने) गर्ने।
२. बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गर्ने वडाहरु छनौट गर्ने ।
३. बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्ने सरकारी गैरसरकारी निकायबाट बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनका स्रोत सहितको प्रतिबद्धता प्राप्त गर्ने ।
४. बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनको लागि लगानी योजना तयार गर्ने ।
५. बालकोष सञ्चालन कार्यविधि स्वीकृति, बालकोष स्थापना र सञ्चालन गर्ने ।
६. बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गर्ने वडामा आवश्यकता अनसार बालसमूह, बालसमूह सञ्जाल टोल विकास संस्था, समुदायमा आधारित संस्थाहरुको गठन र परिचालन गर्ने,

ग. नीति तथा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनको चरणः

१. लगानी योजनामा आधारित भई बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचक प्राप्त गर्न क्षेत्रगत क्रियाकलापहरुको तयारी गर्ने ।
२. छनौट भएका क्षेत्रगत क्रियाकलापहरुको लागि आवश्यक बजेट बिनियोजन गर्ने ।
३. साझेदार र सरोकारवालाको सञ्जाल निर्माण, समन्वय र सहकार्य गर्ने ।
४. स्वीकृत वार्षिक क्रियाकलापहरुको योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।
५. बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचक अनुसारको नतिजा प्राप्तिको सुनिश्चितता गर्ने ।

घ. अनुगमन मूल्याङ्कन तथा प्रतिवेदनको चरणः-

१. वडा समिति, गाउँ,गाउँस्तरीय समितिबाट सूचक पूरा भएको अवस्थामा सरोकारवालाहरु समेतको सहभागितामा अनुगमन र समीक्षा गरी प्रतिवेदन तयारी गर्ने,

२. बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकको आधारमा स्थिति प्रतिवेदन तयारी र सार्वजनिकीकरण गर्ने,

३. बालमैत्री स्थानीयशासनको घोषणाको लागि तोकिएको निकायवाट अनुगमन गर्ने,

४. वडा, स्थानीय तहवाट सूचक पूरा भएको प्रमाणिकरण गर्ने,

५. बालमैत्री वडा,स्थानीय तह घोषणाका लागि तोकिएको निकायबाट अनुमति प्रदान गर्ने ।

ङ. बालमैत्री वडा,गाउँपालिका, गाउँपालिका घोषणा र दीगोपनाको चरण:

१. बालमैत्री वडा,गाउँपालिका/गाउँपालिका घोषणा पश्चातको रणनीतिक योजना तर्जुमा गर्ने ।

२. बालमैत्री वडा घोषणा गर्न कार्यपालिका र गाउँपालिका घोषणा गर्न सम्बन्धित गाउँपालिका/गाउँपालिकाको सभाको निर्णय ।

३. बालमैत्री वडा, गाउँपालिका/गाउँपालिका घोषणा गर्ने,

४. बालमैत्री वडा,गा.पा,न.पा घोषणा पश्चातको रणनीतिक योजना कार्यान्वयन गर्ने,

५. बार्षिक रुपमा प्रतिवेदन तयारी र प्रकाशन गर्ने,

६. बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकहरुको दीगोपनाको सुनिश्चितता ।

१.५. बालमैत्री स्थानीय शासनको आवश्यकता

बालमैत्री स्थानीय शासन भन्नाले गैरविभेदीकरण,बालबालिकाको सर्वोत्तम हित, सर्वाङ्गीण विकास र अर्थपूर्णसहभागिताको सिद्धान्तमा आधारित भई बाल बचाउ, बाल संरक्षण, बाल विकास र अर्थपूर्ण बाल सहभागिताजस्ताबाल अधिकारका सबाललाई स्थानीय तहको नीति, संरचना, प्रणाली कार्य प्रक्रिया र व्यवहारमा

संस्थागत गर्नेशासकीय पद्धति हो । यसले स्थानीय तहलाई बालबालिकाको हितमा योजना तर्जुमा,बजेट विनियोजन, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनजस्ता कार्य गर्न सघाउँदछ । बालबालिकाहरूप्रति गरिने व्यवहार र हेरिने दृष्टिकोणमा सुधार आउन थालेको पाइन्छ । बालबालिकाहरू केही जान्दैनन्, बुझदैनन र अपरिपक्व हुन्छन भन्ने आम नागरीकको बुझाइलाई बालमैत्री स्थानीय शासनले सुधार्न समेत अवसर प्रदान गरेको छ । घरपरिवार, समुदाय र स्थानीय तहमा बालबालिकाहरूको विचारको कदर हुन थाल्नुका साथै उनीहरूको अर्थपूर्ण सहभागिता समेतमा बृद्धि भएको छ । बालबालिकाहरूको समग्र पक्षको विकासका लागि राज्य र तिनका निकायको महत्वपूर्णभूमिका रहँदा रहदै पनि उनीहरूको बचावट, संरक्षण, विकासर सहभागितामा सोचे जतिको नतिजा हात पार्न भने सकिएको छैन । बालमैत्री स्थानीय शासनको आवश्यकता यसप्रकार रहेका छन्।

- स्थानीय तहको नीति निर्माणमा बालबालिकाको अर्थपूर्ण सहभागिता, योजनामा बालबालिकाको सबालको सम्बोधन, सेवा सुविधामा पहुँच वृद्धि गर्न,
- बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्ने सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरू बीचमा आर्थिक तथा प्राविधिकसहयोग गर्नेवातावरण तयार गर्न,
- बालअधिकारसम्बन्धीराष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय प्रतिवद्धतालाई कार्यान्वयन गर्न,
- स्थानीय सरकारको कार्यप्रक्रियाहरूमा एकरूपता ल्याउन,
- संस्थागत क्षमता तथा मानव संशाधन विकासलाई अभिवृद्धि गरी बालबालिकाको समस्यासमाधानमा नीतिगत, संस्थागत र कार्यगत प्रयासको थालनी गर्न,
- बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरू बीच समन्वय र सहकार्य अभिवृद्धि गर्न,
- बाल अधिकारको संरक्षण, सम्बर्धन र प्रर्वधन गर्न,
- बालबालिकाहरूको क्षेत्रमा लगानी गरी दक्ष नागरीक तयार गर्न,
- बालमैत्री स्थानीय शासनको संस्थागत विकास गर्न,

- सभ्य र समतामूलक समाज निर्माण गर्न,
- निर्णय प्रक्रियामा बालबालिकाको अर्थपूर्ण सहभागिता गराई उनीहरुको आवाज सुनुवाई गर्न,
- बालबालिकाको आधारभूत अधिकारको संरक्षण र उनीहरुको विकासका लागि अनुकुल र बालमैत्री वातावरणको सिर्जना गर्न,
- बालबालिकाका विरुद्ध सबै प्रकारको शोषण, दूर्व्यवहार, हिंसा, जोखिम र भेदभावको अन्त्य गरी बालबालिकाहरुको जीवनस्तर सुधार गर्न,
- बालबालिकाले आफ्नोलागि आफै योजना बनाउने परिपाटी विकास गर्न,
- बालबालिकाको उज्जवल भविष्य निर्माण गर्न,
- परिवार स्थानीय तहहरुमा बालबालिकाप्रति संवेदनशील भई लगानी गर्ने वातावरणको विकास गर्न,
- बालबालिकाका इच्छा, चाहना, आवश्यकतारसमस्याप्रति सरोकारवालालाई जिम्मेवार वनाउन,
- बालबालिकालाई हेला, शोषण, दूर्व्यवहार रबेचबिखन जस्ता जोखिमहरुबाट संरक्षण गर्न,
- देशका लागि सक्षम नागरीक तयार गर्दै समाजको अग्रगामी विकास गर्न,
- सदृढ, सक्षम र जवाफदेही स्थानीय तह निर्माण गर्न, आदि।

१.५.१बालबालिका सम्बन्धी विद्यमान ऐन कानुनहरू:

क) नेपालको संविधान २०७२ भाग ३ मैलिक हक

धारा १८ समानताको हक

राज्यले नागरीकहरुका बीच कुनै भेदभाव नगर्ने तर सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछडीएका बालबालिका लगायतका नागरीकको संरक्षण, सशक्तीकरण वा विकासका लागि कानुन बमोजिम विशेष व्यवस्था गर्न सकिने प्रावधान रहेको छ।

धारा २९. शोषण विरुद्धको हक

१. प्रत्येक व्यक्तिलाई शोषण विरुद्धको हक हुनेछ।

२. धर्म,प्रथा,परम्परा,संस्कार,प्रचलन वा अन्य कुनै आधारमा कुनै पनि व्यक्तिलाई कुनै किसिमले शोषण गर्न पाइने छैन।

३. कसैलाई पनि बेचबिखन गर्न,दास वा बाँधा बनाउन पाइने छैन।

४. कसैलाई पनि निजको इच्छा विरुद्ध काममा लगाउन पाइने छैन। तर सार्वजनिक प्रयोजनका लागि नागरीकलाई राज्यले अनिवार्य सेवामा लगाउन सक्ने गरी कानुन बनाउन रोक लगाएको मानिने छैन।

५. उपधारा (३) र (४) विपरीतको कार्य कानुन बमोजिम दण्डनीय हुनेछ र पीडितलाई पीडकबाट कानुन बमोजिम क्षतिपूर्ति पाउने हक हुनेछ।

धारा ३१. शिक्षासम्बन्धी हक

१. प्रत्येक नागरीकलाई आधारभूत शिक्षामा पहुँचको हक हुनेछ।

२. प्रत्येक नागरीकलाई राज्यबाट आधारभूत तहसम्मको शिक्षा अनिवार्य र निःशुल्क तथा माध्यमिकतहसम्मको शिक्षा निःशुल्क पाउने हक हुनेछ।

३. अपाङ्गता भएका र आर्थिक रूपले विपन्न नागरीकलाई कानुन बमोजिम निःशुल्क उच्च शिक्षापाउने हक हुनेछ।

४. दृष्टिविहीन नागरीकलाई ब्रेल लिपि तथा बहिरा र स्वर वा बोलाइ सम्बन्धी अपाङ्गता भएकानागरीकलाई साङ्केतिक भाषाको माध्यमबाट कानुन बमोजिम निःशुल्क शिक्षा पाउने हक हुनेछ।

५. नेपालमा बसोबास गर्ने प्रत्येक नेपाली समुदायलाई कानुन बमोजिम आफ्नो मातृभाषामा शिक्षा पाउने र त्यसका लागि विद्यालय तथा शैक्षिक संस्था खोल्ने र सञ्चालन गर्ने हक हुनेछ।

धारा ३५.स्वास्थ्यसम्बन्धी हक

१. प्रत्येक नागरीकलाई राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क प्राप्त गर्ने हक हुनेछ र कसैलाईपनि आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाबाट बञ्चितगरिने छैन।

२. प्रत्येक व्यक्तिलाई आफ्नो स्वास्थ्य उपचारको सम्बन्धमा जानकारी पाउने हक हुनेछ।

३. प्रत्येक नागरीकलाई स्वास्थ्य सेवामा समान पहुँचको हक हुनेछ।

४. प्रत्येक नागरीकलाई स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइमा पहुँचको हक हुनेछ।

धारा ३९.बालबालिकाको हक

१. प्रत्येक बालबालिकालाई आफ्नो पहिचान सहित नामाकरण र जन्मदर्ताको हक हुनेछ।

२. प्रत्येक बालबालिकालाई परिवार तथा राज्यबाट शिक्षा, स्वास्थ्य, पालन पोषण, उचित स्याहार, खेलकुद, मनोरञ्जन तथा सर्वाङ्गीण व्यक्तित्व विकासको हक हुनेछ।

३. प्रत्येक बालबालिकालाई प्रारम्भिक बाल विकास तथा बाल सहभागिताको हक हुनेछ।

४. कुनै पनि बालबालिकालाई कलकारखाना, खानी वा यस्तै अन्य जोखिमपूर्ण काममा लगाउनपाइने छैन।

५. कुनै पनि बालबालिकालाई बाल विवाह, गैरकानूनी ओसारपसार र अपहरण गर्न वा बन्धक राख्नपाइने छैन।

६. कुनै पनि बालबालिकालाई सेना, प्रहरी वा सशस्त्र समूहमा भर्ना वा प्रयोग गर्न वा सांस्कृतिक वाधार्मिक प्रचलनका नाममा कुनै पनि माध्यम वा प्रकारले दुर्व्यवहार, उपेक्षा वा शारीरिक, मानसिक, यौनजन्य वा अन्य कुनै प्रकारको शोषण गर्न वा अनुचित प्रयोग गर्न पाइने छैन।

७. कुनै पनि बालबालिकालाई घर, विद्यालय वा अन्य जुनसुकै स्थान र अवस्थामा शारीरिक, मानसिक वा अन्य कुनै किसिमको यातना दिन पाइने छैन।

८. प्रत्येक बालबालिकालाई बाल अनुकुल न्यायको हक हुनेछ।

९. असहाय, अनाथ, अपाङ्गता भएका, द्वन्द्वपीडित, विस्थापित एवम् जोखिममा रहेकाबालबालिकालाई राज्यबाट विशेष संरक्षण र सुविधा पाउने हक हुनेछ।

१०. उपधारा (४), (५), (६) र (७) विपरीतका कार्य कानुन बमोजिम दण्डनीय हुनेछन् र त्यस्तोकार्यबाट पीडित बालबालिकालाई पीडकबाट कानुन बमोजिम क्षतिपूर्ति पाउने हक हुनेछ।

धारा ४३. सामाजिक सुरक्षासम्बन्धी हक

आर्थिक रूपले विपन्न, अशक्त र असहाय अवस्थामा रहेका एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बालबालिका,आफ्नो हेरचाह आफैं गर्न नसक्ने तथा लोपोन्मुख जातिका नागरीकलाई कानुन बमोजिम सामाजिक सुरक्षाको हक हुनेछ।

धारा ५१. राज्यका नीतिहरू

क.श्रम र रोजगारसम्बन्धी नीति

(२) मर्यादित श्रमको अवधारणा अनुरूप सबै श्रमिकको आधारभूत अधिकार सुनिश्चित गर्दै सामाजिक सुरक्षा प्रत्याभूत गर्ने,

(३) बालश्रमलगायत श्रम शोषणका सबै रूपको अन्त्य गर्ने,

ख. सामाजिक न्याय र समावेशीकरणसम्बन्धी नीति

(४) बालबच्चाको पालन पोषण, परिवारको हेरचाहजस्ता काम र योगदानलाई आर्थिक रूपमा मूल्याङ्कनगर्ने, (१२) सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक न्याय प्रदान गर्दा सबै लिङ्ग, क्षेत्र र समुदायभित्रका आर्थिक रूपलेविपन्नलाई प्राथमिकता प्रदान गर्ने।

ग. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४

बालबालिकाको हक सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था अनुसार स्थानीय तहलाई जिम्मेवार बनाउन स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा विभिन्न प्रावधानहरु रहेका छन्। यस ऐनले बालअधिकार प्रबर्धन गर्न ऐनको दफा ११(ज) बमोजिम प्रारम्भिक बाल शिक्षा तथा विद्यालय शिक्षा र अनौपचारिक शिक्षा सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड, योजनाको निर्माण, कार्यान्वयन र नियमन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित गाउँ/गाउँपालिकाको रहेको छ। शैक्षिक पूर्वाधार निर्माण र मर्मत सम्भार, आधारभूत तहको परीक्षा व्यवस्थापन, स्थानीय पुस्तकालय र वाचनालयको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन, माध्यमिक तहसम्मको शैक्षिक कार्यक्रमको समन्वय र नियमन गर्ने कार्य समेत

गाउँ/गाउँपालिकाको कार्यक्षेत्र भित्र पर्दछ । यसैगरी सोही दफाको खण्ड (झ) बमोजिम आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाई सम्बन्धी नीति, कानुन, मापदण्ड, योजनाको निर्माण, कार्यान्वयन र नियमन, आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सञ्चालन र प्रबर्धन, स्वस्थ खानेपानी तथा खाद्य पदार्थको गुणस्तर र वायु तथा ध्वनि प्रदुषण नियन्त्रण,सरसफाई सचेतनाको अभिवृद्धि र स्वास्थ्यजन्य फोहरमैलाको व्यवस्थापन समेत स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्रमा रहेको छ।

ऐनको दफा १२ उपदफा २ खण्ड (१) को "ग" ले बालमैत्री स्थानीय शासन प्रबर्धन गरी बालमैत्री वडा घोषणा गर्ने जिम्मेवारी गाउँ/गाउँपालिकाको वडालाई दिएको छ । बालउद्यानको व्यवस्था,प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र सञ्चालन र व्यवस्थापन, पुस्तकालय, वाचनालय, सामुदायिक सिकाइ केन्द्र व्यवस्थापन, बालक्लब तथा बालसञ्जालको सञ्चालन र व्यवस्थापन, वडातहको स्वास्थ्य केन्द्र तथा उपकेन्द्रको व्यवस्थापन, बालबालिकाहरुलाई बि.सि.जि, पोलियो, भिटामिन ए को व्यवस्था, पोषण कार्यक्रमको सञ्चालन, अन्तर विद्यालय तथा बालक्लब मार्फत खेलकुद कार्यक्रमको सञ्चालन, प्रचलित कानुन बमोजिम घटना दर्ता सम्बन्धी जनचेतना कार्यहरु समेत वडाको जिम्मेवारीमा रहेका छन् । यस्तै महिला विरुद्धको हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव बेचविखन, निरक्षरता जस्ता सामाजिक कुरीति र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने, सडक बालाबलिकाको उद्धार र पुर्नस्थापना गर्ने गराउने, प्राङ्गारिक कृषि, सुरक्षित मातृत्व, विद्यार्थी भर्ना, पूर्ण खोप, खुला दिशामुक्त क्षेत्र, वातावरण मैत्री तथा बालमैत्री शासन जस्ता प्रवर्धनात्मक कार्यहरु गर्न, गराउने जिम्मेवारी समेत वडाको हुने प्रावधान रहेको छ ।

गाउँपालिका तथा गाउँपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा स्थानीयस्तरको विकासका लागि आवधिक, वार्षिक, रणनीतिगत, विषय क्षेत्रगत, मध्यकालीन तथा दीर्घकालीन विकास योजना बनाउँदा नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समयसीमा र प्रक्रियासँग अनुकुल हुनेगरी गर्नुपर्ने र सबैप्रक्रियामा बालाबालिका

लगायतका अन्तरसम्बन्धित विषयलाई समावेश गर्नुपर्ने व्यवस्था समेत यस ऐनले गरेको छ।

घ. बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५

प्रत्येक बालक जम्मेपछि निजको बाबु भए बाबुले, बाबु नभए आमाले र आमा पनि नभए परिवारका अन्य सदस्यले आफ्नो धर्म, संस्कृति र चलन अनुसार बालकको नाम राखीदिनु पर्ने र बालकको बाबु, आमा वा परिवारको कुनै सदस्य जीवित नरहेकोमा वा पत्ता नलागेकोमा बालकलाई पालन पोषणगर्ने व्यक्ति वा संस्थाले बालकको नाम राखीदिनु पर्ने व्यवस्था बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ ले गरेको छ। यसैगरी यस ऐनमा बाबु, आमाले आफ्नो परिवारको आर्थिक अवस्था अनुसार प्रत्येक बालबालिकाको पालन पोषण गर्नुका अतिरिक्त निजको शिक्षा, स्वास्थ्यउपचार, खेलकुद तथा मनोरञ्जनका सुविधाहरुको व्यवस्था गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ। उक्त ऐनले बालबालिकाको बाँच्न पाउने अधिकार, नाम, राष्ट्रियता र पहिचानको अधिकार, भेदभाव विरुद्धको अधिकार, बाबु आमासँग बस्ने र भेटघाट गर्ने अधिकार, संरक्षणको अधिकार, पोषण तथा स्वास्थ्यको आधिकार, खेलकुद, मनोरञ्जन तथा सांस्कृतिक अधिकार र शिक्षाको अधिकारलाई बालबालिकाको अधिकारको रुपमा सुनिश्चित गरेको छ। त्यसैगरी बालबालिकासँग सम्बन्धित विषय हेर्न बाल अदालतको गठन गर्ने व्यवस्था रहेको छ। बालअधिकारलाई सुनिश्चित गर्न सहयोग पुऱ्याउने केन्द्रीय बाल न्याय समिति र जिल्ला बाल न्याय समितिको व्यवस्था समेत रहेको छ। प्रदेश तथा स्थानीय तहमा बाल अधिकारको विषयलाई संस्थागत गर्न राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषद, प्रदेश तथा स्थानीय तहको बाल अधिकार समितिको व्यवस्था समेत रहेको छ।

ङ. मुलुकी देवानी संहिता ऐन, २०७४

प्रत्येक व्यक्तिले अन्य व्यक्तिको व्यक्तित्वलाई स्वीकार गर्नुपर्ने, कानुनको दृष्टिमा सबै नागरीक समान हुने, समान कानुनको प्रयोगमा भेदभाव गर्न नपाइने,कुनै पनि व्यक्तिको वैयक्तिक स्वतन्त्रता अपहरण गर्न नपाइने,प्रत्येक व्यक्ति जन्मनासाथ व्यक्तिको रुपमा मान्यता पाउने, प्रत्येक व्यक्तिले जन्मनासाथ नाम र थरको अधिकार हुने,आमा बाबुबाट

मातृत्व र पितृत्वको निर्धारण हुने,कृतिम गर्भादानबाट जन्मिएको शिशुको पितृत्व बाबुको हुने,दम्पत्तिले छोराछोरीको जन्मदर्ता गर्नुपर्ने,प्रत्येक नाबालकको आमाबाबुले हेरचाह र स्याहार संभार गर्नुपर्ने,सम्बन्ध विच्छेद भएका दम्पत्तिले छोराछोरीको अधिकार कायमै रहने,नाबालकलाई श्रमिकको रुपमा काममा लगाउन नहुने,अशक्त छोराछोरीलाई विशेष हेरचाह गर्नुपर्ने,नाबालकको संरक्षक नभएर माथवर हुने,बालबालिकाको सर्वोत्तम हित हुने गरी धर्मपुत्र वा धर्मपुत्री राख्नुपर्ने व्यवस्था ऐनमा रहेको छ।

च.बालश्रम (निषेध र नियमित) ऐन, २०५६

कसैले पनि बालबालिकालाई ललाई फकाइ वा झुक्काएर वा कुनै पनि प्रलोभनमा वा डर, त्रास वा दवावमा पारी वा अन्य कुनै तरिकाले निजको इच्छा विरुद्ध श्रमिकको रुपमा काममा लगाउनु हुँदैन भन्नेबेहोरा ऐनको दफा ४ मा उल्लेख भएको छ। यसै गरी बालबालिकालाई काममा लगाउदा दिनमा ६ घण्टा र एक सप्ताहमा ३६ घण्टा भन्दा बढी अतिरिक्त पारिश्रमिक दिई वा नदिई काममा लगाउनु हुँदैन भन्नेबेहोरा दफा ९(२) मा रहेको छ। ऐनको दफा ७ (१) ले प्रतिष्ठानले श्रमिकको रुपमा काम गर्ने बालबालिकालाई लिङ्ग, वर्ण, धर्म वा जातजातिको आधारमा कुनै भेदभाव नगरी समान कामको लागि समान पारिश्रमिक र सुविधा दिनुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। ऐनको दफा ११ ले कुनै पनि प्रतिष्ठानमा व्यवस्थापकले त्यहाँ काम गर्ने बालकको स्वास्थ्य र सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्था गर्नुपर्ने प्रावधान राखेको छ।

छ.बाल अधिकार सम्बन्धी महासन्धि (CRC) १९८९

बालआधिकार महासन्धि १९८९ (नेपालले १४ सेप्टेम्बर १९९०मा अनुमोदन गरेको) ले बालआधिकारको सम्मान, संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न गैर विभेधीकरण (धारा २), सर्वोत्तम हित (धारा ३),सर्वाङ्गीण विकास (धारा ६), सहभागिता (धारा १२) को सिद्धान्तलाई अवलम्बन गरेको छ। ५४ वटा धारा रहेको यस महासन्धिमा धारा १ देखि ४० मा विभिन्न किसिमका बालअधिकारको व्यवस्था गरिएको छ। धारा ४२ मा राष्ट्रिय वा अन्तराष्ट्रिय व्यवस्थामध्ये उत्कृष्टलाई कार्यान्वयन गर्न पाउने स्वतन्त्रता दिइएको छ। धारा ४२ मा बालअधिकारको विषयमा राज्यले बालबालिका र अभिभावकलाई

जानकारी गराउनुपर्ने व्यवस्था छ । धारा ४३ देखि ५४ सम्म बालअधिकारको कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा प्रतिवेदनको व्यवस्था गरिएको छ।

ज.सोह्रौं योजना (२०८१/०८२–२०८५/८६)

सोह्रौं योजना (२०८१/०८२–२०८५/८६) मा बाल अधिकार संरक्षण तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम समावेश गरी बालअधिकारको सुनिश्चितगरिएको छ । सबै प्रकारको बालश्रमको अन्त्यका लागि सबै उद्योग, कलकारखाना, व्यवसायका क्षेत्रमा स्वीकृति तथा नवीकरणका समयमा बालश्रममुक्त कार्यस्थल सुनिश्चित गर्नु पूर्व परीक्षण अनिवार्य लागू गर्ने, बेवारिसे, परित्यक्त, अभिभावकविहीन तथा विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिकालाई सम्बन्धित स्थानीय तहबाट नै वैकल्पिक हेरचाहको व्यवस्था गर्ने प्रणाली स्थापना गर्ने, बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरु मार्फत बाल अधिकार प्रवर्द्धन तथा सुदृढ गर्ने, बाल क्लब, बाल सञ्जाल, किशोरकिशोरीहरुको समूह, स्काउट जस्ता संस्थाको गठन तथा सञ्चालनलाई विस्तार गरी बालबालिकाको सामाजिक उत्तरदायित्व बोध तथा स्वावलम्बी जीवनपद्धतिको सिकाइ सम्बन्धी सहभागीता बढाउने, सूचना प्रविधि तथा सामाजिक सञ्जालको दुरुपयोगबाट हुने हिंसाको नियमन र नियन्त्रणका लागि कानुनी व्यवस्था गरी कडाइका साथ कार्यान्वयन गर्ने, बाल सुधार गृहलाई न्यूनतम मापदण्डका आधारमा वर्गीकरण गर्दै न्यूनतम् सेवासहित प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने, बालगृहको संस्थागत आवासीय संरक्षणलाई निरुत्साहित गर्दै अन्तिम विकल्पको रुपमा मात्र संरक्षण गर्ने व्यवस्थाको कार्यान्वयन गर्ने, सरल, सहज एवम् बालबालिका तथा अभिभावकमैत्री बालन्याय निरुपण गर्ने, बालबालिकाको मानसिक तथा शारीरिक विकासका लागि प्रारम्भिक बाल विकास कार्यक्रममा सबै वर्ग र समुदायको पहुँच तथा उपभोग अभिवृद्धि गर्ने, दलित बालबालिकाको शिक्षाको गुणस्तर र सिकाइ अभिवृद्धि गर्न लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने जस्ता व्यवस्था सोह्रौं योजनामा गरिएको छ ।

झ.दिगो विकास लक्ष्य

संयुक्त राष्ट्रसंघको पहलमा सन २०३० सम्म प्राप्त गर्ने गरी तयार गरिएकोविश्वव्यापी लक्ष्यहरु नै दिगो विकासका लक्ष्यहरु हुन् । जसमा १७ वटा मूल लक्ष्य तथा १६९ परिमाणात्मक लक्ष्यहरु तोकिएका छन् । दिगो विकासका कुल १७ लक्ष्यहरु मध्ये १, २, ३, ४, ५, ६, ९, ७, ११, १६ र १७ गरी ७ वटा लक्ष्यहरु बालबालिका र महिलासँग सम्बन्धित रहेका छन् । जसमध्ये लक्ष्य ४ सबैका लागि समावेशी र गुणस्तरीय शिक्षा सुनिश्चित गर्ने, लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता हासिल गर्ने र किशोरीहरुको सशक्तीकरण गर्ने, लक्ष्य ६ सबैका लागि खानेपानी तथा सरसफाइको उपलब्धता गर्ने, लक्ष्य ९ बलियो पूर्वाधार निर्माण गर्ने र दिगो औद्योगिकीकरणको प्रबर्धन गर्ने, लक्ष्य ११ गाउँहरु र मानववस्तीहरुलाई समावेशी, सुरक्षित र दिगो बनाउने, लक्ष्य १६ समावेशी समाजको प्रबर्धन गर्ने र सबैलाई न्यायमा पहुँच प्रदान गर्ने र लक्ष्य १७ कार्यान्वयन प्रक्रिया मजबुत बनाउने र साझेदारीलाई पुनर्जीवन दिने लक्ष्यहरु बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकासको लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा उपलब्ध गराउने, पूर्वाधार विकास गर्ने, निर्मित पूर्वाधार दिगो बनाउने र सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्र र विकास साझेदारको संलग्नतामा लक्ष्य पूरा गर्ने विषय रहेका छन् ।

सन २०३० सम्ममा न्यायपूर्ण तथा समृद्ध मुलुक बनाउने परिकल्पना साथ नेपालको दिगो विकास लक्ष्यहरु तयार भई स्वीकृत भईसकेको छ । राज्यको पुर्नसंरचना पश्चात आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा, प्राथमिक स्वास्थ्य उपचार, पिउने पानीको आपूर्ति र सरसफाई, कृषि, आधारभूत पूर्वाधारहरु, सामाजिक सुरक्षा र विपद् व्यवस्थापनका विषयहरु स्थानीय तहको क्षेत्राधिकारका विषय बनेका छन् । जुन विषयहरु दिगो विकास लक्ष्यसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित रहेका छन ।

ञ. अन्य प्रयासहरु

१) महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन सम्बन्धी महासन्धि (Convention on the Elevation of allForms of Discrimination against Women- CEDAW), १९७९ को अनुमोदन,

२) सशस्त्र द्वन्द्वमा बालबालिकाको प्रयोग, बालबालिकाको बेचविखन, बाल वेश्यावृत्ति र अश्लिल चित्रण विरुद्ध बाल अधिकार सम्बन्धी महासन्धिको इच्छाधीन आलेख, २००० को पक्षराष्ट्र,

३) दक्षिण एशियामा बाल कल्याण प्रबर्द्धनको लागि क्षेत्रीय व्यवस्था सम्बन्धी सार्क महासन्धि २००२ को पक्षराष्ट्र,

४) वेश्यावृत्तिको लागि महिला तथा बालबालिकाको जीउ मास्ने बेच्ने काम रोकथाम गर्ने र सो विरुद्ध संघर्ष गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था भएको सार्क महासन्धि २००२ को पक्ष राष्ट्र ,

५) बाल न्याय (कार्यविधि) नियमावली, २०६३ तर्जुमा,

६) अन्तरदेशीय धर्मपुत्र धर्मपुत्री सम्बन्धी हेग महासन्धिमा हस्ताक्षर,

७) शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या, श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा, महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरीक, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय लगायतका विषयगत मन्त्रालयले बालबालिकाका सबालहरुलाई क्षेत्रगत योजना र कार्यक्रममा समावेश गर्दै आएको,

८) सरकारी तथा गैरसरकारी निकायसँगको समन्वयमा स्थानीय तहले बालमैत्री सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको छ।

१.५.२धुर्कोट गाउँपालिकाले बालबालिका सम्बन्धी निर्माण गरेका कानुन तथा कार्यविधिहरु

धुर्कोट गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासनको नीतिगत रुपमा अबलम्बन गरे पश्चात अधिकांश रुपमा सङ्घीयकानुन कार्यान्वयन गर्ने नीतिगत निर्णय गरी केही कार्यविधिहरु निर्माण गरेको छ। जस अन्तर्गत:

- बालबालिका सम्बन्धी वस्तुस्थिति विवरण प्रोफाईल, २०८२
- बालमैत्री आचारसंहिता, २०८२

- बालअधिकार समिति गठन तथा सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१
- बालसमूह सञ्जालको गठन तथा कार्यसञ्चालन विधान, २०८२
- धुर्कोट गाउँपालिकाको बालकोष सञ्चालन कार्यविधि,२०८१
- बालबिकास केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन मापदण्ड, २०८१
- विपद् प्रतिकार्य योजना, २०८१
- स्कुलबस निर्देशिका, २०८१
- विद्यालय स्तरीकरण तथा शिक्षाका बालमैत्री सूचक कार्यविधि, २०८१
- असहाय अनाथ बालबालिका संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०८१
- बालिका तथा समावेशी शिक्षा सञ्चालन गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०८२
- बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचक मापनयोग्य सरलीकरण (स्थानीयकरण)
- बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि,२०८२

१.५.३ वडा तथा गाउँपालिका स्तरीय योजनामा बालबालिका सम्बन्धी कार्यक्रमहरू:

- बालमैत्री स्थानीय शासन अवधारणाको अवलम्वन र अभिमुखीकरण,
- वडास्तरीय तथा गाउँस्तरीय समिति गठन र परिचालन,
- समुदाय तथा सामुदायिक र संथागत विद्यालयहरूमा बालबालिकाहरूको बाल समूह गठन तथा परिचालन,
- वडा स्तरीय तथा गाउँस्तरीय बाल सञ्जाल गठन तथा बैठक व्यवस्थापन,
- बाल सञ्जाल क्षमता विकास तालिम सञ्चालन,
- बालविवाह र बालश्रम विरूद्ध सूचना टाँस (एक घर दुइ मिनेट जनप्रतिनिधि)
- टोल वस्ती अभिमुखीकरण,

- बाल अधिकार बारे जनसचेतीकरण,
- सावधान बोर्ड टाँस,
- वडा तथा गाउँ बालमैत्री घोषणा तथा दिगोपनामा विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, संघ संस्था तथा मिडियाआदिको भूमिका विषयक अन्तरक्रिया,
- गाउँस्तर स्तनपान कक्ष व्यवस्थापन,
- बालकोष स्थापना र परिचालन,
- विद्यालय भर्ना अभियानका माध्यमबाट विद्यालयबाहिर रहेका बालबालिकालाई विद्यालय भर्ना,
- बाल विवाह न्यूनीकरणका लागि सचेतनामूलक सडक नाटक सञ्चालन,
- बालसञ्जालको आयोजनामा अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन,
- बालबालिकाहरूलाई सम्मान र पुरस्कार,
- बाल समूह सञ्जाल सूचीकृत गाउँ तथा वडामा सूचीकृत,
- बालविवाह, बालश्रम, बालकुलत तथा बालकाम बारे टोल सशक्तीकरण,
- बालमैत्री आचार संहिता निर्माण, टाँस र सो सम्बन्धमा टोल सशक्तीकरण,
- चेकलिष्ट सहित विद्यालय अनुगमन,
- चेकलिष्ट सहित गाउँस्तरीय वडा, स्वास्थ्य संस्था तथा विद्यालय/ विद्यालय अनुगमन,
- विद्यालमा तथा वडा कार्यालयहरुमा सचेतनामूलक नारा लेखन,
- सिकाइ श्रोत केन्द्र सहित बालउद्यान निर्माण कार्य सुचारु,
- विपद् व्यवस्थापनका सामाग्री व्यवस्थापन,
- सूचकको अन्तिम अवस्था मापन तथा रणनीति निर्माण,
- बालभेलाद्वारा योजना तर्जुमा भई स्थानीय तहको नीति योजनामा समावेश भई कार्यान्वयन,

- सरोकारवालाहरुको समन्वय सञ्जाल निर्माण,
- सार्वजनिक शौचालय, बालमैत्री खानेपानी धारा तथा विद्यालयको घेराबार निर्माण/ मर्मत आदि।

१.६. बालमैत्री स्थानीय शासनको अवसर, चुनौती, समस्याहरु

बालमैत्री स्थानीय शासन भन्नाले गैरविभेदीकरण,बालबालिकाको सर्वोत्तम हित, सर्वाङ्गीण विकास र अर्थपूर्णसहभागिताको सिद्धान्तमा आधारित भई बाल बचाउ, बाल संरक्षण, बाल विकास र अर्थपूर्ण बाल सहभागिताजस्ताबाल अधिकारका सबाललाई स्थानीय तहको नीति, संरचना, प्रणाली र कार्य प्रक्रिया र व्यवहारमा संस्थागत गर्नेशासकीय पद्धति हो । यसले स्थानीय तहलाई बालबालिकाको हितमा योजना तर्जुमा, बजेट विनियोजन, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनजस्ता कार्य गर्न सघाउँद्छ । बालमैत्री स्थानीय शासन एक शासकीय पद्धती हो । जसले स्थानीय तहका हरेक तह र तप्कामा रहेका संरचनामा अर्थपूर्ण बाल सहभागिताको माध्यमबाट सुशासन कायम गराउँन मद्दत गर्दछ।

१.६.१. धुर्कोट गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासनको अवसर

बालमैत्री स्थानीय शासन एक शासकीय अवधारणा हो जसलाई कार्यान्वयन गरी वि.स. २०८७ सम्ममा नेपाललाई बालमैत्री राष्ट्र घोषणा गर्ने लक्ष्य भए अनुरुप धुर्कोट गाउँपालिकाले पनि अवलम्बन गरी विभिन्न चरणहरु पार गरी सकेको अवस्था छ । धुर्कोट गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासनको अवसरलाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

- गुल्मी जिल्लामा पहिलो बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा गर्ने,
- बालबालिकाले ठुलो भएर जान्ने राम्रो काम सानै उमेरमासिकाइ सभ्य समाजनिर्माण गर्ने,
- बालबालिकाको उमेर क्षमता अनुसारको क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने,
- भौतिक विकासको पूर्वशर्तको रुपमा लिई विकास कार्य सञ्चालन गर्ने,

- निरन्तर रुपमा बालबालिकाले मागेका,समुदाय जागेका र सरोकारवालाहरु लागेकाहुने,
- घोषणा पश्चात दिगोपनाका लागि निरन्तरता पाउने, आदि।

१.६.२ बालमैत्री स्थानीय शासनको चुनौती

बालमैत्री स्थानीय शासनका थुप्रै अवसर हुँदै गर्दा आउने थुप्रै चुनौतीको सामना गर्नु पर्ने विद्यमान अवस्था छ जसलाई बुँदागत रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ।

- बालबालिका सम्बन्धी निर्माण भएका संघ, प्रदेश र स्थानीय कानुनको कार्यान्वयन गर्ने,
- सामाजिक जागरण गरी बालमैत्री स्थानीय शासनलाई निरन्तरता दिने,
- घोषणा पश्चात दिगोपनालाई निरन्तर रुपमा कार्यगर्ने,
- बालविवाह न्यूनीकरणगर्ने,
- बालश्रममुक्त स्थानीय तह घोषणा गर्ने,
- बालबालिकालाई विद्यालयमा टिकाई आधारभूत शिक्षाबाट बञ्चित हुनबाट रोक्ने,
- बालबालिकाप्रति हुने विभिन्न हिंसा तथा दुर्व्यवहारको न्यूनीकरण गर्ने,
- बालकुलत र सामाजिक सञ्जालको प्रयोगबाट बालबालिकामा हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्ने,
- जोखिम अवस्थामा रहेका बालबालिकाहरुको उचित संरक्षण गर्ने,
- विद्यालय छाडेर बसेका बालबालिकाहरुलाई जीवनउपयोगी सिप विकास तालिम प्रदान जीवनयापनमा सुधार गर्ने, आदि।

१.६.३ बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनमा समस्या

- संघ र प्रदेशका विषयगत मन्त्रालयका विभिन्न समयमा आउने छुट्टा छुट्टै कानुनको कार्यान्वयन गर्न नसक्नु,

- भौगोलिक विकटता हुनु,
- संघ र प्रदेशको समन्वय र सहकार्यको अभाव देखिनु,
- बालमैत्रीले बालबालिका बिगारे भन्ने आक्षेप लाग्नु,
- बालमैत्री स्थानीय शासनलाई कुनै परियोजनाको रुपमा लिनु,
- जनसचेतीकरणको अभाव भई आर्थिक सुविधाको अपेक्षा गर्नु,
- गैर सरकारी संघसंस्थाहरु शहरकेन्द्रित हुनु,
- भौतिक पुर्वाधार विकासलाई मात्र विकासको रुपमा लिनु,
- बालश्रम, बालकुलत र बालविवाहको न्यूनीकरण गर्नु,
- जोखिमपूर्ण अवस्थामा रहेका बालबालिका पहिचान गरी उचित व्यवस्थापन गर्नु,

१.६.४ बालमैत्री स्थानीय शासनका समस्या समाधानका उपायः

धुर्कोट गाउँपालिकाबाट बालमैत्री स्थानीय शासनलाई नीतिगत रुपमा अवलम्बन गरी बालमैत्री स्थानीय शासनका विभिन्न चरणहरुमा काम गर्ने शिलशिलामा धैरै समस्या आउँदै गर्दा ती समस्याहरुको कुशल व्यवसथापन गरी समस्या समाधान गरिएको छ ।

- संघ र प्रदेशका विषयगत मन्त्रालयका विभिन्न समयमा आउने छुट्टा छुट्टै कानुनको कार्यान्वयन पहल गर्नु,
- भौगोलिक विकटता भएतापनि यस अभियानका लागि विभिन्न क्रियाकलाप सञ्चालन गर्नु,
- संघ र प्रदेशको समन्वय र सहकार्यलाई बृद्धि गरीनु,
- बालमैत्रीले बालबालिका बिगारे भन्ने आक्षेप लाग्नु,
- बालमैत्री स्थानीय शासनलाई कुनै परियोजनाको रुपमा लिनु,
- जनसचेतीकरणमा अभिवृद्धि गराउनु,
- भौतिक पुर्वाधार विकासलाई मात्र विकासको रुपमा लिने परिपाटीको सुरुवात,
- बालश्रम, बालकुलत र बालविवाहको न्यूनीकरणका लागि पहल कदमी,
- जोखिमपूर्ण अवस्थामा रहेका बालबालिका पहिचान गरी उचित व्यवस्थापन, आदि।

भाग २ - बालबालिकाको विद्यमान अवस्था

२.१ विभिन्न उमेर समूहका बालबालिका

बालमैत्री स्थानीय शासनका ५ वटा चरणहरु मध्ये पूर्वतयारीको चरण अन्तर्गत बालवस्तुस्थिति विवरण (Child Profile) तयारी गर्न पर्ने भएकोले बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि, २०७९ को अनुसुची १ बमोजिमको ढाँचामा घरधुरी सर्भेक्षण गरीसोही कार्यविधिको अनुसूची २ बमोजिमको ढाँचामा बालवस्तुस्थिति विवरण (Child Profile) तयार गरी कार्यान्वयनगरिएको अवस्था विद्यमान रहेको छ।

वि.सं. २०८२ सालमा धुर्कोट गाउँपालिकाको बालबालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको क्रममा गरिएको घरधुरी सर्वेक्षण बमोजिम यस गाउँपालिकामा जम्मा ४,६१३घरधुरी र १८,४३८जनसंख्या रहेको छ। जसमध्ये महिला १०,२९२ र पुरुष ८,१४६ जना रहेका छन्। १८ वर्षभन्दा कम उमेरका जम्मा ६७९६ जना बालबालिका रहेका छन्। जुन कुल जनसंख्याको ३६.८६ प्रतिशत हुन आउछ। राष्ट्रिय जनगणना वि.सं.२०७८ बमोजिम धुर्कोट गाउँपालिकाको जम्मा जनसंख्या१८८१४रहेको छ। जसमध्ये महिला जनसंख्या ८३१२ र पुरुष जनसंख्या १०,५०२ रहेको छ। जनगणना अनुसार ५३०७ घरधुरी रहेको छ।

२.१.१वडा अनुसारको कुल जनसंख्या

वडा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	१२८०	१७२२	३००२
२	१०८३	१३१२	२३९५
३	१५०९	१८५०	३३५९
४	१०५४	१२३८	२२९२
५	९९०	१३४५	२३३५
६	१०४७	१३५८	२४०५
७	११८४	१४६६	२६५०
जम्मा	८१४७	१०२९१	१८४३८

स्रोत: बालबालिकाको बस्तुस्थिति विवरण, २०८२

२.१.२ उमेर अनुसारको बालबालिका

उमेर समूह / वडा	५ बर्ष मुनिका	५ देखि १४ बर्ष सम्मका	१५ देखि १८ वर्ष सम्मका	१९ बर्ष देखि माथिका	कुल जम्मा
१	१८३	७२७	२९१	१८०१	३००२
२	३४८	५१३	१८६	१३४८	२३९५
३	२१८	६५५	२९५	२१९१	३३५९
४	७६	३४१	२२८	१६४६	२२९१
५	११०	५१४	३१०	१४०२	२३३६
६	३४८	५१३	२८६	१२५८	२४०५
७	४५	३८५	२२४	१९९६	२६५०
जम्मा	**१३२८**	**३६४८**	**१८२०**	**११६४२**	**१८४३८**

स्रोतः बालबालिकाको बस्तुस्थिति विवरण, २०८२

२.१.३ जन्म दर्ताको अवस्था

वडा	५बर्ष मुनिका बालबालिका संख्या			जन्मदर्ता भएका बालबालिका संख्या		
	बालक	बालिका	जम्मा	बालक	बालिका	जम्मा
१	१०६	७७	१८३	१०६	७७	१८३
२	१६८	१८०	३४८	१६८	१८०	३४८
३	१०७	१११	२१८	१०७	१११	२१८
४	४६	३०	७६	४६	३०	७६
५	५१	५९	११०	५१	५९	११०
६	१६८	१८०	३४८	१६८	१८०	३४८
७	२३	२२	४५	२३	२२	४५
कुल जम्मा	**६६९**	**६५९**	**१३२८**	**६६९**	**६५९**	**१३२८**

स्रोतः बालबालिकाको बस्तुस्थिति विवरण, २०८२

बालबालिकाको बस्तुस्थिति विवरण, २०८२अनुसार ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको कुल संख्या १३२८ रहेको र जन्मदर्ता गर्ने बालबालिकाको संख्या १३२८ जना रहेको पाइन्छ जुन बालबालिका संख्याको १०० प्रतिशत हुन आउँछ।

२.१.४मातृ भाषा अनुसारको घरधुरी संख्या

२.१.५ वडा अनुसार पेशागत विवरण (पारिवारिक)

२.१.६ परिवार संख्या, बालबालिका संख्या र जनसंख्या विवरण

वडानं	घरधुरी संख्या	५ वर्ष सम्मका बालबालिका संख्या	जनसंख्याविवरण		
			पुरुष	महिला	जम्मा
१	६९७	१८३	१२८०	१७२२	३००२
२	६४७	३४८	१०८३	१३१२	२३९५
३	८६८	२१८	१५०९	१८५०	३३५९
४	४३३	७६	१०५४	१२३८	२२९२
५	६३९	११०	९९०	१३४५	२३३५
६	६५४	३४८	१०४७	१३५८	२४०५
७	६७५	४५	११८४	१४६६	२६५०
जम्मा	**४६१३**	**१३२८**	८१४६	१०२९२	१८४३८

स्रोत: बालबालिकाको बस्तुस्थिति विवरण, २०८२

२.२ बालश्रमको अवस्था

बालमैत्री स्थानीय शासनको मिति २०८२ चैत्र १० सम्मको अवस्था मापनका लागि वडागत तथ्याङ्क सङ्कलन तथा अद्यावधिक गर्दा यस गाउँपालिका भित्र चालु आ.व. २०८२।०८३ को मिति २०८२ चैत्र १० सम्मकुनै पनि बालश्रमिक नरहेको पाइयो।

२.३ सडक बालबालिका

बालमैत्री स्थानीय शासनको मिति २०८२ चैत्र १० सम्मको अवस्था मापनका लागि वडागत तथ्याङ्क सङ्लन तथा अद्यावधिक गर्दा यस गाउँपालिका भित्र चालु आ.व. २०८२।०८३ को मिति २०८२ चैत्र १० सम्म कुनै पनि सडक बालबालिका नरहेको पाइयो।

२.४ बालयौन शोषण र दुर्व्यवहारको अवस्था

बालमैत्री स्थानीय शासनको मिति २०८२ चैत्र १० सम्मको सूचकको गाउँस्तरीय अन्तिम अवस्था मापन तथा वडागत तथ्याङ्क संकलन तथा अद्यावधिक गर्दा यस गाउँपालिका भित्र चालु आ.व. २०८२।०८३ को मिति २०८२ चैत्र १० सम्म कुनै पनि बालबालिकाबालयौन शोषण र दुर्व्यवहारको अवस्था नरहेको पाइयो।

२.५ अपाङ्गता भएका बालबालिका

वडा नं.	बालक	बालिका	जम्मा
१	२	१	३
२	१	०	१
३	१	१	२
४	१	२	३
५	१	२	३
६	०	२	२
७	२	१	३
जम्मा	८	९	१७
			स्रोत: महिला तथा बालबालिका शाखा

बालमैत्री स्थानीय शासनअन्तर्गत अपाङ्गता भएका बालबालिकाकोमिति २०८२ चैत्र १० सम्मको अवस्था मापनका लागि वडागत तथ्याङ्क सङ्कलन तथा अद्यावधिक र महिला तथा बालबालिका शाखाको अभिलेख अनुसार गाउँपालिका भित्र चालु आ.व. २०८२।०८३ को चैत्र १० सम्मविभिन्न प्रकारको अपाङ्गता भएका १७ जना बालबालिका पाइयो।

२.६ बालबालिका सम्बन्धी घटनाहरु

यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र बालबालिका सम्बन्धी घटेका विभिन्न घटनाको विवरण।

वडा नं.	बालक	बालिका	जम्मा	घटनाको विवरण
१	०	०	०	कुनै पनि घटना नभएको
२	०	०	०	
३	०	०	०	

वडा नं.	बालक	बालिका	जम्मा	घटनाको विवरण
४	०	०	०	
५	०	०	०	
६	०	०	०	
७	०	०	०	
८	०	०	०	
९	०	०	०	
७	०	०	०	
जम्मा	**०**	**०**	**०**	
				स्रोत: वडा कार्यालय

बालमैत्री स्थानीय शासनको मिति २०८२ चैत्र १० सम्मको अवस्था मापनका लागि वडागत तथ्याङ्क सङ्कलन तथा अद्यावधिक र महिला तथा बालबालिका शाखाको अभिलेख अनुसार गाउँपालिका भित्र चालु आ.व. २०८२।०८३ को चैत्र १० सम्मको अवस्थामा दुर्घटनाबाट कुनै पनि बालबालिकाको मृत्यु नभएको पाइयो।

२.७ बालविवाहको अवस्था: बालविवाह सम्बन्धी विवरण: विवाह दर्ताको आधारमा

वडा नं.	विवाह भएका संख्या (जोडी)	बाल विवाहको अवस्था	बालविवाह प्रतिशत
१	४७	नभएको	नभएको
२	५०	नभएको	नभएको
३	२५८	नभएको	नभएको
४	७५	नभएको	नभएको
५	१४	नभएको	नभएको
६	३५	नभएको	नभएको
७	३७	नभएको	नभएको
जम्मा	**५१६**	**नभएको**	**नभएको**
			स्रोत: वडा कार्यालय

२.७. बालबालिका र एच.आई.भी एड्स

बालमैत्री स्थानीय शासन मिति २०८२ चैत्र १० को सूचकको गाउँस्तरीय अन्तिम अवस्था मापन तथा वडागत तथ्याङ्क सङ्कलन तथा अद्यावधिक गर्दा यस गाउँपालिका भित्र चालु आ.व. २०८२।०८३ को मसान्तसम्म यस गाउँपालिकामा कुनै पनि बालबालिका एच.आई.भी एड्स संक्रमित नभएको पाइयो।

भाग ३ - बाल अधिकार र बालबालिकाको अवस्था

३.१ बाल अधिकार

बाल अधिकार भन्नाले बालबालिकाहरूको जन्मसिद्ध वा नैसर्गिक अधिकार हो। यो मानव अधिकारको एक उपसमूह हो। जसले नाबालिगहरूलाई दिइएको विशेष संरक्षण र हेरचाहको अधिकारलाई जनाउँछ। सन् १९८९ मा बाल अधिकारसम्बन्धी महासन्धिले बालबालिकाहरूलाई "अठार वर्षभन्दा कम उमेरको व्यक्ति" भनेर परिभाषित गरेको थियो। बालबालिकाको अधिकारमा आमाबाबु दुवैसँग घुलमिल हुन पाउने अधिकार, मानव पहिचान र शारीरिक सुरक्षा, खाना, राज्यद्वारा प्रदान गरिने सर्वव्यापी शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा र बालबालिकाको उमेर र विकासअनुकूल फौजदारी कानुन, बालबालिकाको नागरीक अधिकारको समान संरक्षण र बालबालिकाको जात, लिङ्ग, यौन अभिमुखीकरण, लैङ्गिक पहिचान, राष्ट्रिय उत्पत्ति, धर्म, अशक्तता, रङ, जातियता वा अन्य विशेषताका आधारमा हुने भेदभावबाट मुक्त जस्ता अधिकारहरू पर्दछन्। बालबालिकाको अधिकारको व्याख्या गर्नेदेखि लिएर बालबालिकाहरूलाई स्वायत्त क्रियाकलाप गर्ने अधिकार दिनेबालबालिकालाई शारीरिक र मानसिक रूपमा दुर्व्यहारबाट मुक्त गर्ने बाल अधिकारको विषयहरू हुन्।बालबालिकाको सामाजिक सुरक्षा, शिक्षा दिक्षा,माया, स्नेह,शान्ति, समझदारी, बालमैत्री वातावरण, पोषिलो खानपान सहितको अधिकार नै बालअधिकार हो।

बाल्यावस्थाको उचित वातावरण, स्याहार सम्मान, सहभागिताले भविष्यमा सोही बालबालिका क्षमतावान मानव स्रोत बन्दछन्। मानव अधिकारको अन्तराष्ट्रिय सन्धिले बालबालिकालाई समेट्न नसक्ने र बाल्यावस्थाका आवश्यकताहरू विशेष हुने भएकाले बाल अधिकार महासन्धिको आवश्यकता महसुस भएको हो।

तसर्थ आफ्ना भावी सन्ततिको उज्वल भविष्यको निम्ति अभिभावक तथा राष्ट्रले विशेष जिम्मेवारी लिऊन् भन्ने उद्देश्यले संयुक्त राष्ट्रसङ्घले बालअधिकारसम्बन्धी महासन्धि पारित गरेको हो। यो सन्धि सन् १९८९ नोभेम्बर २० मा संयुक्त राष्ट्रसङ्घको महासभाबाट पारित गरिएको थियो। बालबालिकाको अधिकारका निम्ति पारित यो सन्धि राज्य राज्यहरू बिचको एक साझा कानुन हो। त्यसैले यो राज्य तथा अभिभावकले बुझ्नु महत्त्वपूर्ण हो।

यस महासन्धिलाई नेपालले १४ सेप्टेम्बर १९९० मा अनुमोदन गरीसकेको छ। नेपालमा पनि यस महासन्धिलाई अनुमोदन गरेपछि बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०४८ लागु गरीयो भने, सो ऐनलाई शंशोधन गरेर हाल बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ र नियमावली, २०७७ कार्यान्वयनमा रहेका छन्। बाल अधिकारका चार क्षेत्र बाल बचाउ, बाल विकास, बाल संरक्षण, बाल सहभागिताको समष्टी नै बाल अधिकार हो।

३.१.१ बालदिवस र बालबालिका

आजका बालबालिका भोलिका देशका कर्णधार, देश निर्माणका बलियो आधार तथा विकासका साझेदार पनि हुन। बालबालिकालाई जस्तो बनाउन सकियो उस्तै बन्ने हुँदा यिनिहरुलाई काँचो माटोको संज्ञा पनि दिईने गरीन्छ। एउटा घर, परिवार, समाज, समुदाय र राष्ट्र निर्माणमा जति बौद्धिक सर्कलहरुको भूमिका रहन्छ त्यो भन्दा पनि बढी भूमिका अनि ईमान्दारिताका साथ आफ्नो जिम्मेवारी पूरा गर्न तत्पर रहन्छन् बालबालिका। बालबालिकाको सही समयमा, सही तरिकाले, सही व्यवस्थापन गरी उचित सीप तथा संस्कार दिन सके असल र सु-संस्कारयुक्त घर, परिवार, समाज, समुदाय र देश निर्माणमा टेवा पुग्ने देखिन्छ।

हाम्रो सामाजिक जनजिवनमा बालबालिकालाई बच्चाहरु, भूराहरु, केटाकेटी जस्ता शब्दहरुद्धारा हेपिने गरेको पाइन्छ। बालबालिकालाई केही थाहा हुँदैन र जान्दैन भनी वेवास्ता गरिने परिपाटी हाम्रो समाजमा जिवितै रहेको पाइन्छ। बालबालिकाहरु केही जान्दैनन्, केहि बुझदैनन् र केहि गर्न सक्दैनन् भनेर कुनै पनि अवसरबाट बन्चित गरीन्छ। उनीहरुको प्रतिभाको लेखाजोखा गरीदैन, प्रतिभा पहिचान गर्ने वातावरण तय गरीदैन, जहाँ धेरै मानिसहरुको भेला आवश्यक पर्दछ त्यहाँ मात्र उनीहरुको प्रयोग गरीन्छ अनि

भनिन्छ बालबालिका देशका कर्णधार हुन । त्यती भनेर मात्र पुग्दैन उनीहरुको समस्या बुझेर लगानी गरी उचित प्रतिफल प्राप्त गर्ने हिसाबले कार्यक्रम तय गरी कार्यक्रम सञ्चालनगरीनु पर्दछ ।

बालबालिकामा लगानी गर्नका लागि सिङ्गो राष्ट्र नै लागि परेको देखिदैन र बालबालिकाका हक अधिकार संविधान र कानुनमा मात्र सिमित रहेका छन् । तर संविधान र कानुनमा व्यवस्था भएका बालबालिकाको हक अधिकारको कार्यन्वयनका लागि धुर्कोट गाउँपालिकाले बालबालिकामा लागानी गर्न थालेको छ जस्ले गर्दा बालबालिकाहरुले आफ्ना प्रतिभा प्रस्फुटन गर्न पाएका छन् । बालमैत्री स्थानीय शासनलाई नीतिगत अवलम्बन गरे पश्चात यस गाउँपालिकामा पनि बालबालिकामा लगानी बढ्न थालेको छ।

बालबालिकाको हक अधिकार सुनिश्चित गर्नका लागि प्रतिभा पहिचान र क्षमता विकास आजको आवश्यकता हो । त्यसकारण बालबालिकाको प्रतिभा पहिचान र क्षमता विकासका लागि यस आ.व.२०७३।०७४ देखि नै यसगाउँपालिकाले बालदिवसका अवसरमा सन्देशमूलक तथा चेतनामूलक कार्यक्रमका अतिरिक्त प्रतिभा पहिचान हुने खालका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्दै आएको छ । विगत वर्ष झैं यो वर्ष पनि **“बालबालिकामा लगानी: सुनिश्चित भविष्यको थालनी”**भन्ने मूल नाराका साथ २९ भाद्र २०८२ का दिन ६१ औं राष्ट्रिय बालदिवशमनाईएको छ ।

३.२ बाँच्न पाउने अधिकारबाल बचाउ

- गाँसबास र कपास बालबालिकाको लागि आधारभूत आवश्यकता हो र सो पाउनु बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार पनि हो । सो अधिकार सुनिश्चित गर्नका लागि नेपाल सरकारले विभिन्न नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्था गरी कार्यान्वयन गरेको अवस्था छ । बाल बचाउको अधिकार अन्तर्गत देहायका अधिकार पर्दछन् ।
- जन्मन पाउने, गर्भवती महिलाको विशेष स्याहार,
- गर्भावस्था र सुत्केरी पश्चात आमा र नवजात शिशुको स्वास्थ्य जाँच,
- गर्भावस्था र प्रसुती पश्चात पूर्णखोप पाउनु,
- गाँस, बास र कपास,

- पोषण, पौष्टिक आहार र स्वास्थ्य स्याहार,
- आमा बाबुको माया र ममता,
- स्वस्थ वातावरण र प्राथमिक उपचार,
- कम तौल ख्याउटे र पुड्को हुनबाट जोगाउनु, आदि।

३.२.१ (क) स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण

क्र.सं	स्वास्थ्य संस्था	संख्या
१	धुर्कोट आधारभूत अस्पताल	१
२	स्वास्थ्य चौकी	६
३	आयुर्वेद औषधालय	२
४	गाँउ घर क्लीनिक	२३
५	खोप केन्द्र	२९
६	प्रसुती केन्द्र	७
७	औषधी पसल/मेडिकल	३
८	**Beonc** सेन्टर	१
९	नागरीक आरोग्य सेवा केन्द्र	१
७	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	७८
११	स्वास्थ्य कर्मी	५३
१२	सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	१
		स्रोतः स्वास्थ्य शाखा, २०८२

३.२.१. (ख) गर्भवती आमाहरुले गर्भजाँच गराएको चक्की खाएको तथा टिडी खोप लगाएको

क्र.स.	वडा नं.	आधारभूत स्वास्थ्यसेवाकेन्द्रको नाम	गर्भवती संख्या	गर्भवती जाँच ८ पटक	गर्भवती जाच ४ पटक	खोप		आइरनचक्कि		पूर्णखोपप्राप्तबालबालिका	एच.आई.भि.संक्रमितआमाबाट ज Prophylaixis पायका ब
						टि.डि पहिलो	टि.डि.२+	१८०आइरनचक्कि	४५आइरन		
१	१	नयाँगाउ स्वास्थ्य चौकी	२९	२९	२९	११	१२	२९	२८	४५	०
२	२	पिपलधारा स्वास्थ्य चौकी	१५	१५	१५	४	११	१५	१५	३३	०
३	२	पिपलधारा आयुर्वेद									
४	३	हाडहाडेस्वास्थ्य चौकी	३५	३५	३५	१५	२०	३५	३५	४१	०
५	३	सोमरभोमर स्वास्थ्य इकाइ									
६	४	जैशिथोकस्वास्थ्य चौकी	१७	१६	१८	१०	९	१७	१८	२८	०
७	४	खहरे सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ									
८	५	वस्तुस्वास्थ्य चौकी	१७	१७	१७	८	९	१७	१७	३९	०
९	५	वस्तुघाट आयुर्वेद									
१०	६	धुर्कोट अधारभुत हस्पिटल	३५	३५	३५	१४	२१	३५	३५		०
११	७	वाग्ला स्वास्थ्य चौकी	२६	२०	२२	९	१५	२२	६	३७	०
जम्मा			**१७४**	**१६७**	**१७१**	**७१**	**९७**	**१७०**	**१५४**		

३.२.१(ग) दक्ष जनशक्तिकबाट सुत्केरी गराउने महिलाहरुको विवरण

क्रं. सं	वडा नं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	गर्भवती आमा संख्या	सुत्केरी भएको स्थान		एच.आई.भिसंक्रमित आमाबाट जन्मिएका बालबालिका
				स्वास्थ्य संस्था	घर मा	
१	१	नयाँगाउ स्वास्थ्य चौकी	२९	१४	०	०
२	२	पिपलधारा स्वास्थ्य चौकी	१५	१५	०	०
३	२	पिपलधारा आयुर्वेद औषधालय			०	०
४	३	हाडहाडेस्वास्थ्य चौकी	३५	३५	०	०
५	३	सोमरभोमर स्वास्थ्य सामुदायिक क्लिनिक			०	०
६	४	जैसिथोकस्वास्थ्य चौकी	१७	१७	०	०
७	४	खहरे सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक			०	०
८	५	वस्तुस्वास्थ्य चौकी	१७	१०	०	०
९	५	वस्तुघाट आयुर्वेद औषधालय			०	०
१०	६	धुर्कोट अधारभूत अस्पताल	३५	१७	०	०
११	७	वाग्ला स्वास्थ्य चौकी	२६	२६	०	०
कुल जम्मा			**१७४**	**१३४**	०	०

३.२.१. (घ) २३ महिनाका बालबालिकाले नियमित खोप पाइरहेका छन। मिति २०८२।०२।१५गते पूर्णखोप गाउँपालिका घोषणा भईसकेको र यसको निरन्तरता भईरहेको छ ।

क्र.सं	वडा नं.	स्वास्थ्यसंस्थाको नाम	पूर्णखोप घोषणामिति	१५ देखि २३महिना भित्रको बालबालिका संख्या	पूर्णखोप पाएकाबालबालिका संख्या
१	१	नयाँगाउ स्वास्थ्य चौकी	२०८१/१२/२६	९७	१६७
२	२	पिपलधारा स्वास्थ्य चौकी	२०८१।१२।०६	३३	३३
३	३	पिपलधारा आयुर्वेद औषधालय			
४	३	हाडहाडेस्वास्थ्य चौकी	२०८१।१२।१९	४१	४१
५	३	सोमरभोमर सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक			
६	४	जैसिथोकस्वास्थ्य चौकी	२०८१।११।२६	२८	२८
७	४	खहरे सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक			
८	५	वस्तुस्वास्थ्य	२०८१।१२।०	३९	३९

क्र. सं	वडा नं.	स्वास्थ्यसंस्थाको नाम	पूर्णखोप घोषणामिति	१५ देखि २३महिना भित्रको बालबालिका संख्या	पूर्णखोप पाएकाबालबालिका संख्या
		चौकी	७		
९	५	वस्तुघाट आयुर्वेद औषधालय			
१०	६	धुर्कोट अधारभूत अस्पताल	२०८१।१२।०९	३२	३२
११	७	वाग्ला स्वास्थ्य चौकी	२०८१/१२/२५	८५	६७
कुल जम्मा				**३५५**	**४०७**

३.२.१. (ङ) सुत्केरी पश्चातको आमा जाँच र नवशिशु जाँचको अवस्था

क्रं.सं	वडा नं.	स्वास्थ्यसंस्थाको नाम	जम्मा सुत्केरीआमाको संख्या	पहिलोपटक जाँच (२४ घण्टा भित्र)	दोश्रोपटक जाँच (३ देखि ७ दिनभित्र)	तेश्रोपटक जाँच (१४ दिन भित्र)
१	१	नयाँगाउ स्वास्थ्य चौकी	२९	२९	२९	२९
२	२	पिपलधारा स्वास्थ्य चौकी	१५	१५	१५	१५
३	२	पिपलधारा आयुर्वेद औषधालय				
४	३	हाडहाडेस्वास्थ्य चौकी	३५	३५	३५	३५

५	३	सोमरभोमर सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक				
६	४	जैसिथोकस्वास्थ्य चौकी	१७	१७	१७	१७
७	४	खहरे सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक				
८	५	वस्तुस्वास्थ्य चौकी	१७	१७	१७	१७
९	५	वस्तुघाट आयुर्वेद औषधालय				
१०	६	धुर्कोट अधारभूत अस्पताल	१७	१७	१७	१७
११	७	वाग्ला स्वास्थ्य चौकी	२६	२६	२६	२६
कुल जम्मा			**१७४**	**१७४**	**१७४**	**१७४**

३.२.१. (छ)६ महिना देखि ५ वर्षमुनिका बालबालिकालाई वर्षको २ पटक भिटामिन ए र जुकाको औषधि र पोलियो थोपा खुवाएको।

क्रं. सं	वडा नं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका बालबालिका			जुकाको औषधिखाएका बालबालिका	
			६-११ महिना	१२-५९महिना	जम्मा	१-५वर्ष	कैफियत
१	१	नयाँगाउ स्वास्थ्य चौकी	२८	४३५	४६३	४३५	
२	२	पिपलधारा स्वास्थ्य चौकी	३०	१७०	२००	१७०	

क्रं. सं	वडा नं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका बालबालिका			जुकाको औषधिखाएका बालबालिका	
			६-११ महिना	१२-५९महिना	जम्मा	१-५वर्ष	कैफियत
३	२	पिपलधारा आयुर्वेद औषधालय					
४	३	हाडहाडेस्वास्थ्य चौकी	२८	२२३	२५१	२२३	
५	३	सोमरभोमर सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक					
६	४	जैसिथोकस्वास्थ्य चौकी	१६	८९	१०५	८९	
७	४	खहरे सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक					
८	५	वस्तुस्वास्थ्य चौकी	२०	१३८	१५८	१३८	
९	५	वस्तुघाट आयुर्वेद औषधालय					
१०	६	धुर्कोट अधारभूत अस्पताल	३६	२०६	२४२	२०६	
११	७	वाग्ला स्वास्थ्य चौकी	४०	१०४	१४४	१०४	
जम्मा			**१९८**	**१३६५**	**१५६३**	**१३६५**	

३.२.१. (ज) आयोडिन नुनको प्रयोग

क्र.सं.	वडानं.	स्वास्थ्यसंस्थाको नाम	आयोडिनयुक्तनुनको प्रयोग गर्ने घरधुरी	आयोडियुक्तनुन प्रयोग नगर्ने घरधुरी
१	१	नयाँगाउँस्वास्थ्य चौकी	६९७	०

क्र.सं.	वडानं.	स्वास्थ्यसंस्थाको नाम	आयोडिनयुक्तनुनको प्रयोग गर्ने घरधुरी	आयोडियुक्तनुन प्रयोग नगर्ने घरधुरी
२	२	पिपलधारा स्वास्थ्य चौकी	६४७	०
३	२	पिपलधारा आयुर्वेद औषधालय		
४	३	हाड्हाडेस्वास्थ्य चौकी	८६८	०
५	३	सोमरभोमर सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक		
६	४	जैसिथोकस्वास्थ्य चौकी	४३३	०
७	४	खहरे सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक		
८	५	वस्तुस्वास्थ्य चौकी	६३९	०
९	५	वस्तुघाट आयुर्वेद औषधालय		
१०	६	धुर्कोट अधारभूत अस्पताल	६५४	०
११	७	वाग्ला स्वास्थ्य चौकी	६७५	०
कुल जम्मा			**४६१३**	**०**

३.२.१. (झ)६ महिना सम्मको शिशुलाई पूर्णस्तनपान गराएको र कुपोषणको प्रभावमा परेका बालबालिका सम्बन्धी विवरण

क्रं.सं	वडा नं.	स्वास्थ्यसंस्थाकोनाम	६ महिना सम्मकाबालबालिका संख्या	६ महिना सम्मपूर्ण स्तनपानगरेको संख्या	पूर्णस्तनपानन बालबालि संख्या

१	१	नयाँगाउ स्वास्थ्य चौकी	१८	१८	०
२	२	पिपलधारा स्वास्थ्य चौकी	२४	२४	०
३	२	पिपलधारा आयुर्वेद औषधालय			
४	३	हाडहाडेस्वास्थ्य चौकी	३५	३५	०
५	३	सोमरभोमर सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक			
६	४	जैसिथोकस्वास्थ्य चौकी	७६	७६	०
७	४	खहरे सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक			
८	५	वस्तुस्वास्थ्य चौकी	१८	१८	०
९	५	वस्तुघाट आयुर्वेद औषधालय			
१०	६	धुर्कोट अधारभूत अस्पताल	१७	१७	०
११	७	वाग्ला स्वास्थ्य चौकी	१९	१९	०
कुल जम्मा			**२०७**	**२०७**	**०**

३.२.१. (ञ) ख्याउटे,पुड्को, कमतौलका बालबालिका संख्या

क्र.सं	वडा नं.	स्वास्थ्यसंस्थाको नाम	ख्याउटे,पुडको,कमतौलका बालबालिका संख्या	५ बर्ष मुनिकाबालबालिका संख्या	प्रतिश
१	१	नयाँगाउ स्वास्थ्य चौकी	१	२०७	०।४८
२	२	पिपलधारा स्वास्थ्य चौकी	०	२००	०

३	२	पिपलधारा आयुर्वेद औषधालय			
४	३	हाडहाडेस्वास्थ्य चौकी	०	२८६	०
५	३	सोमरभोमर सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक			
६	४	जैसिथोकस्वास्थ्य चौकी	०	११९	०
७	४	खहरे सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक			
८	५	वस्तुस्वास्थ्य चौकी	०	२०७	०
९	५	वस्तुघाट आयुर्वेद औषधालय			
१०	६	धुर्कोट अधारभूत अस्पताल	०	२४२	०
११	७	वाग्ला स्वास्थ्य चौकी	०	१६३	०
कुल जम्मा			०	**१४२४**	०

३.२.१ (ट) अति कडा कुपोषित बालबालिका संख्या

क्रं.सं		**स्वास्थ्यसंस्थाको नाम**	**अति कडा कुपोषितभएका बालबालिकाको संख्या**	**५ वर्ष मुनीकाबालबालिका संख्या**	**प्रतिशत**

क्रं.सं		स्वास्थ्यसंस्थाको नाम	अति कडा कुपोषितभएका बालबालिकाको संख्या	५ वर्ष मुनीकाबालबालिका संख्या	प्रतिशत
१	१	नयाँगाउ स्वास्थ्य चौकी	०	२०७	०
२	२	पिपलधारा स्वास्थ्य चौकी	०	२००	०
३	२	पिपलधारा आयुर्वेद औषधालय			
४	३	हाडहाडेस्वास्थ्य चौकी	०	२८६	०
५	३	सोमरभोमर सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक			
६	४	जैसिथोकस्वास्थ्य चौकी	०	११९	०
७	४	खहरे सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ			
८	५	वस्तुस्वास्थ्य चौकी	०	२०७	०
९	५	वस्तुघाट आयुर्वेद औषधालय			
१०	६	धुर्कोट अधारभूत अस्पताल	०	२४२	०
११	७	वाग्ला स्वास्थ्य चौकी	०	१६३	०
कुल जम्मा			**०**	**१४२४**	**०**

३.२.१ (ट) स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति संरचनामा बालबालिका संख्या

क्र स	वडा नं	सहभागी भएकोनिकाय	जम्मा पदाधीकारीसंख्या	बालक	बालिका	जम्मा
१	१	नयाँगाउ स्वास्थ्य चौकी	९	१	१	२
२	२	पिपलधारा स्वास्थ्य चौकी	९	१	१	२
३	३	हाड्हाडेस्वास्थ्य चौकी	९	१	१	२
४	३	सोमरभोमर सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक	९	१	१	२
५	३	पिपलधारा आयुर्वेद औषधालय	९	१	१	२
६	४	जैसिथोकस्वास्थ्य चौकी	९	१	१	२
७	४	खहरे सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक	९	१	१	२
८	५	वस्तुस्वास्थ्य चौकी	९	१	१	२
९	५	वस्तुघाट आयुर्वेद औषधालय	९	१	१	२
१०	६	धुर्कोट अधारभूत अस्पताल	१५	१	१	२
११	७	वाग्ला स्वास्थ्य चौकी	९	१	१	२
कुलजम्मा			**१०५**	**११**	**११**	**२२**

वडागत सूचक प्राप्तिको विद्यमान अवस्थाः

बालबचाउका सूचको विद्यमान अवस्थावडा न १

स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित सूचकको अवस्थाबालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख गरिएका बालबचाऊ सम्बन्धी सूचकहरुको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था यस प्रकार रहेको छ:

क्र. स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
१	गर्भवती महिलाहरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व ८ पटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ४ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएको हुनुपर्ने,	प्रतिशत	९९	९५	९५	भएको	२९ जना गर्भवती मध्ये समय पुगेका २९ जनाले जाँच गराएका छन् । सुत्केरी आमा सहित २७ जना नवजात शिशु सबैले जाँच गराएका छन्।
२	गर्भवती महिलाले टि.डी विरुद्धको २ वटा खोप	प्रतिशत	५०	१००	९५	भएको	२९ जना गर्भवती मध्ये समय पुगेका सबै जनाले टिडी

क्र. स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
	लगाएको हुनुपर्ने,						विरुद्धको खोप लगाएका छन्।
३	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुले आइरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएको हुनुपर्ने	प्रतिशत	९९	९५	९५	भएको	२९ जना सुत्केरी सबैले २२५ वटा आइरन चक्की खाएका छन् ।
४	गर्भवती आमाको दक्ष स्वास्थ्यकर्मी बाट सुत्केरी गराइएको हुनुपर्ने,	प्रतिशत	९९	१००	८०	भएको	१८ जना गर्भवती सबै स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी भएका छन्।
५	६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले पूर्ण स्तनपान गराएको (आमाको दूध मात्रै खुवाउने	प्रतिशत	७०	९०	८०	भएको	६ महिनाका २९ जना शिशु मध्ये २६ जना शिशुले पूर्ण स्तनपान पाएका छन्।

क्र. स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
६	६ महिनादेखि ५ वर्षमुनिका सबै बालबालिकालाई वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खुवाएको हुनुपर्ने	प्रतिशत	७०	१००	७०	भएको	६ महिनादेखि ५ वर्ष मुनिका ४६३ जना सबै बालबालिकाले वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका छन्।
७	२३ महिना भित्रका प्रत्येक बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्णखोप प्राप्त गरी पूर्णखोप घोषणा भएको हुनेछ	प्रतिशत	७०	१००	७०	भएको	१५ देखि २३ महिना भित्रका सबै बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्ण खोप प्राप्त गरी पूर्णखोपयुक्त वडा घोषणा भएको छ।
८	एच् आई भी संक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाहरुले ARV	प्रतिशत	७०	१००	७०	भएको	एच्आईभीसंक्रमित बालबालिका नभएको।

क्र.स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
	Prophyaixis पाएका हुनेछन् ।						
९	सबै घरपरिवारले आयोडिनयुक्त नुन प्रयोग गरेका हुनेछन	प्रतिशत	९८	१००	७०	भएको	६९७ घरपरिवार सबैले आयोडिनयुक्त नुनको प्रयोग गरेका छन्।
७	कमतौल,पुड्को र ख्याउटेपन हुने पाँचबर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्यामा कमी आएको हुनेछ	प्रतिशत	९८	९७	७०	भएको	कमतौल, पुड्को र ख्याउटेपन हुने पाँचवर्ष मुनिका बालबालिकाहरु नभएको।
११	अति कडा कुपोषण भएका बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ	प्रतिशत	७०	१००	७०	भएको	अति कडा कुपोषण भएका बालबालिका नभएको।

क्र.स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
१२	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बालसमूह सञ्जालकोप्रतिनिधित्व हुनेछ	प्रतिशत	०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बालसमूह सञ्जालको प्रतिनिधित्व

शिक्षासँगसम्बन्धित – विद्यालय

बाल विकासका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था,

क्र.स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या

क्र.स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
१	३ देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भई टिकाउ दर सतप्रतिशत रहेको हुनेछ(फरकक्षमता भएका बालबालिकाको हकमा विशेष ब्यवस्था गर्नुपर्ने)	प्रतिशत	७०	१००	७०	भएको	यस वडाका ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भईटिकाउदर सतप्रतिशत रहेको।
२	५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सतप्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पूरा गरेका हुनेछन	प्रतिशत	९६	१००	७०	भएको	यस वडाका ५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सबैबालबालिकाले आधारभूत शिक्षा प्राप्त गरेको।

क्र.स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
३	स्थानीयतहमा रहेका विद्यालयहरुले बालबालिकालाई शारीरिक तथा मानसिक यातना दिने छैनन् ।	प्रतिशत	७०	१००	७०	भएको	विद्यालयमा बालबालिकालाई शारीरिक र मानसिक यातना नदिने वि.व्य.स कोनिर्णय र प्रतिवद्धता गरेको ।
४	विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरु स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड अनुसार बालमैत्री र अपाङ्गतामैत्री हुनेछ ।	प्रतिशत	७५	१००	७०	भएको	स्कुल बस नर्देशिका २०८१ कार्यान्वयनमा रहेको छ ।

क्र. स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
५	पाँच कक्षा भन्दामाथि अध्यापन हुने विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको प्रतिनिधित्व रहनेछ।	प्रतिशत	७०	१००	७०	भएको	पाँच कक्षा भन्दामाथि अध्यापन हुने ३ वटा विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको प्रतिनिधित्व रहेकोछ।
६	प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रहरुले स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड पूरा गरेको हुनेछन।	प्रतिशत	०	१००	७०	भएको	प्रारम्भिक बालविकास सञ्चालन तथा व्यवस्थापन मापदण्ड २०८१ कार्यान्वयनमा रहेको छ।

क्र.स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
७	विद्यालयले कक्षा ६ देखि७ सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री,वातावरणमैत्री र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेका हुनेछन्।	प्रतिशत	०	१००	७०	भएको	कक्षा ६ भन्दा माथि सञ्चालित २ वटा विद्यालयले विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री,वातावरणमैत्री र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेका छन
८	प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा सहित छात्र छात्राको लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था	प्रतिशत	७०	९०	७०	भएको	प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा सहित विद्यालयमा छात्र छात्राको लागि अलग अलग

क्र.स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
	भई यसको प्रयोग भएको हुनेछ, ।						शौचालयको व्यवस्था भई यसको प्रयोग भएको छ ।
९	सबै विद्यालयका पूर्वाधार (कक्षा कोठा,फर्निचर,खेलमैदान, खानेपानी धारा,)बालमैत्री,अपाङ्गतामैत्री र सुरक्षित भएका हुनेछन् ।	प्रतिशत	७५	९०	७००	भएको	सबै विद्यालयका पूर्वाधार (कक्षा कोठा,फर्निचर,खानेपानीधारा,) बालमैत्री, अपाङ्गतामैत्री र सुरक्षित भएका छन भने घेराबार नभएको केही विद्यालयमा आगामी आर्थिक वर्षमा बजेट व्यवस्थापन गर्ने वडा समितिको निर्णय भएको छ ।

क्र. स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
७	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ,	प्रतिशत	७०	१००	७०	भएको	यस वडामा रहेका सवै विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको छ।
११	सबै विद्यालयहरुले कुहिने र नकुहिने फोहर अलग अलग बिर्सजन गर्ने ब्यवस्था गरेका हुने	प्रतिशत	६०	१००	७०	भएको	विद्यालयहरुले कुहिने र नकुहिने फोहर अलग अलग बिर्सजन गर्ने ब्यवस्था भएको छ।

खानेपानी,सरसफाई ,वातावरण

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख गरिएका खानेपानी सरसफाई सम्बन्धी सूचकहरुको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था यस प्रकार रहेको छन

क्र.स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
१	सबै घरधुरीमा आधारभूत खानेपानीको सुबिधा उपलब्ध भएको हुनेछ ।	प्रतिशत	९३	१००	७०	भएको	सबै घरधुरीमा आधारभूत खानेपानीको सुबिधा उपलब्ध भएको छ ।
२	चर्पी गएपछि, बालबालिकाको दिशा धोएपछि र खाना खानु खुवाउनु अघि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ ।	प्रतिशत	९५.२७	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य चौकीको आयोजनामा सबै विद्यालयमा हातधुने आनिबानी तथा सरसफाई सम्बन्धित सचेतना मुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी चर्पी गएपछि, भएको बालबालिकाको दिसा धोएपछि र खाना खानु

क्र.स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
							खुवाउनु अघि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको छ
३	प्रत्येक घरपरिवारले शौचालयको प्रयोग भएको तथा खुला दिशामुक्त घोषणा भएको हुनेछ।	प्रतिशत	९९.४२	१००	७०	भएको	यस वडाका ६९७ घरपरिवारमा नै शौचालयको प्रयोग भएको तथा खुला दिशामुक्त घोषणा भएको छ ।

बालसंरक्षण (महिला बालबालिका ,बालअधिकार समिति सँग सम्बन्धित)

बालसंरक्षणका सूचकको अवस्था यस प्रकार रहेको छ ।

क्र.स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
१	५वर्षमुनिका सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको हुनेछ	प्रतिशत	९३	१००	७०	भएको	वडाको घटना दर्ताको जन्मदर्ता अभिलेख अनुसार सबैको जन्मदर्ता भएको।
२	निकृष्ट प्रकारको बालश्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको पुनःस्थापना भएको हुनेछ	प्रतिशत	७ जना	१००	७०	भएको	वडा बाल अधिकार समिति र टोल विकास बाट नियमित अनुगमन एवं निगरानी भएको, यस वडाका १४ वर्ष मुनिका कोहि पनि कुनै प्रकारको श्रममा नरहेको।
३	स्थानीय तह बालविवाहमुक्त भएको	प्रतिशत	४ वटा	१००	७०	भएको	वडा बाल अधिकार समिति, टोल विकास र बाल समूहबाट

क्र.स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
	हुनेछ						सचेतनामूलक कार्यक्रम साथै नियमित अनुगमन एवं निगरानी भएको, २०८१ श्रावण देखि हालसम्म २० वर्ष मुनिका विबाह नभएको।
४	घरपरिवार,समुदाय,सार्वजनिक स्थान(विद्यालय,सामाजिक चाडपर्व,भेला)मा बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, बेचबिखन,	प्रतिशत	९०	९०	७०	भएको	वडा बालअधिकार समिति, टोल विकास, आमा समूह, सुरक्षा निकाय र बाल समूहको सक्रियतामा बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित र क्रियाशील रहेको, सचेतनामूलक

क्र.स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
	शोषण,बेवास्ता र दुर्व्यवहारमा कमी आएको हुनेछ						अभिमुखीकरण र अन्य कार्यक्रम सञ्चालन भएको।
५	समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित भई सञ्चालनमा ल्याइएको हुनेछ ।	प्रतिशत	७५	१००	७०	भएको	वडा बालअधिकार समितिको वैठक नियमित, टोल विकास, आमा समूह, सुरक्षा निकाय र बाल समूहको सक्रियतामा बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित र क्रियाशील, वडामा बालमैत्री सम्पर्क शाखा स्थापना, वडा, विद्यालय र प्रहरी चौकीमा

क्र. स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
							बालमैत्री सम्पर्क व्यक्ति तोकेको र गुनासो पेटिका राखी सुनुवाईको व्यवस्था मिलाइएको, बालमैत्री वडा सहजकर्ता परिचालन।
६	छाउपडी,कमलरी जस्ता सामाजिक कुप्रथा नरहेको हुनेछ।	प्रतिशत	९७	९९	७०	भएको	यस वडामा यस्ता कुप्रथा नरहेको।

क्र. स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
७	स्थानीय तह, समुदायले १४ बर्ष मुनिकाअसहाय बालबालिका(भएमा)को संरक्षण गर्न विशेष ब्यवस्था गरेका हुनेछन् ।	प्रतिशत	७०	१००	७०	भएको	यस वडाका १४ वर्ष मुनिका असहाय बालक र बालिका नभएको
८	स्थानीयतहमा सडक बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ(सडक बालबालिका (भएकोमा) बालगृहमा राखी ब्यवस्थापन भएको हुने)	प्रतिशत	७०	१००	७०	भएको	यस वडामा सडक बालबलिका नरहेको।

क्र.स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
९	कुलतमा लागेका बालबालिकाको लागि बाल सुधार गृहमा राख्ने ब्यवस्था मिलाएको हुनेछन्	प्रतिशत	८०	१००	७०	भएको	यस वडामा **कुलतमा लागेका** बालबलिका नरहेको।

बाल सहभागिताका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र.स.	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या

१	स्थानीय तहमा समावेशी आधारमा बालसञ्जाल गठन भई क्रियाशील(न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) गरेका हुनेछन्	प्रतिशत	५०	९८	९५%	भएको	मिति २०८१।०२।०५ गते गठन भएको वडास्तरीय बालसञ्जालको बैठक र अतिरिक्त क्रियाकलाप नियमित।
२	स्थानीय तहका बस्ती ,टोल र विद्यालयहरुमा समावेशी आधारमा बालसमूहको(गठन भई क्रियाशील (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) रहेका हुनेछन।	प्रतिशत	७५	९८	९५%	भएको	टोलस्तरीय ७ र विद्यालयस्तरीय ३ वटा गरी १० बाल समूहको बैठक र अतिरिक्त क्रियाकलाप नियमित, सबै बाल समूह वडामा सूचीकृत।

३	बालभेलाबाट माग भई आएका योजनाहरु स्थानीय तहको योजनामा समावेश भएका हुन	प्रतिशत	०	१००	७०%	भएको	पाँच कक्षाभन्दा माथि अध्ययन हुने २ वटा र ४ सम्म अध्ययन हुने गरी६ वटा विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको आमन्त्रित सहभागिता रहेको।

संस्थागत विकास सूचक वडाका (जनप्रतिनिधि,राजनीतिक दलहरु)

संस्थागत सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र स	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
१	वडा,गाउँ गाउँपालिकातहमा बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु गठन भई क्रियाशील रहेका हुनेछन ।	प्रतिशत	५०	१००	७०	भएको	बालमैत्री स्थानीय शासन वडा समिति र वडा बाल अधिकार समिति गठन र सक्रिय।

क्र स	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
२	स्थानीय तहहरुले आफ्नो लागि बालमैत्री आचार संहिता र नीति नियम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएका हुनेछन	प्रतिशत	५०	१००	७०	भएको	निम्न नीति, कार्यविधि र निर्देशिका कार्यान्वयनमा ल्याइएको: • धुर्कोट गाउँपालिकाको बालकोष सञ्चालन कार्यविधि,२०८१ • नेपालको संविधान • बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ • बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका,२०७८ • स्थानीय सरकार सञ्चालन

क्र स	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
							ऐन, २०७४ • बालमैत्री आचारसंहिता,२०८२ • बालबालिका सम्बन्धी बस्तुस्थिति विबरण, २०८२ • असहाय तथा अनाथ बालबालिका संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका,२०८१ • बालिका तथा समावेशी शिक्षा सञ्जाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०८२

क्र स	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
							• बाल विकास केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन मापदण्ड,२०८२ • बालअधिकार समिति गठन तथा सञ्चालनसम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ • बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचक मापनयोग्य सरलीकरण (स्थानीयकरण) • बाल समूह सञ्जालको गठन तथा कार्य सञ्चालन विधान, २०८२

क्र स	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
							• स्कुल बस निर्देशिका, २०८१
३	गाउँपालिका, गाउँपालिकामा कम्तिमा एक बालउद्यान सहितको बालमैत्री सिकाइ स्रोतकेन्द्र सञ्चालनमा रहेको हुनेछ	प्रतिशत	०	८५	८१	भएको	यस वडाको रहेको बाल उद्यानमा सिकाइ स्रोत केन्द्र स्थापना गर्ने कार्य भईरहेको।

क्र स	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
४	बालबालिकोवस्तुगत विवरणको आधारमा स्थानीय तहको विकास योजना र बालबालिकाको लागि लगानी योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ	प्रतिशत	५०	१००	७०	भएको	बाल बस्तुगत विवरण तयार भए पश्चात २०८२/०२।१० मा पञ्चवर्षीय लगानी योजना निर्माण गरीगाउँकार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको।
५	स्थानीय तहको योजना तर्जुमा पूर्व वार्षिक रुपमा वडा र गाउँ,गाउँ तहमा बालभेला आयोजना	प्रतिशत	०	१००	७०	भएको	मिति २०८२।०३।०२ गते आयोजित बालभेलाबाट प्राथमिकीकरणगरी माग भई आएका योजना वडाको वार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन

क्र स	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
	गरी बालभेलाले प्राथमिकता तोकेका बिषयलाई स्थानीयतहको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गरिएको हुनेछ ।						भएको।
६	स्थानीय तहमा बालबालिका सम्बन्धी स्थितिपत्र तयारी तथा प्रकाशन र अद्यावधिक भएको हुनेछ	प्रतिशत	५०	१००	७०	भएको	वडा नं. १ को अन्तिम स्थितिपत्र जारी भएको।

क्र स	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
७	आधारभूत शिक्षा पश्चात विद्यालय शिक्षाबाट बञ्चित भएका बालबालिकाहरुले जीवन उपयोगी शिक्षा – ब्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम) प्राप्त गरेका हुनेछन।	प्रतिशत	०	१००	७०	भएको	नभएको।
८	.स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय)चौकीहरुमा बालमैत्री कक्ष वा	प्रतिशत	५०	१००	७०	भएको	स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय) चौकीहरुमा बालमैत्री कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क एकाइ रहेको छ।

क्र स	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
	बालमैत्री सम्पर्क एकाइ रहेको हुनेछ						
९	स्थानीय तहमा रहेका बालबालिका सम्बन्धी सरोकारका संरचना, समितिहरुमा १२ देखि १८ वर्षका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिता सुनिश्चित गरिएको हुनेछ	प्रतिशत	२५	१००	७०	भएको	वडास्तरीय बालमैत्री स्थानीय शासन समिति, वडा बालअधिकार समिति, विपद् व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति,विद्यालय व्यवस्थापन समिति र टोल विकास समितिमा १ बालक र १ बालिकाको (आमन्त्रित) सहभागिता सूनिश्चित भएको छ।
१०	स्थानीय तहको प्रशासकीय भवनमा	प्रतिशत	२५	१००	७०	भएको	स्थानीय तहको प्रशासकीय भवनमा स्तनपान कक्षको ब्यवस्था

क्र स	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
	स्तनपान कक्षको ब्यवस्था भएको हुनेछ ।						भएको छ ।
११	बसपार्क,सिनेमाहल, हाटबजार,खेल मैदान,जस्ता सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको ब्यवस्था भएको हुनेछ ।	प्रतिशत	०	१००	७०	भएको	यस वडामा सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको ब्यवस्था भएको छ ।

क्र स	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
१२	स्थानीय तहको विपद् ब्यवस्थापन योजनामा विपद्को समयमा बालबालिकाको आवश्यकता सम्बोधन गर्ने प्रावधान समावेश भएको हुनेछ	प्रतिशत	५०	१००	७०	भएको	विपद् ब्यवस्थापन योजनामा विपद्को समयमा बालबालिकाको आवश्यकता सम्बोधन गर्ने प्रावधान समावेश भएको छ।
१३	विपद्को समयमा बालबालिका तथा अपागता भएका व्यक्तिहरुको विशेष सहयोगका लागि संस्थागत व्यवस्था	प्रतिशत	५०	१००	७०	भएको	विपद्को समयमा बालबालिका तथा अपागता भएका व्यक्तिहरुको विषेश सहयोगका लागि सामाग्रीहरुको व्यवस्था सहित संस्थागत व्यवस्था भएको छ।

क्र स	सूचक	एकाइ	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
	भएको हुनेछ।						

वडा न २ स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित सूचकको अवस्था

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख गरिएका बालबचाऊ सम्बन्धी सूचकहरुको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था यस प्रकार रहेको छ:

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२) प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १०) प्रतिशत	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२) प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १०) प्रतिशत	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	गर्भवती महिलाहरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व ८ पटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ४ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएको हुनुपर्ने,	५४.५	९५	९५	भएको	स्वास्थ्य संस्था	१५जना गर्भवती मध्ये समय पुगेका १५ जनाले नै जाँच गराएका छन् । सुत्केरी आमा सहित १५ जना नवजात शिशु सबैले जाँच गराएका छन्।
२	गर्भवती महिलाले टि डी विरुद्धको २ वटा खोप लगाएको हुनुपर्ने,	९४	१००	९५	भएको	स्वास्थ्य संस्था	१५ जना गर्भवती मध्ये समय पुगेका सबै जनाले टिडी विरुद्धको खोप लगाएका छन्।
३	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुले आइरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएको	९१	९५	९५	भएको	स्वास्थ्य संस्था	१४ जना सुत्केरी सबैले २२५ वटा आइरन चक्की खाएका छन् ।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२) प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १०) प्रतिशत	घोषणा को लागि आव श्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
	हुनुपर्ने						
४	गर्भवती आमाको दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराइएको हुनुपर्ने,	९७	१००	८०	भएको	स्वा स्थ्य संस्था	१५ जना गर्भवती सबै स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी भएका छन्।
५	६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले पूर्ण स्तनपान गराएको (आमाको दूध मात्रै खुवाउने	९५	९०	८०	भएको	स्वा स्थ्य संस्था	६ महिनाका १५ जना शिशु मध्ये १५ जना शिशुले पूर्ण स्तनपान पाएका छन्।
६	६ महिनादेखि ५ वर्षमुनिका सबै बालबालिकाहरुलाई वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खुवाएको हुनुपर्ने	७०	१००	७०	भएको	स्वा स्थ्य संस्था	६ महिना देखि ५ वर्ष मुनिका २०० जना सबै बालबालिका ले वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका छन्।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२) प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १०) प्रतिशत	घोषणा को लागि आव श्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
७	२३ महिना भित्रका प्रत्येक बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्णखोप प्राप्त गरी पूर्णखोप घोषणा भएको हुनेछ	९४	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य संस्था	१५ देखि २३ महिना भित्रका सबैबालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्ण खोप प्राप्त गरी पूर्णखोपयुक्त वडा घोषणा भएको छ।
८	.एच् आई भी संक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाहरुले ARV Prophyaixis पाएका हुनेछन् ।	७०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य संस्था	एच्आईभी सङ्क्रमित बालबालिका नभएको।
९	सबै घरपरिवारले आयोडिनयुक्त नुन प्रयोग	७०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य	६४७ घरपरिवार सबैले आयोडिनयुक्त नुनको प्रयोग गरेका

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२) प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १०) प्रतिशत	घोषणा को लागि आव श्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
	गरेका हुनेछन					संस्था	छन्।
७	.कमतौल,पुड्को र ख्याउटेपन हुने पाँचबर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्यामा कमी आएको हुनेछ	९९	९७	८०	भएको	स्वा स्थ्य संस्था	कमतौल, पुड्को र ख्याउटेपन हुने पाँचवर्ष मुनिका बालबालिकाहरु नभएको ।।
११	अति कडा कुपोषण भएका बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ	७०	१००	७०	भएको	स्वा स्थ्य संस्था	अति कडा कुपोषण भएका बालबालिका नभएको।
१२	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बालसमूह सञ्जालकोप्रतिनिधित्व	०	१००	७०	भएको	स्वा स्थ्य संस्था	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा एक बालक एक बालिकाको अर्थपूर्ण बालसहभागिता रहेको ।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२) प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १०) प्रतिशत	घोषणा को लागि आव श्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
	हुनेछ						

शिक्षासँगसम्बन्धित – (बालविकास केन्द्र, विद्यालय)

➢ **बाल विकासका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था**

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	३ देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भई टिकाउ दर सतप्रतिशत रहेको हुनेछ(फरक क्षमता भएका बालबालिकाको हकमा विशेष ब्यवस्था गर्नुपर्ने)	७५	१००	७०	भएको	विद्यालय	यस वडाका ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भईटिकाउदर सतप्रतिशत रहेको।
२	५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सतप्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पूरा गरेका हुनेछन	९९. ५३	१००	७०	भएको	विद्यालय	यस वडाका ५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सबै बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा प्राप्त गरेको।

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
३	स्थानीयतहमा रहेका विद्यालयहरुले बालबालिकालाई शारीरिक तथा मानसिक यातना दिने छैनन् ।	७०	१००	७०	भएको	विद्यालय	यस वडा भित्र रहेका ६ वटै विद्यालयको विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा बालबालिकालाई शारीरिक मानसिक यातना दिईने छैन भन्ने निर्णय गरी प्रतिबद्धता फ्लेक्समा हस्ताक्षर गरी विद्यालयको पत्र समावेश गरिएको ।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
४	विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरु स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड अनुसार बालमैत्री र अपाङ्गतामैत्री हुनेछ।	०	१००	७०	भएको	विद्यालय	स्कुल बस निर्देशिका २०८१ कार्यान्वयन गरेको।
५	पाँच कक्षा भन्दामाथि अध्यापन हुने विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको प्रतिनिधित्व रहनेछ।	७०	१००	७०	भएको	विद्यालय	पाँच कक्षाभन्दा माथि अध्ययन हुने २ वटा र पाँचसम्म अध्ययन हुने ४ वटा गरी जम्मा ६ वटा विद्यालयका विद्यालय ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको आमन्त्रित सहभागिता रहेको

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।० ८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आव श्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
६	प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रहरुले स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड पूरा गरेको हुनेछन।	८०	१००	७०	भएको	विद्यालय	प्रारम्भिक बालविकास सञ्चालन तथा व्यवस्थापन मापदण्ड २०८१ को कार्यान्वयन गरेको।
७	विद्यालयले कक्षा ६ देखि७ सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री,वातावरणमैत्री र विपद् ब्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेका हुनेछन्।	९०	१००	७०	भएको	विद्यालय	६ देखि ७ सम्म सञ्चालित२ वटा विद्यालयमा त्रैमासिक रुपमा बालमैत्री वातावरणमैत्री र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेका छन्।
८	प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा सहित छात्र छात्राको	९०	१००	७०	भएको	विद्यालय	यस वडा भित्र रहेका ६ वटै विद्यालयमा शुद्ध पिउने

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आव श्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
	लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भई यसको प्रयोग भएको हुनेछ,						तातोचिसो पानी र छात्र छात्रामैत्री शौचालयको व्यवस्था भएको।
९	सबै विद्यालयका पूर्वाधार (कक्षा कोठा,फर्निचर,खेलमैदान, खानेपानी धारा,)बालमैत्री,अपाङ्गता मैत्री र सुरक्षित भएका हुनेछन्।	८०	९५	७००	भएको	विद्याल य	यस वडा भित्र रहेका ६ वटै विद्यालयमा पूर्वाधार कक्षाकोठा फर्निचर खेलमैदान खानेपानी धारा बालमैत्री भएको।
७	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ,	७०	१००	७०	भएको	विद्याल य	यस वडा भित्र रहेका ६वटै विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालनगरी सोको अभिलेखीकरण रहेको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।० ८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आव श्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
११	सबै विद्यालयहरुले कुहिने र नकुहिने फोहर अलग अलग बिर्सजन गर्ने ब्यवस्था गरेका हुने	५०	१००	७०	भएको	विद्यालय	यस वडा भित्र रहेका ६ वटै विद्यालयमा कुहिने फोहोर नकुहिने फोहोरका लागि अलग अलग डस्टबिन र फोहोर विसर्जनको लागि अलग अलग खाडलको व्यवस्था रहेको।

खानेपानी ,सरसफाई ,वातावरण

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख गरिएका खानेपानी सरसफाई सम्बन्धी सूचकहरुको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था यस प्रकार रहेको छ:

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	सबै घरधुरीमा आधारभूत खानेपानीको सुबिधा उपलब्ध भएको हुनेछ	९८.६०	१००	७०	भएको	खानेपानी समिति	६४७ घरधुरीका आधारभूत खानेपानीको व्यवस्था भएको।
२	चर्पी गएपछि, बालबालिकाको दिसा धोएपछि र खाना खानु खुवाउनु अघि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ	९७.८४	१००	७०	भएको	खानेपानी समिति	स्वास्थ्य चौकीको आयोजनामा सबै विद्यालयमा हातधुने आनिबानी तथा सरसफाई सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी चर्पी गएपछि, भएको बालबालिकाको दिसा धोएपछि र खाना खानु

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
							खुवाउनु अघि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको छ
३	प्रत्येक घरपरिवारले शौचालयको प्रयोग भएको तथा खुला दिशामुक्त घोषणा भएको हुनेछ।	९८.६३	१००	७०	भएको	खानेपानी समिति	खुला दिसामुक्त घोषणा भई कार्यान्वयनमा रहेको।

बालसंरक्षण (महिला बालबालिका ,बालअधिकार समितिसँगसम्बन्धित)बालसंरक्षणका सूचकको अवस्था यस प्रकार रहेको छ:

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२/ १२/१० सम्म)	घोषणा को लागि आव श्यक प्रतिशत	न्यूनत म सूचक पूरा भएको नभए को	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	५ वर्षमुनिका सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको हुनेछ	९६	१००	७०	भएको	वडा पञ्जिकरण शाखा	वडाको घटना दर्ताको जन्मदर्ता अभिलेख अनुसार सबैको जन्मदर्ता भएको।
२	निकृष्ट प्रकारको बालश्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको पुनःस्थापना भएको हुनेछ	०	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	वडा बाल अधिकार समिति नियमित अनुगमन एवं निगरानी भएको, यस वडाका १४ वर्ष मुनिका सवै बालबालिका कोहि पनि कुनै प्रकारको श्रममा नरहेको।
३	स्थानीय तह बालविवाह मुक्त भएको हुनेछ	४७	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	वडा बाल अधिकार समिति, र बाल समूहबाट सचेतनामूलक कार्यक्रम साथै नियमित अनुगमन एवं

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							निगरानी भएको, २०८१ श्रावण देखि हालसम्म २० वर्ष मुनिका विबाह नभएको।
४	घरपरिवार ,समुदाय,सार्वजनिक स्थान(विद्यालय,सामाजिक चाडपर्व,भेला)मा बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, बेचबिखन, शोषण,बेवास्ता र दुर्व्यवहार कमी आएको	५०	९०	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	वडा बालअधिकार समिति, सुरक्षा निकाय र बाल समूहको सक्रियतामा बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित र क्रियाशील रहेको, सचेतनामूलकअभिमुखीकरण र अन्य कार्यक्रम सञ्चालन भएको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	हुनेछ						
५	समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित भई सञ्चालनमा ल्याइएको हुनेछ ।	०	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	वडा बालअधिकार समितिको वैठक नियमित, सुरक्षा निकाय र बाल समूहको सक्रियतामा बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित र क्रियाशील, वडामा बालमैत्री सम्पर्क शाखा स्थापना, वडा,

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							विद्यालय र प्रहरी चौकीमा बालमैत्री सम्पर्क व्यक्ति तोकेको र गुनासो पेटिका राखी सुनुवाईको व्यवस्था मिलाइएको, बालमैत्री वडा सहजकर्ता परिचालन।
६	छाउपडी,कमलरी जस्ता सामाजिक कुप्रथा नरहेको हुनेछ।	७०	९९	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	यस वडामा यस्ता कुप्रथा नरहेको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभए को	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
७	स्थानीय तह, समुदायले १४ बर्ष मुनिकाअसहाय बालबालिका(भएमा)को संरक्षण गर्न विशेष ब्यवस्था गरेका हुनेछन् ।	०	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	यस वडाका १४ वर्ष मुनिका असहाय बालक र बालिका नभएको
८	स्थानीयतहमा सडक बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ(सडक बालबालिका (भएकोमा) बालगृहमा राखी ब्यवस्थापन भएको हुने)	०	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	यस वडामा सडक बालबलिका नरहेको।

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
९	कुलतमा लागेका बालबालिकाको लागि बाल सुधार गृहमा राख्ने ब्यवस्था मिलाएको हुनेछन्	०	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	कुलतमा लागेका बालबालिका नरहेको ।

बाल सहभागिताका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए को नभए को	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	स्थानीय तहमा समावेशी आधारमा बालसञ्जाल गठन भई क्रियाशील(न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) गरेका हुनेछन	७०	१००	९५%	भएको	सहजकर्ता र बालबालिका	मिति २०८१।०५।१८ गते गठन भएको वडास्तरीय बालसञ्जालको बैठक र अतिरिक्त क्रियाकलाप नियमित।
२	स्थानीय तहका बस्ती ,टोल र विद्यालयहरुमा समावेशी आधारमा बालसमूहको(गठन भई क्रियाशील (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) रहेका हुनेछन।	७०	१००	९५%	भएको	सहजकर्ता र बालबालिका	टोलस्तरीय ९ र विद्यालयस्तरीय ५ वटा गरी१४ बाल समूहको बैठक र अतिरिक्त क्रियाकलाप नियमित, सबै बाल समूह वडामा

							सूचीकृत।
३	बाल भेलाबाट माग भई आएका योजनाहरु स्थानीय तहको योजनामा समावेश भएका हुन	०	१००	७०%	भएको	सहजकर्ता र बालबालिका	पाँच कक्षाभन्दा माथि अध्ययन हुने २ वटा र ५ सम्म अध्ययन हुने ४गरी६ वटा विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको आमन्त्रित सहभागिता रहेको।

संस्थागत विकास सूचक वडाका (जनप्रतिनिधि,राजनीतिक दलहरु)

को विद्यमान अवस्था:

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	वडा,गाउँ गाउँपालिकातहमा बालमैत्री सथानीय शासन समितिहरु गठन भई क्रियाशील रहेका हुनेछन।	७०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय र गाउँपालिका	बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ र वडा समिति गठन र सक्रिय भएको।
२	स्थानीय तहहरुले आफ्नो लागि बालमैत्री आचार संहिता र नीति नियम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा	०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय र	निम्न नीति, कार्यविधि र निर्देशिका

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।० ८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आव श्यक प्रतिशत	न्युनत म् सूचक पूरा भएको नभए को	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	ल्याएका हुनेछन					गाउँपालि का	कार्यान्वयनमा ल्याइएको: • धुर्कोट गाउँपालिकाको बालकोष सञ्चालन कार्यविधि,२०८१ • नेपालको संविधान • बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ • बालमैत्री

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका,२०७८ • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ • बालमैत्री आचारसंहिता,२०८२ • बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि, २०८२

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							• बालबालिका सम्बन्धी बस्तुस्थिति विबरण, २०८२ • असहाय तथा अनाथ बालबालिका संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०८१ • बालिका तथा समावेशी शिक्षा सञ्जाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०८२

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							• बाल विकास केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन मापदण्ड,२०८२ • बालअधिकार समिति गठन तथा सञ्चालनसम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ • बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचक मापनयोग्य

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							सरलीकरण (स्थानीयकरण) • बाल समूह सञ्जालको गठन तथा कार्य सञ्चालन विधान, २०८२ • स्कुल बस निर्देशिका, २०८१
३	गाउँपालिका ,गाउँपालिकामा कम्तिमा एक बालउद्यान सहितको	०	८५	८०	भएको	गाउँपालिका	धुर्कोट गाउँपालिका२ नं वडामा बाल उद्यान

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	बालमैत्री सिकाइ स्रोतकेन्द्र सञ्चालनमा रहेको हुनेछ						सिकाइ स्रोत केन्द्र निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको।
४	बालबालिको वस्तुगत विवरणको आधारमा स्थानीय तहको विकास योजना र बालबालिकाको लागि लगानी योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।	०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय र गाउँपालिका	बाल बस्तुगत विवरण तयार भए पश्चात यस वडामा २०८१ /०६/०२ मा पञ्चवर्षीय लगानी योजना निर्माण गरीगाउँकार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको।

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
५	स्थानीय तहको योजना तर्जुमा वार्षिक रुपमा वडा र गाउँ गाउँ तहमा बाल भेला आयोजना गरी बालभेलाले प्राथमिकता तोकेका विषयलाई स्थानीय तहको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गरिएको हुनेछ ।	०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय	मिति २०८२/०२/३० गते आयोजित वडा बालभेलाबाट योजनाहरु प्राथमिकीकरण गरी माग भई आएका योजना वडाको वार्षिक बजेटमा समाबेश गरी कार्यान्वयन भएको।
६	स्थानीय तहमा बालबालिका सम्बन्धी स्थितिपत्र तयारी तथा प्रकाशन र अद्यावधिक भएको	०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय र	वडा नं २ को अन्तिम स्थिति पत्र जारी भएको।

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	हुनेछ					गाउँपालिका	
७	आधारभूत शिक्षा पश्चात विद्यालय शिक्षावाट बञ्चित भएका बालबालिकाहरुले जीवन उपयोगी शिक्षा – ब्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम) प्राप्त गरेका हुनेछन।	०	१००	८०	भएको	वडा कार्यालय र वडा बालअधिकार समिति	यस २ नं वडा भित्र यस्ता बालबालिका नरहेको।
८	स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय)चौकीहरुमा बालमैत्री कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क एकाइ	०	१००	७०	भएको	प्रहरी चौकी वडा	• धुर्कोट गाउँपालिका४ नं वडा कार्यालय बरबोटमा बालमैत्री

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	रहेको हुनेछ					कार्यालय	सम्पर्क इकाइ प्रहरी रहेको।
९	स्थानीय तहमा रहेका बालबालिका सम्बन्धी सरोकारका संरचना,समितिहरुमा १२ देखि १८ वर्षका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिता सुनिश्चित गरिएको हुनेछ।	७०	९७	९०	भएको	विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी, वडा कार्यालय र गाउँपालिका	• बालमैत्री स्थानीय शासन वडा समिति • वडा स्तरीय बालअधिकार समिति • वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति • विद्यालय व्यवस्थापन समिति

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							• स्वास्थ्य व्यव्थापन समिति (सबै समितिहरुमा आमन्त्रित सदस्य रहेको)
१०	स्थानीय तहको प्रशासकीय भवनमा स्तनपान कक्षको ब्यवस्था भएको हुनेछ।	०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय र गाउँपालिका	धुर्कोट गाउँपालिका, २ नं वडा कार्यालय र पिपलधारा स्वास्थ्य चौकीमा स्तनपान कक्षको व्यवस्था रहेको।
११	बसपार्क,सिनेमाहल,हाटबजार,खे	०	१००	७०	भएको	गाउँपालि	धुर्कोट गाउँपालिका वडा

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	ल मैदान,जस्ता सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको ब्यवस्था भएको हुनेछ ।					का	२ नं भित्रका सार्वजनिक स्थलहरुमा शौचालय र बालमैत्री धाराको निर्माण भएको ।
१२	स्थानीय तहको विपद् ब्यवस्थापन योजनामा विपद्को समयमा बालबालिकाको आवश्यकता सम्बोधन गर्ने प्रावधान समावेश भएको हुनेछ	०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय र गाउँपालिका	• धुर्कोट गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन कोष कार्यविधि २०७९ • बालकोष सञ्चालन कार्यविधि २०८१

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							तयार भई सोको कार्यान्वयन भएको।
१३.	विपद्को समयमा बालबालिका तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विशेष सहयोगको लागि संस्थागत व्यवस्था भएको हुनेछ ।	७५	१००	७०	भएको		विपद्को समयमा बालबालिका तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विशेष सहयोगको लागि सामाग्रीको व्यवस्था सहित संस्थागत व्यवस्था

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२ प्रतिशत	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म) प्रतिशत	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्युनतम् सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							भएको हुनेछ।

वडा न ३

स्वास्थ्यसँगसम्बन्धित सूचकको अवस्था

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख गरिएका बालबचाऊ सम्बन्धी सूचकहरुको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था यस प्रकार रहेको छ:

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको / नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	गर्भवती महिलाहरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व ८ पटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ४ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएको हुनुपर्ने,	६२.५	१००	९५	भएको	स्वास्थ्य केन्द्र	जम्मा ३५ जना गर्भवती मध्ये ३५ जना सुत्केरी भईसकेका र नवजात शिशुको ४ पटक जाँच भईसकेको।
२	गर्भवती महिलाले टि डी विरुद्धको २ वटा खोप लगाएको हुनुपर्ने,	९६	१००	९५	भएको	स्वास्थ्य केन्द्र	३५ जनाले यो आ.व. मा टि.डि खोप लगाएको
३	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुले आइरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएको हुनुपर्ने	८७.५	९८	९५	भएको	स्वास्थ्य केन्द्र	३०जना सुत्केरी सबैले २२५ वटा आइरन चक्की खाएका छन् र ५ जना गर्भवतीले नियमित खादै

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२ ०८१। ०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको / नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
							छन्।
४	गर्भवती आमाको दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराइएको हुनुपर्ने,	९६	१००	८०	भएको	स्वास्थ्य केन्द्र	३५ जना गर्भवती सबै स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी भएका छन्।
५	६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले पूर्ण स्तनपान गराएको (आमाको दूध मात्रै खुवाउने	८३	१००	८०	भएको	स्वास्थ्य केन्द्र	३५ जना सुत्केरीले पूर्ण स्तनपान पाएका छन्। बाँकीको स्तनपान अवधिमै
६	६ महिनादेखि ५ वर्षमुनिका सबै बालबालिकालाई वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खुवाएको हुनुपर्ने	७०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य केन्द्र	६ महिना देखि ५ वर्ष मुनिका २५१ जना सबै बालबालिका ले वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका छन्।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको / नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
७	२३ महिना भित्रका प्रत्येक बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्णखोप प्राप्त गरी पूर्णखोप घोषणा भएको हुनेछ	९२	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य केन्द्र	गत वर्षमा ४१ जनाले पूर्ण खोप प्राप्त गरी गत वर्षमा पूर्णखोपयुक्त वडा घोषणा भएको छ। र यो वर्षमा मा १५ देखि २३ महिना भित्रका सबै बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्ण खोप प्राप्त गरेका छन्।
८	एच् आई भी संक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाहरुले ARV Prophyaixis पाएका हुनेछन्।	७०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य केन्द्र	एच्आईभी संक्रमित बालबालिका नभएको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२ ०८१। ०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको / नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
९	सबै घरपरिवारले आयोडिनयुक्त नुन प्रयोग गरेका हुनेछन	९९.५९	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य केन्द्र	सबैले आयोडिनयुक्त नुनको प्रयोग गरेका छन्।
१०	कमतौल,पुडको र ख्याउटेपन हुने पाँचबर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्यामा कमी आएको हुनेछ	९९	८५	८०	भएको	स्वास्थ्य केन्द्र	कमतौल, पुड्को र ख्याउटेपन हुने पाँचवर्ष मुनिका बालबालिकाहरु नभएको।
११	अति कडा कुपोषण भएका बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ	७०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य केन्द्र	अति कडा कुपोषण भएका बालबालिका नभएको।
१२	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बालसमूह सञ्जालको	९८.५७	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बाल समूह सदस्यको सहभागी

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको / नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	प्रतिनिधित्व हुनेछ					केन्द्र	गराइ माइन्यूटिङ गरिएको

शिक्षासँगसम्बन्धित – विद्यालय
बाल विकासका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२ ०८१। ०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभए को	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	३ देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भई टिकाउ दर सतप्रतिशत रहेको हुनेछ(फरक क्षमता भएका बालबालिकाको हकमा विशेष ब्यवस्था गर्नुपर्ने)	८५	१००	७०	भएको	विद्यालय	यस वडाका ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भईटिकाउदर सतप्रतिशत रहेको।
२	५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सतप्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पूरा गरेका हुनेछन	९९.२५	१००	७०	भएको	विद्यालय	यस वडाका ५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सबै बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा प्राप्त गरेको।

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२ ०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभए को	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
३	स्थानीयतहमा रहेका विद्यालयहरुले बालबालिकालाई शारीरिक तथा मानसिक यातना दिने छैनन्।	७०	१००	७०	भएको	विद्यालय	वि.व्य.स. बैठकमा निर्णय गरी सबै शिक्षकहरलाइ प्रतिबद्धता गराएको
४	विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरु स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड अनुसार बालमैत्री र अपाङ्गतामैत्री हुनेछ।	५०	१००	७०	भएको	विद्यालय	मापदण्ड निर्माण गरी लागु गराइएको
५	पाँच कक्षा भन्दामाथि अध्यापन हुने विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको	०	१००	७०	भएको	विद्यालय	वि.व्य.स.बैठकमा सहभागी गराई माइन्यूटिङ भएको

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२ ०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभए को	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
	प्रतिनिधित्व रहनेछ।						
६	प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रहरुले स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड पूरा गरेको हुनेछन।	०	१००	७०	भएको	विद्यालय	गाउँपालिकाले मापदण्ड निर्माण गरी लागु गराइएको
७	विद्यालयले कक्षा ६ देखि७ सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री,वातावरणमैत्री र विपद् ब्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेका हुनेछन।	०	१००	७०	भएको	विद्यालय	अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गरी अभिलेखीकरण गरेको
८	प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा सहित छात्र छात्राको	७०	१००	७०	भएको	विद्यालय	गाउँपालिका र वडाबाट बजेट विनियोजन गरी काम गरेको

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१। ०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभए को	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
	लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भई यसको प्रयोग भएको हुनेछ,						
९	सबै विद्यालयका पूर्वाधार (कक्षा कोठा,फर्निचर,खेलमैदान, खानेपानी धारा,)बालमैत्री,अपाङ्गतामैत्री र सुरक्षित भएका हुनेछन् ।	५०	१००	७००	भएको	विद्यालय	गाउँपालिका र वडाबाट बजेट विनियोजन गरी काम गरेको
१०	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ,	७०	१००	७०	भएको	विद्यालय	अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गरी अभिलेखीकरण गरेको
११	सबै विद्यालयहरुले कुहिने र	३३	१००	७०	भएको	विद्यालय	गाउँपालिका र वडाबाट फोहोर

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अव स्था२ ०८१। ०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आव श्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभए को	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
	नकुहिने फोहर अलग अलग बिर्सजन गर्ने ब्यवस्था गरेका हुने					य	विसर्जन गर्न डस्टविन उपलव्ध गराएको

खानेपानी ,सरसफाई ,वातावरण

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख गरिएकाखानेपानी सरसफाई सम्बन्धी सूचकहरुको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था यस प्रकार रहेको छ:

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	सबै घरधुरीमाआधारभूत खानेपानीको सुबिधा उपलब्ध भएको हुनेछ	९९.५७	१००	७०	भएको	खा.पा. उभोक्ता समिति	सबै टोलहरुमा विभिन्न समयमा खानेपानी आयोजना सञ्चालन भई उपभोक्ता समितिहरुक्रियाशील राहेका
२	चर्पी गएपछि, बालबालिकाको दिसा धोएपछि र खाना खानु खुवाउनु अघि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ	९९.३८	१००	७०		खा.पा. उभोक्ता समिति र खा.पा. उपभोक्ता	स्वास्थ्य संस्थाका स्वास्थ्यकर्मी र सहजकर्ताबाट प्रत्येक ४ महिनामा टोल अभिमुखीकरणमा सचेतना कक्षा पनि सञ्चालन

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
						समिति	
३	प्रत्येक घरपरिवारले शौचालयको प्रयोग भएको तथा खुला दिशामुक्त घोषणा भएको हुनेछ।	९९.१८	१००	७०		खा.पा. उभोक्ता समिति र खा.पा. उपभोक्ता समिति	खुला दिशामुक्त वडा(गा.वि.स.) घोषणा भएको

बालसंरक्षण (महिला बालबालिका ,बालअधिकार समितिसँगसम्बन्धित)

बाल संरक्षणका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

बालसंरक्षणका सूचकको अवस्था यस प्रकार रहेको छ:

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	५वर्षमुनिका सबै बालबालिकाको जन्मदर्ता भएको हुनेछ	७०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय, (पञ्जकरण)	वडाको घटना दर्ताको जन्मदर्ता अभिलेख अनुसार सबैको जन्मदर्ता भएको।
२	निकृष्ट प्रकारको बालश्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको पुनःस्थापना भएको हुनेछ	७०	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	वडा बाल अधिकार समिति र आमा समूहबाट नियमित अनुगमन एवं निगरानी भएको, यस वडाका १४ वर्ष मुनिका २५१ जना बालबालिका

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							कोहि पनि कुनै प्रकारको श्रममा नरहेको।
३	स्थानीय तह बालविवाहमुक्त भएको हुनेछ	२५	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	वडा बाल अधिकार समिति, आमा समूह र बाल समूहबाट सचेतनामूलक कार्यक्रम साथै नियमित अनुगमन एवं निगरानी भएको, २०८१ असोजदेखि हालसम्म २० वर्ष मुनिका बिवाह नभएको।
४	घरपरिवार	५०	९०	८०	भएको	CFLG	वडा बालअधिकार समिति,

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	,समुदाय,सार्वजनिक स्थान(विद्यालय,सामाजिक चाडपर्व,भेला)मा बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, बेचबिखन, शोषण,बेवास्ता र दुर्व्यवहारमा कमी आएको हुनेछ					वडा समिति, बाल अधिकार समिति, वडा सहजकर्ता	आमा समूह, सुरक्षा निकाय, विद्यालय र बाल समूहको सक्रियतामा बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित र क्रियाशील रहेको, सचेतनामूलकअभिमुखीकरण र अन्य कार्यक्रम सञ्चालन भएको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
५	समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित भई सञ्चालनमा ल्याइएको हुनेछ ।	०	१००	७०	भएको	CFLG वडा समिति, बाल अधिकार समिति, वडा सहजकर्ता	वडा बालअधिकार समितिको वैठक नियमित, टोल विकास, आमा समूह, सुरक्षा निकाय र बाल समूहको सक्रियतामा बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित र क्रियाशील, वडामा बालमैत्री सम्पर्क शाखा स्थापना, वडा, विद्यालय र प्रहरी चौकीमा बालमैत्री सम्पर्क व्यक्ति तोकेको र गुनासो पेटिका राखी सुनुवाईको व्यवस्था

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							मिलाइएको, बालमैत्री वडा सहजकर्ता परिचालन।
६	छाउपडी,कमलरी जस्ता सामाजिक कुप्रथा नरहेको हुनेछ ।	७०	९७	९५	भएको	CFLG वडा समिति, बाल अधिकार	यस वडामा यस्ता कुप्रथा नरहेको।

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
						समिति, वडा सहजकर्ता	
७	स्थानीय तह, समुदायले १४ बर्ष मुनिका असहाय बालबालिका(भएमा)को संरक्षण गर्न विशेष ब्यवस्था गरेका हुनेछन् ।	०	१००	७०	भएको	CFLG वडा समिति, बाल अधिकार समिति, वडा सहजकर्ता	यस वडाका १४ वर्ष मुनिका असहाय बालक र बालिका नभएको।
८	स्थानीयतहमा सडक	७०	१००	७०	भएको	CFLG	यस वडामा सडक

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ(सडक बालबालिका (भएकोमा) बालगृहमा राखी ब्यवस्थापन भएको हुने)					वडा समिति, बाल अधिकार समिति, वडा सहजकर्ता	बालबलिका नरहेको। सडक बालबालिकामुक्त वडा घोषणा गरिएको।
९	कुलतमा लागेका बालबालिकाको लागि बाल सुधार गृहमा राख्ने ब्यवस्था मिलाएको हुनेछन्	७०	१००	७०	भएको	CFLG वडा समिति, बाल अधिकार	यस वडाका बालबालिका कुलतमा नलागेको।

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
						समिति, वडा सहजकर्ता विद्यालय	

बाल सहभागिताका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	स्थानीय तहमा समावेशी	७०	९८	९५%	भएको	बालकल्व र	मिति २०८१।०४।२१

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अव स्था२ ०८१। ०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आव श्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूच कपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	आधारमा बालसञ्जाल गठन भई क्रियाशील(न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) गरेका हुनेछन् ।					बाल सञ्जाल	गते गठन भएको वडास्तरीय बालसञ्जालको बैठक र अतिरिक्त क्रियाकलाप नियमित।
२	स्थानीय तहका बस्ती ,टोल र विद्यालयहरुमा समावेशी आधारमा बालसमूहको(गठन भई क्रियाशील (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम	७०	९८	९५%	भएको	बालकल्व र बाल सञ्जाल	टोलस्तरीय ५ र विद्यालयस्तरीय ४ वटा गरी९ बाल समूहको बैठक र अतिरिक्त क्रियाकलाप नियमित,

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	सञ्चालन) रहेका हुनेछन।						
३	बालभेलाबाट माग भई आएका योजनाहरु स्थानीय तहको योजनामा समावेश भएका हुन	०	१००	७०%	भएको	बालकल्व र बाल सञ्जाल	पाँच कक्षाभन्दा माथि अध्ययन हुने ३ वटा र ५ सम्म अध्ययन हुने ४गरी७ वटा विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको आमन्त्रित सहभागिता रहेको।

यस वडा कार्यालयले संस्थागत सूचकको क्षेत्रमा गरेका कार्यहरु निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छः

संस्थागत सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	वडा,गाउँ गाउँपालिकातहमा बालमैत्री सथानीय शासन समितिहरु गठन भई क्रियाशील रहेका हुनेछन।	७०	१00	७०	भएको	वडा कार्यालय	बालमैत्री स्थानीय शासन वडा समिति र वडा बाल अधिकार समिति गठन र सक्रिय।
२	स्थानीय तहहरुले आफ्नो लागि बालमैत्री आचार संहिता र नीति नियम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएका हुनेछन	०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय	निम्न नीति, कार्यविधि र निर्देशिका कार्यान्वयनमा ल्याइएको: • धुर्कोट

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							गाउँपालिकाको बालकोष सञ्चालन कार्यविधि,२०८१ • नेपालको संविधान • बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ • बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका,२०७८

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							• स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ • बालमैत्री आचारसंहिता,२०८२ • बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि, २०८२ • बालबालिका सम्बन्धी बस्तुस्थिति विवरण, २०८२

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							• असहाय तथा अनाथ बालबालिका संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका,२०८१ • बालिका तथा समावेशी शिक्षा सञ्जाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०८२ • बाल विकास केन्द्र सञ्चालन तथा

क्र.स.	सूचक	आधार वर्ष को अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
							व्यवस्थापन मापदण्ड,२०८२ • बालअधिकार समिति गठन तथा सञ्चालनसम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ • बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचक मापनयोग्य सरलीकरण

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१/०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							(स्थानीयकरण) • बाल समूह सञ्जालको गठन तथा कार्य सञ्चालन विद्यान, २०८२ ➢ स्कुल बस निर्देशिका, २०८१
३	गाउँपालिका ,गाउँपालिकामा कम्तिमा एक बालउद्यान सहितको बालमैत्री सिकाइ स्रोतकेन्द्र	०	८५	८०	भएको	गाउँ कार्यपालिका	यसगाउँपालिकामा वडाको रहेको बाल उद्यानमा सिकाइ स्रोत

क्र.स.	सूचक	आधार वर्ष को अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
	सञ्चालनमा रहेको हुनेछ					को कार्यालय	केन्द्र स्थापना गर्ने कार्य भईरहेको।
४	बालबालिकाकोवस्तुगत विवरणको आधारमा स्थानीय तहको विकास योजना र बालबालिकाको लागि लगानी योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।	०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय/गाउँ पालिका	बाल बस्तुगत विवरण तयार भए पश्चात २०८१/०६/०१ मा पञ्चवर्षीय लगानी योजना निर्माण गरीगाउँकार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको।

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
५	स्थानीय तहको योजना तर्जुमा पूर्व वार्षिक रुपमा वडा र गाउँ,गाउँ तहमा बालभेला आयोजना गरी बालभेलाले प्राथमिकता तोकेका बिषयलाई स्थानीयतहको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गरिएको हुनेछ ।	०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय	यस आ.व.को योजना तर्जुमाका लागि मिति २०८२/०२/०३मा आयोजित बालभेलाबाट प्राथमिकीकरणगरी माग भई आएका योजना वडाको वार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वयन भएको।
६	स्थानीय तहमा बालबालिका सम्बन्धी	०	१००	७०	भएको	वडा	वडा नं. ३ बालबालिका

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	स्थितिपत्र तयारी तथा प्रकाशन र अद्यावधिक भएको हुनेछ					कार्यालय	सम्बन्धी स्थितिपत्र तयारी तथा प्रकाशन र अद्यावधिक भएको
७	आधारभूत शिक्षा पश्चात विद्यालय शिक्षाबाटबञ्चित भएका बालबालिकाहरुले जीवन उपयोगी शिक्षा – ब्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम) प्राप्त गरेका हुनेछन ।	०	८५	८०	भएको	वडा कार्यालय	बालबालिका बञ्चित नभएको
८	स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय)चौकीहरुमा बालमैत्री कक्ष	०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय	बालमैत्री सम्पर्क प्रहरी इकाइ रहेको

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	वा बालमैत्री सम्पर्क एकाइ रहेको हुनेछ					य	
९	स्थानीय तहमा रहेका बालबालिका सम्बन्धी सरोकारका संरचना,समितिहरुमा १२ देखि १८ वर्षका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिता सुनिश्चित गरिएको हुनेछ।	७०	९५	९०	भएको	वडा कार्यालय	सहभागी बनाई माइन्यूट गरिएको
१०	स्थानीय तहको प्रशासकीय भवनमा स्तनपान कक्षको ब्यवस्था भएको हुनेछ।	०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय	वडा कार्यालयको भवनमा स्तनपान कक्ष रहेको

क्र.स.	सूचक	आधार वर्ष को अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
११	बसपार्क,सिनेमाहल,हाटबजार,खेल मैदान,जस्ता सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको ब्यवस्था भएको हुनेछ।	०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय	सार्वजनिक स्थलमा शौचालय र खानेपानीको व्यवस्था भएको
१२	स्थानीय तहको विपद् ब्यवस्थापन योजनामा विपद्को समयमा बालबालिकाको आवश्यकता सम्बोधन गर्ने प्रावधान समावेश भएको हुनेछ	०	१००	७०	भएको	वडा कार्यालय	विपद् सामग्री जगेर्ना गरिएको
१३	विपद्को समयमा बालबालिका तथा	०	१००	७०	भएको	वडा	विपद्को समयमा

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विशेष सहयोगको लागि संस्थागत व्यवस्था भएको हुनेछ।					कार्यालय	बालबालिका तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विशेष सहयोगको लागि सामाग्रिकोव्यवस्था सहित संस्थागत व्यवस्था भएको हुनेछ ।

वडा ४

स्वास्थ्यसँगसम्बन्धित सूचकको अवस्था

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख गरिएका बालबचाऊ सम्बन्धी सूचकहरुको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था यस प्रकार रहेको छ:

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	गर्भवती महिलाहरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व ८ पटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ४ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएको हुनुपर्ने,	९५	१००	९५	भएको	स्वास्थ्य चौकी	२१ जना गर्भवती मध्ये समय पुगेका १७ जनाले जाँच गराएका छन् ।
२	गर्भवती महिलाले टि डी विरुद्धको २ वटा खोप लगाएको हुनुपर्ने,	९५	१००	९५	भएको	स्वास्थ्य चौकी	१७ जना गर्भवती मध्ये समय पुगेका सबै जनाले टिडी विरुद्धको खोप लगाएका छन्।

३	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुले आइरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएको हुनुपर्ने	८८	१००	९५	भएको	स्वास्थ्य चौकी	१७ जना सुत्केरी सबैले २२५ वटा आइरन चक्की खाएका छन् ।
४	गर्भवती आमाको दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराइएको हुनुपर्ने,	७०	१००	८०	भएको	स्वास्थ्य चौकी	१७ जना गर्भवती सबै स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी भएका छन्।
५	६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले पूर्ण स्तनपान गराएको (आमाको दूध मात्रै खुवाउने	९१	१००	८०	भएको	स्वास्थ्य चौकी	६ महिनाका १७ जना शिशुले पूर्ण स्तनपान पाएका छन्।
६	६ महिनादेखि ५ वर्षमुनिका सबै बालबालिकालाई वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खुवाएको हुनुपर्ने	७०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य चौकी	६ महिना देखि ५ वर्ष मुनिका १०५ जना सबै बालबालिका ले वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका छन्।

७	२३ महिना भित्रका प्रत्येक बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्णखोप प्राप्त गरी पूर्णखोप घोषणा भएको हुनेछ	९४	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य चौकी	१५ देखि २३ महिना भित्रका सबै २८ जना बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्ण खोप प्राप्त गरी पूर्णखोपयुक्त वडा घोषणा भएको छ।
८	एच् आई भी संक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाहरुले ARV Prophylaxisपाएका हुनेछन् ।	७०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य चौकी	एच्आईभी संक्रमित बालबालिका नभएको।
९	सबै घरपरिवारले आयोडिनयुक्त नुन प्रयोग गरेका हुनेछन	९९.६०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य चौकी	६८४घरपरिवार सबैले आयोडिनयुक्त नुनको प्रयोग गरेका छन्।
७	कमतौल,पुडको र ख्याउटेपन हुने पाँचबर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्यामा कमी आएको हुनेछ	९७	१००	८०	भएको	स्वास्थ्य चौकी	कमतौल, पुड्को र ख्याउटेपन हुने पाँचवर्ष मुनिका बालबालिकाहरु नभएको।

११	अति कडा कुपोषण भएका बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ	७०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य चौकी	अति कडा कुपोषण भएका बालबालिका नभएको।
१२	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बालसमूह सञ्जालको प्रतिनिधित्व हुनेछ	५०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य चौकी	व्यवस्थापन समितिमा १ बालक र १ बालिकाको प्रतिनिधित्व रहेको ।

(शिक्षासँगसम्बन्धित – विद्यालय)

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१। ०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	३ देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भई टिकाउ दर	८६	१००	७०	भएको	विद्यालय	यस वडाका ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	सतप्रतिशत रहेको हुनेछ(फरक क्षमता भएका बालबालिकाको हकमा विशेष ब्यवस्था गर्नुपर्ने)						कक्षामा भर्ना भईटिकाउदर सतप्रतिशत रहेको ।
२	५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सतप्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पूरा गरेका हुनेछन्।	९९.७८	१००	७०	भएको	विद्यालय	यस वडाका ५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सबै बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा प्राप्त गरेको।
३	स्थानीयतहमा रहेका विद्यालयहरुले बालबालिकालाई शारीरिक तथा मानसिक यातना दिने छैनन् ।	७०	१००	७०	भएको	विद्यालय	विद्यालयहरुले बालबालिकालाई शारीरिक तथा मानसिक यातना दिने छैनन् भनी वि.व्य.स मा

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							निर्णय भई कार्यान्वयन भएको।
४	विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरु स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड अनुसार बालमैत्री र अपाङ्गतामैत्री हुनेछ।	०	१००	७०	भएको	विद्यालय	स्कुल बस नर्देशिका २०८१ कार्यान्वयनमा रहेको छ।
५	पाँच कक्षा भन्दामाथि अध्यापन हुने विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको प्रतिनिधित्व रहनेछ।	७०	१००	७०	भएको	विद्यालय	वि व्य स मा १ बालक र १ बालिकाको सहभागिता भएको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१। ०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
६	प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रहरुले स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड पूरा गरेको हुनेछन।	०	१००	७०	भएको	विद्यालय	प्रारम्भिक बालविकास सञ्चालन तथा व्यवस्थापन मापदण्ड २०८१
७	विद्यालयले कक्षा ६ देखि७ सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री,वातावरणमैत्री र विपद् ब्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेका हुनेछन।	०	१००	७०	भएको	विद्यालय	कार्यान्वयन भएको।
८	प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा सहित छात्र छात्राको लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था	७०	१००	७०	भएको	विद्यालय	कार्यान्वयन भएको।

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
	भई यसको प्रयोग भएको हुनेछ,						
९	सबै विद्यालयका पूर्वाधार (कक्षा कोठा,फर्निचर,खेलमैदान, खानेपानी धारा,)बालमैत्री,अपाङ्गतामैत्री र सुरक्षित भएका हुनेछन् ।	२५	१००	७०	भएको	विद्यालय	बालमैत्री पूर्वाधारहरुको व्यवस्था तथा कार्यान्वयन भएको ।
७	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ,	७०	१००	७०	भएको	विद्यालय	अतिरिक्त क्रियाकलाप नियमित सञ्चालन भएको ।

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
११	सबै विद्यालयहरुले कुहिने र नकुहिने फोहर अलग अलग बिसर्जन गर्ने ब्यवस्था गरेका हुने	०	१००	७०	भएको	विद्यालय	फोहर व्यवस्थापनका लागि खाडलको व्यवस्था भएको ।

खानेपानी ,सरसफाई ,वातावरण

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख गरिएका खानेपानी सरसफाई सम्बन्धी सूचकहरुको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था यस प्रकार रहेको छ:

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	सबै घरधुरीमा आधारभूत खानेपानीको सुबिधा उपलब्ध भएको हुनेछ	९८.६०	१००	७०	भएको	खानेपानी समिति	सबै घरधुरीका आधारभूत खानेपानीको व्यवस्था भएको।
२	चर्पी गएपछि, बालबालिकाको दिसा धोएपछि र खाना खानु खुवाउनु अघि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ	९७.८४	१००	७०	भएको	खानेपानी समिति	स्वास्थ्य चौकीको आयोजनामा सबै विद्यालयमा हातधुने आनिबानी तथा सरसफाई सम्बन्धी सचेतना मुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी चर्पी गएपछि, भएको बालबालिकाको दिसा धोएपछि र खाना खानु

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							खुवाउनु अघि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको छ
३	प्रत्येक घरपरिवारले शौचालयको प्रयोग भएको तथा खुला दिशामुक्त घोषणा भएको हुनेछ ।	९८.६३	१००	७०	भएको	खानेपानी समिति	खुला दिसामुक्त घोषणा भई कार्यान्वयनमा रहेको ।

बालसंरक्षण (महिला बालबालिका ,बालअधिकार समिति सँगसम्बन्धित)बालसंरक्षणका सूचकको अवस्था यस प्रकार रहेको छः

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभए को	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	५ वर्षमुनिका सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको हुनेछ	९६	१००	७०	भएको	वडा पञ्जिकरण शाखा	वडाको घटना दर्ताको जन्मदर्ता अभिलेख अनुसार सबैको जन्मदर्ता भएको।
२	निकृष्ट प्रकारको बालश्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको पुनःस्थापना भएको हुनेछ	०	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	वडा बाल अधिकार समिति नियमित अनुगमन एवं निगरानी भएको, यस वडाका १४ वर्ष मुनिका सबै बालबालिका कोही पनि कुनै प्रकारको श्रममा नरहेको।
३	स्थानीय तह बालविवाहमुक्त भएको हुनेछ	४७	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	वडा बाल अधिकार समिति, र बाल समूहबाट सचेतनामूलक कार्यक्रम साथै नियमित अनुगमन एवं

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
							निगरानी भएको, २०८१ श्रावण देखि हालसम्म २० वर्ष मुनिका विबाह नभएको।
४	घरपरिवार ,समुदाय,सार्वजनिक स्थान(विद्यालय,सामाजिक चाडपर्व,भेला)मा बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, बेचबिखन, शोषण,बेवास्ता र दुर्व्यवहारमा कमी	५०	९०	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	वडा बालअधिकार समिति, सुरक्षा निकाय र बाल समूहको सक्रियतामा बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित र क्रियाशील रहेको, सचेतनामूलकअभिमुखीकरण र अन्य कार्यक्रम सञ्चालन भएको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभए को	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
	आएको हुनेछ						
५	समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित भई सञ्चालनमा ल्याइएको हुनेछ ।	०	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	वडा बालअधिकार समितिको वैठक नियमित, सुरक्षा निकाय र बाल समूहको सक्रियतामा बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित र क्रियाशील, वडामा बालमैत्री सम्पर्क शाखा स्थापना, वडा,

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभए को	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
							विद्यालय र प्रहरी चौकीमा बालमैत्री सम्पर्क व्यक्ति तोकेको र गुनासो पेटिका राखी सुनुवाईको व्यवस्था मिलाइएको, बालमैत्री वडा सहजकर्ता परिचालन।
६	छाउपडी,कमलरी जस्ता सामाजिक कुप्रथा नरहेको हुनेछ।	७०	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	यस वडामा यस्ता कुप्रथा नरहेको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२/ १२/१० सम्म)	घोषणा को लागि आव श्यक प्रतिशत	न्यूनत म सूचक पूरा भएको नभए को	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
७	स्थानीय तह, समुदायले १४ बर्ष मुनिकाअसहाय बालबालिका(भएमा)को संरक्षण गर्न विशेष ब्यवस्था गरेका हुनेछन् ।	०	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	यस वडाका १४ वर्ष मुनिका असहाय बालक र बालिका नभएको
८	स्थानीयतहमा सडक बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ(सडक बालबालिका (भएकोमा) बालगृहमा राखी ब्यवस्थापन भएको हुने)	०	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	यस वडामा सडक बालबलिका नरहेको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था(०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
९	कुलतमा लागेका बालबालिकाको लागि बाल सुधार गृहमा राख्ने ब्यवस्था मिलाएको हुनेछन्	०	१००	७०	भएको	बाल अधिकार समिति	कुलतमा लागेका बालबालिका नरहेको ।

बाल सहभागिताका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	स्थानीय तहमा समावेशी आधारमा बालसञ्जाल गठन भई क्रियाशील(न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) गरेका हुनेछन	७०	९९	९५%	भएको	सहजकर्ता र बालबालिका	मिति २०८१भाद२६ गते गठन भएको वडास्तरीय बालसञ्जालको बैठक र अतिरिक्त क्रियाकलाप नियमित।
२	स्थानीय तहका बस्ती ,टोल र विद्यालयहरुमा समावेशी आधारमा बालसमूहको(गठन भई क्रियाशील (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) रहेका हुनेछन।	७०	९७	९५%	भएको	सहजकर्ता र बालबालिका	टोलस्तरीय १० र विद्यालयस्तरीय ३ वटा गरी१३ बाल समूहको बैठक र अतिरिक्त क्रियाकलाप नियमित, सबै बाल समूह वडामा

							सूचीकृत।
३	बाल भेलाबाट माग भई आएका योजनाहरु स्थानीय तहको योजनामा समावेश भएका हुन	०	१००	७०%	भएको	सहजकर्ता र बालबालिका	पाँच कक्षाभन्दा माथि अध्ययन हुने १ वटा र ५ सम्म अध्ययन हुने ४गरी५ वटा विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको आमन्त्रित सहभागिता रहेको।

संस्थागत विकास सूचक वडाका (जनप्रतिनिधि,राजनीतिक दलहरु)

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनत मसूच कपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	वडा,गाउँ गाउँपालिकातहमा बालमैत्री सथानीय शासन समितिहरु गठन भई क्रियाशील रहेका हुनेछन।	७०	१००	७०	भएको	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	बालमैत्री स्थानीय शासन वडा समिति र वडा बाल अधिकार समिति गठन र सक्रिय।
२	स्थानीय तहहरुले आफ्नो लागि बालमैत्री आचासंहिता र नीति नियम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएका हुनेछन	०	१००	७०	भएको	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	● निम्न नीति, कार्यविधि र निर्देशिका कार्यान्वयनमा ल्याइएको: ● धुर्कोट गाउँपालिकाको बालअधिकार संरक्षण नीति, २०८२ (बालमैत्री आचारसंहिता समावेश गरिएको)

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							• धुर्कोट गाउँपालिका बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७९ • बाल समूहसञ्जाल गठन तथा सहजीकरण निर्देशिका,२०८२ • बालकोष सञ्चालन कार्यविधि, २०८१ • बालमैत्री स्थानीय शासन सहजकर्ता नियुक्ति सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ • प्रारम्भिक बालविकास

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							सञ्चालन तथा व्यवस्थापन मापदण्ड, २०८१ ● स्कुल बस निर्देशिका, २०८१
३	गाउँपालिका,गाउँपालिकामा कम्तिमा एक बालउद्यान सहितको बालमैत्री सिकाइ स्रोतकेन्द्र सञ्चालनमा रहेको हुनेछ	०	८५	८०	भएको	गाउँपालिका	यस गाउँपलिकामा रहेको बाल उद्यानमा सिकाइ स्रोत केन्द्र स्थापना गर्ने कार्य भईरहेको।
४	बालबालिको वस्तुगत विवरणको आधारमा स्थानीय तहको विकास योजना र बालबालिकाको	०		७०	भएको	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	बाल बस्तुगत विवरण तयार भए पश्चात २०८२।२।१०मा पञ्चवर्षीय लगानी योजना निर्माण गरीगाउँ

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	लागि लगानी योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।						कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको ।
५	स्थानीय तहको योजना तर्जुमा पूर्व वार्षिक रुपमा वडा र गाउँ,गाउँ तहमा बालभेला आयोजना गरी बालभेलाले प्राथमिकता तोकेका बिषयलाई स्थानीयतहको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश	०	१००	७०	भएको	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	बालभेलाले प्राथमिकता तोकेका बिषयलाई स्थानीयतहको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गरिएको ।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनत मसूच कपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	गरिएको हुनेछ ।						
६	स्थानीय तहमा बालबालिका सम्बन्धी स्थितिपत्र तयारी तथा प्रकाशन र अद्यावधिक भएको हुनेछ	०	१००	७०	भएको	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	वडा नं. ४ को अन्तिम स्थितिपत्र जारी भएको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
७	आधारभूत शिक्षा पश्चात विद्यालय शिक्षाबाट बञ्चित भएका बालबालिकाहरुले जीवन उपयोगी शिक्षा – ब्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम) प्राप्त गरेका हुनेछन ।	०	१००	८०	भएको	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	नभएको ।
८	स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय)चौकीहरुमा बालमैत्री कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क एकाइ रहेको हुनेछ	०	१००	७०	भएको	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	बालमैत्री कक्ष र प्रहरी सम्पर्क एकाइ रहेको ।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
९	स्थानीय तहमा रहेका बालबालिका सम्बन्धी सरोकारका संरचना, समितिहरुमा १२ देखि १८ वर्षका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिता सुनिश्चित गरिएको हुनेछ	७०	९५	९०	भएको	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	समितिमा बालबालिकाको सहभागिता गराइएको।
१०	स्थानीय तहको प्रशासकीय भवनमा स्तनपान कक्षको ब्यवस्था भएको हुनेछ	०	१००	७०	भएको	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	व्यवस्थित स्तनपान कक्ष निर्माण गरिएको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
११	बसपार्क,सिनेमाहल,हाटबजार,खेल मैदान,जस्ता सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको ब्यवस्था भएको हुनेछ।	०	१००	७०	भएको	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	यस वडाका सार्वजनिक स्थलमा बालमैत्री धारा र शौचालयको व्यवस्था गरिएको।
१२	स्थानीय तहको विपद् ब्यवस्थापन योजनामा विपद्को समयमा बालबालिकाको आवश्यकता सम्बोधन गर्ने प्रावधान समावेश भएको	०	१००	७०	भएको	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन भएको।

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भएको नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	हुनेछ						
१३	विपद्को समयमा बालबालिका तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विशेष सहयोगका लागि संस्थागत व्यवस्था भएको हुनेछ।	०	१००	७०	भएको	गाउँपालिका र वडा कार्यालय	वडा कार्यालय विपद् शाखामा बालबालिका तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विशेष सहयोगका लागी सामग्रीको व्यवस्था गरिएको।

वडा न ५

स्वास्थ्य संग सम्बन्धित सूचकको अवस्था

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख गरिएका बालबचाऊ सम्बन्धी सूचकहरुको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था यस प्रकार रहेको छ:

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभएको		
१	गर्भवती महिलाहरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व ८ पटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ४ पटक स्वास्थ्य	७१	१००	९५	√	-	स्वास्थ्य चौकीको अभिलेख अनुसार	१७जना गर्भवती मध्ये समय पुगेका १७जनाले जाँच गराएका छन् । सुत्केरी आमा सहित १७जना नवजात

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभएको		
	जाँच गराएको हुनुपर्ने,							शिशु सबैले जाँच गराएका छन्।
२	गर्भवती महिलाले टि डी विरुद्धको २ वटा खोप लगाएको हुनुपर्ने,	९४	१००	९५	√		स्वास्थ्य चौकीको अभिलेख अनुसार	१७ जना गर्भवती मध्ये समय पुगेका सबै जनाले टिडी विरुद्धको खोप लगाएका छन्।
३	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुले आइरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएको हुनुपर्ने	९७	१००	९५	√		स्वास्थ्य चौकीको अभिलेख अनुसार	१७ जना मध्ये १० जना सुत्केरी सबैले २२५ वटा आइरन चक्की खाएका छन् । अन्य ७ जना

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभए को		
								गर्भवतीहरुले नियमित खाएका छन् ।
४	गर्भवती आमाको दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराइएको हुनुपर्ने,	९७	१००	८०	√		स्वास्थ्य चौकीको अभिलेख अनुसार	१७ जना गर्भवती सबै स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी भएका छन्।
५	६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले पूर्ण स्तनपान गराएको (आमाको दूध मात्रै खुवाउने	९३	१००	८०	√		स्वास्थ्य चौकीको अभिलेख अनुसार	६ महिनाका १७ जना शिशुमध्ये १७ जना शिशुले पूर्ण स्तनपान पाएका छन्।
६	६ महिनादेखि ५ वर्षमुनिका सबै बालबालिकालाई	७०	१००	७०	√		स्वास्थ्य चौकीको	६ महिना देखि ५ वर्ष मुनिका १५८ जना

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभए को		
	वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खुवाएको हुनुपर्ने						अभिलेख अनुसार	सबै बालबालिका ले वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका छन्।
७	२३ महिना भित्रका प्रत्येक बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्णखोप प्राप्त गरी पूर्णखोप घोषणा भएको हुनेछ	७०	१००	७०	√		स्वास्थ्य चौकीको अभिलेख अनुसार	१५ देखि २३ महिना भित्रका सबै ३९ जना बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्ण खोप प्राप्त गरी पूर्णखोपयुक्त वडा घोषणा भएको छ।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभएको		
८	एच् आई भी संक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाहरुले ARV Prophylaxis पाएका हुनेछन्	७०	१००	७०	√		स्वास्थ्य चौकीको अभिलेख	एच्आईभी संक्रमित बालबालिका नभएको।
९	सबै घरपरिवारले आयोडिनयुक्त नुन प्रयोग गरेका हुनेछन	९९.८	१००	७०	√		अनुसार	६३९घरपरिवार सबैले आयोडिनयुक्त नुनको प्रयोग गरेका छन्।
१०	कमतौल,पुडको र ख्याउटेपन हुने पाँचबर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्यामा कमी आएको	७०	१००	७०	√		स्वास्थ्य चौकीको अभिलेख	कमतौल, पुड्को र ख्याउटेपन हुने पाँचवर्ष मुनिका बालबालिकाहरु नभएको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभएको		
	हुनेछ							
११	अति कडा कुपोषण भएका बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ	७०	१००	७०	√		अनुसार	अति कडा कुपोषण भएका बालबालिका नभएको।
१२	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बालसमूह सञ्जालको प्रतिनिधित्व हुनेछ	०	१००	७०	√		स्वास्थ्य चौकीको अभिलेख	१ बालक १ बालिकाको प्रतिनिधित्व भएको

शिक्षासंग सम्बन्धित - विद्यालय)

बाल विकासका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था,

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभएको		
१	३ देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भई टिकाउदर सतप्रतिशत रहेको हुनेछ(फरक क्षमता भएका बालबालिकाको हकमा विशेष ब्यवस्था गर्नुपर्ने)	८२	१००	७०	√		विद्यालय अभिलेख	यस वडाका ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिकाप्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भईटिकाउदर सतप्रतिशत रहेको।
२	५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सतप्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पूरा गरेका हुनेछन	९७.३८	१००	७०	√		विद्यालय अभिलेख	यस वडाका ५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहकासबै बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा प्राप्त गरेको।
३	स्थानीयतहमा रहेका विद्यालयहरुले	७५	१००	७०	√		विद्यालय	सवै विद्यालयबाट प्रतिवद्धता पत्र प्राप्त

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभएको		
	बालबालिकालाई शारीरिक तथा मानसिक यातना दिने छैनन् ।						अभिलेख	
४	विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरु स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड अनुसार बालमैत्री र अपाङ्गतामैत्री हुनेछ ।	०	१००	७०	√		विद्यालय अभिलेख	धुर्कोट गाउँपालिका वस निर्देशिका २०८१ जारी
५	पाँच कक्षा भन्दामाथि अध्यापन हुने विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको प्रतिनिधित्व रहनेछ ।	०	१००	७०	√		विद्यालय अभिलेख	१ बालक १ बालिकाको वि.व्य.समा प्रतिनिधित्व
६	प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रहरुले स्थानीय तहले	०	१००	७०	√		विद्यालय अभिले	प्रारम्भिक बालबिकास सञ्चालन तथा व्यवस्थापन मापदण्ड

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए	न्यूनतम सूचक पूरा नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	तोकेको न्यूनतम मापदण्ड पूरा गरेको हुनेछन ।						ख	२०८१ जारी तथा कार्यान्वयन
७	विद्यालयले कक्षा ६ देखि७ सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री,वातावरणमैत्री र विपद् ब्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेका हुनेछन ।	०	१००	७०	√		विद्यालय अभिलेख	हरेक ३/३ महिनामा सञ्चालन ।
८	प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा सहित छात्र छात्राको लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भई यसको प्रयोग भएको हुनेछ,	७०	१००	७०	√		विद्यालय अभिलेख	भएको
९	सबै विद्यालयका पूर्वाधार (कक्षा	२५	१००	७००	√		विद्याल	पूरा भएको

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभएको		
	कोठा,फर्निचर,खेलमैदान, खानेपानी धारा,)बालमैत्री,अपाङ्गतामैत्री र सुरक्षित भएका हुनेछन्।						य अभिलेख	
१०	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ,	७०	१००	७०	√		विद्यालय अभिलेख	नियम अनुसार सञ्चालन भएको।
११	सबै विद्यालयहरुले कुहिने र नकुहिने फोहर अलग अलग बिसर्जन गर्ने ब्यवस्था गरेका हुने	०	१००	७०	√		विद्यालय अभिलेख	व्यवस्थापन भएको

खानेपानी ,सरसफाई ,वातावरण

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख गरिएकाखानेपानी ,सरसफाई सम्बन्धी सूचकहरुको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था यस प्रकार रहेको छ:

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभएको		
१	सबै घरधुरीमा आधारभूत खानेपानीको सुबिधा उपलब्ध भएको हुनेछ	९६	१००	७०	√		वडा स्तरीय खानेपानी तथा स्वच्छता समन्वय समितिको अभिलेख	६३९ घरधुरी सवैमा आधारभूत खानेपानीको सुविधा उपलव्ध भएको
२	चर्पी गएपछि, बालबालिकाको दिसा धोएपछि र खाना खानु	९६.७३	१००	७०	√		वडा स्तरीय खानेपानी तथा	घर र विद्यालयमा

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१/८२)	हालको अवस्था (२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभएको		
	÷खुवाउनु अघि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ						स्वच्छता समन्वय समितिको अभिलेख	बानीको विकास भएको ।
३	प्रत्येक घरपरिवारले शौचालयको प्रयोग भएको तथा खुला दिशामुक्त घोषणा भएको हुनेछ ।	९७.६९	१००	७०	√		वडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य चौकी अभिलेख	वडा कार्यालय र स्वास्थ्यको अभिलेख अनुसार भएको ।

बालसंरक्षण (महिला बालबालिका ,बालअधिकार समितिसँग सम्बन्धित)

बाल संरक्षणका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको	हालको अवस्था	घोषणाको	न्यूनतम सूचक पूरा	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या

		अवस्था २०८१।० ८२	(२०८२ चैत्र १० सम्म)	लागि आव श्यक प्रतिशत	भए को	नभए को		
१	५वर्षमुनिका सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको हुनेछ	७४	७०	१००	√		वडा कार्यालयको अभिलेख	वडाको घटना दर्ताको जन्मदर्ता अभिलेख अनुसार सबैको जन्मदर्ता भएको।
२	निकृष्ट प्रकारको बालश्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको पुनःस्थापना भएको हुनेछ	७०	७०	१००	√		वडा कार्यालयको अभिलेख	वडा बाल अधिकार समिति र टोल विकासबाट नियमित अनुगमन एवं निगरानी भएको, यस वडाका १४ वर्ष मुनिका बालबालिका कोही पनि कुनै प्रकारको श्रममा नरहेको।
३	स्थानीय तह बालविवाहमुक्त भएको हुनेछ	२९	७०	१००	√		वडा कार्यालयको अभिलेख	वडा बाल अधिकार समिति, टोल विकास र बाल समूहबाट सचेतनामूलक कार्यक्रम साथै नियमित अनुगमन एवं निगरानी भएको, २०८२ श्रावण देखि हालसम्म २०

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भएको	नभएको		
								वर्ष मुनिका विवाह नभएको।
४	घरपरिवार,समुदाय,सार्वजनिक स्थान(विद्यालय,सामाजिक चाडपर्व,भेला)मा बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, बेचबिखन, शोषण,बेवास्ता र	५०	९५	१००	√		वडा कार्यालयको अभिलेख	वडा बालअधिकार समिति, टोल विकास, आमा समूह, सुरक्षा निकाय र बाल समूहको सक्रियतामा बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित र क्रियाशील रहेको, सचेतनामूलकअभिमुखीकरण र अन्य कार्यक्रम सञ्चालन

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भएको	नभएको		
	दुर्व्यवहारमा कमी आएको हुनेछ							भएको।
५	समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित भई सञ्चालनमा ल्याइएको हुनेछ ।	०	७०	१००	√		वडा कार्यालयको अभिलेख	वडा बालअधिकार समितिको वैठक नियमित, टोल विकास, आमा समूह, सुरक्षा निकाय र बाल समूहको सक्रियतामा बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित र क्रियाशील, वडामा बालमैत्री सम्पर्क शाखा स्थापना, वडा, विद्यालय र प्रहरी चौकीमा बालमैत्री

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भएको	नभएको		
								सम्पर्क व्यक्ति तोकेको र गुनासो पेटिका राखी सुनुवाईको व्यवस्था मिलाइएको, बालमैत्री वडा सहजकर्ता परिचालन।
६	छाउपडी,कमलरी जस्ता सामाजिक कुप्रथा नरहेको हुनेछ।	७०	९८	१००	√		वडा कार्यालयको अभिलेख	यस वडामा यस्ता कुप्रथा नरहेको।
७	स्थानीय तह, समुदायले १४ बर्ष मुनिका असहाय	०	७०	१००	√		वडा कार्यालयको	असहाय तथा अनाथ बालबालिमा संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका २०८१ जारी तथा

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भएको	नभएको		
	बालबालिका(भएमा) को संरक्षण गर्न विशेष ब्यवस्था गरेका हुनेछन्						अभिलेख	कार्यान्वयन(श्री सर्वोदय जनक माविमा आवासिय सुविधा सहित कक्षा सञ्चालन)
८	स्थानीयतहमा सडक बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ(सडक बालबालिका (भएकोमा) बालगृहमा राखी ब्यवस्थापन भएको हुने)	७०	७०	१००	√		वडा कार्यालयको अभिलेख	यस वडामा सडक बालबलिका नरहेको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भएको	नभएको		
९	कुलतमा लागेका बालबालिकाको लागि बाल सुधार गृहमा राख्ने ब्यवस्था मिलाएको हुनेछन्	०	७०	१००	√		वडा कार्यालयको अभिलेख	यस वडामा कुलतमा लागेका कुनै पनि बालबालिका नरहेको।

बाल सहभागिताका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भएको	नभएको		

१	स्थानीय तहमा समावेशी आधारमा बालसञ्जाल गठन भई क्रियाशील(न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) गरेका हुनेछन	७०	७०	९८	√		वडा बालअधिकार समिति	मिति २०८१।०६।१८ गते गठन भएको वडास्तरीय बालसञ्जालको बैठक र अतिरिक्त क्रियाकलाप नियमित।
२	स्थानीय तहका बस्ती ,टोल र विद्यालयहरुमा समावेशी आधारमा बालसमूहको(गठन भई क्रियाशील (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) रहेका हुनेछन।	७०	७०	९८%	√		वडा बालअधिकार समिति	टोलस्तरीय ८ र विद्यालयस्तरीय २ वटा गरी १० बाल समूहको बैठक र अतिरिक्त क्रियाकलाप नियमित, सबै बालसमूह वडामा सूचीकृत।
३	बालभेलाबाट माग भई	०	७०	१००%	√		वडा	पाँच कक्षाभन्दा माथि

	आएका योजनाहरु स्थानीय तहको योजनामा समावेश भएका हुन						बालअधिकार समिति	अध्ययन हुने १ वटा र ५ सम्म अध्ययन हुने १ गरी २ वटा विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको आमन्त्रित सहभागिता रहेको।

संस्थागत सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम संूचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभएको		
१	वडा,गाउँ गाउँपालिकातहमा बालमैत्री सथानीय शासन समितिहरु गठन भई क्रियाशील रहेका हुनेछन।	७०	१००	७०	√		CFLG रवडा कार्यालयको अभिलेख	बालमैत्री स्थानीय शासन वडा समिति र वडा बाल अधिकार समिति लगायत आवश्यक सवै समितिहरु गठन र क्रियाशील।

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूंचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभएको		
२	स्थानीय तहहरुले आफ्नो लागि बालमैत्री आचारसंहिता र नीति नियम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएका हुनेछन	०	१००	७०	√		CFLG खवडा कार्यालयको अभिलेख	निम्न नीति, कार्यविधि र निर्देशिका कार्यान्वयनमा ल्याइएको:- • धुर्कोट गाउँपालिकाको बालकोष सञ्चालन कार्यविधि,२०८१ • नेपालको संविधान • बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ • बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूंचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भएए	नभएको		
								निर्देशिका,२०७८ • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ • बालमैत्री आचारसंहिता,२०८२ • बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि, २०८२ • बालबालिका सम्बन्धी बस्तुस्थिति विवरण, २०८२ • असहाय तथा अनाथ

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आव श्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूंचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भएको	नभएको		
								बालबालिका संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका,२०८१ • बालिका तथा समावेशी शिक्षा सञ्जाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०८२ • बाल विकास केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन मापदण्ड,२०८२ • बालअधिकार समिति गठन तथा सञ्चालनसम्बन्धी

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूंचक पूरा भए	नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
								कार्यविधि, २०८१ • बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचक मापनयोग्य सरलीकरण (स्थानीयकरण) • बाल समूह सञ्जालको गठन तथा कार्यसञ्चालन विद्यान, २०८२ • स्कुल बस निर्देशिका, २०८१
३	गाउँपालिका ,गाउँपालिकामा	०	८५	८५	√		CFLG रवडा कार्यालयको	गाउँपालिकामा निर्माणाधीन

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूंचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभएको		
	कम्तिमा एक बालउद्यान सहितको बालमैत्री सिकाइ स्रोतकेन्द्र सञ्चालनमा रहेको हुनेछ						अभिलेख	
४	बालबालिको वस्तुगत विवरणको आधारमा स्थानीय तहको विकास योजना र बालबालिकाको लागि लगानी	०	१००	७०	√		CFLG रवडा कार्यालयको अभिलेख	बाल बस्तुगत विवरण२०८२ तयार भए पश्चात २०८२।०२।१० मा पञ्चवर्षीय लगानी योजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिएको ।

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूंचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभएको		
	योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।							
५	स्थानीय तहको योजना तर्जुमा पूर्व वार्षिक रुपमा वडा र गाउँ,गाउँ तहमा बालभेला आयोजना गरी बालभेलाले प्राथमिकता तोकेका बिषयलाई स्थानीयतहको	०	१००	७०	√		CFLG रवडा कार्यालयको अभिलेख	मिति२०८१।०६।१८ गते आयोजित बालभेलाबाट प्राथमिकीकरणगरी माग भई आएका योजना वडाको वार्षिक बजेटमा समाबेश गरी कार्यान्वयन भएको।

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूंचक पूरा भए	न्यूनतम सूंचक पूरा नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गरिएको हुनेछ।							
६	स्थानीय तहमा बालबालिका सम्बन्धी स्थितिपत्र तयारी तथा प्रकाशन र अद्यावधिक भएको हुनेछ	०	१००		√		CFLG रवडा कार्यालयको अभिलेख	वडा नं. ५ को अन्तिम स्थिति पत्र जारी भएको।
७	आधारभूत शिक्षा पश्चात विद्यालय शिक्षावबाट वंन्चितभएका	०	१००	७०	√		CFLG रवडा कार्यालयको अभिलेख	आवश्यक नरहेको

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूंचक पूरा		सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
					भए	नभएको		
	बालबालिकाहरुले जीवन उपयोगी शिक्षा – व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम) प्राप्त गरेका हुनेछन।							
८	स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय)चौकीहरुमा बालमैत्री कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क एकाइ रहेको हुनेछ	०	१००	७०	√		CFLG रवडा कार्यालयको अभिलेख	रहेको

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूंचक पूरा भए	नभए को	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
९	स्थानीय तहमा रहेका बालबालिका सम्बन्धी सरोकारका संरचना,समितिहरु मा १२ देखि १८ वर्षका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिता सुनिश्चित गरिएको हुनेछ।	०	९५	७०	√		CFLG रवडा कार्यालयको अभिलेख	वडा बालमैत्री स्थानीय शासन समिति, वडा बालअधिकार समिति, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति, लागाएत संरचना समितिहरुमा बालबालिकाको सहभागिता गराईएको।
१०	स्थानीय तहको प्रशासकीय भवनमा	०	१००	७०	√		CFLG रवडा कार्यालयको	वडाको प्रशासनिक भवनमा स्थानपान कक्षाको व्यवस्था

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूंचक पूरा भए	नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	स्तनपान कक्षको व्यवस्था भएको हुनेछ।						अभिलेख	गरिएको।
११	बसपार्क,सिनेमाहल ,हाटबजार,खेल मैदान,जस्ता सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको ब्यवस्था भएको हुनेछ।	०	१००	७०	√		CFLG रवडा कार्यालयको अभिलेख	यस वडाका सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री धारा र शौचालय व्यवस्थापन गरिएको।
१२	स्थानीय तहको	०	१००	७०	√		CFLG रवडा	धुर्कोटगाउँ विपद् जोखिम

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूंचक पूरा भए	न्यूनतम सूंचक पूरा नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	विपद् व्यवस्थापन योजनामा विपद्को समयमा बालबालिकाको आवश्यकता सम्बोधन गर्ने प्रावधान समावेश भएको हुनेछ						कार्यालयको अभिलेख	न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७८"

वडा न ६

स्वास्थ्यसँगसम्बन्धित सूचकको अवस्था

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख गरिएका बालबचाऊ सम्बन्धी सूचकहरुको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था यस प्रकार रहेको छ ।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।०८२)	हालको अवस्था२०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सचक पूराभए नभयको	सूचनाको ब्याख्या	सूचनाको स्रोत
१	गर्भवती महिलाहरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व ८ पटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ४ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएको हुनुपर्ने,	१००	१००	९५	भएको	३५ जना गर्भवतीले नियमित जाँच गराईरहेको	धुर्कोट आधारभूत अस्पताल
२	गर्भवती महिलाले टि डी विरुद्धको २ वटा खोप लगाएको हुनुपर्ने,	१००	१००	७०	भएको	३५ जना गर्भवती महिलाले टि डि बिरद्धको खोप लगाएको	धुर्कोट आधारभूत अस्पताल
३	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुले आइरन चक्की	९८	१००	९५	भएको	१७ जना गर्भवती महिलाले आइरन	धुर्कोट आधारभूत अस्पताल

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।०८२)	हालको अवस्था२०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सचक पूराभए नभयको	सूचनाको ब्याख्या	सूचनाको स्रोत
	(जम्मा २२५ वटा) खाएको हुनुपर्ने					चक्की नियमित खाएको	
४	गर्भवती आमाको दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराइएको हुनुपर्ने,	९४	१००	८०	भएको	३५ जना सबै गर्भवतिले स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराएका	धुर्कोट आधारभूत अस्पताल
५	६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले पूर्ण स्तनपान गराएको (आमाको दूध मात्रै खुवाउने	७०	१००	८०	भएको	सबैले स्तनपान गराएका	धुर्कोट आधारभूत अस्पताल
६	६ महिनादेखि ५ वर्षमुनिका सबै बालबालिकालाई	७०	१००	७०	भएको	२४२बालबालिकाले भिटामिन ए क्याप्सुल	धुर्कोट आधारभूत अस्पताल

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।०८२)	हालको अवस्था२०८२ चैत्र १०	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सचक पूराभए नभयको	सूचनाको व्याख्या	सूचनाको स्रोत
	वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खुवाएको हुनुपर्ने					खाएका	
७	२३ महिना भित्रका प्रत्येक बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्णखोप प्राप्त गरी पूर्णखोप घोषणा भएको हुनेछ	७०	१००	७०	भएको	सबै बालबालिकाले पूर्ण खोप लगाएका	धुर्कोट आधारभूत अस्पताल
८	.एच् आई भी संक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाहरुले ARV Prophyaixis पाएका हुनेछन् ।	७०	१००	७०	भएको	एच् आई भी संक्रमित बालबालिका नभएका	धुर्कोट आधारभूत अस्पताल

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।०८२)	हालको अवस्था२०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सचक पूराभए नभयको	सूचनाको व्याख्या	सूचनाको स्रोत
९	.सबै घरपरिवारले आयोडिनयुक्त नुन प्रयोग गरेका हुनेछन	९९	१००	७०	भएको	६५४ घरधुरीले आयोडिन युक्त नुन प्रयोग गरेको	धुर्कोट आधारभूत अस्पताल
१०	मुनिका बालबालिकाको कमतौल,पुडको र ख्याउटेपन हुने पाँचबर्ष संख्यामा कमी आएको हुनेछ	७०	१००	७०	भएको	कमतौल,ख्याउटेपन हुने पाँच वर्ष मुनिका बालबालिका नभएको	धुर्कोट आधारभूत अस्पताल
११	अति कडा कुपोषण भएका बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ	७०	१००	७०	भएको	कुपोषित बालबालिका नभएका	धुर्कोट आधारभूत अस्पताल

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।०८२)	हालको अवस्था२०८२ चैत्र १०	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सचक पूराभए नभयको	सूचनाको ब्याख्या	सूचनाको स्रोत
१२	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बालसमूह सञ्जालको प्रतिनिधित्व हुनेछ	०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बालसमूहसञ्जालको प्रतिनिधित्व	धुर्कोट आधारभूत अस्पताल

शिक्षासँगसम्बन्धित – विद्यालय

बाल विकासका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था,

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१। ०८२	हालको अवस्था(२ ०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचक पूरा भए नभयको	सूचनाको ब्याख्या	सूचना को स्रोत
१	३ देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भई	८१	१००	७०	भएको	सबै बालवालिकाका भर्ना भई	विद्यालय

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचक पूरा भए नभयको	सूचनाको ब्याख्या	सूचना को स्रोत
	टिकाउदर सतप्रतिशत रहेको हुनेछ(फरक क्षमता भएका बालबालिकाको हकमा विशेष ब्यवस्था गर्नुपर्ने)					पढिरहेको	
२	५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सतप्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पूरा गरेका हुनेछन	९९	१००	७०	भएको	सबै बालवालिका आधारभूत शिक्षा	विद्यालय
३	स्थानीयतहमा रहेका विद्यालयहरुले बालबालिकाहरुलाई शारीरिक तथा मानसिक यातना दिने छैनन् ।	७०	१००	७०	भएको	बिद्यालयमा शारिरिक तथा मानसिक यातना नदिएको	विद्यालय

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचक पूरा भए नभयको	सूचनाको ब्याख्या	सूचनाको स्रोत
४	विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरु स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड अनुसार बालमैत्री र अपाङ्गतामैत्री हुनेछ।	२५	१००	७०	भएको	आवश्यक नभएको	विद्यालय
५	पाँच कक्षा भन्दामाथि अध्यापन हुने विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको प्रतिनिधित्व रहनेछ।	७०	१००	७०	भएको	विद्यालय ब्वस्थापन समितिमा बाल समूहको प्रतिनिधित्व रहेको	विद्यालय

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचक पूरा भए नभयको	सूचनाको ब्याख्या	सूचनाको स्रोत
६	प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रहरुले स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड पूरा गरेको हुनेछन।	०	१००	७०	भएको	स्थानीय तहले तोकेको न्यनतम् मापदण्ड पूरा भएको	विद्यालय
७	विद्यालयले कक्षा ६ देखि७ सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री,वातावरणमैत्री र विपद् ब्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेका हुनेछन।	००	१००	७०	भएको	अतिरित्त क्रियाकलाप सञ्चालन गरेका	विद्यालय
८	प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा सहित छात्र छात्राको लागि अलग अलग शौचालयको	७५	१००	७०	भएको	छात्र छात्रा शौचालय अलग अलग	विद्यालय

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचक पूरा भए नभयको	सूचनाको ब्याख्या	सूचनाको स्रोत
	व्यवस्था भई यसको प्रयोग भएको हुनेछ,					रहेका	
९	सबै विद्यालयका पूर्वाधार (कक्षा कोठा,फर्निचर,खेलमैदान,खानेपानी धारा,)बालमैत्री,अपाङ्गतामैत्री र सुरक्षित भएका हुनेछन् ।	०	१००	७०	भएको	सबै पुर्वाधार बालमैत्री रहेका	विद्यालय
१०	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ,	७०	१००	७०	भएको	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्तक्रियाकलाप सञ्चालन भएका	विद्यालय

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (२०८१। ०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचक पूरा भए नभयको	सूचनाको ब्याख्या	सूचना को स्रोत
११	सबै विद्यालयहरुले कुहिने र नकुहिने फोहर अलग अलग बिर्सजन गर्ने ब्यवस्था गरेका हुने	०	१००	७०	भएको	कुहिने र नकुहिने फोहोर फरकठाँउमा ब्यवस्थापन	विद्यालय

खानेपानी ,सरसफाई ,वातावरण

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख गरिएका खानेपानी सरसफाई सम्बन्धी सूचकहरुको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था यस प्रकार रहेको छः

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभयको	सूचकको ब्याख्या	सूचनाको स्रोत
१	सबै घरधुरीमा आधारभूत खानेपानीको सुबिधा उपलब्ध भएको हुनेछ	९२	१००	७०	भएको	६५४ घरधुरीमा आधारभूत खानेपानी वडा समितिले उपलब्ध गराउने प्रतिबद्ता जनाएको	खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता समिति

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था२०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभयको	सूचकको ब्याख्या	सूचनाको स्रोत
२	चर्पी गएपछि, बालबालिकाको दिसा धोएपछि र खाना खानु खुवाउनु अघि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ	९९	१००	७०	भएको	सम्पुर्ण बालवालिकाले हातधुने गरेका	खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता समिति
३	प्रत्येक घरपरिवारले शौचालयको प्रयोग भएको तथा खुला दिशामुक्त घोषणा भएको हुनेछ।	९९	१००	७०	भएको	सम्पुर्ण परिवारले शौचालय प्रयोग गरीरहेका	खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता समिति

बाल संरक्षणका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

बालसंरक्षणका सूचकको अवस्था यस प्रकार रहेको छः

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको ब्याख्या	न्युनतम् सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत
१	५वर्षमुनिका सबै बालबालिकाको जन्मदर्ता भएको हुनेछ	७४	१००	७०	घटनादर्ता अभिलेख अनुसार सबै बालबालिकाको जन्मदर्ता भएको	भएको	स्थानीय पञ्जिकाधिकारी
२	निकृष्ट प्रकारको बालश्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको पुनःस्थापना भएको हुनेछ	७०	१००	७०	निकृष्ट प्रकारको बालश्रम नभएको	भएको	बालअधिकार समिति
३	स्थानीय तह बालविवाह मुक्त भएको हुनेछ	२९	१००	७०	मध्यावधिक सूचक पश्चात बालविवाह नभएको	भएको	बालअधिकार समिति

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको ब्याख्या	न्युनतम् सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत
४	घरपरिवार ,समुदाय,सार्वजनिक स्थान(विद्यालय,सामाजिक चाडपर्व,भेला)मा बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, बेचबिखन, शोषण,बेवास्ता र दुर्व्यवहारमा कमी आएको हुनेछ	५०	९०	८०	घरपरिवार र सार्वजनिक स्थानमा हिंसा बेचबिखन शोषण नभएको	भएको	बाल अधिकार समिति
५	समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित भई सञ्चालनमा ल्याइएको हुनेछ ।	०	१००	७०	बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित भएको	भएको	बाल अधिकार समिति
६	छाउपडी,कमलरी जस्ता सामाजिक कुप्रथा नरहेको हुनेछ ।	७०	९९	९५	छाउपडी कमलहरी आदि कुप्रथा नभएको	भएको	बाल अधिकार समिति

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको ब्याख्या	न्युनतम् सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत
७	स्थानीय तह, समुदायले १४ बर्ष मुनिका असहाय बालबालिका(भएमा)को संरक्षण गर्न विशेष ब्यवस्था गरेका हुनेछन् ।	०	१००	७०	स्थानिय तहले १४ बर्षमुनिका बालबालिका नभएको	भएको	बाल अधिकार समिति
८	स्थानीयतहमा सडक बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ(सडक बालबालिका (भएकोमा) बालगृहमा राखी ब्यवस्थापन भएको हुने)	७०	१००	७०	सडक बालवालिका नभएको	भएको	बाल अधिकार समिति

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको ब्याख्या	न्युनतम् सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत
९	कुलतमा लागेका बालबालिकाको लागि बाल सुधार गृहमा राख्ने ब्यवस्था मिलाएको हुनेछन्	७०	१००	७०	बालवालिका कुलतमा नलागेका	भएको	बाल अधिकार समिति

बाल सहभागिताका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचकको ब्याख्या	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत
१	स्थानीय तहमा समावेशी आधारमा बालसञ्जाल गठन भई क्रियाशील(न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) गरेका हुनेछन	७०	९८	९५%	समावेसी आधारमा बालसमूह गठन भई मासिक बैठक बसी त्रैमासिक अतिरित्त क्रियाकलाप गरेको	भएको	बाल सन्जाल

२	स्थानीय तहका बस्ती,टोल र विद्यालयहरुमा समावेशी आधारमा बालसमूहको(गठन भई क्रियाशील (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) रहेका हुनेछन।	७०	९८	९५%	समावेसी आधारमा बालसमूह गठन भई मासिक बैठक बसी त्रैमासिक अतिरित्त क्रियाकलाप गरेको	भएको	बाल सञ्जाल
३	बालभेलाबाट माग भई आएका योजनाहरु स्थानीय तहको योजनामा समावेश भएका हुन	७०	१००	७०%	समावेश भएका	भएको	बाल सञ्जाल

संस्थागत सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचकको ब्याख्या	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभए को	सूचनाको स्रोत
१	वडा,गाउँ गाउँपालिकातहमा बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु गठन भई क्रियाशील रहेका हुनेछन ।	७०	१००	७०	पालिका तहमा बालमैत्री स्थानीय शासन समिति गठन भई कार्यरत	भएको	सि एफ एल जि समिति
२	स्थानीय तहहरुले आफ्नो लागि बालमैत्री आचारसंहिता र नीति नियम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएका हुनेछन	०	१००	७०	आचारसंहिता लागु भएको	भएको	सि एफ एल जि समिति
३	गाउँपालिका ,गाउँपालिकामा कम्तिमा एक बालउद्यान	०	८५	८०	गाउँपालिका ,गाउँपालिकामा कम्तिमा	भएको	सि एफ एल जि समिति

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचकको ब्याख्या	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत
	सहितको बालमैत्री सिकाइ स्रोतकेन्द्र सञ्चालनमा रहेको हुनेछ				एक बालउद्यान सहितको बालमैत्री सिकाइ स्रोतकेन्द निर्माणको चरणमा		
४	बालबालिको वस्तुगत विवरणको आधारमा स्थानीय तहको विकास योजना र बालबालिकाको लागि लगानी योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।	०	१००	७०	कार्यान्वयन गरिएको	भएको	सि एफ एल जि समिति

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचकको ब्याख्या	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत
५	स्थानीय तहको योजना तर्जुमा पूर्व वार्षिक रुपमा वडा र गाउँ,गाउँ तहमा बालभेला आयोजना गरी बालभेलाले प्राथमिकता तोकेका बिषयलाई स्थानीयतहको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गरिएको हुनेछ ।	०	१००	७०	बालभेला आयोजना गरी प्राथमिकता तय गरेका योजना समावेश गरिएको	भएको	सि एफ एल जि समिति
६	स्थानीय तहमा बालबालिका सम्बन्धी स्थितिपत्र तयारी तथा	०	१००	७०	स्थितिपत्र तयार गरेको	भएको	सि एफ एल जि समिति

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचकको ब्याख्या	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत
	प्रकाशन र अद्यावधिक भएको हुनेछ						
७	आधारभूत शिक्षा पश्चात विद्यालय शिक्षावाट बञ्चित भएका बालबालिकाहरुले जीवन उपयोगी शिक्षा – ब्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम) प्राप्त गरेका हुनेछन।	०	१००	८०	ब्यवसायिक तथा सिपमूलक तालिम प्राप्त गरेका	भएको	सि एफ एल जि समिति
८	स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय)चौकीहरुमा	०	१००	७०	स्थानीय प्रहरीचौकीमा बालमैत्री सम्पर्क एकाइ	भएको	सि एफ एल जि समिति

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था(२०८२/१२/१० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचकको ब्याख्या	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत
	बालमैत्री कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क एकाइ रहेको हुनेछ				स्थापना भएको		
९	स्थानीय तहमा रहेका बालबालिका सम्बन्धी सरोकारका संरचना,समितिहरुमा १२ देखि १८ वर्षका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिता सुनिश्चित गरिएको हुनेछ।	०	९५	९०	१२ देखि१८ बर्षका बालबालिकाहरुको संथागत सहभागिता भएको	भएको	सि एफ एल जि समिति
१०	स्थानीय तहको प्रशासकीय	०	१००	७०	प्रशासकीय भवनमा	भएको	सि एफ एल

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।० ८२	हालको अवस्था(२ ०८२/१२/ १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्य क प्रतिशत	सूचकको ब्याख्या	न्यूनत म सूचक पूरा भए नभए को	सूचनाको स्रोत
	भवनमा स्तनपान कक्षको ब्यवस्था भएको हुनेछ।				स्तनपान कक्ष भएको		जि समिति
११	बसपार्क,सिनेमाहल,हाटबजार, खेल मैदान,जस्ता सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको ब्यवस्था भएको हुनेछ।	०	१००	७०	सार्वजनिक स्थलमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धारा आवश्यक ठाउँमा निर्माण गर्ने प्रतिवद्धता	भएको	सि एफ एल जि समिति
१२	.स्थानीय तहको विपद् ब्यवस्थापन योजनामा विपद्को समयमा बालबालिकाको	०	१००	७०	विपत् ब्यवस्थापन योजनामा विपद्को समयमा बालवालिकाको	भएको	**CFLG** समिति रविपत्

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।० ८२	हालको अवस्था(२ ०८२/१२/ १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्य क प्रतिशत	सूचकको ब्याख्या	न्यूनत म सूचक पूरा भए नभए को	सूचनाको स्रोत
	आवश्यकता सम्बोधन गर्ने प्रावधान समावेश भएको हुनेछ				आवश्यकता सम्बोधन गरेको		व्यवस्थापन समिति

वडा न ७

स्वास्थ्यसँगसम्बन्धित सूचकको अवस्था

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख गरिएका बालबचाऊ सम्बन्धी सूचकहरुको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था यस प्रकार रहेको छः

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	गर्भवती महिलाहरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व ८ पटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ४ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएको हुनुपर्ने,	९५	१००	९५	भएको	स्वास्थ्य संस्था	२६ जना गर्भवती मध्ये समय पुगेका२६ जनाले जाँच गराएका छन् । सुत्केरी आमा सहित २६ जना नवजात शिशु सबैले जाँच गराएका छन्।
२	गर्भवती महिलाले टि डी विरुद्धको २ वटा खोप लगाएको हुनुपर्ने,	९७	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य संस्था	२६ जना गर्भवती मध्ये समय पुगेका सबै जनाले टिडी विरुद्धको खोप लगाएका छन्।

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
३	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुले आइरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएको हुनुपर्ने	९८	१००	९५	भएको	स्वास्थ्य संस्था	२६ जना सुत्केरी सबैले २२५ वटा आइरन चक्की खाएका छन् ।
४	गर्भवती आमाको दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराइएको हुनुपर्ने,	९८	१००	८०	भएको	स्वास्थ्य संस्था	२६ जना गर्भवती सबै स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी भएका छन्।
५	६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले पूर्ण स्तनपान गराएको (आमाको दूध मात्रै खुवाउने	८१	१००	८०	भएको	स्वास्थ्य संस्था	६ महिनाका १९ जना शिशु मध्ये १९ जना शिशुले पूर्ण स्तनपान पाएका छन्।
६	६ महिनादेखि ५	७०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य	६ महिना देखि ५ वर्ष

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	वर्षमुनिका सबै बालबालिकालाई वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खुवाएको हुनुपर्ने					संस्था	मुनिका १४४ जना सबै बालबालिका ले वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका छन्।
७	२३ महिना भित्रका प्रत्येक बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्णखोप प्राप्त गरी पूर्णखोप घोषणा भएको हुनेछ	९०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य संस्था	१५ देखि २३ महिना भित्रका सबै बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्ण खोप प्राप्त गरी पूर्णखोपयुक्त वडा घोषणा भएको छ।
८	एच् आई भी संक्रमित	७०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य	एच्आईभी संक्रमित

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाहरुले ARV Prophylaxis पाएका हुनेछन् ।					संस्था	बालबालिका नभएको।
९	सबै घरपरिवारले आयोडिनयुक्त नुन प्रयोग गरेका हुनेछन	७०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य संस्था	६७५ घरपरिवार सबैले आयोडिनयुक्त नुनको प्रयोग गरेका छन्।
७	कमतौल,पुडको र ख्याउटेपन हुने पाँचबर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्यामा कमी आएको हुनेछ	७०	१००	८०	भएको	स्वास्थ्य संस्था	कमतौलपुड्को र ख्याउटेपन हुने पाँचवर्ष मुनिका बालबालिकाहरु नभएको।
११	अति कडा कुपोषण	७०	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य	अति कडा कुपोषण

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	भएका बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ					संस्था	भएका बालबालिका नभएको।
१२	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बालसमूह सञ्जालको प्रतिनिधित्व हुनेछ	९८.५	१००	७०	भएको	स्वास्थ्य संस्था	२ जना

बालविकासका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भए नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	३ देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भई टिकाउदर सतप्रतिशत रहेको हुनेछ(फरक क्षमता भएका बालबालिकाको हकमा विशेष ब्यवस्था गर्नुपर्ने)	९०	१००	७०			यस वडाका ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भई टिकाउदर सतप्रतिशत रहेको।
२	५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सतप्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पूरा गरेका हुनेछन	९९	१००	७०			यस वडाका ५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सबै बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा प्राप्त गरेको।

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
३	स्थानीयतहमा रहेका विद्यालयहरुले बालबालिकालाई शारीरिक तथा मानसिक यातना दिने छैनन् ।	७०	१००	७०			सबैविद्यालयहरुले बालबालिकालाई शारीरिक तथा मानसिक यातना दिने छैनन् भनि प्रतिबद्धता गरेको
४	विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरु स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड अनुसार बालमैत्री र अपाङ्गतामैत्री हुनेछ ।	२५	१००	७०			विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरु स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड अनुसार बालमैत्री र अपाङ्गतामैत्री भएको ।
५	पाँच कक्षा भन्दामाथि	७०	१००	७०			पाँच कक्षा भन्दामाथि

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भए नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
	अध्यापन हुने विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको प्रतिनिधित्व रहनेछ ।						अध्यापन हुने विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको प्रतिनिधित्व रहेको।
६	प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रहरुले स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड पूरा गरेको हुनेछन ।	२५	१००	७०			प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रहरुले स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड पूरा भएको ।
७	विद्यालयले कक्षा ६ देखि७ सम्मका विद्यार्थीहरुको लागिबालमैत्री,वातावरणमैत्री र विपद् ब्यवस्थापन सम्बन्धी	९२	१००	७०			विद्यालयले कक्षा ६ देखि७ सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री,वातावरण मैत्री र

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भए नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
	अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेका हुनेछन ।						विपद् ब्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेको
८	प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा सहित छात्र छात्राको लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भई यसको प्रयोग भएको हुनेछ,	९६	१००	७०			प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा सहित छात्र छात्राको लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भएको
९	सबै विद्यालयका पूर्वाधार (कक्षा कोठा,फर्निचर,खेलमैदान,	८०	१००	७००			सबै विद्यालयका पूर्वाधार (कक्षा कोठा,फर्निचर,खेलमैदान,

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतमसूचकपूरा भए नभएको	सूचना को स्रोत	सूचकको व्याख्या
	खानेपानी धारा,)बालमैत्री,अपाङ्गतामैत्री र सुरक्षित भएका हुनेछन् ।						खानेपानी धारा,)बालमैत्री,अपाङ्गता मैत्री र सुरक्षित भएका छन।
७	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ,	७५	१००	७०			प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको छ।
११	सबै विद्यालयहरुले कुहिने र नकुहिने फोहर अलग अलग बिसर्जन गर्ने ब्यवस्था गरेका हुने	५०	१००	७०			सबै विद्यालयहरुले कुहिने र नकुहिने फोहर अलग अलग बिसर्जन गर्ने ब्यवस्था गरेका छन।

खानेपानी ,सरसफाई ,वातावरण

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख गरिएका खानेपानी सरसफाई सम्बन्धी सूचकहरुको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था यस प्रकार रहेको छः

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	सबै घरधुरीमा आधारभूत खानेपानीको सुबिधा उपलब्ध भएको हुनेछ	९५	१००	७०	भएको	खानेपानी उपभोक्ता समिति	सबै घरधुरीमा आधारभूत खानेपानीको सुबिधा छ।
२	चर्पी गएपछि, बालबालिकाको दिसा धोएपछि र खाना खानु /खुवाउनु अघि साबुन पानीले	९०	१००	७०	भएको	खानेपानी उपभोक्ता समिति	बिभिन्न टोलमा सचेतना

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ						
३	प्रत्येक घरपरिवारले शौचालयको प्रयोग भएको तथा खुला दिशामुक्त घोषणा भएको हुनेछ।	७०	१००	७०	भएको	खानेपानी उपभोक्ता समिति	यस वडाका ६७५घरपरिवारमा नै शौचालयको प्रयोग भएको तथा खुला दिशामुक्त घोषणा भएको छ।

बाल संरक्षणका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	५वर्षमुनिका सबै बालबालिकाको जन्मदर्ता भएको हुनेछ	८९	१००	७०	**भएको**	महिला बालबालिका सुरक्षा निकाय	वडाको घटना दर्ताको जन्मदर्ता अभिलेख अनुसार सबैको जन्मदर्ता भएको।
२	निकृष्ट प्रकारको बालश्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको पुनःस्थापना भएको हुनेछ	७०	१००	७०	**भएको**	महिला बालबालिका सुरक्षा निकाय	वडा बाल अधिकार समिति र टोल विकासबाट नियमित अनुगमन एवं निगरानी भएको, यस वडाका १८ वर्ष मुनिका सवै बालबालिका कोहि पनि कुनै प्रकारको श्रममा नरहेको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
३	स्थानीय तह बालविवाहमुक्त भएको हुनेछ	१२	१००	७०	**भएको**	महिला बालबालिका सुरक्षा निकाय	वडा बाल अधिकार समिति, टोल विकास र बाल समूहबाट सचेतनामूलक कार्यक्रम साथै नियमित अनुगमन एवं निगरानी भएको, २०८२पुस महिनादेखि हालसम्म २० वर्ष मुनिका विवाह नभएको।
४	घरपरिवार ,समुदाय,सार्वजनिक स्थान(विद्यालय,सामाजिक चाडपर्व,भेला)मा बालबालिका विरुद्ध हुने	५०	९०	८०	**भएको**	महिला बालबालिका सुरक्षा निकाय	वडा बालअधिकार समिति, टोल विकास, आमा समूह, सुरक्षा निकाय र बाल समूहको सक्रियतामा बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित र

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	हिंसा, बेचबिखन, शोषण,बेवास्ता र दुर्व्यवहारमा कमी आएको हुनेछ						क्रियाशीलरहेको, सचेतनामूलकअभिमुखीकरण र अन्य कार्यक्रम सञ्चालन भएको।
५	समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित भई सञ्चालनमा ल्याइएको हुनेछ ।	०	१००	७०	**भएको**	महिला बालबालिका सुरक्षा निकाय	वडा बालअधिकार समितिको वैठक नियमित, टोल विकास, आमा समूह, सुरक्षा निकाय र बाल समूहको सक्रियतामा बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित र क्रियाशील, वडामा बालमैत्री सम्पर्क शाखा स्थापना, वडा,

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							विद्यालय र प्रहरी चौकीमा बालमैत्री सम्पर्क व्यक्ति तोकेको र गुनासो पेटिका राखी सुनुवाईको व्यवस्था मिलाइएको, बालमैत्री वडा सहजकर्ता परिचालन।
६	छाउपडी,कमलरी जस्ता सामाजिक कुप्रथा नरहेको हुनेछ ।	७०	१००	९५	**भएको**	महिला बालबालिका सुरक्षा निकाय	यस वडामा यस्ता कुप्रथा नरहेको।

क्र.स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
७	स्थानीय तह, समुदायले १४ बर्ष मुनिका असहाय बालबालिका(भएमा)को संरक्षण गर्न विशेष ब्यवस्था गरेका हुनेछन् ।	०	१००	७०	**भएको**	महिला बालबालिका सुरक्षा निकाय	यस वडाका २ वर्ष देखि १४ वर्ष मुनिका असहाय बालक र बालिका नभएको
८	स्थानीयतहमा सडक बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ(सडक बालबालिका (भएकोमा) बालगृहमा राखी ब्यवस्थापन भएको हुने)	७०	१००	७०	**भएको**	महिला बालबालिका सुरक्षा निकाय	यस वडामा सडक बालबलिका नरहेको।

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
९	कुलतमा लागेका बालबालिकाको लागि बाल सुधार गृहमा राख्ने ब्यवस्था मिलाएको हुनेछन्	७०	१००	७०	**भएको**	महिला बालबालिका सुरक्षा निकाय	कुलतमा लागेका बालबालिकानभएकाले

बाल सहभागिताका सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र. स.	सूचक	आधार वर्षको अवस्था (०८१।०८२)	हालको अवस्था २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	स्थानीय तहमा समावेशी आधारमा बालसञ्जाल गठन भई क्रियाशील(न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) गरेका हुनेछन	७०	१००	९५%	भएको	बालमैत्री सहजकर्ता बालबालिका	मिति २०८१।०८।१३ गते गठन भएको वडास्तरीय बालसञ्जालको बैठक र अतिरिक्त क्रियाकलाप नियमित ।
२	स्थानीय तहका बस्ती ,टोल र विद्यालयहरुमा समावेशी आधारमा बालसमूहको(गठन	७०	९८	९५%	भएको	बालमैत्री सहजकर्ता बालबालिका	टोलस्तरीय ७ र विद्यालयस्तरीय २ वटा गरी९ बाल समूहको बैठक र अतिरिक्त क्रियाकलापनियमित,

	भईक्रियाशील (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) रहेका हुनेछन।						सबै बाल समूह वडामा सूचीकृत।
३	बालभेलाबाट माग भई आएका योजनाहरु स्थानीय तहको योजनामा समावेश भएका हुन	७०	१००	७०%	भएको	बालमैत्री सहजकर्ता बालबालिका	पाँच कक्षाभन्दा माथि अध्ययन हुने २ वटा र ५ सम्म अध्ययन हुने ३गरी५ वटा विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको आमन्त्रित सहभागिता रहेको।

संस्थागत सूचकहरूको विद्यमान अवस्था

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
१	वडा,गाउँ गाउँपालिकातहमा बालमैत्री सथानीय शासन समितिहरु गठन भई क्रियाशील रहेका हुनेछन ।	०	१००	७०			बालमैत्री स्थानीय शासन वडा समिति र वडा बाल अधिकार समिति गठन र सक्रिय।
२	स्थानीय तहहरुले आफ्नो लागि बालमैत्री आचार संहिता र नीति नियम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएका हुनेछन	०	१००	७०			निम्न नीति, कार्यविधि र निर्देशिका कार्यान्वयनमा ल्याइएको: • धुर्कोट गाउँपालिकाको बालकोष सञ्चालन कार्यविधि,२०८१

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							• नेपालको संविधान • बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ • बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका,२०७८ • स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ • बालमैत्री आचारसंहिता,२०८२ • बालमैत्री स्थानीय

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							शासन घोषणा कार्यविधि, २०८२ • बालबालिका सम्बन्धी बस्तुस्थिति विबरण, २०८२ • असहाय तथा अनाथ बालबालिका संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका,२०८१ • बालिका तथा समावेशी शिक्षा सञ्जाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०८२

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							• बाल विकास केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन मापदण्ड,२०८२ • बालअधिकार समिति गठन तथा सञ्चालनसम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ • बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचक मापनयोग्य सरलीकरण (स्थानीयकरण)

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
							• बाल समूह सञ्जालको गठन तथा कार्य सञ्चालन विधान, २०८२ • स्कुल बस निर्देशिका, २०८१
३	गाउँपालिका ,गाउँपालिकामा कम्तिमा एक बालउद्यान सहितको बालमैत्री सिकाइ स्रोतकेन्द्र सञ्चालनमा रहेको हुनेछ	०	८५	८०		गाउँपालिका बालमैत्री शाखा	यस वडाको रहेको बाल उद्यानमा सिकाइ स्रोत केन्द्र स्थापना गर्ने कार्य भईरहेको।
४	बालबालिको वस्तुगत	०		७०		गाउँपालिका	बाल बस्तुगत विवरण तयार

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	विवरणको आधारमा स्थानीय तहको विकास योजना र बालबालिकाको लागि लगानी योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।					बालमैत्री शाखा	भए पश्चात २०८२/०२।१० मा पञ्चवर्षीय लगानी योजना निर्माण गरीगाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको।
५	स्थानीय तहको योजना तर्जुमा पूर्व वार्षिक रुपमा वडा र गाउँ,गाउँ तहमा बालभेला आयोजना गरी बालभेलाले प्राथमिकता तोकेका	०	१००	७०			मिति २०८१/०८/१३ गते आयोजित बालभेलाबाट प्राथमिकीकरणगरी माग भई आएका योजना वडाको वार्षिक बजेटमा समाबेश गरी

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	बिषयलाई स्थानीयतहको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गरिएको हुनेछ।						कार्यान्वयन भएको।
६	स्थानीय तहमा बालबालिका सम्बन्धी स्थितिपत्र तयारी तथा प्रकाशन र अद्यावधिक भएको हुनेछ	०	१००	७०			वडा नं.७ को अन्तिम स्थिति पत्र जारी भएको।
७	आधारभूत शिक्षा पश्चात विद्यालय शिक्षावाट बञ्चित भएका बालबालिकाहरुले	०	१००	८०			नभएको।

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	जीवन उपयोगी शिक्षा – ब्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम) प्राप्त गरेका हुनेछन।						
८	स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय)चौकीहरुमा बालमैत्री कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क एकाइ रहेको हुनेछ	०	१००	७०		सुरक्षा निकाय	
९	स्थानीय तहमा रहेका बालबालिका सम्बन्धीसरोकारका संरचना,समितिहरुमा १२	०	९५	९०		वडा समिति	

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	देखि १८ वर्षका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिता सुनिश्चित गरिएको हुनेछ।						
१०	स्थानीय तहको प्रशासकीय भवनमा स्तनपान कक्षको ब्यवस्था भएको हुनेछ।	०	१००	७०		वडा समिति	
११	बसपार्क,सिनेमाहल,हाटबजार ,खेल मैदान,जस्ता सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको	०	१००	७०		वडा समिति	

क्र स	सूचक	आधार वर्षको अवस्था २०८१।०८२	हालको अवस्था (२०८२ चैत्र १० सम्म)	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचकपूरा भए नभएको	सूचनाको स्रोत	सूचकको व्याख्या
	ब्यवस्था भएको हुनेछ ।						
१२	स्थानीय तहको विपद् ब्यवस्थापन योजनामा विपद्को समयमा बालबालिकाको आवश्यकता सम्बोधन गर्ने प्रावधान समावेश भएको हुनेछ	०	१००	७०		वडा समिति	

३.२.२बाल बचाउका सूचक प्राप्तिको विद्यमान अवस्थाः

बाल बचाउको सूचक कार्यान्वयनमा माथि तालिका अनुसारका स्वास्थ्य संस्थाहरुको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ। बाल बचाउको क्षेत्रमा भएका १४ वटा सूचकहरुको मिति २०८२ चैत्र १५ देखि २८ गते सम्मभएको वडास्तरीय अन्तिम मापनलाई आधार मानी गाउँस्तरीय अवस्था (बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि २०७९ को दफा २० (क) सँग सम्बन्धित अनुसूची १२) देहायबमोजिम रहेको छ .

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १० सम्म	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
१.	गर्भवती महिलाहरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व ८ पटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात	९८।३ प्रतिशत	९५ प्रतिशत	स्वास्थ्य संस्था	भएको	यस गाउँपालिकाअन्तर्गतका७ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुको अभिलेख अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र आ.व.२०८२ **चैत्र १० सम्म**सम्ममा१७४ जना गर्भवती महिलाहरुको अभिलेख भएको र सो मध्ये ४ पटक सुत्केरी जाँच

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १० सम्म	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
	शिशुको कम्तिमा ४ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएका हुनेछन्,					गराउने महिलाको संख्या १७१ जना रहेका छन । बाँकीको समय नआइपुगेको। (२०८२ चैत्र १५देखि २८ गते सम्म गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
२.	गर्भवती महिलाले टिटानास विरुद्धको २ वटा खोप लगाएको हुनेछन्।	१०० प्रतिशत	९५ प्रतिशत	स्वास्थ्य संस्था	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७वटा स्वास्थ्य चौकीहरुको अभिलेख अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र आ.व. २०८२ श्रावण महिना देखि चैत्र १० सम्ममा १७४जना गर्भवती महिलाहरुको अभिलेख भएको र सो मध्ये टि.डी. पहिलो खोप लगाउने महिलाको संख्या ७१ जना र टि.डी. २+ लगाउने महिलाको संख्या ९७जना रहेका छ

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १० सम्म	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
						।बाँकी गर्भवती महिलाहरुकोउक्त खोप लगाउने समय नभएको।(२०८२ चैत्र १५ देखि २८ गतेसम्म सम्म गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
३.	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुले आइरनचक्की(जम्मा २२५ वटा) खाएका हुनेछन्।	१०० प्रतिशत	९५ प्रतिशत	स्वास्थ्य संस्था	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुको अभिलेख अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र आ.व. २०८२ श्रावण महिनादेखि चैत्र १० गतेसम्ममा १७४जना गर्भवती महिलाहरुमध्ये १८० आइरन चक्की खाने महिलाको संख्या १७०जना रहेको र १३४जना सुत्केरी महिलामध्ये २२५ आइरन चक्की खाने सुत्केरी आमाको संख्या १३४ जना रहेका छन। बाँकी गर्भवती

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १० सम्म	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
						महिलाहरुको आइरन चक्की खाने समयनपुगेको।(२०८२ चैत्र १५ देखि २८ गतेसम्मगरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
४.	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराइएका हुनेछन्।	१००प्रतिशत	८० प्रतिशत	स्वास्थ्य संस्था	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुको अभिलेख अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र आ.व. २०८२ श्रावण महिना देखि चैत्र १० गते सम्ममा १७४ जना गर्भवती महिलाहरु मध्ये १३५जना गर्भवती आमाहरुले दक्ष जनशक्तीबाट सुत्केरी गराएका छन भने ० जना महिलाले घरमा सुत्केरी भएको छ । बाँकी गर्भवती आमाहरुको सुत्केरी हुने समय नभएको

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १० सम्म	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
						।(२०८२ चैत्र १५ देखि २८ गतेसम्म सम्म गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
५.	६ महिना सम्मको शिशुलाई आमाले अनिवार्यरुपमा पूर्ण स्तनपान गराएका हुनेछन् ।	१०० प्रतिशत	८० प्रतिशत	स्वास्थ्य संस्था	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुको अभिलेख अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र आ.व. २०८२ श्रावण महिनादेखि चैत्र १० गते सम्ममा ६ महिना सम्मको बालबालिका २०७ जना रहेको र सो मध्येसबै बालबालिकाले पूर्ण स्तनपान गराएका छन ।(२०८२ चैत्र १५ देखि २८ गते सम्म गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १० सम्म	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
६.	६ महिना देखि पाँच वर्ष मुनिकासबै बालबालिकाहरुलाई वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खुवाइएको हुनेछ	१००प्रतिशत	७० प्रतिशत	स्वास्थ्य संस्था	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुको अभिलेख अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र आ.व. २०८२ श्रावण महिनादेखि चैत्र १० गते सम्ममा६ महिना देखि पाँच वर्ष सम्मका १५६३ जना सबै बालबालिकाहरुले भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका छन भने १-५ वर्ष सम्मका१३६५ जना बालबालिकाहरुले जुकाको औषधी खाएका छन ।(२०८२ चैत्र १५ देखि २८ गते सम्मगरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १० सम्म	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
७.	१ वर्ष भित्रका प्रत्येक बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्ण खोप प्राप्त गरी पूर्ण खोपयुक्त घोषणा भएको हुनेछ।	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	स्वास्थ्य संस्था	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुको अभिलेख अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र आ.व. २०८२ श्रावण महिनादेखि चैत्र १० गते सम्ममा १५ देखि २३ महिना भित्रको बालबालिका संख्या४०७जना सबै बालबालिकाहरुले पूर्णखोप पाएका छन ।खोप ऐन, २०७२(२०८२ चैत्र १५ देखि २८ गतेसम्म गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
८.	एच् आई भी संक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै	१००प्रतिशत	७० प्रतिशत	स्वास्थ्य संस्था	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुको अभिलेख अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र आ.व. २०८२ श्रावण महिनादेखि चैत्र १० गते

क्र.सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १० सम्म	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
	बालबालिकाहरुले ARVProphyaixis पाएका हुनेछन् ।					सम्ममाकुनै पनि एच् आई भी संक्रमित आमाबाट जन्मिएका बालबालिकाहरुको तथ्याङ्क नभएको(**एचएमआईएस प्रतिवेदनबाट**) ।(२०८२ चैत्र १५ देखि २८ गतेसम्मगरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
९.	सबैघरपरिवारले आयोडिनयुक्त नुन प्रयोग गरेका हुनेछन	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	स्वास्थ्य संस्था	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुको अभिलेख अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र आ.व. २०८२ श्रावण महिनादेखि चैत्र १० गते सम्ममा४६१३ घर धुरी सबैले आयोडिनयुक्त नुन प्रयोग गरेका र यसको कमीले कुनै पनि रोग लागेको तथ्याङ्क

क्र.सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १० सम्म	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
						नभेटीएकोतथा स्वास्थ्य संस्थाको घरधुरी प्रतिवेदन समेत रहेको छ ।(२०८२ चैत्र १५ देखि २८ गतेसम्म गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
७.	कमतौल, पुडको र ख्याउटेपन हुने पाँचबर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्यामा कमी आएको हुनेछ	९९.९प्रतिशत	८० प्रतिशत	स्वास्थ्य संस्था	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुको अभिलेख अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र आ.व. २०८२ श्रावण महिनादेखि चैत्र १० गतेसम्म५ वर्ष मुनिका जम्मा बालबालिका संख्या १३२८ मध्येकमतौल, पुडको र ख्याउटेपन हुने पाँचबर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्या१ जना भेटिएको **(एचएमआईएस प्रतिवेदनबाट)** ।(२०८२ चैत्र १५

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १० सम्म	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
						देखि २८ गतेसम्म सम्म गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
११.	अति कडा कुपोषण भएका बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ।	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	स्वास्थ्य संस्था	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुको अभिलेख अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र आ.व. २०८२ श्रावण महिना देखि चैत्र १० गतेसम्म अति कडा कुपोषण भएका बालबालिकाको संख्या शून्यनभएको।**(एचएमआईएस प्रतिवेदनबाट)** ।(२०८२ चैत्र १५ देखि २८ गतेसम्म गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
१२	सबै घरधुरीमा	१००प्रति	७०	स्वा	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटा स्वास्थ्य

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १० सम्म	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
.	आधारभूत तहको खानेपानीको सुबिधा उपलब्ध भएको हुनेछ।	शत	प्रतिशत	स्थ्य संस्था		चौकीहरुको अभिलेख अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र आ.व. २०८२ श्रावण महिनादेखि चैत्र १० गतेसम्म४६१३घरधुरी सबैमा आधारभूत तहको खानेपानीको सुबिधा उपलब्ध भएको खानेपानीको सुविधाबाट कोही पनि बञ्चित हुन नपरेको र १ घर १ धाराको अभियान समेतगाउँपालिकाबाट सञ्चालनमा रहेको छ । ।(२०८२ चैत्र १५ देखि २८ गतेसम्म गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
१३ .	चर्पी गएपछिबालबालिका	१००प्रति शत	७० प्रतिशत	स्वा स्थ्य	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुको अभिलेख अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १० सम्म	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
	को दिसा धोएपछि र खाना खानु /खुवाउनु अघि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ			संस्था		आ.व. २०८२ श्रावण महिनादेखि चैत्र १० गतेसम्मचर्पी गएपछिबालबालिकाको दिसा धोएपछि र खाना खानु /खुवाउनु अघि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको छ ।सचेतनामूलक कार्यक्रमकोअभिलेख समावेश रहेको छ।। (२०८२ चैत्र १५ देखि २८ गतेसम्म गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)

क्र.सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १० सम्म	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
१४.	प्रत्येक घरपरिवारले शौचालयको प्रयोग भएको तथा खुला दिसामुक्त घोषणा भएको हुनेछ ।	९९ प्रतिशत	७० प्रतिशत	स्वास्थ्य संस्था	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुको अभिलेख अनुसार यस गाउँपालिकाभित्र आ.व. २०८२ श्रावण महिनादेखि चैत्र १० गतेसम्मगाउँपालिका क्षेत्रभित्रको जम्मा घरधुरी ४६१३ मध्ये ४५६७घरपरिवारले शौचालयको प्रयोग भएको तथा खुला दिसामुक्त घोषणा भएको अभिलेख समावेश रहेको छ (बाँकी ४६ घरधुरीमा गाउँपालिकाबाट शौचालय निर्माणको काम अन्तिम चरणमा पुगेको)।(२०८२ चैत्र १५ देखि २८ गतेसम्मगरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)

३.३. बालसंरक्षणको अधिकार

- जोखिमपूर्ण काम, भेदभाव र कुरीतिबाट संरक्षण (गर्भबाटै),
- शारीरिक शोषण, यातना र श्रमबाट सुरक्षित,
- मद्यपान र धुमपान लगायतका कुलतबाट संरक्षण,
- कानुनी सुरक्षा र संरक्षण,

- आमाबाबुबाट उचितको लालनपालन, संरक्षण र निगरानी,
- बेचबिखन, शरीरिक बन्धक, ओसारपसारबाट संरक्षण,
- जोखिमपूर्ण अवस्थामा रहेका बालबालिकाको उचित व्यवस्थापन,
- हानीकारक काम तथा युद्धमा संलग्नताबाट संरक्षण,
- लागुपदार्थ तथा नसालुपदार्थबाट संरक्षण,

३.३.१ बाल संरक्षण

धुर्कोट गाउँपालिकाले बालबालिकाको संरक्षणमा महत्वपूर्णभूमिका निर्वाह गर्दै आइरहेको छ । ५ वर्ष मुनिका सत प्रतिशत बालबालिकाको जन्मदर्ता भएको छ भने १४ वर्ष मुनिका कुनै पनि बालबालिका बालश्रममा नरहेको अवस्था छ । बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, बेचबिखन, शोषण, दूर्व्यवहार जस्ता हिंसा कम गर्ने र लागुपदार्थ दुर्व्यसनीन्यूनीकरण गर्न विभिन्न सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै आएको छ । वडास्तर बालमैत्री समिति, बालअधिकार समिति र बालसमूहहरु बालबालिकाको संरक्षणको सबालमा सक्रिय रहेका छन् । बालमैत्री आचारसंहिता पालनाको विषयमा घरपरिवार, समुदाय र विद्यालय सचेत भएका हुनाले बालविवाहको संख्यामा निकै कमी आउन थालेको छ । बालबालिकाको संरक्षणको क्षेत्रमा बालसंरक्षण कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।

३.३.२ बाल संरक्षण प्रणाली

धुर्कोट गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन पश्चात बालबालिकाको संरक्षणमा अधिक सुधार आएको अवस्था छ । विभिन्न संरचना तथा समिति गठन गरी क्रियाशीलतामा बृद्धि भएको छ । बाल अधिकार समिति गठन कार्यविधि, २०७९ निर्माण भई कार्यान्वयनमा आएको छ। गाउँबालअधिकार समिति र सबै वडा तथा गाउँस्तरीय बालअधिकार समिति, बाल समूह सञ्जाल, बालमैत्री स्थानीय शासन वडा तथा गाउँ समिति, सरोकारवाला पक्षहरुले बालसंरक्षण प्रणालीको रुपमा आ-आफ्नो भूमिका निर्वाह गरिरहेका छन् भने बालहेल्पलाईन ७९८, बालबालिका खोजतलास ७४, महिला तथा बालबालिका शाखा, बालकल्याण अधिकरी, प्रहरी चौकी/कार्यालय तथा हिमाली नविन समाज लगायतका संरचना निर्माण तथा स्थापना भईक्रियाशील रुपमा बालअधिकार संरक्षणका क्षेत्रमा काम गरी रहेका छन् ।

३.३.३बालसंरक्षणको क्षेत्रमा गरिएको मुख्य कार्यहरु

- वडा, टोल स्तर जन्मदर्ता अभियान सञ्चालन
- बालविवाह न्यूनीकरणका लागि बालसमूह तथा टोल वस्तीस्तर टोल अभिमुखीकरणगरिएको।
- वडा,गाउँपालिकास्तरीय बालअधिकार समिति लगायतका समूह तथा समितिहरुलाई बालसंरक्षण सम्बन्धी अभिमुखीकरण गरिएको ।
- बालविवाह, निकृष्ट बालश्रम, बालदूर्व्यवहार विरुद्धको पर्चा पम्प्लेट, सावधानबोर्डटाँस, सडक नाटक,र्‍याली छलफल तथा अन्तरक्रिया गरिएको ।
- बालबिबाहबालश्रमन्यूनीकरणका लागिएक घर दुई मिनेट जनप्रतिनिधि कार्यक्रम चिठीटाँस गरिएको।
- बालकाम र बालश्रमबारे सचेतना सत्र सञ्चालनगरिएको ।
- बालविवाह नगर्ने नगराउने बारे घर घरमा वडाले पत्र टांस ।
- बालबालिका माथि हुने दुर्व्यवहारन्यूनीकरण ।
- बालमैत्री आचारसहिंता तयारी, छपाई, बितरण र छलफल ।
- बालसंरक्षण कार्ययोजना तयार गरी कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरिएको ।
- हिंसा पिडीत, असहाय तथा संरक्षण विहीन बालबालिकाको उचित व्यवस्थापन ।

३.३.४जन्मदर्ता भएका बालबालिकाहरुको विवरण

२०८२श्रावण देखि २०८२ चैत्र १० सम्म भएकोजन्म दर्ताको वडागत विवरण ।

क्र.सं.	वडा नं.	बालक	बालिका	जम्मा
१	१	२९	१६	४५
२	२	४०	३१	७१
३	३	१२३	१२६	२४९
४	४	२९	२१	५०
५	५	५१	५९	११०

६	६	३५	४९	८४
७	७	२२	२३	४५
कुल जम्मा		**३२९**	**३३५**	**६५४**

३.३.५ बालविवाह सम्बन्धी विवरणः विवाह दर्ताको आधारमा

वडा नं.	विवाहभएका संख्या	२०वर्षभन्दा कम उमेरमा भएको विवाह (यस अघि आ.व. भित्र) २०८२ श्रावण देखि	बालविवाह प्रतिशत
१	४७	०	०
२	५०	०	०
३	२५८	०	०
४	७५	०	०
५	१४	०	०
६	३५	०	०
७	३७	०	०
जम्मा	**५१६**	**०**	**०**

३.४ बाल संरक्षणको सूचक प्राप्तिकोविद्यमान अवस्था:

बाल संरक्षणको क्षेत्रमा भएका ७ वटा सूचकहरुको कार्यान्वयनमा विभिन्न सरोकारवालाहरुको भूमिका महत्वपूर्ण रहेको छ ।सूचकहरुको मिति २०८२ चैत्र १० मा भएको वडास्तरीय अन्तिम अवस्था मापनलाई आधार मानी गाउँस्तरीय अवस्था (बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि २०७९ को दफा २० (क) सँग सम्बन्धित अनुसूची १२ देहाय बमोजिम रहेको छ .

क्र.सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए/ नभएको	सूचकको व्याख्या
१५.	५ वर्षमुनिका सबै बालबालिकाको जन्मदर्ता भएको हुनेछ।	७० प्रतिशत	९५ प्रतिशत	वडा कार्यालय/ पञ्जिकरण इकाइ	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटा वडा कार्यालयको दर्ता अभिलेख अनुसार २०८२ श्रावण देखि २०८२ चैत्र १० गतेसम्मजम्मा ६५४ जना बालबालिकाहरुको जन्मदर्ता भएको छ।

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए/ नभएको	सूचकको व्याख्या
१६.	निकृष्ट प्रकारको बालश्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको पुनःस्थापना भएको हुनेछ।	७० प्रतिशत	१०० प्रतिशत	बालअधिकार समिति/ महिला बालबालिका शाखा	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटा वडा कार्यालयको दर्ता अभिलेखअनुसार आ.व.२०८२श्रावणदेखि चैत्र १० गतेसम्म जम्मा १४ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरु ६६७६ जना रहेका र कुनै पनि बालबालिकाहरु निकृष्ट बालश्रमिक नरहेका । यस गाउँपालिकाभित्र निकृष्ट बालश्रमिक नरहेको । वडा तथा गाउँबालअधिकार समितिको निर्णयपुस्तिका तथा संस्थागत संरचनाको रुपमा महिला तथा

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए/ नभएको	सूचकको व्याख्या
						बालबालिका शाखाको व्यवस्थापन र दिगोपना सुनिश्चितताको लागि बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना र बालसंरक्षण कार्ययोजना निर्माण तथा कार्यान्वयन।
१७.	स्थानीय तह बालविवाहमुक्त भएको हुनेछ।	७० प्रतिशत	१०० प्रतिशत	बालअधिकार समिति/ पञ्जिकरण इकाइ	भएको	यस गाउँपालिकाभित्र कुल ५१६ विवाहमध्ये २० वर्ष भन्दा कम उमेरमा कुनै पनि बालविवाह नभएको वडा तथा गाउँबालअधिकार समितिको निर्णयपुस्तिका

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए/ नभएको	सूचकको व्याख्या
						तथा संस्थागत संरचनाको रुपमा महिला तथा बालबालिका शाखाको व्यवस्थापन र दिगोपना सुनिश्चितताको लागि बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना र बालसंरक्षण कार्ययोजना निर्माण तथा कार्यान्वयन।
१८.	घरपरिवार,समुदाय,सार्वजनिक स्थान	९५.९ प्रतिशत	१०० प्रतिशत	वडा कार्यालय/	भएको	यस गाउँपालिकाभित्र घरपरिवार,समुदाय,सार्वजनिक स्थान

क्र.सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए/ नभएको	सूचकको व्याख्या
	(विद्यालय, सामाजिक चाडपर्व,भेलामा)बाल बालिका विरुद्ध हुने हिंसाबेचबिखन, शोषण,बेवास्ता र दुर्व्यवहारमा कमी आएको हुनेछ।			बालअधिकार समिति/ न्यायिक समिति		(विद्यालय, सामाजिक चाडपर्व,भेलामा) बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसाबेचबिखन, शोषण,बेवास्ता र दुर्व्यवहार नभएको। वडा तथा गाउँबालअधिकार समितिको निर्णयपुस्तिका तथा संस्थागत संरचनाको रुपमा न्यायिक समितिको व्यवस्थापन र दिगोपना सुनिश्चितताको लागि बालमैत्री स्थानीय शासनसम्बन्धी पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना र

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए/ नभएको	सूचकको व्याख्या
						बालसंरक्षण कार्ययोजना निर्माण तथा कार्यान्वयन।
१९.	समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित भई सञ्चालनमा ल्याइएको हुनेछ ।	७० प्रतिशत	१०० प्रतिशत	वडा तथा गाउँपालिका	भएको	यस गाउँपालिकाभित्र वडास्तरीय बालसमूह, वडाबालसञ्जाल, वडा तथा गाउँबालअधिकार समिति, बालहेल्पलाईन ७९८, बालबालिका खोजतलास ७४, महिला तथा बालबालिका शाखा, बालकल्याण अधिकारी, प्रहरी चौकी/कार्यालय तथा हिमाली नविन समाज लगायतका संरचना निर्माण तथा स्थापना

क्र.सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए/ नभएको	सूचकको व्याख्या
						भईक्रियाशील रुपमा बालअधिकार संरक्षणका क्षेत्रमा काम गरिरहेका छन् । (२०८२ चैत्र १० गतेसम्मगरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
२०.	छाउपडी,कमलरी जस्ता सामाजिक कुप्रथा नरहेको हुनेछ।	९८.८ प्रतिशत	९९ प्रतिशत	वडा कार्यालय/ बालअधिकार समिति/ न्यायिक	भएको	यस गाउँपालिका भित्र छाउपडी,कमलरी जस्ता सामाजिक कुप्रथा नरहेको । (मासिक रक्तश्राव जस्ता प्रथा हुन सक्ने) (२०८२ चैत्र १० सम्मगरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए/ नभएको	सूचकको व्याख्या
				समिति		
२१.	स्थानीय तह, समुदायले १४ बर्ष मुनिका असहाय बालबालिका (भएमा) को संरक्षण गर्न विशेष ब्यवस्था गरेका हुनेछन् ।	७० प्रतिशत	९५ प्रतिशत	महिला तथा बालबालिका शाखा	भएको	यस गाउँपालिकामा कुनै पनि असहाय बालबालिका नरहेको असहाय बालबालिका फेला परेको खण्डमा धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं. ४ मा रहेको लिड विद्यालयमा निःशुल्क आवासीय सुविधा सहित १८ वर्षसम्म संरक्षण सहित पठनपाठन गराउने व्यवस्था गरेको । (२०८२ चैत्र १० सम्मगरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए/ नभएको	सूचकको व्याख्या
२२.	स्थानीय तहमा सडक बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ (सडक बालबालिका (भएकोमा) बालगृहमा राखी ब्यवस्थापन भएको हुने)	७० प्रतिशत	१०० प्रतिशत	वडा कार्यालय/ बाल अधिकार समिति	भएको	यस गाउँपालिकाभित्र सडक बालबालिकाको संख्या नरहेको बालबालिका भएमा विभिन्न संघ संस्थासँग समन्वय गरी उचित व्यवस्थापन गरिने (२०८२ चैत्र १० गतेसम्मगरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए/ नभएको	सूचकको व्याख्या
२३.	स्थानीय तहमा रहेका विद्यालयहरुले बालबालिकालाई शारीरिक तथा मानसिक यातना दिने छैनन्।	७० प्रतिशत	१०० प्रतिशत	विद्यालय	भएको	विद्यालयमा शारीरिक मानसिक यातनादिईने छैन भनी संस्थागत निर्णय गरी विद्यालयको प्रतिबद्धता समेत उपलब्ध भएको।(२०८२ चैत्र १० सम्मगरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
२४.	कुलतमा लागेका बालबालिकाको लागि बाल सुधार गृहमा राख्ने	७० प्रतिशत	१०० प्रतिशत	वडा कार्यालि/ बाल	भएको	यस गाउँपालिकाभित्र कुलतमा लागेका बालबालिका नभएको र यदि भेटिएमा बाल सुधार गृहसँग समन्वय गरी राख्ने व्यवस्था

क्र. सं	**सूचक**	**हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०**	**घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत**	**सूचनाको स्रोत**	**न्युनतम् सूचक पूरा भए/ नभएको**	**सूचकको व्याख्या**
	व्यवस्था मिलाएको हुनेछन् ।			अधिकार समिति		मिलाइनेछ ।(२०८२ चैत्र १० सम्मगरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)

३.५ बालविकासको अधिकार

- आधारभूत शिक्षा आर्जन पाउने
- खेल र मनोरञ्जन,
- बिना भेदभाव आमाबाबुको समान माया र ममता,
- समय समयमा आवश्यक स्वास्थ्य परीक्षण तथा औषधि उपचार,
- शारीरिक, मानसिक, भावनात्मक र बौद्धिक विकास,
- विकासका लागि आवश्यक सुविधा र अवसरहरु
- उचित मार्गदर्शन र बालमैत्री वातावरण, आदि ।

३.५.१ बालविकास

बाल अधिकारको ४ क्षेत्र मध्ये बालविकासको अधिकार पनि एक महत्वपूर्ण क्षेत्र हो। यस क्षेत्र अन्तर्गतबालबालिकाका शिक्षासँगको विषय जोडीएको हुन्छ । धुर्कोट गाउँपालिका एक पहाडी जिल्लाको पहाडी गाउँपालिका हो र यस गाउँपालिकामा ४१वटा सामुदायिक विद्यालय रहेका छन । धुर्कोट गाउँपालिकामा विद्यालय भर्ना उमेरका सतप्रतिशत बालबालिका विद्यालय भर्ना भएका छन् । बालमैत्रीस्थानीय शासनयुक्तगाउँपालिका निर्माणको क्रममा अभियानस्वरुप शिक्षा क्षेत्रमा समेत विशेष काम गर्दै यस गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण विद्यालय तथा वडा कार्यालय र सम्बन्धित संघसंस्थाहरुको पहलमा निरन्तर विद्यालय भर्ना अभियान र आवश्यक सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालनगरिएको छ । यस गाउँपालिकामा ४१वटा विद्यालयरहेका छन् । जस अन्तर्गत स्नातक क्याम्पस १,माध्यामिक विद्यालय ११ वटा, आधारभूत ३० वटा रहेका छन् । ३ देखि४ वर्ष सम्मका सतप्रतिशत बालबालिकाहरु बालविकास केन्द्र तथा पूर्व प्राथमिक तहमा भर्ना भएका छन् । ५ देखि १४ वर्ष उमेरका आधारभूत शिक्षा सत प्रतिशतले प्राप्तगरिरहेका छन् ।

३.५.२बालविकासको क्षेत्रमा गरिएका कार्यहरु:

- बालबालिकाका लागि नेतृत्व तथा क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको ।
- समय तालिका अनुसार विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गरी अभिलेखीकरणगरिएको ।
- विद्यालयमा फोहोर वर्गिकरण सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन लेभल अनुसार डस्टविनमा फोहोर संकलन र उचित विसर्जन गरिएको ।

- घरदैलो गरी विद्यालय भर्ना अभियान तथा गुनासो व्यवस्थापन गर्ने गरिएको।
- शिक्षकहरुबाट एक घर दुई मिनेट अभियान तथा अभिभावक भेटघाट कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको।
- शिक्षासँग सम्बन्धित सूचकको कार्यान्वयनका लागि विभिन्न शिक्षा क्षेत्रका सरोकारवाला तथा पदाधिकारीसँग बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा अभिमुखीकरण तथा छलफल अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन।
- विद्यालयका बालमैत्री सम्पर्क शिक्षकलाई बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी अभिमुखीकरण।
- विद्यालयलाई २२ बुदे कार्ययोजना निर्माण र हस्तान्तरण।
- विद्यालय तथा समुदायका बालसमूह तथा सञ्जाललाइ बालमैत्री स्थानीय शासन र बालअधिकार सम्बन्धी अभिमुखीकरण।
- विद्यालयले पालना गर्ने बालमैत्री आचारसंहिता, व्यवहार र दण्डरहित शिक्षाको प्रतिवद्धता सहितको आचारसंहिता तयार गरी कार्यान्वयनमा आएको।
- विद्यालयमा सेनेटरी प्याड वितरणउचित व्यवस्थापन।
- विद्यालयमा बालविकास केन्द्र व्यवस्थापन, ज्याम निर्माण, छात्रामैत्री शौचालय निर्माण र खानेपानी धारा मर्मत तथा निर्माण।
- बि.ब्य.स को बैठकमा अनिवार्य आमन्त्रित बाल सहभागिता।
- राम्रो र नराम्रो छुवाइ सम्बन्धी श्रोत व्यक्ति तयारीका लागि सम्पर्क शिक्षकलाई तालिम।
- किशोरीहरुका लागि आत्मरक्षा सम्बन्धी क्षमता विकासका लागि सम्पर्क शिक्षकहरुलाई तालिम।
- बालअधिकारबारे अतिरिक्त क्रियाकलापसञ्चालन।
- विद्यालयको अवस्थाबारे चेकलिष्ट सहित स्थलगत अनुगमन।
- विद्यालयमा शैक्षिक पात्रो निर्माण र कार्यान्वयन।

- बालविकास केन्द्र तथा विद्यालयमा बृहत सरसफाइ सहित खानेपानीको व्यवस्थापन।

३.४.३(क) विद्यालयको विवरण

धुर्कोट गाउँपालिकामा११ वटा मा. वि. र ३० वटा आ.वि.गरी कुल जम्मा ४१ वटा विद्यालयहरु रहेका छन्। जसमा २१६६ बालिका २१६९ बालक गरी जम्मा ४३३५ बालबालिकाहरु अध्ययनरत रहेका छन।

क्र.सं.	वडा नं.	विद्यालयकोनाम	बालक	बालिका	जम्मा	कैफियत
१		श्री नयाँगाउ माध्यमिक विद्यालय	१३०	१५०	२८०	
२		श्री कालिका प्राथमिक विद्यालय	३३	२९	६२	
३	१	श्री खाल प्राथमिक विद्यालय	१४	१२	२६	
४		श्री साबधारा प्राथमिक विद्यालय	३	६	९	
५		श्री देउराली प्राथमिक विद्यालय	१८	२५	४३	
६		श्री नवज्योति आधारभूत विद्यालय	५२	५५	१०७	
७		श्री गणेश माध्यमिक विद्यालय	१०७	९७	२०४	
८	२	श्री थुम प्राथमिक विद्यालय	१३	१५	२८	
९		श्री ज्ञानोदय माध्यमिक विद्यालय	७१	६८	१३९	

क्र.सं.	वडा नं.	विद्यालयकोनाम	बालक	बालिका	जम्मा	कैफियत
७		श्री जनकल्याण प्राथमिक विद्यालय	२९	३७	६६	
११		श्री खड्गछत्र प्राथमिक विद्यालय	१९	९	२८	
१२		श्री जयनेपाल प्राथमिक विद्यालय	१३	१०	२३	
१३		श्री सोमरभोमर माध्यमिक विद्यालय	८८	९२	१८०	
१४		श्री निन्यूखर्क माध्यमिक विद्यालय	१६९	१७२	३४१	
१५		श्री जनज्योति आधारभूत विद्यालय	७७	७६	१५३	
१६	३	श्री सैनिक प्राथमिक विद्यालय	१८	२०	३८	
१७		श्री जीवन निर्माण प्राथमिक विद्यालय	२४	२५	४९	
१८		श्री सरस्वती प्राथमिक विद्यालय	१७	१५	३२	
१९		श्री भगवती प्राथमिक विद्यालय	१९	१२	३१	
२०		श्री पाञ्चायन माध्यमिक विद्यालय	१४७	१४८	२९५	
२१	४	श्री रौताडी प्राथमिक विद्यालय	११	११	२२	

क्र.सं.	वडा नं.	विद्यालयकोनाम	बालक	बालिका	जम्मा	कैफियत
२२		श्री देविस्थान प्राथमिक विद्यालय	५१	४६	९७	
२३		श्री फुलबारी प्राथमिक विद्यालय	३०	२७	५७	
२४		श्री भगवती प्राथमिक विद्यालय	४	६	१०	
२५		श्री हिमालय माध्यमिक विद्यालय	३०५	३२१	६२६	
२६		श्री हिमालय आाधारभूत विद्यालय	५१	५२	१०३	
२७		श्री द्यौराली प्राथमिक विद्यालय	१०	१७	२७	
२८		श्री सहिद शमशेर प्राथमिक विद्यालय	५	७	१२	
२९		श्री बालकल्याण प्राथमिक विद्यालय	५	३	८	
३०	५	श्री मदन प्राथमिक विद्यालय	७	९	१६	
३१		श्री इन्दिरा माध्यमिक विद्यालय	१२०	१०९	२२९	
३२		श्री धुर माध्यमिक विद्यालय	९०	८४	१७४	
३३	६	श्री दाद्र प्राथमिक विद्यालय	२	४	६	

क्र.सं.	वडा नं.	विद्यालयकोनाम	बालक	बालिका	जम्मा	कैफियत
३४		श्री देविस्थान प्राथमिक विद्यालय	२३	१८	४१	
३५		श्री नवज्योती प्राथमिक विद्यालय	६	६	१२	
३६		श्री वाग्ला माध्यमिक विद्यालय	१५२	१४३	२९५	
३७		श्री भगवती माध्यमिक विद्यालय	१५३	१६४	३१७	
३८		श्री सरस्वती प्राथमिक विद्यालय	२०	१३	३३	
३९		श्री रत्तेपोखरी प्राथमिक विद्यालय	१३	१०	२३	
४०	७	श्री रामपोखरी प्राथमिक विद्यालय	४२	२९	७१	
४१	५	किरातेश्वर सस्कृत पाठशाला	१९	३	२२	
जम्मा			२१६९	२१६६	४३३५	

३.४.३ (ख)विद्यालय अनुसार बालविकास केन्द्र/ पूर्व प्रा.वि.मा भर्ना भएका बालबालिकाहरु

क्र. सं	विद्यालायको नाम	३ देखि ४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			५ देखि १४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			प्रारम्भिक बालबविकास केन्द्रमा भर्ना भएका बालबालिका संख्या			कक्षा १ अध्ययनरत बालबालिका विवरण		
		बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा
वडा नं.१													
१	श्री नयाँगाउ माध्यमिक विद्यालय	१०	५	१५	९५	८८	१८३	११	६	१७	५	०	५
२	श्री कालिका प्राथमिक विद्यालय	१२	१२	२२	१७	२३	४०	१०	१२	२२	५	४	९
३	श्री खाल प्राथमिक विद्यालय	५	३	८	७	१०	१७	६	५	११	३	२	५
४	श्री साबधारा प्राथमिक विद्यालय	२	२	४	४	१	५	२	४	६	१	१	२
५	श्री देउराली प्राथमिक	३	३	६	२२	१५	३७	४	२	६	२	३	५

क्र. सं	विद्यालायको नाम	३ देखि ४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			५ देखि १४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			प्रारम्भिक बालबविकास केन्द्रमा भर्ना भएका बालबालिका संख्या			कक्षा १ अध्ययनरत बालबालिका विवरण		
		बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा
	विद्यालय												
६	श्री नवज्योति आधारभूत विद्यालय	११	९	२०	४४	४३	८७	११	९	२०	८	३	११
जम्मा		४३	३२	७५	१८९	१८०	३६९	४४	३८	८२	२४	१३	३७
वडा नं.२													
१	श्री गणेश माध्यमिक विद्यालय	१	१	२	६२	६४	१२६	१	१	२	१	३	४
२	श्री थुम प्राथमिक विद्यालय	३	२	५	१२	११	२३	४	२	६	५	१	६
३	श्री ज्ञानोदय माध्यमिक विद्यालय	५	३	८	४८	५८	१०६	५	१	६	४	८	१२

क्र.सं	विद्यालायको नाम	३ देखि ४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			५ देखि १४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			प्रारम्भिक बालबविकास केन्द्रमा भर्ना भएका बालबालिका संख्या			कक्षा १ अध्ययनरत बालबालिका विवरण		
		बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा
४	श्री जनकल्याण प्राथमिक विद्यालय	९	७	१६	२८	२२	५०	१०	७	१७	५	४	९
५	श्री खड्गछत्र प्राथमिक विद्यालय	२	९	११	७	१०	१७	३	९	१२	२	३	५
६	श्री जयनेपाल प्राथमिक विद्यालय	२	५	७	८	८	१६	२	५	७	१	३	४
जम्मा		२२	२७	४९	१६५	१७३	३३८	२५	२५	५०	१८	२२	४०
वडा नं.३													
१	श्री सोमरभोमर माध्यमिक विद्यालय	१३	९	२२	७१	६६	१३७	२१	१०	३१	५	८	१३
२	श्री निन्यूखर्क माध्यमिक	८	९	१७	१२३	११	२३	१०	११	२१	४	४	८

क्र. सं	विद्यालायको नाम	३ देखि ४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			५ देखि १४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			प्रारम्भिक बालबविकास केन्द्रमा भर्ना भएका बालबालिका संख्या			कक्षा १ अध्ययनरत बालबालिका विवरण		
		बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा
	विद्यालय					०	३						
३	श्री जनज्योति आधारभूत विद्यालय	८	५	१३	६८	७०	१३८	९	९	१८	३	४	७
४	श्री सैनिक प्राथमिक विद्यालय	३	१०	१३	१७	८	२५	६	१२	१८	४	२	६
५	श्री जीवन निर्माण प्राथमिक विद्यालय	७	५	१२	१८	१९	३७	६	६	१२	६	१	७
६	श्री सरस्वती प्राथमिक विद्यालय	६	६	१२	९	११	२०	६	७	१३	३	३	६
७	श्री भगवती प्राथमिक विद्यालय	६	६	१२	६	१३	१९	५	७	१२	३	४	७
जम्मा		**५१**	**५०**	**१०**	**३१२**	**२९**	**६०**	**६३**	**६२**	**१२**	**२८**	**२६**	**५४**

क्र. सं	विद्यालायको नाम	३ देखि ४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			५ देखि १४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			प्रारम्भिक बालबविकास केन्द्रमा भर्ना भएका बालबालिका संख्या			कक्षा १ अध्ययनरत बालबालिका विवरण		
		बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा
				१		७	९			५			
वडा नं.४													
१	श्री पाञ्चायन माध्यमिक विद्यालय	५	११	१६	९८	१०९	२०७	६	१२	१८	४	६	१०
२	श्री रौताडी प्राथमिक विद्यालय	७	२	९	४	९	१३	७	३	१०	०	४	४
३	श्री देविस्थान प्राथमिक विद्यालय	१५	१२	२७	३१	३९	७०	१८	१५	३३	४	११	१५
४	श्री फुलबारी प्राथमिक विद्यालय	२	९	११	२५	२०	४५	४	१२	१६	६	३	९
५	श्री भगवती प्राथमिक विद्यालय	३	१	४	३	३	६	४	२	६	१	१	२

क्र. सं	विद्यालायको नाम	३ देखि ४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			५ देखि १४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			प्रारम्भिक बालबविकास केन्द्रमा भर्ना भएका बालबालिका संख्या			कक्षा १ अध्ययनरत बालबालिका विवरण		
		बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा
जम्मा		३२	३५	६७	१६१	१८०	३४१	३९	४४	८३	१५	२५	४०
वडा नं.५													
१	श्री हिमालय माध्यमिक विद्यालय	२६	३०	५६	१९९	१९०	३८९	२६	४९	७५	२१	२४	४५
२	श्री हिमालय आाधारभूत विद्यालय	८	१२	२०	४४	३९	८३	१६	१५	३१	७	१७	२४
३	श्री द्यौराली प्राथमिक विद्यालय	५	४	९	१२	६	१८	१७	१०	२७	०	०	०
४	श्री सहिद शमशेर प्राथमिक विद्यालय	०	३	३	७	२	९	४	३	७	२	१	३
५	श्री बालकल्याण प्राथमिक	२	५	७	१	०	१	३	५	८	०	०	०

क्र. सं	विद्यालायको नाम	३ देखि ४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			५ देखि १४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			प्रारम्भिक बालबविकास केन्द्रमा भर्ना भएका बालबालिका संख्या			कक्षा १ अध्ययनरत बालबालिका विवरण		
		बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा
	विद्यालय												
६	श्री मदन प्राथमिक विद्यालय	३	३	६	६	४	१०	४	३	७	२	३	५
७	किरातेश्वर सस्कृत पाठशाला	०	०	०	२	१९	२१	०	०	०	०	०	०
जम्मा		४४	५७	१०१	२७१	२६०	५३१	७०	८५	१५५	३२	४५	७७
वडा नं.६													
१	श्री इन्दिरा माध्यमिक विद्यालय	७	१७	२४	८५	६९	१५४	९	१३	२२	५	११	१६
२	श्री धुर माध्यमिक विद्यालय	५	९	१४	५५	६७	१२२	११	१८	२९	६	८	१४

क्र. सं	विद्यालायको नाम	३ देखि ४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			५ देखि १४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			प्रारम्भिक बालबविकास केन्द्रमा भर्ना भएका बालबालिका संख्या			कक्षा १ अध्ययनरत बालबालिका विवरण		
		बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा
३	श्री दाद्र प्राथमिक विद्यालय	३	२	५	१	०	१	४	२	६	०	०	०
४	श्री देविस्थान प्राथमिक विद्यालय	३	७	१०	१५	१६	३१	७	११	१८	३	४	७
५	श्री नवज्योती प्राथमिक विद्यालय	४	२	६	२	४	६	३	५	८	३	०	३
	जम्मा	२२	३७	५९	१५८	१५६	३१४	३४	४९	८३	१७	२३	४०
वडा नं.७													
१	श्री वाग्ला माध्यमिक विद्यालय	९	९	१८	९८	९३	१९१	११	२३	३४	१०	३	१३
२	श्री भगवति माध्यमिक विद्यालय	७	८	१५	९७	१०५	२०२	१२	१३	२५	८	८	१६

क्र. सं	विद्यालायको नाम	३ देखि ४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			५ देखि १४ वर्ष उमेरका बालबालिकाको विवरण			प्रारम्भिक बालबविकास केन्द्रमा भर्ना भएका बालबालिका संख्या			कक्षा १ अध्ययनरत बालबालिका विवरण		
		बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा
३	श्री सरस्वती प्राथमिक विद्यालय	२	४	६	११	१६	२७	४	२	६	२	४	६
४	श्री रक्तेपोखरी प्राथमिक विद्यालय	३	६	९	७	७	१४	४	६	१०	३	५	८
५	श्री रामपोखरी प्राथमिक विद्यालय	६	७	१३	२३	३५	५८	४	९	१३	९	१०	१९
जम्मा		२७	३४	६१	२३६	२५६	४९२	३५	५३	८८	३२	३०	६२
कुल जम्मा		२४१	२७६	५१३	१४९२	१५०२	२९९४	३१०	३५६	६६६	१६६	१८४	३५०

३.४.३.(ग) वडा अनुसार बालविकास केन्द्र/ पूर्व प्रा.वि.मा भर्ना भएका बालबालिकाहरुको विवरण

वडा नं.	जम्मा विद्यालय संख्या	३ देखि ४ वर्ष उमेरका बालबालिका			५ देखि १४ वर्ष उमेरका बालबालिका			प्रारम्भिक बालबविकास केन्द्रमा भर्ना भएका बालबालिका संख्या			कक्षा १ मा अध्ययनरत बालबालिका		
		बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा
१	६	४३	३२	७५	१८९	१८०	३६९	४४	३८	८२	२४	१३	३७
२	६	२२	२७	४९	१६५	१७३	३३८	२५	२५	५०	१८	२२	४०
३	७	५१	५०	१०१	३१२	२९५	६०९	६३	६२	१२५	२८	२६	५४
४	५	३२	३५	६७	१६१	१८०	३४१	३९	४४	८३	१५	२५	४०
५	७	४४	५७	१०१	२७१	२६०	५३१	७०	८५	१५५	३२	४५	७७
६	५	२२	३७	५९	१५८	१५६	३१४	३४	४९	८३	१७	२३	४०

वडा नं.	जम्मा विद्यालय संख्या	३ देखि ४ वर्ष उमेरका बालबालिका			५ देखि १४ वर्ष उमेरका बालबालिका			प्रारम्भिक बालबविकास केन्द्रमा भर्ना भएका बालबालिका संख्या			कक्षा १ मा अध्ययनरत बालबालिका		
		बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा
७	५	२७	३४	६१	२३६	२५६	४९२	३५	५३	८८	३२	३०	६२
जम्मा	४१	२४१	२७२	५१३	१४९२	१५०२	२९९४	३१०	३५६	६६६	१६६	१८४	३५०

३.४.३.(ङ) सामुदायिक तथासंस्थागत विद्यालय खानेपानी तथा शौचालयको अवस्था

क्र.सं	विद्यालयको नाम	वडा नं.	खानेपानीको उपलब्धता	शौचालयको अवस्था		साबुनपानीको व्यवस्था
				छात्र	छात्रा	
१	श्री नयाँगाउ माध्यमिक विद्यालय	१	बालमैत्री धारा सहितको खानेपानीको व्यवस्थापन गरिएको	पक्की	पक्की	साबुन पानीको व्यवस्था गरी हातधुने परिपाटीको विकास भएकोछ।
२	श्री कालिका प्राथमिक विद्यालय					
३	श्री खाल प्राथमिक विद्यालय					

क्र.सं	विद्यालयको नाम	वडा नं.	खानेपानीको उपलब्धता	शौचालयको अवस्था		साबुनपानीको व्यवस्था
				छात्र	छात्रा	
४	श्री साबधारा प्राथमिक विद्यालय					
५	श्री देउराली प्राथमिक विद्यालय					
६	श्री नवज्योति आधारभत विद्यालय					
७	श्री गणेश माध्यमिक विद्यालय	२	बालमैत्री धारा सहितको खानेपानीको व्यवस्थापन गरिएको	पक्की	पक्की	साबुन पानीको व्यवस्था गरी हातधुने परिपाटीको विकास भएकोछ।
८	श्री थुम प्राथमिक विद्यालय					
९	श्री ज्ञानोदय माध्यमिक विद्यालय					
७	श्री जनकल्याण प्राथमिक विद्यालय					
११	श्री खड्गछत्र प्राथमिक विद्यालय श्री जयनेपाल प्राथमिक विद्यालय					
१२	श्री सोमरभोमर माध्यमिक विद्यालय	३	बालमैत्री धारा सहितको खानेपानीको व्यवस्थापन गरिएको	पक्की	पक्की	साबुन पानीको व्यवस्था गरी हातधुने परिपाटीको विकास भएकोछ।
१३	श्री निन्यूखर्क माध्यमिक विद्यालय					
१४	श्री जनज्योति आधारभूत विद्यालय					
१५	श्री सैनिक प्राथमिक विद्यालय					
१६	श्री जीवन निर्माण प्राथमिक विद्यालय					
१७	श्री सरस्वती प्राथमिक विद्यालय					

क्र.सं	विद्यालयको नाम	वडा नं.	खानेपानीको उपलब्धता	शौचालयको अवस्था		साबुनपानीको व्यवस्था
				छात्र	छात्रा	
१८	श्री भगवती प्राथमिक विद्यालय	४	बालमैत्री धारा सहितको खानेपानीको व्यवस्थापन गरिएको	पक्की	पक्की	साबुन पानीको व्यवस्था गरी हातधुने परिपाटीको विकास भएकोछ।
१९	श्री पाञ्चायन माध्यमिक विद्यालय					
२०	श्री रौताडी प्राथमिक विद्यालय					
२१	श्री देविस्थान प्राथमिक विद्यालय					
२२	श्री फुलबारी प्राथमिक विद्यालय					
२४	श्री भगवती प्राथमिक विद्यालय					
२५	श्री हिमालय माध्यमिक विद्यालय	५	बालमैत्री धारा सहितको खानेपानीको व्यवस्थापन गरिएको	पक्की	पक्की	साबुन पानीको व्यवस्था गरी हातधुने परिपाटीको विकास भएकोछ।
२६	श्री हिमालय आाधारभूत विद्यालय					
२७	श्री द्यौराली प्राथमिक विद्यालय					
२८	श्री सहिद शमशेर प्राथमिक विद्यालय					
२९	श्री बालकल्याण प्राथमिक विद्यालय					
३०	श्री मदन प्राथमिक विद्यालय					
३१	श्री इन्दिरा माध्यमिक विद्यालय	६	बालमैत्री धारा सहितको खानेपानीको	पक्की	पक्की	साबुन पानीको व्यवस्था गरी हातधुने परिपाटीको विकास भएकोछ।
३२	श्री धुर माध्यमिक विद्यालय					
३३	श्री दाद्र प्राथमिक विद्यालय					

क्र.सं	विद्यालयको नाम	वडा नं.	खानेपानीको उपलब्धता	शौचालयको अवस्था		साबुनपानीको व्यवस्था
				छात्र	छात्रा	
३४	श्री देविस्थान प्राथमिक विद्यालय					
३५	श्री नवज्योती प्राथमिक विद्यालय					
३६	श्री वाग्ला माध्यमिक विद्यालय	७	बालमैत्री धारा सहितको खानेपानीको व्यवस्थापन गरिएको	पक्की	पक्की	साबुन पानीको व्यवस्था गरी हातधुने परिपाटीको विकास भएकोछ ।
३७	श्री भगवति माध्यमिक विद्यालय					
३८	श्री सरस्वती प्राथमिक विद्यालय					
३९	श्री रत्तेपोखरी प्राथमिक विद्यालय					
४०	श्री रामपोखरी प्राथमिक विद्यालय					

३.४.३.(च) सामुदायिक तथासंस्थागत विद्यालयमा बाल समूहको सहभागिता, अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन,बालमैत्री आचारसंहितापालनाको अवस्था:

क्र.सं.	विद्यालयकोनाम	वडा नं	अतिरिक्तक्रियाकलाप पटक	बालमैत्रीआचारसंहिता छलफल पटक	वि.व्य.स.माबाल सहभागिता पटक	बालआवाजको सम्बोधन सबाल
१	श्री नयाँगाउ माध्यमिक विद्यालय	१	१७	४	९	भएको
२	श्री कालिका प्राथमिक विद्यालय		१३	३	५	भएको
३	श्री खाल प्राथमिक विद्यालय		१५	२	६	भएको
४	श्री साबधारा प्राथमिक विद्यालय		१९	३	६	भएको
५	श्री देउराली प्राथमिक विद्यालय		१०	२	२	भएको
६	श्री नवज्योति आधारभत विद्यालय		९	२	२	भएको
७	श्री गणेश माध्यमिक विद्यालय	२	१४	७	७	भएको

क्र.सं.	विद्यालयकोनाम	वडा नं	अतिरिक्तक्रियाकलाप पटक	बालमैत्रीआचारसंहिता छलफल पटक	वि.व्य.स.माबाल सहभागिता पटक	बालआवाजको सम्बोधन सबाल
८	श्री थुम प्राथमिक विद्यालय		१०	४	५	भएको
९	श्री ज्ञानोदय माध्यमिक विद्यालय		२५	३	७	भएको
७	श्री जनकल्याण प्राथमिक विद्यालय		९	३	४	भएको
११	श्री खड्गछत्र प्राथमिक विद्यालय		१२	२	४	भएको
१२	श्री जयनेपाल प्राथमिक विद्यालय		६	२	३	भएको
१३	श्री सोमरभोमर माध्यमिक विद्यालय		२४	७	७	भएको
१४	श्री निन्यूखर्क माध्यमिक विद्यालय		२१	७	७	भएको
१५	श्री जनज्योति आधारभूत विद्यालय	३	१४	४	५	भएको
१६	श्री सैनिक प्राथमिक		१०	४	४	भएको

क्र.सं.	विद्यालयकोनाम	वडा नं	अतिरिक्तक्रियाकलाप पटक	बालमैत्रीआचारसंहिता छलफल पटक	वि.व्य.स.माबाल सहभागिता पटक	बालआवाजको सम्बोधन सबाल
	विद्यालय					
१७	श्री जीवन निर्माण प्राथमिक विद्यालय		२१	४	५	भएको
१८	श्री सरस्वती प्राथमिक विद्यालय		१०	४	५	भएको
१९	श्री भगवती प्राथमिक विद्यालय		९	४	५	भएको
२०	श्री पाञ्चायन माध्यमिक विद्यालय		२३	७	७	भएको
२१	श्री रौताडी प्राथमिक विद्यालय		८	४	५	भएको
२२	श्री देविस्थान प्राथमिक विद्यालय	४	२१	४	५	भएको
२३	श्री फुलबारी प्राथमिक विद्यालय		१०	३	५	भएको
२४	श्री भगवती प्राथमिक विद्यालय	५	५	३	५	भएको

क्र.सं.	विद्यालयकोनाम	वडा नं	अतिरिक्तक्रियाकलाप पटक	बालमैत्रीआचारसंहिता छलफल पटक	वि.व्य.स.माबाल सहभागिता पटक	बालआवाजको सम्बोधन सबाल
२५	श्री हिमालय माध्यमिक विद्यालय		२३	७	८	भएको
२६	श्री हिमालय आाधारभूत विद्यालय		११	५	६	भएको
२७	श्री च्यौराली प्राथमिक विद्यालय		१४	४	५	भएको
२८	श्री सहिद शमशेर प्राथमिक विद्यालय		६	४	५	भएको
२९	श्री बालकल्याण प्राथमिक विद्यालय		४	४	५	भएको
३०	श्री मदन प्राथमिक विद्यालय	६	१०	४	५	भएको
३१	श्री इन्दिरा माध्यमिक विद्यालय		२५	७	७	भएको
३२	श्री धुर माध्यमिक विद्यालय		२६	७	८	भएको
३३	श्री दाद्र प्राथमिक		८	३	५	भएको

क्र.सं.	विद्यालयकोनाम	वडा नं	अतिरिक्तक्रियाकलाप पटक	बालमैत्रीआचारसंहिता छलफल पटक	वि.व्य.स.माबाल सहभागिता पटक	बालआवाजको सम्बोधन सबाल
	विद्यालय					
३४	श्री देविस्थान प्राथमिक विद्यालय	७	१२	४	५	भएको
३५	श्री नवज्योति प्राथमिक विद्यालय		१३	४	५	भएको
३६	श्री वाग्ला माध्यमिक विद्यालय		२४	७	७	भएको
३७	श्री भगवती माध्यमिक विद्यालय		२३	७	७	भएको
३८	श्री सरस्वती प्राथमिक विद्यालय		५	४	५	भएको
३९	श्री रक्तेपोखरी प्राथमिक विद्यालय		८	३	५	भएको
४०	श्री रामपोखरी प्राथमिक विद्यालय		१२	४	५	भएको
कुल जम्मा			**५५९**	**१७०**	**२१८**	

स्रोतः विद्यालय सर्वेक्षण-२०८२

३.४.३ (छ) विद्यालयमा पूर्वाधार (कक्षा कोठा, फर्निचर, खेलमैदान, खानेपानी धारा) बालमैत्री अपांगमैत्री र सुरक्षितको अबस्था

क्र.सं	विद्यालयको नाम	वडा नं.	कक्षाकोठा	फर्निचर	खेलमैदान	खानेपानी
१	श्री नयाँगाउ माध्यमिक विद्यालय	१	भएको	भएको	भएको	भएको
२	श्री कालिका प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
३	श्री खाल प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
४	श्री साबधारा प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
५	श्री देउराली प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
६	श्री नवज्योति आधारभत विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
७	श्री गणेश माध्यमिक विद्यालय	२	भएको	भएको	भएको	भएको
८	श्री थुम प्राथमिक		भएको	भएको	भएको	भएको

	विद्यालय					
९	श्री ज्ञानोदय माध्यमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
७	श्री जनकल्याण प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
११	श्री खड्गछत्र प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
१२	श्री जयनेपाल प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
१३	श्री सोमरभोमर माध्यमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
१४	श्री निन्यूखर्क माध्यमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
१५	श्री जनज्योती आधारभूत विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
१६	श्री सैनिक प्राथमिक विद्यालय	३	भएको	भएको	भएको	भएको
१७	श्री जीवन निर्माण प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
१८	श्री सरस्वती प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको

१९	श्री भगवती प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
२०	श्री पाञ्चायन माध्यमिक विद्यालय	४	भएको	भएको	भएको	भएको
२१	श्री रौताडी प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
२२	श्री देविस्थान प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
२३	श्री फुलबारी प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
२४	श्री भगवती प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
२५	श्री हिमालय माध्यमिक विद्यालय	५	भएको	भएको	भएको	भएको
२६	श्री हिमालय आाधारभूत विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
२७	श्री ग्यौराली प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
२८	श्री सहिद शमशेर प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
२९	श्री बालकल्याण प्राथमिक		भएको	भएको	भएको	भएको

	विद्यालय					
३०	श्री मदन प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
३१	श्री इन्दिरा माध्यमिक विद्यालय	६	भएको	भएको	भएको	भएको
३२	श्री धुर माध्यमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
३३	श्री दाद्र प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
३४	श्री देविस्थान प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
३५	श्री नवज्योती प्राथमिक विद्यालय	७	भएको	भएको	भएको	भएको
३६	श्री वाग्ला माध्यमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
३७	श्री भगवति माध्यमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
३८	श्री सरस्वती प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको
३९	श्री रक्तेपोखरी प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको

४०	श्री रामपोखरी प्राथमिक विद्यालय		भएको	भएको	भएको	भएको

३.४.३ (ज) विद्यालयमा कुहिने र नकुहिले फोहोर अलग अलग व्यवस्थापनको अबस्था

क्र.सं	विद्यालयको नाम	वडा नं.	अलग अलग फोहोर व्यवस्थापन	
			कुहिने फोहोर	नकुहिने फोहोर
१	श्री नयाँगाउ माध्यमिक विद्यालय	१	कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
२	श्री कालिका प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
३	श्री खाल प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
४	श्री साबधारा प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमाविसर्जन गरिएको।

५	श्री देउराली प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
६	श्री नवज्योति आधारभत विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमाविसर्जन गरिएको।
७	श्री गणेश माध्यमिक विद्यालय	२	कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
८	श्री थुम प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
९	श्री ज्ञानोदय माध्यमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
१०	श्री जनकल्याण प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।

११	श्री खड्गछत्र प्राथमिक विद्यालय श्री जयनेपाल प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
१२	श्री जयनेपाल प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
१३	श्री सोमरभोमर माध्यमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
१४	श्री निन्यूखर्क माध्यमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
१५	श्री जनज्योति आधारभूत विद्यालय	३	कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
१६	श्री सैनिक प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।

१७	श्री जीवन निर्माण प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
१८	श्री सरस्वती प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
१९	श्री भगवती प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
२०	श्री पाञ्चायन माध्यमिक विद्यालय	४	कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
२१	श्री रौताडी प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
२२	श्री देविस्थान प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।

२३	श्री फुलबारी प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
२४	श्री भगवती प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
२५	श्री हिमालय माध्यमिक विद्यालय	५	कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
२६	श्री हिमालय आाधारभूत विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
२७	श्री द्यौराली प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
२८	श्री सहिद शमशेर प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।

२९	श्री बालकल्याण प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
३०	श्री मदन प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
३१	श्री इन्दिरा माध्यमिक विद्यालय	६	कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
३२	श्री धुर माध्यमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
३३	श्री दाद्र प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।
३४	श्री देविस्थान प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको।

३५	श्री नवज्योती प्राथमिक विद्यालय	७	कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको ।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको ।
३६	श्री वाग्ला माध्यमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको ।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको ।
३७	श्री भगवति माध्यमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको ।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको ।
३८	श्री सरस्वती प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको ।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको ।
३९	श्री रक्तेपोखरी प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको ।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको ।
४०	श्री रामपोखरी प्राथमिक विद्यालय		कुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको ।	नकुहिने फोहर व्यवस्थापनमा डस्टविनको व्यवस्था गरी खाल्डोमा विसर्जन गरिएको ।

३.४.४ बाल विकास सूचक प्राप्तिकोविद्यमान अवस्था:

बाल विकासको सूचक कार्यान्वयनमा माथि तालिका अनुसारका विद्यालयहरुको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ। बाल बचाउको क्षेत्रमा भएका ६ वटा सूचकहरुको मिति २०८२ चैत्र १५ देखि २८ सम्म भएको वडास्तरीयसूचकको अन्तिम अवस्था मापनलाई आधारमानी गाउँस्तरीय अवस्था (बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि २०७९ को दफा २० (क) सँग सम्बन्धित अनुसूची १२) देहाय बमोजिम रहेको छ .

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
१	३ देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भई टिकाउदर शतप्रतिशत रहेको हुनेछ। (फरक क्षमता भएका बालबालिकाको हकमा विशेष ब्यवस्था गर्नुपर्ने)	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	शिक्षा शाखा	भएको	यस गाउँपालिकामा ३ वर्ष देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका बालिका २४१ र बालक २७२ गरी जम्मा ५१३ मध्ये बालिका २४१ र २७२ बालक गरी जम्मा ५१३ जना बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भईटिकाउदर सतप्रतिशत रहेको छ । फरक क्षमता भएका बालबालिकाहरु यस पालिकामा नभएका

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
						(२०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
२	५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सतप्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पूरा गरेका हुनेछन।	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	शिक्षा शाखा	भएको	यस गाउँपालिकामा ५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका बालिका १४९२ र बालक १५०२ गरी जम्मा २९९४ जना बालबालिका सबैले आधारभूत शिक्षा प्राप्त गरेका छन्। (२०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन अनुसार)
३	प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा सहित छात्र छात्राको लागि अलग	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	विद्यालय		यस गाउँपालिकामा ४० वटा सामुदायिक र १ वटा संस्कृत विद्यालय गरी जम्मा ४१ वटा सबै विद्यालयले खानेपानी उपभोक्ता

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
	अलग शौचालयको व्यवस्था भई यसको प्रयोग भएको हुनेछ ।					समिति तथा वडा कार्यालयको समन्वयमा खानेपानी धारा, हिलटेक तथा फिल्टरको व्यवस्था गरी स्वच्छ र सफा खानेपानीको व्यवस्था र यसको प्रयोग गरेका छन् । कुनै पनि विद्यालयले आधारभूत खानेपानीबाट बञ्चित गरेको अवस्था रहेको छैन।(२०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन अनुसार)
४	सबै विद्यालयका पूर्वाधार (कक्षा कोठा, फर्निचर, खेलमैदान, खानेपानी धारा, बालमैत्री, अपाङ्गतामैत्री) र सुरक्षित भएका हुनेछन् ।	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	विद्यालय		यस गाउँपालिकामा ४० वटा सामुदायिक र १ वटा संस्कृत विद्यालय गरी जम्मा ४१ वटा विद्यालयहरुमा सबै विद्यालयका पूर्वाधार (कक्षा कोठा, फर्निचर, खेलमैदान, खानेपानी धारा, बालमैत्री,

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
						अपाङ्गतामैत्री) र सुरक्षित भएका छन् र सोही अनुरुपका पूर्वाधार निर्माण भई सञ्चालनमा आएका छन् ।हालसम्म कुनै पनि बालबालिका विद्यालयको पूर्वाधारजन्य जोखिमबाट असुरक्षित रहेका छैनन्। (२०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन अनुसार)
५	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ।	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	विद्यालय		यस गाउँपालिकामा ४० वटा सामुदायिक र १ वटा विद्यालय गरी जम्मा ४१ वटा विद्यालयहरुमा ५५९ पटक सम्म अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको छ । (विद्यालयको

क्र. सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्यूनतम सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
						अभिलेख बमोजिम) (२०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन अनुसार)
६	सबै विद्यालयहरुले कुहिने र नकुहिने फोहर अलग अलग बिर्सजन गर्ने ब्यवस्था गरेका हुनेछन	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत			यस गाउँपालिकामा ४० वटा सामुदायिक र १ वटा विद्यालय गरी जम्मा ४१ वटाविद्यालयहरुले कुहिने र नकुहिने फोहरको चेकलिष्ट सहित फरक/फरक डस्टविनको व्यवस्था गरी अलग अलग बिर्सजन गर्ने ब्यवस्था गरेका छन। (२०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन अनुसार, गाउँस्तरीय स्थितिपत्र)

३.५.१बाल सहभागिताको अधिकार:

- विनाभेदभाव सामाजिक क्रियाकलापमा भागलिन पाउनु,
- सामाजिक क्षेत्रमा स्वतन्त्रपूर्वक सहभागी हुन पाउनु,
- सृजनशीलता रचनात्मकता प्रतिष्पर्धात्मक कार्यहरुमा सहभागिता,
- विचार र भावनाको कदर,
- नेतृत्व तथा क्षमता विकासका लागि क्रियाकलाप सञ्चालन,
- जीवनका वारेमा सोच्ने, निर्णय लिने र केही गर्ने अधिकार,
- संघ संस्था खोल्न तथा सहभागी हुन पाउने अधिकार,
- धार्मिकस्वतन्त्रता,
- बालबालिकाको बिचार र भावनाको कदर, आदि।

३.५.१ बालसहभागिता:

बालमैत्री स्थानीय शासनको मुख्य उदेश्य स्थानीय तहको नीति, संरचना र कार्य प्रक्रियामा बालबालिकाको अर्थपूर्ण सहभागिता हो । धुर्कोट गाउँपालिकाले पनि बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गरी कार्यान्वयन गर्ने क्रममा विभिन्न नीति, संरचना र कार्य प्रक्रियामा अर्थपूर्णबाल सहभागिता गराई बालबालिकालाई ठुलो भएर जान्ने राम्रो काम सानै उमेरमा सिकाउँदै आएको छ।प्रत्येक वर्ष बालबालिकाको सहभागितामा गराई उक्त भेलाबाट माग हुने योजनाहरुमा बजेट विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरिएको छ । बालबालिकासँगसम्बन्धित विभिन्न समितिमा बाल सहभागिता गराइएको छ । बालसमूहहरु गठन, पुनःगठन गर्नुका साथै बालसमूहलाई सक्रिय बनाउनका लागि क्षमता विकास तालिम प्रदान गरिएको छ र बालसमूहको आफ्नै आयोजनामा वैठक तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालन हुने गरेका छन् । जसको फलस्वरुप बालबालिकाको नेतृत्व क्षमताको विकासको शुरुवात भएको छ र बालबालिकाहरु बालअधिकारको विषयमा सचेत भएका छन् ।

३.५.२(क) वडा स्तरका बालसमूह विवरण

बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी पुनर्गठन पश्चातसमुदायस्तरमा ५६ वटा बाल समूह र विद्यालयस्तरमा २१ वटा बाल समूहहरु गरी जम्मा ७७ वटा बाल समूहहरु रहेका छन् ।जस

अन्तर्गतजम्मा बालिका८१६जना र बालक७७०जना गरी जम्मा १५७६ जना बालबालिका रहेका छन्।

वडा नं.	बालसमूह संख्या		बालिका	बालक	जम्मा
	विद्यालय	समुदाय			
१	३	७	१२२	१०४	२२६
२	५	९	११५	१२९	२४४
३	४	५	१०९	११४	२२३
४	३	१०	११६	१२५	२४१
५	२	८	१०५	९८	१९३
६	२	८	१३१	८८	२१९
७	२	९	११८	११२	२३०
जम्मा	२१	५६	८१६	७७०	१५७६

३.५.२(ख) वडास्तरका बाल सञ्जाल विवरण

धुर्कोट गाउँपालिका बालमैत्री स्थानीय शासन नीतिगत प्रक्रियागत कार्यान्वयन र घोषणा तथादीगोपनाको लागि गठन गरेपश्चात पुनःगठन गरेको वडा बाल सञ्जालहरुको पदाधिकारीहरु/कार्य समितिहरुः

क्र.सं.	वडा नं.	सन्जालको नाम	बालिका	बालक	जम्मा	दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा
१	गाउँ	धुर्कोट बाल सञ्जाल	८	७	१५	७	१	७	१५
२	१	नयाँगाउवडा बाल सञ्जाल	६	५	११	२	३	६	११
३	२	पिपलधारावडा बाल सञ्जाल	६	१७	२३	३	३	१७	२३
४	३	हाड्हाडे वडा बाल सञ्जाल	६	५	११	२	५	४	११
५	४	जैसिथोक वडा बाल सञ्जाल	१	१२	२८	६	३	१९	२८

			६							
६	५	वस्तु वडा बाल सञ्जाल	५	६	११	२	१	८	११
७	६	रजस्थलवडा बाल सञ्जाल	७	४	११	४	०	७	११
८	७	वाग्लावडा बाल सञ्जाल	४	७	११	४	१	६	११
जम्मा			५८	६३	१२१	३०	१७	७४	१२१

३.५.२ (ग)धुर्कोट मेलमिलाप गाउँ बाल सञ्जालको पदाधिकारीहरुको बिबरण

क्र.सं.	नामथर	ठेगाना	कार्यालय/ संस्था	पद	
१	सन्तोष सुनार	धुर्कोट रजस्थल	गाउँ बाल सञ्जाल	अध्यक्ष	
२	आसिका भण्डारी	धुर्कोट वस्तु	गाउँ बाल सञ्जाल	उपाध्यक्ष	
३	साहित्य नेपाली	धुर्कोट वस्तु	गाउँ बाल सञ्जाल	सचिव	
४	एलिसा जि.सी.	धुर्कोट हाडहाडे	गाउँ बाल सञ्जाल	सह-सचिव	
५	शारदा सेन ठकुरी	धुर्कोट नयाँगाउ	गाउँ बाल सञ्जाल	कोषाध्यक्ष	
६	रामु विक	धुर्कोट वाग्ला	गाउँ बाल सञ्जाल	सदस्य	
७	अप्सना घर्ती	धुर्कोट वाग्ला	गाउँ बाल सञ्जाल	सदस्य	
८	सविता विक	धुर्कोट जैशिथोक	गाउँ बाल सञ्जाल	सदस्य	
९	जगराज पाख्रेल	धुर्कोट	गाउँ बाल	सदस्य	

क्र.सं.	नामथर	ठेगाना	कार्यालय/ संस्था	पद	
		जैशिथोक	सञ्जाल		
७	विवस थापा	धुर्कोट हाडहाडे	गाउँ बाल सञ्जाल	सदस्य	
११	रोजिना विश्वकर्मा	धुर्कोट पिपलधारा	गाउँ बाल सञ्जाल	सदस्य	
१२	मनिषा नेपाली	धुर्कोट वाग्ला	गाउँ बाल सञ्जाल	सदस्य	
१३	अप्सन विश्वकर्मा	धुर्कोट पिपलधारा	गाउँ बाल सञ्जाल	सदस्य	
१४	अम्विका कार्की	धुर्कोट रजस्थल	गाउँ बाल सञ्जाल	सदस्य	
१५	रुपन्दन गिरी	धुर्कोट वाग्ला	गाउँ बाल सञ्जाल	सदस्य	

३.५.२ (घ)विभिन्न समिति संरचनाहरुमा बाल सहभागिता

क्र.स.	संरचना	बालबालिकाको सहभागिता		
		बालिका	बालक	जम्मा संख्या
१	बालमैत्री स्थानीय शासन पालिका स्तरीय समिति	१	१	२
२	गाउँ स्तरिय बाल अधिकार समिति	१	१	२
३	बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन सहजीकरण समिति	२	१	३
४	गाउँ खाद्य सुरक्षा तथा पोषण निर्देशक समिति	१	१	२
६	गाउँविपद् व्यवस्थापन समिति	१	१	२

७	बालमैत्री स्थानीय शासन वडा समिति	७	७	१४
८	वडा स्तरीय बाल अधिकार समिति	७	७	१४
९	वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	७	७	१४
७	विद्यालय व्यवस्थापन समिति	१३	१३	२६
११	वडा खाद्य सुरक्षा तथा पोषण निर्देशक समिति	७	७	१४
१२	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति (शहरी स्वास्थ्य सहित)	७	७	१४
जम्मा		**५४**	**५३**	**१०७**

३.५.२ (ङ) बाल सहभागिता सूचक प्राप्तिको विद्यमान अवस्थाः

बाल सहभागिता सूचक कार्यान्वयनमा माथि तालिका अनुसारकाका समिति तथा संरचनाहरुको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ। बाल सहभागिताको क्षेत्रमा भएका ६ वटा सूचकहरुको मिति २०८२ चैत्र १५-२८ गतेसम्म भएको वडास्तरीय सूचकको अन्तिम अवस्था मापनलाई आधार मानी गाउँस्तरीय अवस्था (बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि २०७९ को दफा २० (क) सँग सम्बन्धित अनुसूची १२) देहाय बमोजिम रहेको छ .

क्र.सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
१	स्थानीय तहमा समावेशी आधारमा बालसञ्जाल गठन भई क्रियाशील (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा	१०० प्रतिशत	९५प्रतिशत	बालसमूह सञ्जाल/वडा कार्याल	भएको	यस गाउँपालिकामा १ वटा गाउँ स्तरमा र ७ वटा वडास्तरमा गरी जम्मा ८ वटा बालसञ्जाल गठन भईक्रियाशील(न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक, ३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) गरेका छन्। बालसञ्जालको अभिलेख तथा बालमैत्री स्थानीय शासन

क्र.सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
	कार्यक्रम सञ्चालन) गरेका हुनेछन्।			य		कार्यान्वयन कार्यविधि २०७९। (२०८२ चैत्र १५-२८ गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
२	स्थानीय तहका बस्ती, टोल र विद्यालयहरुमा समावेशी आधारमा बालसमूहको(गठन भई क्रियाशील (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा	१०० प्रतिशत	९५ प्रतिशत		भएको	यस गाउँपालिकामा ४० वटा सामुदायिक र १ वटा संस्कृतविद्यालय गरी जम्मा ४१ वटा विद्यालयहरु मध्ये १३ बालक १३ बालिका गरी जम्मा ४६ बालबालिका र ७७ बाल समूह गठन भईक्रियाशील बालसञ्जालको अभिलेख तथा बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधि २०७९। (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक,३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन)

क्र.सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
	कार्यक्रम सञ्चालन) रहेका हुनेछन ।					गरेका छन ।(२०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
३	पाँच कक्षा भन्दामाथि अध्यापन हुने विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको प्रतिनिधित्व रहनेछ।	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत		भएको	यसगाउँपालिका भित्र रहेका ४१ वटा विद्यालयमध्ये १३ वटा विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा १ बालक र १ बालिका गरी जम्मा ४६ जना बालबालिकाको अर्थपूर्ण सहभागिता रहेको छ । वि.व्य.सले आमन्त्रित सदस्यको रुपमा मनोनित गर्ने तथा बालसमूहको बैठकले निर्णय गरेर सहभागी गराउने । बालसमूहको अभिलेख तथा बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधि २०७९।(२०८२ चैत्र

क्र.सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
						१५-२८ गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन अनुसार)
४	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बालसमूह सञ्जालको प्रतिनिधित्व हुनेछ	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत		भएको	यस गाउँपालिकाभित्र ११ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरु रहेको र स्वा.व्य. समितिले मनोनित गर्ने र बालसमूहको बैठकले निर्णय गराई प्रतिनिधित्व गराउँछ ।उक्त संस्थाहरुमा १ बालक र १ बालिका गरी जम्मा ११ वटा संस्थाहरुमा २२ जना

क्र.सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
						बालबालिकाको अर्थपूर्ण सहभागिता रहेको छ। (२०८२ चैत्र १५-२८ गतेसम्म गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन अनुसार)
५	स्थानीय तहमा रहेका बालबालिका सम्बन्धी सरोकारका संरचना, समितिहरुमा १२ देखि १८ वर्षका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिता	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत		भएको	यस धुर्कोट गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गरेपश्चात गठन भएका समितिहरु (बालमैत्री स्थानीय शासन वडा तथा गाउँ समिति, वडा तथा गाउँ बालअधिकार समिति, कार्यान्वयन सहजीकरण समिति, वडा तथा गाउँ खाद्य सुरक्षा तथा पोषण निर्देशक समिति, वडा तथा गाउँविपद् व्यवस्थापन समित, विद्यालय व्यवस्थापन समिति र

क्र.सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
	सुनिश्चित गरिएको हुनेछ।					स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति) मा बालबालिका सम्बन्धी बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिता सुनिश्चित गरिएको छ । (२०८२ चैत्र १५-२८ गतेसम्म गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन अनुसार)
६	बालभेलाबाट माग भई आएका योजनाहरु स्थानीय तहको योजनामा समावेश भएका हुने	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत		भएको	यस धुर्कोट गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गरे पश्चात वडा तथा गाउँ बालभेलाबाट माग भई आएका योजनाहरु स्थानीय तहको योजनामा समावेश भई कार्यन्वयन भएका छन ।(२०८२ चैत्र १५-२८ सम्म गरिएको वडास्तरीय

क्र.सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचनाको स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभएको	सूचकको व्याख्या
						अन्तिम सूचक मापन अनुसार)

३.६ संस्थागत विकास

बालमैत्री स्थानीय शासन भन्नाले गैरविभेदीकरण, बालबालिकाको सर्वोत्तम हित, सर्वाङ्गीण विकास र अर्थपूर्णसहभागिताको सिद्धान्तमा आधारित भई बाल बचाउ,बाल संरक्षण, बाल विकास र अर्थपूर्ण बाल सहभागिताजस्ताबाल अधिकारका सबाललाई स्थानीय तहको नीति, संरचना, प्रणाली र कार्य प्रक्रिया र व्यवहारमा संस्थागत गर्नेशासकीय पद्धति हो जसले सक्षम, सुदृढ र जवाफदेही स्थानीय तह निर्माणमा टेवा पुऱ्याउदछ। बालमैत्री स्थानीय शासनले सुशासन अभिवृद्धि गरी सभ्य र समतामूलक समाज निर्माण भई राष्ट्र निर्माणमा समेत महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ ।

स्थानीय तहको सासकीय संरचनामा अर्थपूर्णबाल सहभागिता गरी बालबालिकाको सबाल र समस्याको सम्बोधन गर्न सरोकारवाला निकायहरुलाई समेत यसले मार्गदर्शन गर्न भएकोले पनि धुर्कोट गाउँपालिकाले संविधान र कानुनमा व्यवस्था भएका विषयलाई कार्यान्वयन गरी बालबालिकाको हक अधिकार सुनिश्चित गर्न बालमैत्री स्थानीय शासनलाई नीतिगत रुपमा अवलम्बन गरी कार्यान्वयन गरिएको हो । यसै सन्दर्भमा विभिन्न समिति संरचनामा अर्थपूर्ण बाल सहभागिता गराइएको विद्यमान अवस्था रहेको छ जसलाई तपसिल बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

धुर्कोट गाउँपालिकामा मिति २०८१।०५।२९ र ३०गते देखि बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिको नीतिगत रुपमा अवलम्बन७वटै वडा सहित सिङ्गो गाउँलाई नै बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्तबनाउने संकल्प गरिएको हुनाले सबै मापदण्डहरु पूरा गरी बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्तवडा घोषणा गरेपश्चात सिंगो गाउँलाई बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्तगाउँघोषणा गराई दिनुहुन गाउँकार्यपालिकालाई अनुरोध भई आएको हुदाँ बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्तगाउँ घोषणाको संस्थागत विकासको महत्वपूर्ण आधार तय भएको छ ।

गाउँपालिकाले विगतका दिनदेखि नै बालमैत्री स्थानीय शासनको संस्थागत विकासका लागि वडा तथा गाउँमा बालमैत्री सम्पर्क शाखा स्थापना गरिएको छ ।वडाका जनप्रतिनिधिहरुलाई वडा समितिको बैठकद्वारा टोल विभाजन गरी जिम्मेवारी प्रदान गर्नुका साथै १ जना जनप्रतिनिधिलाई सम्पर्क व्यक्ति समेत तोकी जिम्मेवारी प्रदान गरिएको र सोहि अनुरुप जिम्मेवारी निर्वाह समेत भएको छ । वडा तथा गाउँस्तरमा बालमैत्री गतिविधि सञ्चालनका लागि ७ वटावडामा ७ जना र गाउँपालिकामा १ जना गरी जम्मा

८ जना बालमैत्री सहजकर्ता परिचालन गरी सोही अनुरुप जिम्मेवारी बहन भएकोछ । बालबालिकाको पञ्चवर्षीय आवधिक लगानी योजना निर्माण भई सोही बमोजिम बालमैत्री स्थानीय शासनका ५१ वटा सूचक, ५ वटा चरण र २८ वटा तहगत खुड्कीला अनुसारका गतिविधिहरु सञ्चालनभईरहेका छन् । संस्थागत विकासको लागि बालसमूह गठन, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बाल सहभागितासुनिश्चित, बालमैत्री स्थानीय शासन वडा समिति गठन गरी उक्त समितिहरुको क्षमता विकासका लागि सचेतनामूलुक कार्यहरु गर्दै आइरहेको छ । विषयगत सरोकारवालाहरुको समन्वयमा नियमित अनुगमन र समिक्षा हुने गरेको छ । बालमैत्री आचारसंहिता तयार गरी कार्यान्वयनमा आएको छ । बालबालिकाको लागि आवधिक लगानी योजना तयार भई कार्यान्वयनमा आएको छ भने बालभेलाबाट आउने गरेका आवश्यकतालाई समावेश गरी बालबालिकाको वार्षिक कार्ययोजना बनी कार्यान्वयन हुने गरेको छ । बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ समिति, वडा समिति, नपा र वडा स्तरीय बालसमूह सञ्जाल लगायतको नियमित वैठक बस्ने गरको छ । बालसंरक्षण कार्ययोजना तयार भएको छ भने बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्तवडा घोषणा र निरन्तर रुपमा संस्थागत विकासको लागि धुर्कोट गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा पश्चात दिगोपनाका लागि पञ्चबर्षीय रणनीतिक योजना समेत तयार गरेको छ ।

संस्थागत विकासकै सन्दर्भमा बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा, बालअधिकार र बाल सहभागिताको सुनिश्चिता र बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्तघोषणा पश्चातको दिगोपनाका लागि बालबालिका सम्बन्धी विभिन्न कार्यविधिहरुमा नीतिगत निर्णयहरु भएका छन्

- मिति २०८१।०४।०४ गतेबाट बालमैत्री स्थानीय शासनलाई अवलम्बन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको।
- मिति २०८१।०५।२९ बाट निरन्तरता दिइएको ।
- मिति २०८१ को गाउँसभाबाट अनुमोदन भएको ।
- बालविवाह, निकृष्ट बालश्रम र बाल शोषण हुन दिईने छैन ।
- बालमैत्री आचारसंहिता, बालबालिकाको लागि आवधिक लगानी योजना, बालबालिकाको स्थितिप्रतिवेदन अद्यावधिक गर्दै बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा पश्चातको रणनीतिक योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।

- गाउँपालिकास्तरीय प्रतिवद्धता अनुरुप सम्पूर्ण सूचकहरु पूरा गरी बालमैत्री स्थानीय शासन वडा तथा गाउँ घोषणा निर्धारित समयमा गरिने छ।
- लैङ्गिक तथा बालअधिकारको विकेन्द्रित मूलप्रवाहिकरणका समस्त प्रक्रियामा स्थानीय तहको नेतृत्व रहने गरी सहजीकरण गरिनेछ।
- सामाजिक परिचालनको माध्यमबाट सामाजिक सचेतना बढाउँदै नागरीकहरुलाई विकासमा आवद्ध गराइनेछ । आयआर्जन विकास, बालमैत्री, सरसफाई र वातावरणमैत्री टोल बनाउने कार्यमा स्वतःस्फूर्त सहभागी गराइनेछ।
- विद्यालयहरुमा बालबालिकाको सहभागिता र विकास सम्बन्धी अधिकारको सुनिश्चितता गर्दै बालबालिका प्रति हुने हिंसा र दुव्र्यवहारलाई निरुत्साहित एवं निषेध गर्न विभिन्न प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु सञ्चालनगरिने।
- स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गत उपचारको क्रममा गाउँपालिका भित्रका अशक्त,अपाङ्ग बिरामी, वेवारिसे, असहाय, गर्भवती महिला तथा बालबालिकाहरुलाई प्रोत्साहनमा प्राथमिकता दिइने छ।
- गाउँपालिका पूर्णखोप सुनिश्चित घोषणा भई सकेको छ। पूर्णखोप सुनिश्चितता र दीगोपनाका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै लगिनेछ।
- पोषणमैत्री स्थानीय शासन घोषणा गरिने छ।

३.६.१ संस्थागत संरचनाहरु

क्र.सं.	विवरण	संख्या/जना
१	गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	१
२	वडा कार्यालय	७
३	विषयगत शाखा	१७
४	विद्यालय	४१
५	स्वास्थ्य संस्था	११
६	गाउँ बालसञ्जाल	१
७	वडा बाल सञ्जाल	७
८	सहजकर्ताहरु	८

३.६.२ बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँसमिति

	नामथर	कार्यालय/संस्था	पद	
१	भुपाल पोखेंल	धु.गा.पा.	गाउँ प्रमुख	संयोजक
२	सिता गिरी	धु.गा.पा.	उप–प्रमुख	सदस्य
३	रुद्र वहादुर पछाइ	धु.गा.पा.	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
४	चेतमान कुवर	धु.गा.पा.	१ नं. वडा अध्यक्ष	सदस्य
५	बाबुराम खड्का	धु.गा.पा.	२ नं. वडा अध्यक्ष	सदस्य
६	पदम वहादुर विष्ट	धु.गा.पा.	३ नं. वडा अध्यक्ष	सदस्य
७	विर वहादुर कुवर जोगि	धु.गा.पा.	४ नं. वडा अध्यक्ष	सदस्य
८	केशवराज भण्डारी	धु.गा.पा.	५ नं. वडा अध्यक्ष	सदस्य
९	कृष्ण वहादुर नेपाली	धु.गा.पा.	६ नं. वडा अध्यक्ष	सदस्य
७	लिल वहादुर खनाल	धु.गा.पा.	७ नं. वडा अध्यक्ष	सदस्य
११	विमला सुनार पाध्यपती	धु.गा.पा.	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य
१२	कश्मिरा अधिकारी	धु.गा.पा.	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य
१३	प्रेम वहादुर कुमाल	धु.गा.पा.	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य
१४	धन वहादुर वि.क.	धु.गा.पा.	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य
१५	गोमिता सार्की	धु.गा.पा.	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य
१६	रमिला पुरी	धु.गा.पा.	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य
१७	प्रेमलाल खनाल	धु.गा.पा.	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	सदस्य
१८	दामोदर घिमिरे	धु.गा.पा.	शिक्षा शाखा प्रमुख	सदस्य
१९	सुजाता गिरी	धु.गा.पा.	महिला तथा बालबालिका शाखा प्रमुख	सदस्य
२०	छविलाल विश्वकर्मा	धु.गा.पा.	खानेपानी, सरसफाई तथा पुर्वाधार शाखा	सदस्य

	नामथर	कार्यालय/संस्था	पद	
			प्रमुख	
२१	बशिष्ठ यादव	धु.गा.पा.	प्र.स.नी	सदस्य
२२		धु.गा.पा.	स्वयंसेविका	सदस्य
२३		धु.गा.पा.	स्वयंसेविका	सदस्य
२४	धन वहादुर वि.क.	धु.गा.पा.	वडा सदस्य	सदस्य
२५	तारा खनाल	धु.गा.पा.	वडा सदस्य	सदस्य
२६	कृष्ण भण्डारी	धु.गा.पा.	प्र.अ.	सदस्य
२७	मिना खत्री	धु.गा.पा.	शिक्षक	सदस्य
२८	राजन पोख्रेल	धु.गा.पा.	समाजसेवी	सदस्य
२९	सन्तोष सुनार	धु.गा.पा.	अध्यक्ष गा.बा.स.	सदस्य
३०	कश्मिरा घिमिरे	धु.गा.पा.	उपाध्यक्ष न.बा.स.	सदस्य
३१	सुजाता गिरी	धु.गा.पा.	सामाजिकविकास शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव

३.६.२गाउँस्तरीय बालअधिकार समिति

क्र.सं.	नामथर	कार्यालय/संस्था	पद	
१	सिता गिरी	धु.गा.पा.	उप-प्रमुख	संयोजक
२	रुद्र वहादुर पछाइ	धु.गा.पा.	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	सदस्य
३	दामोदर घिमिरे	धु.गा.पा.	शिक्षा अधिकृत	सदस्य
४	सुलोचना न्यूपाने	धु.गा.पा.	मेडिकल अधिकृत	सदस्य
५	प्रेमलाल खनाल	धु.गा.पा.	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	सदस्य
६	दिपक भण्डारी	हिमालय मा.वि.	शिक्षक	सदस्य
७	धन वहादुर वि.क.	धु.गा.पा.	का.पा. सदस्य	सदस्य
८	ऋषिराम पाण्डे	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी		सदस्य
९	तारा खनाल	धु.गा.पा.	वडा सदस्य	सदस्य

७	बिशष्ट यादव	बरबोट प्रहरी	प्र.स.नि.	सदस्य
११	सन्तोष सुनार	गाउँ बाल सञ्जाल धु.गा.पा.	अध्यक्ष	सदस्य
१२		चेम्बरअफ कमर्स	अध्यक्ष	सदस्य
१३	सुजाता गिरी	धु.गा.पा.	म.बा.शाखा प्रमुख	सदस्य

३.६.४बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन सहजीकरण समिति

क्र.सं.	नामथर	कार्यालय/संस्था	पद	
१	रुद्र वहादुर पछाइ	धु.गा.पा.	प्रमुख प्रशासकियअधिकृत	संयोजक
२	प्रेमलाल खनाल	धु.गा.पा.	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	सदस्य
३	खड्ग वहादुर थापा	धु.गा.पा.	योजना शाखा प्रमुख	सदस्य
४	दिपेन्द्र कुवर	धु.गा.पा.	पुर्वाधार शाखा प्रमुख	सदस्य
५	दामोदर घिमिरे	धु.गा.पा.	सामाजिक विकास शाखाप्रमुख	सदस्य
६	मनोहर पसाद पन्थी	धु.गा.पा.	शिक्षक	सदस्य
७	सुजाता गिरी	धु.गा.पा.	म.बा. शाखा प्रमुख	सदस्य
८	सन्तोष सुनार	गाउँ बाल सञ्जाल	अध्यक्ष	सदस्य
९	अम्विका कार्की	गाउँ बाल सञ्जाल	सदस्य	सदस्य
७	जगराज पोख्रेल	गाउँ बाल सञ्जाल	सदस्य	सदस्य
११	दामोदर घिमिरे	धु.गा.पा.	शिक्षा शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव

३.५.१. सहजकर्ताहरुको विवरण

क्र.सं.	सहजकर्ताको नाम थर	ठेगाना	पद
१	गणेश थापा	धु.गा.पा. १	CFLG १ नंवडा सहजकर्ता
२	भरत खड्का	धु.गा.पा. २	CFLG २ नंवडा सहजकर्ता
३	हिकमत खत्री	धु.गा.पा. ३	CFLG ३ नंवडा सहजकर्ता
४	निमा साही	धु.गा.पा. ४	CFLG ४ नंवडा सहजकर्ता
५	सिता रेग्मी	धु.गा.पा. ५	CFLG ४ नंवडा सहजकर्ता
६	जुनपूरा साही	धु.गा.पा. ६	CFLG ६ नंवडा सहजकर्ता
७	धरणीधर पन्थी	धु.गा.पा. ७	CFLG ७ नंवडा सहजकर्ता

३.५.२ (ङ) संस्थागत विकास सूचक प्राप्तिको विद्यमान अवस्था:

संस्थागत विकास सूचक कार्यान्वयनमा माथि तालिका अनुसारकाका समिति तथा संरचनाहरुको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ। संस्थागत क्षेत्रमा भएका ६ वटा सूचकहरुको मिति २०८२ चैत्र १५ देखि २८गतेसम्म भएको वडास्तरीय सूचकको अन्तिम अवस्था मापनलाई आधार मानी गाउँस्तरीय अवस्था (बालमैत्रीस्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि २०७९ को दफा २० (क) सँग सम्बन्धित अनुसूची १२) देहाय बमोजिम रहेको छ .

क्र.सं	सूचक	हालको अवस्था प्रतिशत २०८२ चैत्र १०	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	सूचना को स्रोत	न्युनतम् सूचक पूरा भए नभए को	सूचकको व्याख्या
१	वडा/गाउँ/गाउँपालिका तहमा बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु गठन भई क्रियाशील रहेका हुनेछन्।	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	गाउँ तथा वडा कार्यालय	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गत १ वटा र वडास्तरमा ७ वटा गरी जम्मा ८ वटा बालमैत्री स्थानीय शासन वडा तथा गाउँ समिति गठन भईक्रियाशील रहेका छन्। बैठकमा छलफल हुने गरेको निर्णय पुस्तिका।(मिति२०८२ चैत्र १५-२८ सम्म गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
२	स्थानीय तहहरुले	१००	७०	कानुन	भएको	निम्न नीति, कार्यविधि र निर्देशिका कार्यान्वयनमा

	आफ्नो लागि बालमैत्री आचार संहिता र नीति नियम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएका हुनेछन् ।	प्रतिशत	प्रतिशत	शाखा		ल्याइएको: ● धुर्कोट गाउँपालिकाको बालकोष सञ्चालन कार्यविधि,२०८१ ● असाहाय तथा अनाथ बालवालिका संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका २०८१ ● बालिका तथा समावेशी शिक्षा सञ्जाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि २०८२ ● प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र/पूर्व प्राथमिक कक्षा सञ्चालन सम्बन्धी मापदण्ड,२०८२ मिति २०८२ चैत्र १५-२८ गतेसम्म गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक)
३	गाउँपालिकामा कम्तिमा एक बाल उद्यान सहितको बालमैत्री सिकाइ स्रोतकेन्द्र सञ्चालनमा रहेको हुनेछन् ।	१०० प्रतिशत	८० प्रतिशत	गाउँ तथा वडा कार्यालय	भएको	यसगाउँपालिकामा एक बाल उद्यानको को भौतिक संरचना तयार भएको तथा बालमैत्री सिकाइ स्रोतकेन्द्र स्थापना भईसञ्चालनमा आएको तथा निरन्तर रुपमा व्यवस्थापन भईरहेको अवस्था छ ।(मिति२०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
४	बालबालिकाको	१००	७०	गाउँ	भएको	यस गाउँपालिकामा बालबालिकाको वस्तुगत

	वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) को आधारमा स्थानीय तहको विकास योजना र बालबालिकाको लागि लगानी योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ।	प्रतिशत	प्रतिशत	तथा वडा कार्यालय		विवरण (प्रोफाइल) को आधारमा स्थानीय तहको विकास योजना र बालबालिकाको लागि लगानी योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा आएको (नीति तथा कार्यक्रमको किताब) छ। (मिति२०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
५	स्थानीय तहको योजना तर्जुमा पूर्व वार्षिक रुपमा वडा र गाउँ/गाउँ तहमा बालभेला आयोजना गरी बालभेलाले प्राथमिकता तोकेका बिषयलाई स्थानीयतहको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गरिएको हुनेछ।	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	गाउँ तथा वडा कार्यालय	भएको	यस गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा पूर्व वार्षिक रुपमा वडा र गाउँस्तरमा बालभेला आयोजना गरी बालभेलाले प्राथमिकता तोकेका बिषयलाई गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ। (मिति २०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
६	स्थानीय तहमा	१००	७०	गाउँ	भएको	बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि २०७९

	बालबालिका सम्बन्धी स्थितिपत्र तयारी तथा प्रकाशन र अद्यावधिक भएको हुनेछ।	प्रतिशत	प्रतिशत	तथा वडा कार्यालय		अनसार अनुगमन र मुल्याङ्कनको चरण अन्तर्गत यस गाउँपालिकामा घोषणाको चरणमा तयारी रहेको र घोषणापश्चात वार्षिक रुपमा प्रकाशन र अद्यावधिक हुनेछ।
७	प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रहरुले स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड पूरा गरेको हुनेछन।	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	गाउँ तथा वडा कार्यालय	भएको	यस गाउँपालिका भित्रका ४० वटा सामुदायिक र १ वटा संस्कृत गरी ४१ वटै विद्यालयहरुले र प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र/पूर्व प्राथमिक कक्षा सञ्चालन सम्बन्धी मापदण्ड,२०८२ बमोजिम विद्यालय सञ्चलन गरेका छन्। (मिति २०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
८	विद्यालयले कक्षा ६ देखि ७ सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री, वातावरण मैत्री र विपद् ब्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेका हुनेछन	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	गाउँ तथा वडा कार्यालय	भएको	यस गाउँपालिका भित्रका ४० वटा सामुदायिक र १ वटा संस्कृत गरी ४१ वटै विद्यालयहरुले विद्यालयले कक्षा ६ देखि ७ सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री, वातावरणमैत्री र विपद् ब्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेका अभिलेखहरु समावेश रहेका छन ।(मिति २०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम

	।					सूचक मापन)
९	आधारभूत शिक्षा पश्चात विद्यालय शिक्षावाट बञ्चित भएका बालबालिकाहरुले जीवन उपयोगी शिक्षा (व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम) प्राप्त गरेका हुनेछन ।	१०० प्रतिशत	८० प्रतिशत	गाउँ तथा वडा कार्यालय	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गतका७ वटै वडाहरुको अभिलेख अनुसार आधारभूत शिक्षापश्चात विद्यालय शिक्षाबाट बञ्चित भएका बालबालिकाहरु नभएका र यदि त्यस्ता बालबालिका भेटिएमा यस गाउँपालिकाले जीवन उपयोगी शिक्षा लागि बजेट व्यवस्थापन गरी तालिम दिने योजना रहेको (मिति२०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
१०	स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय) चौकीहरुमा बालमैत्री कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क एकाइ रहेको हुनेछ ।	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	गाउँ तथा वडा कार्यालय	भएको	यस गाउँपालिका अन्तर्गत५ वटा प्रहरी (कार्यालय) चौकीहरुमा बालमैत्री कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क एकाइस्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ । (मिति २०८२ मा १८-२२ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
११	विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरु स्थानीय तहले	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	गाउँ तथा वडा	भएको	यस गाउँपालिका भित्र विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थामा सवारी साधनहरु आवश्यक नभएको ।(मिति २०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको

	तोकेको न्यूनतम मापदण्ड अनुसार बालमैत्री र अपाङ्गतामैत्री हुनेछ।			कार्यालय		वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
१२	स्थानीय तहको प्रशासकीय कार्यालयमा स्तनपान कक्षको व्यवस्था भएको हुनेछ।	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	गाउँ तथा वडा कार्यालय	भएको	यस गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवनमा १ र वडा कार्यालयमा ७ वटा गरी जम्मा ८ वटा स्तनपान कक्षको व्यवस्था भएको छ। (मिति २०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
१३	बसपार्क, सिनेमाहल, हाटबजार, खेलमैदान, जस्ता सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको ब्यवस्था भएकोहुनेछ।	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	गाउँ तथा वडा कार्यालय	भएको	यस गाउँपालिकाको ७ वटा वडाहरुमा रहेका बसपार्क, सिनेमाहल, हाटबजार, खेलमैदान, जस्ता सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको ब्यवस्था भएको छ । (मिति २०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
१४	स्थानीय तहको विपद् ब्यवस्थापन योजनामा	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	गाउँ तथा	भएको	यस गाउँपालिका तथा वडामा विपद् व्यवस्थापन समिति, विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना तथा

	विपद्को समयमा बालबालिकाको आवश्यकता सम्बोधन गर्ने प्रावधान समावेश भएको हुनेछ।			वडा कार्यालय		सञ्चालन विपद्को समयमा बालबालिकाको आवश्यकता सम्बोधनमाविपद्का सामाग्री जगेडा गरिएको र विपद् प्रतिकार्य योजना तथा बालसंरक्षण कार्ययोजना निर्माण भई कार्यान्वयनमा आएको छ।(मिति२०८२ चैत्र १५-२८ गते गरिएको वडास्तरीय अन्तिम सूचक मापन)
१५	विपद्को समयमा बालबालिका तथा अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुको विशेष सहयोगको लागि संस्थागत ब्यवस्था भएको हुनेछ	१०० प्रतिशत	७० प्रतिशत	गाउँ तथा वडा कार्यालय	भएको	यस गाउँपालिकामा विपद्को समयमा बालबालिका तथा अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुको विशेष सहयोगको लागि संस्थागत (विपद् व्यवस्थापन समिति वडास्तरमा ७ र गाउँस्तरमा १ गरी जम्मा ८) र विपद् व्यवस्थापन शाखा स्थापना भएको।

भाग ४ - बालबालिका सम्बन्धी योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनको अवस्था

४.१ योजना तर्जुमा:

बालबालिकाको सर्वोत्तम हित र सर्वाङ्गीण विकासका लागि संविधान र कानुनमा निर्दिष्ट गरिएका बालबालिकाको हक अधिकारलाई कार्यान्वयन गर्न गरिने क्रियाकलापलाई नै योजना भनिन्छ । जसको सबाल उसकै नेतृत्व भनझै बालबालिकाको नेतृत्वमा उनीहरुको Voice, Choice and Right को सम्बोधनका लागि गरिने सर्वपक्षीय कार्य नै योजना तर्जुमा हो। आजका बालबालिका भोलिका राष्ट्र निर्माणका आधार, कर्णधार तथा साझेदार समेत भएकाले आजबाटै उनीहरुको सर्वाङ्गीण विकास र कार्यान्वयनयोग्य योजना तर्जुमा गरी उनीहरुको गास, बास, शिक्षा, स्वास्थ्य, सुरक्षा र मनोरञ्न लगायतका सबालहरुमा उनीहरुको अर्थपूर्ण सहभागितामा योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ जसले गर्दा घर, परिवार र समाज हुँदै राष्ट्र निर्माणमा टेवा पुग्दछ। त्यसकारण बालबालिका आजका भार हैनन भोलिका साझेदार हुन भनी उनीहरुको क्षेत्रमा लगानी गर्नु आजको आवश्यकता हो।

४.२ बालबालिकाको लागि स्थानीय विकास योजना:

बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गरेपश्चातधुर्कोट गाउँपालिकाले पनि बालभेलाका माध्यमद्वारा बालबालिकाको योजना तर्जुमा गरी स्थानीय तहको नीति योजनामा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्दै आएको छ ।बालभेलाद्वारा योजना तर्जुमा गर्दा बालबालिकाको क्षेत्रमा भएका समस्या तथा सबालहरु पहिचान गरी उनिहरुको सक्रियतामा नै समाधान समेत हुने भएको छ। बालबालिकाले ठुलो भएर जान्ने राम्रो काम सानै उमेरबाट जान्दै आएका छन्। प्रजातान्त्रिक अभ्यासद्वारा बालबालिकाले आफ्नो योजना निर्माण गर्दै आएका छन् भने सरोकारवाला पक्षहरुलाई जवाफदेहिता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व बहन गर्न बाध्यकारी बनाउनुका साथै सुशासन कायम गर्न समेत टेवा पुऱ्याएका छन । बालबालिकाको क्षेत्रमा योजना तर्जुमाका लागि सजिलो र सबाल पहिचान गरी सामाधानमा समेत सहज होस भन्न उद्देश्यले धुर्कोट गाउँपालिकाअन्तर्गतका सरोकारवालाहरुलाई समेत बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्न सहयोग पुग्ने गरी बालसंरक्षण कार्ययोजना निर्माण गरिएको छ।

४.२.१ बालसंरक्षण कार्ययोजना -२०८२

समस्या तथा सबाल	समाधान तथा न्यूनीकरणका लागि सञ्चालन गरिने क्रियाकलाप	स्थान	समायअवधि	जिम्मेवारी

समस्या तथा सबाल	समाधान तथा न्यूनीकरणका लागि सञ्चालन गरिने क्रियाकलाप	स्थान	समायअवधि	जिम्मेवारी
विद्यालय भर्ना भई नियमित विद्यालय न नजानु	एक घर २ मिनेट शिक्षक कार्यक्रम गर्ने	वडा अन्तर्गत टोल तथा वस्ती स्तर	३ महिना	वडा कार्यालय, विद्यालय,
	अभिभावकलाई शैक्षिक सशक्तिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	वडा अन्तर्गत टोल तथा वस्ती स्तर	३ महिना	वडा कार्यालय, विद्यालय,
	शिक्षक, अभिभावक तथा विद्यार्थी अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	विद्यालय स्तर	४।४ महिना	विद्यालय तथा बालसमूह सञ्जाल
	शैक्षिक सशक्तीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	टोल वस्तीस्तर	४।४ महिना	विद्यालय
	अति विपन्न परिवारका बालबालिकाहरुको पहिचान गरी आवश्यक शैक्षिक सामाग्री लगायत पोशाक व्यवस्थापन गर्ने	टोल तथा वस्ती स्तरबाट	६।६ महिना	विद्यालय
	विद्यालयमा खेलकूदका सामाग्री उपलब्ध गराउने	विद्यायमा	वर्षमा १ पटक र आवश्यकताको आधारमा	गाउँ तथा वडा कार्याय
	विद्यालय तथा परिवारका बोली वातावरण र व्यवहार बालमैत्री बनाउने	घर तथा विद्यालयमा	निरन्तर	शिक्षक तथा अभिभावक

समस्या तथा सबाल	समाधान तथा न्यूनीकरणका लागि सञ्चालन गरिने क्रियाकलाप	स्थान	समायअवधि	जिम्मेवारी
बालविवाह	बालविवाह न्यूनीकरणका लागि टोल वस्तीमा बृहत शसक्तीकरण शिविर सञ्चालन गर्ने	टोल तथा वस्ती स्तर	२।२ महिना	वडा तथा गाउँपालिका
	विद्यालयमा बालविवाह सम्बन्धी सचेतना सत्र सञ्चालन गर्ने	विद्यायस्तर	महिनाको १ पटक	विद्यालय
	बालविवाह न्यूनीकरणमा सहयोग गर्ने व्यक्ती तथा बालसमूहलाई सम्मान गर्ने	गाउँस्तर	वर्षमा १ पटक	गाउँपालिका
	बालविवाह न्यूनीकरणमा सचेतनामूलक सडक नाटक, र्‍याली, माइकिङ, पर्चा, पम्पलेट टाँस गर्ने	वस्तीस्तर देखि सार्वजनिक स्थानमा	४।४ महिना	विद्यालय,वडा तथा गाउँपालिका
	धामी, झाक्री, पण्डीत, पुरोहित, लामा आदिसँग बालविवाहबारेमा छलफल तथा अन्तरक्रिया गर्ने	वडा स्तर	६।६ महिना	वडा कार्यालय
	बालविवाह भएमा भोजभतेरमा सहभागी नहुने	वस्ती स्तर	बालविवाह भएको अवस्थामा	बहुसरोकारवाला पक्षहरु
निकृष्ट प्रकारको बालश्रम	निकृष्ट प्रकारको बालश्रमिक पहिचान गर्ने	तथ्याङ्क संकलन गर्ने	६।६ महिना	वडाकार्यालय
	होटल तथा यातायात व्यवसायिहरुसँग अन्तरक्रिया गर्ने	वडा तथा गाउँस्तर	६।६ महिना	वडा कार्यालय तथा

समस्या तथा सबाल	समाधान तथा न्यूनीकरणका लागि सञ्चालन गरिने क्रियाकलाप	स्थान	समायअवधि	जिम्मेवारी
				गाउँपालिका
	निकृष्ट प्रकारको बालबालिका भेटीएमा उचित व्यवस्थापन गर्ने	भएको अवस्थामा	निरन्तर	वडा तथा गाउँपालिका
	बालश्रमिकका परिवारको आर्थिक अवस्था पहिचान गरी सिप विकास तालिम सञ्चालन गर्ने	वस्तीस्तर	निरन्तर	वडा तथा गाउँपालिका
	विद्यालय शिक्षाबाट बञ्चितिमा परेका १४ वर्षमाथिका र १८ वर्षभन्दा मुनिका बालबालिकालाई ब्यवसायिक तथा जीवनउपयोगी तालिमको आयोजना गर्ने	वडास्तर	आवश्यकताको आधारमा	वडा तथा गाउँपालिका
हिंसा, दूर्व्यवहार, शारीरिक दण्ड सजाय,बेचबिखन, बेवास्ता	घरेलु हिंसा कसुर सजाय ऐन २०६६ बमोजिम समुदायमा सचेतना काय्रक्रम गर्ने	वस्तीस्तर	६।६ महिना	वडाकार्यालय
	विद्यालयमा गुनासो सुनुवाई समिति गठन र परिचालन (सामुदायिक तथा निजी दुबैमा) गर्ने	विद्यालस्तर	१ महिना भित्र	विद्यालय
	अभिभावक, संघसंस्था, बालबालिका तथा विद्यालयमा बालमैत्री आचारसंहिताको व्यापक प्रचार प्रसार तथा पालना	विद्यालय तथा टोल वस्तीस्तर	३।३ महिना	वडा कार्यालय

समस्या तथा सबाल	समाधान तथा न्यूनीकरणका लागि सञ्चालन गरिने क्रियाकलाप	स्थान	समायअवधि	जिम्मेवारी
	लिङ्ग पहिचान गरी गर्भपतन गर्ने अपराधिक कार्य गर्न रोक लगाउने	सचेतना सत्र सञ्चालन गर्ने	३।३ महिना	स्वास्थ्य चौकी
	शिक्षकहरुलाई भयरहित शिक्षण सिकाइ विधि विषयक तालिम सञ्चालन गर्ने	विद्यालय स्तर	वर्षमा १ पटक	विद्यालय
	किशोरीहरुलाई आत्मरक्षा सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गर्नु	वडा स्तर	वर्षमा १ पटक	वडाकार्यालय र विद्यालय
विपद् र बालबालिका	विपद्मा परेका बालबालिकाको अवस्था पहिचान गरी तत्काल उद्धार गर्ने	विपद्को बेला	आवश्यकता अनुसार	वडा कार्यालय, सरोकारवाला पक्षहरु
	कुनै पनि विपद्मा परेका बालबालिकाको पहिचान गरी तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने	विपद् परेको स्थानमा	आवश्यकता अनुसार	वडा कार्यालय, सरोकारवाला पक्षहरु
	विपद्को बेला बालबालिकाप्रति घट्न सक्ने घटनाको नक्साङ्कन गर्ने	विपद् पश्चात	आवश्यकता अनुसार	वडा कार्यालय, सरोकारवाला पक्षहरु
राजनीतिक गतिविधि र बन्द हड्तालमा बालबा	राजनीतिक गतिविधिमा बालबालिका प्रयोगमा रोक लगाउने	बन्द हडताल जुलुस चुनाव आदिको समयमा	निरन्तर	राजनीतिक दल

समस्या तथा सबाल	समाधान तथा न्यूनीकरणका लागि सञ्चालन गरिने क्रियाकलाप	स्थान	समायअवधि	जिम्मेवारी
लिकाको प्रयोग				
लागुपदार्थ सेवन तथा दुर्व्यसन	लागु पदार्थ दुर्व्यसनबारे सचेतनामूलक सडक नाटक, माइकिङ आदि सञ्चालन गर्ने	टोल वस्ती तथा विद्यालय स्तर	निरन्तर	वडा तथा विद्यालय
	बालबालिकाहरुलाई मद्यपान तथा धुमपान विक्री वितरणमा रोक लगाउन होटल पसल अनुगमन गर्ने	होटल पसल	निरन्तर	वडा तथा बालसमूह सञ्जाल
	लागु पदार्थ दुर्व्यसनमा परेको बालबालिकाको पहिचान तथ्याङ्क संकलन गरी उचित व्यवस्थापन गर्ने	टोल तथा वस्ती स्तर	निरन्तर	वडा तथा बालसमूह सञ्जाल
मानव बेचबिखन र ललाई फकाईमा बालबालिका	बेचबिखनमा पर्न सक्ने बालबालिकाको पहिचान गर्ने	वस्तीस्तर	निरन्तर	वडा कार्यालय तथा संघसंस्था
	संघसंस्थासँग अन्तरक्रिया गर्ने	वडा स्तर	६।६ महिना	वडा कार्यालय
सामाजिक सञ्जाल	सामाजिक सञ्जालबाट हुन सक्ने जोखिम बारे सचेतना सत्र सञ्चालन गर्ने	विद्यालय स्तर	४।४ महिना	विद्यालय

समस्या तथा सबाल	समाधान तथा न्यूनीकरणका लागि सञ्चालन गरिने क्रियाकलाप	स्थान	समायअवधि	जिम्मेवारी
र बालबालिका				

४.२.२ बालबालिकाको लगानी योजना:

धुर्कोट गाउँपालिकाले बालबालिकाको क्षेत्रमा लगानी गर्नका लागि वडास्तरमा पञ्चवर्षीय आवधिक लगानी योजना तथा गाउँस्तरमा वार्षिक लगानीयोजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्दै आएको छ ।बालबालिकाको क्षेत्रमा गरिने सकारात्मक कार्यको समष्टिगतलाई बालबालिकामा गरिने लगानीभन्ने बुझिन्छ ।बालबालिकाको सम्बोधन गर्नु नै वास्तवमा लगानी हो । मूलतः बालबालिका भएकै कारणले प्राप्त गर्ने सम्पूर्ण सेवा तथा सुविधाहरूलाई व्यवस्थित तरीकाले न्यायपूर्ण आभास दिलाउनु नै लगानी हो। यसले बालबालिकाको शारीरिक, मानसिक र सामाजिक विकासमा उर्जा थप्न सहयोग सभ्य र सु-संस्कृत समाज निर्माणमा योगदान समेत पुऱ्याउँछ।विकासको लागि सस्तोलोकप्रियता प्राप्त गर्नका लागि मात्र महत्वाकांक्षी योजना बनाएर त्यसको भावी नियमनकर्तालाई सीपयुक्त र दक्ष नागरिक बनाउनुपर्छ। जसको लागि विशाल पहाडलाई फोडेर समथर बनाउने दुश्साहस समेत गर्नु पर्दैन बालबालिकामा पर्याप्त लगानी गरे पुग्छ।

बालश्रम शोषण,बालविवाह न्युनीकरण, बालबालिका ओसारपसार तथा बेचबिखन, अनाथ बालबालिका द्वन्द्व प्रभावित, शिक्षा, स्वास्थ्य, मनोरञ्जन लगायत मौलिक हकको पहुँचबाट बञ्चित बालबालिका, गर्भपतन, बालबालिका परित्याग गर्ने, बालभेदभाव, यौन शोषण वा दुर्व्यवहार, हेपाई, लागुपदार्थ दुर्व्यसनी तथा ओसारपसार, विद्यालय ड्रप आउट आदि कार्यहरुका लागि कार्यान्वयनयोग्य योजना तर्जुमा गरी सोको कार्यान्वयन गर्नु अति आवश्यक छ ।

कानुनी विवादमा परेका बालबालिका, पारिवारिक बिखण्डन, बाल अपराध, गरिबीमा बालबालिका, शारीरिक तथा मानसिक दण्ड सजाय, सामाजिक असुरक्षा, पहिलो पाठशालाको संवेदनशीलतामा असहजता, बाल आवाजको सुनुवाइ नहुनु, घरमुली

बालबालिका, मौन अभिभावक लक्षण जस्ता विशेषताहरुले रोगी भएको समाजलाई सुधार नगरी परिवर्तन सम्भव छैन। जसको लागि लगानी मुख्य औषधि हो।

म सट्टा हामी भन्ने भावनाको जागृत गराईसिर्जनात्मकता, लगनशीलता, जिम्मेवारिपना र तत्परताबीचको समायोजनलाई बलियो पार्नसके सहज तवरमा बाल अधिकारको सम्मान,संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न सकिन्छ। सो कार्य पूरा गर्न पनि बालबालिकामा लगानी अपरिहार्य हुन्छ।सरकारी र गैरसरकारी संघ-संस्थाले छुट्टाछुट्टै कार्यक्रम लागु गर्दा ठोस उपलब्धि हासिल गर्न दुवै पक्ष असमर्थ भईसकेका छन्। एक थुकि सुकी सय थुकि नदी भने जस्तै दुवै पक्षबीचको बलियो सहकार्यका साथ दिगो, शक्तिशाली कार्ययोजनाले मात्र वास्तविक प्रतिफल देखाउँछ।बालबालिकामा गरिने उत्कृष्ट लगानीले गर्दा बालबालिकाहरुमा विशेष विशेषताले भरिपूर्ण योग्यताको जन्म हुन्छ र भविष्यमा उनीहरूको जुक्तिको सदुपयोगले देश समृद्ध हुन्छ।बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि, २०७९ को (दफा २० (क) सँग सम्बन्धित) अनुसूचि ११ बमोजिमको ढाँचामा निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।

४.२.१बालबालिकाको लागि आवधिक लगानी योजनाको संक्षिप्त वडागत विवरण

(क) बालबालिकाको लागि आवधिक लगानी योजनाको संक्षिप्त विवरण

सूचकको अवस्था मापन तथा आवधिक लगानी योजना कार्यशालाः २०८२असोज ०६ गते देखि असोज३ गते सम्म वडा स्तरमा सूचकको अवस्था मापन तथा पञ्चवर्षीय आवधिक लगानी योजना निर्माण भएको थियो । जसमा आवधिक लगानी योजनाको अन्तिम मस्यौदा, प्रस्तुति, छलफल समेत भएको थियो भने उक्त कार्यक्रममा वडा बालसञ्जालका प्रतिनिधि,शिक्षक, जनप्रतिनिधिहरु,राजनीतिक दल, बालमैत्री स्थानीय शासन वडा समिति,वडा बालअधिकार समिति, स्वास्थ्य संस्था प्रतिनिधिहरु,महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेविकाहरु,प्रहरी,बि.व्य.समितिका प्रतिनिधिहरु, संघसंस्था वडा तथा गाउँका कर्मचारीहरु लगायतको सक्रिय सहभागितामा उक्त योजना निर्माण भई हाल कार्यान्वयनमा आएको छ । वडा स्तरको आवधिक लगानी योजना बमोजिम क्षेत्रगत पाँच वर्षको र सरदर वार्षिक बजेटको सार संक्षेप निकालिएको जसलाई तपशिल बमोजिमको तालिकमा उल्लेख गरिएको छ ।

(ख) बालबालिकाको लागि आवधिक लगानी योजनाको संक्षिप्त क्षेत्रगत विवरण

क्र. सं.	सूचकको क्षेत्र	जम्मा वजेट (रु.)	सरदर बार्षिक बजेट	क्रियाकलाप

			(रु.)	संख्या
१	बाल बचाउ	१०६५००००	२१३००००	१८४
२	बाल संरक्षण	३०२५०००	६०५०००	१७८
३	बाल विकास	३८५००००	७७००००	२१९
४	बाल सहभागिता	२६१२५००	५२२५००	९५
५	संस्थागत विकास	३९२५०००	७८५०००	२६०
कुल जम्मा बजेट (रु.)		२४०६२५००	४८१२५००	९३६

४.३ योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

धुर्कोट गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासनको नीतिगत अवलम्बन गरी बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि, २०७९ मा व्यवस्था भए बमोजिम चरणहरुमा रही कार्य गर्दै आएको छ । यस गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बनपश्चात तयार गरिएको बालबालिकाको आवधिक लागनी योजना तथा बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन र घोषणाका लागि थप कार्ययोजना बमोजिम कार्य गर्ने सन्दर्भमा विषयगत शाखाहरु, वडा कार्यालयहरु,स्वास्थ्य संस्थाहरु, विद्यालयहरु, प्रहरी,बालमैत्री स्थानीय शासन समिति,बालसमूह,बालअधिकार समिति,गाउँमा रहेका विभिन्न संघसंस्था,जिल्ला समन्वय समिति लगायत विभिन्न निकायहरुसँग समन्वय र सहकार्यमा विविध क्रियाकलाप गर्दै यस सामाजिक रुपान्तरणको महाअभियानलाई आत्मसाथ गर्दै घोषणाको चरणसम्म आइपुगेको छ।

कार्ययोजनामा अनुगमनको समेत योजना बनाई घर घरमा,विद्यालय, वस्तीहरु,होटल व्यवसाय लगायत विभिन्न स्थानमा नियमित रुपमा चेकलिष्ट सहित अनुगमन गर्ने गरिएको छ ।कानुन बमोजिमका सम्बद्ध निकायहरुद्वारा जिल्लास्तरीय अनुगमनको समेत ब्यवस्था मिलाइएको छ

। साथै अनुगमनबाट प्राप्त सुझावहरुलाई कार्यान्वयन गर्दै बालमैत्री वडा तथा गाउँपालिका घोषणाको लागि आधार तयार गरिएको छ।

वडाहरुमासम्पन्न क्रियाकलापको प्रतिवेदन गाउँपालिकामा पेश गर्ने पद्धतिको विकास भएको छ । जिल्ला समन्वय समिति तथा प्रदेशमा गाउँको तर्फबाट बालमैत्री स्थानीय शासनको अवस्था विश्लेषण सहितको प्रतिवेदन पेश गर्ने गरिएको छ। बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ घोषणा पश्चातको नियमितताका लागि तयार गरिएकोपञ्चवर्षीय रणनीतिक योजनामा नियमित अनुगमन र अर्धवार्षिक,वार्षिक समीक्षाको विषयलाई समेत प्राथमिकतामा राखिएको छ। अनुगमनका लागि प्रयोग गरिएको चेकलिष्टको नमूना देहाय बमोजिम रहेको छ ।

४.३.१ अनुगमनका लागि प्रयोग गरिएको चेकलिष्टको नमूना।

धुर्कोट गाउँपालिका

.... न. वडा कार्यालय ....

(क)बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन, घोषणा प्रक्रियाका र दिगोपनाका लागि विद्यालयस्तरको स्थलगत अनुगमन चेकलिष्ट

विद्यालय र बालविकास केन्द्रको अनुगमन फारम

शैक्षिक सत्र २०८२।०८३

१.विद्यालयको नामः

२.विद्यार्थी संख्याः जम्मा......... छात्राः..............छात्र..................

(क) ५ वर्ष उमेर पुगेका कुल विद्यार्थी संख्या

बालक संख्या	बालिका संख्या

(ख) कक्षा १ मा भर्ना भएका ५ वर्ष उमेर पुगेका विद्यार्थी संख्या

बालक संख्या	बालिका संख्या

(क) ५ देखि १२ वर्ष उमेर समूहका कुल विद्यार्थी संख्या

बालक संख्या	बालिका संख्या

(ख)कक्षा १ देखि ८ सम्म अध्ययन गर्ने ५ देखि १२ वर्ष उमेर समूहका विद्यार्थी संख्या

बालक संख्या	बालिका संख्या

३.शिक्षक संख्याः जम्मा............शिक्षक................शिक्षिका..............

४.बालविकास केन्द्रको नामः

५.सहयोगी कार्यकर्ताको नामः

६.बाल विकास केन्द्रको विद्यार्थी संख्याः जम्मा........ छात्राः..............छात्र..................

३-४ वर्षको विद्यार्थी संख्या

बालक संख्या	बालिका संख्या

बाल विकास केन्द्र व्यवस्थापन समिति गठन भए नभएको

भएको	नभएको

१.बैठक बसेको संख्याः

२.बैठकमा भएको मूख्य निर्णयहरुः

क.

ख.

७.विद्यालयमा व्यवस्थापन समिति गठन भए/नभएको

भएको	नभएको

८.वि.व्य.स.को पदाधिकारीको संख्याः जम्मा ....महिला.......पुरुष.......बालक.......बालिका

९.विद्यालयमा बालक्लब गठन भए/नभएको

भएको	नभएको

(क) भएको भएः बालक्लब/समूहमा भएका पदाधिकारीको संख्या जम्मा.....बालक.......बालिका

७. वि.व्य.स. बैठकमा बालक्लब प्रतिनिधिको सहभागिता भए/नभएको

भएको	नभएको

क. वि.व्य.स. बैठकमा बालक्लबबाट आएको मुख्य प्रस्तावहरुः

ख.

ग.

घ.

ङ.

क. वि.व्य.स. बैठकमा बालक्लबबाट आएको मुख्य प्रस्तावहरु माथि भएका मुख्य निर्णयहरुः

ख.

ग.

घ.

ङ.

११.विद्यालयमा छात्र र छात्राको अलग अलग शौचालय भए/नभएको

भएको	नभएको

(क) कम्तिमा ४० जना विद्यार्थी बराबर १ का दरले शौचालय भए/ नभएको

छात्रा शौचालय संख्या	छात्र शौचालय संख्या

(ख) शौचालयमा साबुन पानीको व्यवस्था भए/ नभएको

भएको	नभएको

(ग) छात्रामैत्री शौचालय भए/नभएको

भएको	नभएको

(घ) विद्यालयमा सेनेटरी प्याडको व्यवस्था भए/ नभएको

भएको	नभएको

१२. विद्यालयमा बालमैत्री धारा भए/नभएको

भएको	नभएको

१३.विद्यालयमा लैंङ्गिक सम्पर्क शिक्षक भए/नभएको

भएको	नभएको

१४. विद्यालयमा शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था भए/नभएको

भएको	नभएको

१५.अतिरिक्त क्रियाकलापका लागि वार्षिक क्यालेण्डर बनाएको/नबनाएको

बनाएको	नबनाएको

१६. विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन भए नभएको

भएको	नभएको

(क) भएको भए कति पटक :-

१७. विद्यालयमा बालविवाह, बालश्रम, बालयौन दुर्व्यवहार तथा बालअधिकारको विषयवस्तुमा अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन हुने गरेको/नगरेको

गरेको	नगरेको

(क) गरेको भए कति पटकः

१८.विद्यालयमा बाल आचारसंहिताको प्रयोग भए/नभएको

भएको	नभएको

१९.विद्यालयमा खेल्ने चौर भए/नभएको

भएको	नभएको

चौरको क्षेत्रफलः.........वर्ग कि.मि.

२०. विद्यालय क्षेत्रभित्रका विद्यालय उमेर पुगेका सम्पूर्ण बालबालिका विद्यालयमा भर्ना भएको/नभएको

भएको	नभएको

नभएको भए कति जना ....

अनुगमन कर्ता	**सूचनादाताः-**	**प्रमाणित गर्नेः-**
नाम थरः-	नाम थरः-	नाम थरः-
पदः-	पदः-	पदः-
हस्ताक्षरः-	हस्ताक्षरः-	हस्ताक्षरः-

धुर्कोट गाउँपालिकाको कार्यालय

......न. वडा ....

(ख) बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा प्रक्रिया, दिगोपनाका लागि फिल्डस्तरको अनुगमन चेकलिष्ट

बालसमूह/ बालसमूह सञ्जाल अनुगमन प्रश्नावली

(अनुगमनकर्ताले आफ्नो परिचय दिने तथा आफु आउनुको कारण बताउने)

१.बालसमूह / बालसञ्जालको नामः ....

क) ठेगानाःवडा नम्बर ....

२.सूचीकृत भए/नभएको ....

३.बालसमूह / बालसञ्जालमा भएका बालबालिकाको संख्या ....बालक.............बालिका..............

४.कार्य समिति सदस्यको संख्या...........बालक.............बालिका..............

५.महिनामा एक पटक बैठक बस्ने गरेको छ/छैन.............

छैन भने किन

६.बालक्लबले हाल सम्म गरेका कार्यक्रमहरुः

१.................................

२..............................

६.बालमैत्री सम्बन्धी तालिम/अभिमुखीकरणमा कति जनाले भाग लिएकोः छ............छैन.........

भए कति जना..................

बालसमूहबाट स्थानीय वडा, तहको योजना तर्जुमा संयन्त्रमा सहभागी छ/छैन

छ भने के मा..............................

७.बालमैत्री स्थानीय शासनको बारेमा थाहा छ

बालमैत्री भनेको के हो ल भन्नुस त। उहाँको उत्तर लेख्नुहोस छोटकारीमाः

८.बालक्लब सदस्यको केही जिज्ञासा छन् भने उल्लेख गर्नुसः

१.

२.

बालमैत्री अनुगमन कार्यमा सहयोग गर्नु भएकोमा धन्यवाद।

मितिः

९. अनुगमन कर्ताको अन्य केही सुझाव भए उल्लेख गर्ने

१.

२.

अनुगमन कर्ता

क्र.सं.	**नाम**	**कार्यालय**	**पद**	**हस्ताक्षर**
१				
२				

धुर्कोट गाउँपालिकाको कार्यालय

....न.वडा ....

(ग) बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा प्रक्रिया र दिगोपनाका लागि फिल्डस्तरको अनुगमन चेकलिष्ट

बालमैत्री स्थानीय शासन घरधुरी अनुगमन प्रश्नावली

(अनुगमनकर्ताले आफ्नो परिचय दिने तथा आफू आउनुको कारण बताउने)

१.घरमुलीको नाम:...

क) ठेगाना: वडा नम्बर ....,टोल

२.परिवार संख्या: महिला .... पुरुष....... जम्मा.............

क) उमेरगत संख्या:

१ वर्ष मुनी:	बालिका..........बालक.......... १ देखि २ वर्ष सम्मका: बालिका.......बालक.........
५ वर्ष मुनि: बालिका.........बालक.......... ५ देखि १२ वर्ष सम्मका: बालिका.......बालक.........	
१२ देखि १८ सम्मका: बालिका........बालक......१८ देखि ६० वर्ष सम्मका: महिला......पुरुष......	

६० देखि माथी:महिला ....पुरुष.......

ख) पेशामा संलग्नः कृषि......... व्यापार........ रोजगारी..........अन्य..........

ग) शौचालयः छ.......... छैन......... छ भने पक्की........कच्ची................शौचालयमा पानीको प्रबन्धः धारा.................., ट्याङ्की..................,बाल्टी.............शौचालयमा छेस्केनी बाल सुलभ (छ÷छैन) ....

घ) खानेपानी सुविधाः धारा..............इनार.............कुँवा................धारामा वा धारा नजिकै साबुन राख्ने ठाउँ छ छैनः..................

खानेपानी छोपेको छ÷छैन ....हात धुने स्थान व्यवस्था र विधिको जानकारी (छ/छैन).......................

ङ) नुनको प्रयोग

आयोडिन.........................ढिका...........................अन्य..............

प्रयोग विधिः खाना पकाउने बेला नुन कतिबेला राख्ने गरेको.....१. पहिलै २.पकाइसकेपछि

नुन बट्टा छोपेकोः छ..............छैन....................

च) ५ वर्ष मुनीको बालबालिकाको जन्मदर्ता भएकोः

क्र.सं.	नाम	दर्ता ठेगाना
१		
२		
३		
४		
५		

छ)गर्भवतीः भएको..........नभएको........भएमाकतिजना...........गर्भजाँच गराएको (छ/छैन).......................टि.डि लगाएको (छ/छैन)......................

ज) १ वर्ष भरीमा सुत्केरी भएकाको संख्याः ....आइरन चक्की खाएको.........नखाएको ....सुत्केरी भएको स्थानः अस्पताल...................स्वास्थ्य संस्था..................घर (स्वास्थ्यकर्मीको) उपस्थिति........... अनुपस्थिति..............सुत्केरी जाँच गराएको (छ/छैन)............. छ भने कति पटक...................बच्चालाई लगातार ६ महिना स्तनपान गराएको

छ................छैन................स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको सेवा प्राप्त गरेको (छ/छैन)................

झ) २ वर्ष मुनीका बच्चाको खोपको मात्रा पूरा गरेको खोप कार्डः छ............ छैन..........नभएको कारण...................

ञ) भिटामिन ए खाएको (छ/छैन) ....छैन भने किन ? एच.आइ.भी. संक्रमितले ए.आर.भी.:- लिएको..................नलिएको.......................

ट) ३, ४ वर्षका बालबालिका बाल विकासक्रममाभर्ना (संख्या)..............

ठ) ५ वर्ष देखि १४ वर्षका बच्चा विद्यालय भर्ना भएका छन् ? संख्या...........

ड) १२ वर्ष देखि १८ वर्षका बालबालिका बालसमूहमा सामेल छन् ? संख्या..........

ढ)घरमा काम गर्न बालबालिका राखेको (छ/छैन) छ भने

नाम............................उमेर................स्थान..............

ण) आफ्नो १४ वर्ष सम्म उमेरको बालबालिका अन्यत्र काममा पठाएको :- छ......छैन.......

छ भने नामः..............................उमेर..................स्थान......................

त) १ वर्ष भरीमा कसैको विवाह भएको छ...............छैन................छ भनेपुरुषको उमेर...........महिलाको उमेर.................

थ) घरबाट विद्यालयको दुरी/समय

	बालविकास	प्रा.वि.	नि.मा.वि.	मा.वि.
दुरी				
लाग्ने समय				

द) बालबालिकालाई घरको निर्णय प्रक्रियामा सहभागी बनाउने गरेको छ..........छैन..........खास बालबालिकाको सल्लाहमा गरेको कुनै काम

१...

२.......................................

ध) बालबालिका विरुद्ध घरेलु हिंसा हुने गरेको (छ/छैन)छ भने कस्तो खालको हिंसा.......................................

न) १ वर्ष भरिमा कसैको मृत्यु भएको छ...............छैन................छ भने मृत्यु दर्ता गरेको छ छैन ....छ भने

क्र.सं.	नाम	उमेर	देहावसन मिति	कारण

म) घरमा बालबालिकाको लागि खेलकुद/मनोरञ्जन साधन छन्............छैनन्.............छ भने १......................................२..
३...४..
प) करेशाबारी छ.................छैन................छ भने विषादी रासायनिक मल प्रयोग छ............छैन...................
फ) बालमैत्री सम्बन्धी तालिम/अभिमुखीकरणमा कति जनाले भाग लिएको: छ...........छैन.........भए कति जना.................घर परिवारबाट बालबालिका स्थानीय तहको योजना तर्जुमा संयन्त्रमा सहभागी छ÷छैन ? छ भने के मा...............................
ब) बालमैत्री भनेको के हो ल भन्नुस त। उहाँको उत्तर लेख्नुस छोटकारीमा ?
भ) घरमुलीको केही जिज्ञासा छन् भने उल्लेख गर्नुस
१.
२.
बालमैत्री सम्बन्धी अनुगमनमा सहयोग गर्नु भएकोमा धन्यवाद।
मितिः
म) अनुगमन कर्ताको अन्य केही सुझाव भए उल्लेख गर्ने
१.
२.
३.

अनुगमन कर्ता

क्र.सं.	**नाम थर**	**कार्यालय**	**पद**	**हस्ताक्षर**
१				
२				
३				

४				
५				
७				

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७९ को दफा २५ सँग सम्बन्धितजिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, गुल्मीद्वारा बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्तवडा / न.पा घोषणाको लागि अनुगमन चेकलष्टि

१.गाउँपालिका /गाउँपालिका / वडाको नं.

२.ठेगाना:

३.बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गरेको मिति:

४. बालमैत्री स्थानीय शासनका तहगत खुड्कीला सम्बन्धी विवरण:

क्र.सं.	**विवरण**	**पूरा भएको**		**कार्य सम्पन्न मिति र सम्बन्धित विवरण**	**कै**
१	**पुर्व तयारीको चरण**				
१.१	कार्यपालिकाबाट आफ्नो गा.पा,न.पालाई बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन गर्न निर्णय गर्ने।	छ	छैन		
१.२	बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा सम्बन्धी गाउँ/गाउँ समितिका पदाधिकारी र अन्य सरोकारवालालाई				
१.३	कार्यपालिका र बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ/गाउँ समितिबाट लिखित प्रतिबद्धता गर्ने।				
१.४	बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारण र विद्यमान अवस्था सम्बन्धी कार्यान्वयन निर्देशिकाको सूचकमा आधारित भई				

	गा.पा,न.पामा बालबालिकाको अवस्था सम्बन्धी वस्तुगत विवरण (प्रोफाईल) तयार र प्रकाशन गर्ने ।				
१.५	बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकको स्थानीयकरण गर्ने				
१.६	स्थानीय रणनीति,कार्यविधि,निर्देशिका र आचारसंहिता तर्जुमा गर्ने ।				
२.	**तयारी चरण**				
२.१	गाउँपालिका,गाउँपालिका र वडामा बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि संस्थागत प्रवन्ध (सम्पर्क शाखा , सम्पर्क ब्यक्ति तोक्ने र जिम्मेवारी दिने) गर्ने				
२.२	बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गर्ने वडाहरु छनौट गर्ने ।				
२.३	बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्ने सरकारी गैरसरकारी निकायबाट बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनका स्रोत सहितको प्रतिबद्धता प्राप्त गर्ने ।				
२.४	बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनको लागि लगानी योजना तयार गर्ने				
२.५	बालकोष सञ्चालन कार्यविधि स्वीकृति,बालकोष स्थापना र सञ्चालन गर्ने ।				
२.६	बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गर्ने वडामा आवश्यकता अनसार बालसमूह, बालसमूह सञ्जाल टोल विकास संस्था, सामुदायमा आधारित				

	सस्थाहरुको गठन र परिचालन गर्ने				
३.	**नीति तथा योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनको चरण**				
३.१	लगानी योजनामा आधारित भई बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचक प्राप्त गर्न क्षेत्रगत क्रियाकलापहरुको तयारी गर्ने।				
३.२	छनौट भएका क्षेत्रगत क्रियाकलापहरुको लागि आवश्यक बजेट बिनियोजन गर्ने।				
३.३	साझेदार र सरोकारवालाको सञ्जाल निर्माण,समन्वय र सहकार्य गर्ने।				
३.४	स्वीकृत वार्षिक क्रियाकलापहरुको योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने।				
३.५	बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचक अनुसारको नतिजा प्राप्तिको सुनिश्चितता गर्ने				
४.	**अनुगमन मुल्याङ्कन र प्रतिवेदनको चरण**				
४.१	वडा समिति, गाउँ गाउँस्तरीय समितिबाट सूचक पूरा भएको अवस्थामा सरोकारवालाहरु समेतको सहभागितामा अनुगमन र समिक्षा गरी प्रतिवेदन तगारी गर्ने				
४.२	बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकको आधारमा स्थितिपत्र तयारी र सार्वजनिकीकरण गर्ने।				
४.३	बालमैत्री स्थानीय शासनको घोषणाको लागि तेकिएको निकायवाट अनुगमन				

	गर्ने				
४.४	वडा,स्थानीय तहवाट सूचक परा भएको प्रमाणिकरण गर्ने ।				
४.५	बालमैत्री वडा,स्थानीय तह घोषणाको लागि तोकिएको निकायबाट अनुमति प्रदान गर्ने				
५	**बालमैत्री वडा/गाउँपालिका/ गाउँपालिका घोषणा र दिगोपनाको चरण:**				
५.१	बालमैत्री वडा,गा.पा,न.पा घोषणापश्चातको रणनीतिक योजना तर्जुमा गर्ने ।				
५.२	बालमैत्री वडा घोषणा गर्न कार्यपालिका र गाउँपालिका गाउँपालिका घोषणा गर्न सम्बन्धित गा.पा, न.पा सभाको निर्णय				
५.३	बालमैत्री वडा,गाउँपालिका,गाउँपालिका घोषणा गर्ने				
५.४	बालमैत्री वडार गा.पारन.पा घोषणा पश्चातको रणनीतिक योजना कार्यान्वयन ।				
५.५	बार्षिक रुपमा प्रतिवेदन तयारी र प्रकाशन ।				
५.६	बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकहरुको दीगोपनाको सुनिश्चितता ।				

बाल सहभागिताको अवस्था

क्र.सं.	संरचना	बालबालिकाको सहभागिता संख्या	कैफियत

		जम्मा संख्या	बालक	बालिका	
१	बालमैत्री स्थानीय शासन गाँउ / गाउँ समिति				
२	बालमैत्री स्थानीय शासन वडा समिति				
३	बालमैत्री स्थानीय शासन समुदाय समिति				
४	वस्ती/टोलस्तरको आयोजना/कार्यक्रम छनौट कमिटी				
५	विद्यालय व्यवस्थापन समिति				
६	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति				
७	विपद् व्यवस्थापन समिति				
८	अन्य				

(ङ) गाउँपालिका तथा वडा बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचक प्राप्त गरे नगरेको विवरणः

क्र.सं	सूचक	घोषणा गर्न न्यूनतम अंक	हाल को अवस्था	सूचक प्राप्ति
(क) बाल बचाउ				
१.	गर्भवती महिलाहरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व ४ पटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएको हुनुपर्ने,	९५ प्रतिशत		भएको/नभएको

२.	गर्भवती महिलाले टिटानास विरुद्धको २ वटा खोप लगाएको हुनेछन् ।	९५ प्रतिशत		भएको/नभएको
३.	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुले आइरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएका हुनेछन् ।	९५ प्रतिशत		भएको/नभएको
४.	गर्भवती आमाको दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराइएका हुनेछन् ।	८० प्रतिशत		भएको/नभएको
५.	छ महिना सम्मको शिशुलाई आमाले अनिवार्यरुपमा पूर्ण स्तनपान गराएका हुनेछन् ।	८० प्रतिशत		भएको/नभएको
६.	छ महिना देखि पाँच वर्ष मुनिका सबै बालबालिकालाई वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खुवाइएको हुनेछ	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
७.	१ वर्ष भित्रका प्रत्येक बालबालिकाले नेपाल सरकारले तोकेका सबै र पूर्ण खोप प्राप्तगरी पूर्ण खोपयुक्त घोषणा भएको हुनेछ ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
८.	एच् आई भी संक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाहरुले ARV Prophyaixis पाएका हुनेछन् ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
९.	सबै घरपरिवारले आयोडिनयुक्त नुन प्रयोग गरेका हुनेछन	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
७.	कमतौल,पुडको र ख्याउटेपन हुने पाँचबर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्यामा कमी आएको हुनेछ	८० प्रतिशत		भएको/नभएको
११.	अति कडा कुपोषण भएका बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको

१२.	सबै घरधुरीमा आधारभूत तहको खानेपानीको सुबिधा उपलब्ध भएको हुनेछ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
१३.	चर्पी गएपछि, बालबालिकाको दिसा धोएपछि र खाना खानु /खुवाउनु अघि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
१४.	प्रत्येक घरपरिवारले शौचालयको प्रयोग भएको तथा खुला दिसामुक्त घोषणा भएको हुनेछ	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
ख	**बाल संरक्षण**			
१५.	५ वर्षमुनिका सबै बालबालिकाको जन्मदर्ता भएको हुनेछ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
१६.	निकृष्ट प्रकारको बालश्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको पुनःस्थापना भएको हुनेछ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
१७.	स्थानीय तह बालविवाहमुक्त भएको हुनेछ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
१८.	घरपरिवार,समुदाय,सार्वजनिक स्थान विद्यालय, सामाजिक चाडपर्व,भेला मा बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, बेचबिखन, शोषण,बेवास्ता र दुर्व्यवहारमा कमी आएको हुनेछ	८० प्रतिशत		भएको/नभएको
१९.	समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित भई सञ्चालनमा ल्याइएको हुनेछ ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
२०.	छाउपडी,कमलरी जस्ता सामाजिक कुप्रथा नरहेको हुनेछ।	९५ प्रतिशत		भएको/नभएको
२१.	स्थानीय तह, समुदायले १४ बर्ष मुनिका	७० प्रतिशत		भएको/नभ

	असहाय बालबालिका भएमा उनीहरुको संरक्षण गर्न विशेष ब्यवस्था गरेका हुनेछन् ।			एको
२२.	स्थानीय तहमा सडक बालबालिकाको संख्या शून्य भएको हुनेछ (सडक बालबालिका भएकोमा बालगृहमा राखी ब्यवस्थापन भएको हुने)	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
२३.	स्थानीय तहमा रहेका विद्यालयहरुले बालबालिकालाई शारीरिक तथा मानसिक यातना दिने छैनन् ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
२४.	कुलतमा लागेका बालबालिकाको लागि बाल सुधार गृहमा राख्ने ब्यवस्था मिलाएको हुनेछन् ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
ग	**बाल विकास**			
२५.	३ देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भई टिकाउदर सतप्रतिशत रहेको हुनेछ । फरक क्षमता भएका बालबालिकाको हकमा विशेष ब्यवस्था गर्नुपर्ने ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
२६.	५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सतप्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा ९१ देखि कक्षा ८ सम्मपूरा गरेका हुनेछन ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
२७.	प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा सहित छात्र छात्राको लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भई यसको प्रयोग भएको हुनेछ ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
२८.	सबै विद्यालयका पूर्वाधार,कक्षा कोठा,	७० प्रतिशत		भएको/नभ

	फर्निचर, खेलमैदान, खानेपानी धारा, बालमैत्री, अपाङ्गतामैत्री र सुरक्षित भएका हुनेछन् ।			एको
२९.	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
३०.	सबै विद्यालयहरुले कुहिने र नकुहिने फोहर अलग अलग बिसर्जन गर्ने ब्यवस्था गरेका हुनेछन ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
घ	**बाल सहभागिता**			
३१.	स्थानीय तहमा समावेशी आधारमा बालसञ्जाल गठन भई क्रियाशील (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक, ३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) गरेका हुनेछन।	९५ प्रतिशत		भएको/नभएको
३२.	स्थानीय तहका बस्ती, टोल र विद्यालयहरुमा समावेशी आधारमा बालसमूहको गठन भई क्रियाशील (न्यूनतम वार्षिक ३ वटा वैठक, ३ वटा कार्यक्रम सञ्चालन) रहेका हुनेछन ।	९५ प्रतिशत		भएको/नभएको
३३.	पाँच कक्षा भन्दामाथि अध्यापन हुने विद्यालयका ब्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको प्रतिनिधित्व रहनेछ ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
३४.	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बालसमूह सञ्जालको प्रतिनिधित्व रहनेछ ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
३५.	स्थानीय तहमा रहेका बालबालिका सम्बन्धी सरोकारका संरचनासमितिहरुमा १२ देखि १८ वर्षका बालबालिकाहरुको संस्थागत	९० प्रतिशत		भएको/नभएको

	सहभागिता सुनिश्चित गरिएको हुनेछ।			
३६.	बाल भेलाबाट माग भई आएका योजनाहरु स्थानीय तहको योजनामा समावेश भएका हुनेछन्।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
ङ	**संस्थागत विकास**			
३७.	वडा/गाउँ/गाउँपालिका तहमा बालमैत्री सथानीय शासन समितिहरु गठन भई क्रियाशील रहेका हुनेछन्।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
३८.	स्थानीय तहहरुले आफ्नो लागि बालमैत्री आचार संहिता र नीति नियम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएका हुनेछन्।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
३९.	गाउँपालिका गाउँपालिकामा कम्तिमा एक बाल उद्यान सहितको बालमैत्री सिकाइ स्रोतकेन्द्र सञ्चालनमा रहेको हुनेछन्।	८० प्रतिशत		भएको/नभएको
४०.	बालबालिको वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) को आधारमा स्थानीय तहको विकास योजना र बालबालिकाको लागि लगानी योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
४१.	स्थानीय तहको योजना तर्जुमा पूर्व वार्षिक रुपमा वडा र गाउँ/गाउँ तहमा बालभेला आयोजना गरी बालभेलाले प्राथमिकता तोकेका बिषयलाई स्थानीयतहको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गरिएको हुनेछ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
४२.	स्थानीय तहमा बालबालिका सम्बन्धी	७० प्रतिशत		भएको/नभ

	स्थितिपत्र तयारी तथा प्रकाशन र अद्यावधिक भएको हुनेछ।			एको
४३.	प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रहरुले स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड पूरा गरेको हुनेछन।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
४४.	विद्यालयले कक्षा ६ देखि ७ सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री, वातावरणमैत्री र विपद् ब्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरेका हुनेछन।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
४५.	आधारभूत शिक्षापश्चात विद्यालय शिक्षाबाट बञ्चित भएका बालबालिकाहरुले जीवन उपयोगी शिक्षा (व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम) प्राप्त गरेका हुनेछन।	८० प्रतिशत		भएको/नभएको
४६.	स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय) चौकीहरुमा बालमैत्री कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क एकाइ रहेको हुनेछ ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
४७	विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरु स्थानीय तहले तोकेको न्यूनतम मापदण्ड अनुसार बालमैत्री र अपाङ्गतामैत्री हुनेछ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
४८.	स्थानीय तहको प्रशासकीय कार्यालयमा स्तनपान कक्षको व्यवस्था भएको हुनेछ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
४९.	बसपार्क, सिनेमाहल, हाटबजार, खेलमैदान, जस्ता सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री	७० प्रतिशत		भएको/नभएको

	शौचालय र खानेपानी धाराको ब्यवस्था भएकोहुनेछ ।			
५०.	स्थानीय तहको विपद् ब्यवस्थापन योजनामा विपद्को समयमा बालबालिकाको आवश्यकता सम्बोधन गर्ने प्रावधान समावेश भएको हुनेछ ।	७० प्रतिशत		भएको/नभएको
५१.	विपद्को समयमा बालबालिका तथा अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरुको विशेष सहयोगको लागि संस्थागत ब्यवस्था भएको हुनेछ	७० प्रतिशत		भएको/नभएको

(च) अनुगमन कर्ता / निकायको केही सुझाव भएमा उल्लेख गर्ने:

अनुगमनकर्ताः मितिः

क्र.स.	नाम	कार्यालय	पद	हस्ताक्षर
१				
२				
३				
४				
५				

४.४.साझेदार तथा सहयोगी संस्थाहरुको भूमिका

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका, २०७८ को अनुसूची २, दफा १३ सँग सम्बन्धित यस गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासनलाई प्रभावकारी भूमिका निर्वाह गर्नका लागि देहाय बमोजिमका साझेदार तथा सहयोगी संस्थाहरु रहेको र ती निकायहरुको भूमिका निम्नानुसार रहेको छ ।

४.४. १ संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको भूमिका

- बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी नीति, योजना, कार्यक्रम तथा रणनीति तर्जुमाका लागि सम्पर्क मन्त्रालयका रुपमा कार्य गर्ने,
- प्रदेश तथा स्थानीयस्तरमा बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा लागू गर्न सहयोग, समन्वय र सहजीकरण गर्ने,
- स्थानीय तहको वार्षिक योजनामा बालमैत्री स्थानीय शासनलाई प्राथमिकताका साथ समावेश गराउन प्रोत्साहित गर्ने,
- स्थानीय तहको योजना प्रक्रियामा बालबालिकाका सबालहरुलाई समावेश गराउन सहयोग गर्ने,
- बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने गराउने,
- प्रदेश/स्थानीय तहलाई प्राविधिक सहयोग र पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउने ।

४.४. स्थानीय तहको प्रदेश सम्पर्क मन्त्रालयको भूमिका

- बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी प्रदेशस्तरीय नीति, योजना कार्यक्रम तथा रणनीति तर्जुमा गर्ने,
- प्रदेश स्तरमा बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा लागू गर्न सहयोग र समन्वय गर्ने,
- स्थानीय तहको वार्षिक योजनामा बालमैत्री स्थानीय शासनलाई प्राथमिकताका साथ समावेश गर्न प्रोत्साहित गर्ने,
- प्रदेश तथा स्थानीय तहको योजना प्रक्रियामा बालबालिकाका सबालहरुलाई समावेश गराउने र बालमैत्री स्थानीय शासनका विषयहरुलाई प्रदेश तथा स्थानीय तहको अनुगमन सूचकमा समावेश गर्ने,
- बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यको प्रदेशबाट अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने गराउने,
- बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धमा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने गराउने,
- बालमैत्री स्थानीय शासनका क्षेत्रमा कार्य गर्ने गैरसरकारी संस्था वा निकायको कार्यक्रमको समन्वय र सहजीकरण गर्ने ।

- आवश्यकता अनुसार स्थानीय तहलाई सहजीकरण र पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउने ।
- प्रदेश स्तरका विषयगत मन्त्रालयहरु र निकायलाई बालमैत्री स्थानीय शासनको प्रवर्द्धनमा परिचालन गर्ने,
- बालमैत्री स्थानीय तह घोषणाको लागि स्वीकृति दिने ।

४.४ सामाजिक विकास मन्त्रालयको भूमिका

- प्रदेश तहको आवधिक तथा वार्षिक योजना र क्षेत्रगत योजनामा बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणालाई सहयोग पुग्ने क्रियाकलाप समावेश गर्न समन्वय तथा पहल गर्ने,
- बालअधिकारको विषयलाई अन्तरसम्बन्धित विषयको रुपमा कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- प्रदेश कानुन तथा स्थानीय तहसँग सम्बन्धितकानुन तर्जुमा एवम् परिमार्जन गर्दा बाल अधिकार सम्बन्धी विषयलाई ध्यान दिने,
- बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिको प्रवर्द्धन तथा प्रोत्साहनको लागि प्रदेश मातहतका निकायहरुको बजेट तथा कार्यक्रम बालमैत्री भए नभएको लेखाजोखा गर्ने,
- प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट निर्माण हुने भौतिक पूर्वाधारहरु बालमैत्री बनाउन आवश्यक नीति एवम् मार्गदर्शन गर्न समन्वय गर्ने,
- बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धमा भएका कार्यको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने ।

जिल्ला समन्वय समितिको भूमिका

- स्थानीय स्तरका सरोकारवालासँग समन्वय र साझेदारी विकास गरी बालमैत्री स्थानीय शासन सञ्चालनमा गाउँ/गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने,
- बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन गर्ने गराउने,

- बालमैत्री स्थानीय तह घोषणाको लागि स्थलगत अनुगमन गरी प्रदेशको स्थानीय तहको सम्पर्क मन्त्रालयमा प्रतिवेदन दिने,
- बालमैत्री स्थानीय शासनको आवधिक समीक्षा गरी कार्यक्रम सञ्चालनमा देखा परेका समस्याहरु समाधानमा गाउँ/गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने।

गाउँपालिका/ गाउँपालिकाको भूमिका

- बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी स्थानीय नीति तर्जुमा गर्ने,
- बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी नीतिलाई वार्षिक एवम् आवधिक योजनामा समावेश गर्ने,
- वडा समितिको प्रतिवद्धता, गरिबी नक्साङ्कन, बालक्लवहरु गठन तथा क्रियाशीलता जस्ता विषयलाई आधार मानी बालमैत्री वडा घोषणा गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
- बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनको लागि लगानी योजना अनुसार योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा र सञ्चालन गर्ने।
- सरकारी तथा गैरसरकारी निकायबाट स्थानीय तहमा सञ्चालन हुने बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रमहरु समन्वयात्मक ढङ्गबाट सञ्चालन गर्ने गराउने।
- आवश्यकता अनुसार बालसञ्जाल तथा बाल समूह/सञ्जाल गठन बिकास तथा परिचालन गर्ने।
- बालमैत्री स्थानीय शासनको अद्यावधिक प्रगति समिक्षा गर्ने बाल समूह/ सञ्जाल सूचीकृत गरी तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने
- स्थानीय तहको पूर्वाधार तथा सामाजिक बिकासका संरचना र सेवा प्रवाहलाई बालमैत्री बनाउन नीतिगत व्यवस्था मिलाउने।
- बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनको लागि संस्थागत प्रवन्ध गर्ने।
- बालमैत्री स्थानीय तह घोषणाका लागि सूचक अनुसार तथ्याङ्क अद्यावधिक र प्रमाणीकरण गर्ने।

- बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रमहरको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने ।
- वडालाई बालमैत्री घोषणा गर्न आवश्यक सहयोग,समन्वय,अनुगमन र स्वीकृति प्रदान गर्ने ।
- बालमैत्री स्थानीय तह घोषणाको प्रतिबेदन सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारको सम्बन्धित सम्पर्क मन्त्रालयमा पठउने ।
- बालमैत्री वडा/स्थानीय तह घोषणापश्चात सोको दीगोपनाको सुनिश्चितता हुने गरी क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्ने ।

च) गाउँ/गाउँ वडा समितिको भूमिका

- गाउँ /गाउँपालिकाबाट प्राप्त मार्गदर्शन,नीति तथा कार्यक्रमहरुलागू गर्ने ।
- बालमैत्री स्थानीय शासनसम्बन्धीक्रियाकलापहरु तयार गरी गाउँ/ गाउँपालिकामा पेश गर्ने ।
- बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनको लागि आवश्यकता अनुसार सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने ।
- सरकारी तथा गैरसरकारी निकायबाट सञ्चालन हुने बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रमहरु समन्वयात्मक ढङ्गबाटसञ्चालन गर्ने गराउने ।
- वडामा सञ्चालित बालमैत्री स्थानीय शासनसम्बन्धी कार्यक्रमहरुको अनुगमन गर्ने ।
- बाल समूह/सञ्जालहरुको बिकासमा सहयोग पुऱ्याउने ।
- वडाबाट हुने विकास निर्माण तथा सेवा प्रवाहलाई बालमैत्री बनाउने ।
- बाल समूह/सञ्जालहरुलाईआफ्नो वडामा सूचीकृत गर्न तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने ।
- बालमैत्री वडा घोषणाको लागि हुने अनुगमनमा सहयोग गर्ने ।
- बालमैत्री वडा घोषणाको लागि सूचक अनुसारका क्रियाकलापहरुको प्रगति अद्यावधिक गर्ने, अनुगमन गर्ने र कार्यपालिकामा प्रतिबेदन पेश गर्ने ।

- बालमैत्री वडा घोषणा प्रश्चात सोको दीगोपनाकोसुनिश्चितता हुने गरी क्रियकलापहरु सञ्चालन गर्ने ।

छ) बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत बिकास साझेदार र गैरसरकारी संस्थाहरुको भूमिका

- बालमैत्री स्थानीय शासन प्रद्धतिको प्रवर्द्धन गर्न सहयोग गर्ने ।
- बालमैत्री स्थानीय शासन प्रद्धतिको विकास र बिस्तारको लागि संस्थागत क्षमता विकासमा सहयोग गर्ने।
- नेपाल सरकारको नीति बमोजिम स्थानीय तहहरुलाई बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन गर्न सहयोग पुर्याउने ।
- बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनको लागि स्रोतको परिचालन गर्न सहयोग गर्ने ।

भाग५ - बालबालिका सम्बन्धी भएका कार्यहरुको उपलब्धी

५.१ दिगो विकास लक्ष्य र बालबालिका

संयुक्त राष्ट्रसंघको पहलमा सन २०३० सम्म प्राप्त गर्ने गरी तयार गरिएको विश्वव्यापी लक्ष्यहरु नै दिगो विकासका लक्ष्यहरु हुन् । जसमा १७ वटा मूल लक्ष्य तथा १६९ परिमाणात्मक लक्ष्यहरु तोकिएका छन् । लक्ष्य १७ कार्यान्वयन प्रक्रिया मजबुत बनाउने र साझेदारीलाई पुनर्जीवन दिने लक्ष्यहरु बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकासको लागि आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा उपलब्ध गराउने, पूर्वाधार विकास गर्ने, निर्मित पूर्वाधार दिगो बनाउने र सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्र र विकास साझेदारको संलग्नतामा लक्ष्य पूरा गर्ने विषय रहेका छन् ।

सन २०३० सम्ममा न्यायपूर्ण तथा समृद्ध मुलुक बनाउने परिकल्पना साथ नेपालको दिगो विकास लक्ष्यहरु तयार भई स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएको छ । राज्यको पुनःसंरचना पश्चात आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा, प्राथमिक स्वास्थ्य उपचार, पिउने पानीको आपूर्ति र सरसफाई, कृषि, आधारभूत पूर्वाधारहरु, सामाजिक सुरक्षा र विपद् व्यवस्थापनका विषयहरु स्थानीय तहको क्षेत्राधिकारका विषय बनेका छन् । जुन विषयहरु दिगो विकास लक्ष्यसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित रहेका छन् । दिगो विकास लक्ष्यमा बालबालिकाका लागि समावेश भएका महत्वपूर्ण विषयहरु यसप्रकार रहेका छन् ।

- **लक्ष्य नं.१:-**गरिबीमा बाँचिरहेका सबै उमेरका पुरुषहरु, महिलाहरु र बालबालिकाहरुको अनुपात कम्तीमा आधा घटाउने ।उपयुक्त सामाजिक सुरक्षा प्रणालीहरु र उपायहरु सबैका लागि कार्यान्वयन गर्ने ।
- **लक्ष्य नं.** २:- सन् २०३० सम्ममा भोकमरी अन्त्य गर्ने र सबै जनताको सुरक्षित, पोषणयुक्त र पर्याप्त खानामा वर्षैभरि पँहुच सुनिश्चित गर्ने । सबै प्रकार एवं स्वरुपका कुपोषणको अन्त्य गर्ने । पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकामा पाइने कम तौल ९ प्रतिशतमा झार्ने र रक्तअल्पतालाई ७ प्रतिशतमा झार्ने ।

- **लक्ष्य नं. ३:-** नवजात शिशुहरु र पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुको रोक्न सकिने मृत्युलाई अन्त्य गर्नोसबै प्रकारका महामारीको अन्त्य गर्ने ।
- **लक्ष्य नं. ४:-** निःशुल्क, न्यायोचित तथा गुणात्मक प्राथमिक र माध्यामिक शिक्षाको सुनिश्चितता गर्ने । सबै छात्रा छात्रकरुलाई प्राथमिक शिक्षाको लागि तयार गर्न गुणस्तरीय प्रारम्भिक बालविकास, हेरचाह र पूर्वप्राथमिक शिक्षामा उनीहरुको पहुँच सुनिश्चित गर्ने । शिक्षामा लैंङ्गिक असमानताको अन्त्य गर्ने ।
- **लक्ष्य नं.५:-** सबै प्रकारको विभेदको अन्त्य गर्ने । बालविवाह, कम उमेरको विवाह, जवर्जस्ती विवाह र महिला जनन्द्रीय अङ्गभङ्ग गर्ने जस्ता सबै घातक / हानीकारक व्यवहारहरुको अन्त्य गर्ने ।

५.२ बाल शिक्षा

बाल्यावस्थामा नै मानव जीवनको आधार भएकोले यसको लागि आवश्यक पर्ने सर्वाङ्गीण पक्षको विकास भई सक्नु पर्ने हुन्छ । प्रारम्भिक बाल विकास भन्नाले गर्भावस्था देखि ८ वर्ष सम्मका बालबालिकाको सर्वाङगीण विकास (शारीरिक, मानसिक, बौद्धिक, संवेगात्मक) का लागि आवश्यक स्वास्थ्य पोषण सुरक्षा तथा संरक्षण लगायतका सुविधा उपलब्ध गराई उनीहरुको बृद्धि र विकासमा प्रभावकारिता ल्याउनु हो ।

प्रारम्भिक बाल शिक्षा कार्यक्रम विभिन्न स्वरूप तथा अवधिमा सञ्चालन गर्ने प्रचलन भए पनि नेपालमा चार वर्षका बालबालिकाका लागि एक वर्ष अवधिको प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालनगरिने नीतिगत व्यवस्था छ । त्यसकारण तीन/चार वर्ष उमेर पूरा भएका बालबालिकालाई कक्षा १ मा भर्ना गर्नुभन्दा पूर्व दिइने १ वर्ष अवधिमा बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकासमा केन्द्रित शिक्षालाई बाल शिक्षा मानिएको छ । प्रारम्भिक बाल शिक्षा कार्यक्रम विभिन्न स्वरूप तथा अवधिमा सञ्चालन गर्ने प्रचलन भए पनि नेपालमा चार वर्षका बालबालिकाका लागि एक वर्ष अवधिको प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालनगरिने नीतिगत व्यवस्था छ । यस शिक्षाको मुख्य उद्देश्य भनेको विद्यालय जाने उमेर पूर्वका बालबालिकाको सर्वाङ्गीण व्यक्तित्व विकासमा सहयोग गर्नुका साथै विद्यालय शिक्षामा प्रवेशका लागि तयारी गराउनु पूर्वशर्त पनि हो । विद्यालय प्रवेशको प्रवेशद्वारका रुपमा बालशिक्षालाई लिइन्छ ।

यसरी धुर्कोट गाउँपालिकामा पनि ४० वटा प्रारम्भिक बालविकास केन्द्र रहेका छन भने उक्त केन्द्रमा ३/४ वर्ष उमेरका ५१३ जनामा प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रमा ५१३ जना बालबालिका भर्ना भईटिकाउदर शत प्रतिशत रहेको छ।

५.२.१प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षाको प्रमुख चुनौतीहरू :

१.भौगोलिक विकटताकाको कारण अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरुलाई बालविकास र शिक्षामा पहुँच पुऱ्याउने।

२. प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षा केन्द्रमा न्यूनतम मापदण्ड पूरा गर्ने ।

३. प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षाका शिक्षकहरूको वृत्ति विकास तथा क्षमता विकास गर्ने ।

४. प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रमा बालबालिकालाई टिकाउने ।

५.२.२प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षाका क्षेत्रमा विभिन्न मन्त्रालय/निकायको भूमिका

प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षा कार्यक्रम बहुआयामिक कार्यक्रम भएको हुँदा कुनै एक पक्ष वा एक निकायले मात्र सञ्चालन गर्ने विषय हैन तसर्थ यसका लागि तीनै तहका सरकार र विभिन्न मन्त्रालयहरू तथा स्थानीय तहमा शाखाहरुको महत्त्वपूर्णभूमिका रहने भएकोले धुर्कोट गाउँपालिकामा पनि बालविकासको क्षेत्रमा क्रियाशील रुपमा शिक्षा, स्वास्थ्य, महिला तथा बालबालिका, शासकीय प्रबन्ध लगायत शाखाको जिम्मेवारी बढी हुने गर्दछ। प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षाभित्र बालबालिकाको शिक्षा, स्वास्थ्य, पोषण, सुरक्षा र सरसफाइ लगायतका विविध कार्यक्रमहरू पर्ने हुँदा यसको जिम्मेवारी पनि विभिन्न शाखाहरुसँग जोडिएको हुन्छ।

५.३ बाल स्वास्थ्य

बालस्वास्थ्य भन्नाले बालबालिका निरोगी हुनुमात्र नभई शारीरिक, मानसिक, संवेगात्मक र सामाजिक रूपमा तन्दुरुस्त अवस्था भन्ने बुझिन्छ। बालबालिकालाई विकासको क्रममा केही रोगहरू लाग्न सक्छ। सानातिना रोगले बालबालिकाको प्राकृतिक रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्छ।

बालबालिकाले कुनै विषाणु विरुद्ध प्रतिरक्षा शक्ति विकास गर्न नसक्दा रोगहरू लाग्छन् । यसमध्ये केहीलाई बालबालिकाको शरीरले नै प्रतिरक्षा गर्न सक्छन् भने केही रोगको लागि खोपहरू रोग लाग्नुपूर्व र रोग लागिसकेपछि औषधीको माध्यमबाट रोकथाम गर्नुपर्दछ ।

रोगहरू लागेको बेलामा अभिभावकले पोषणयुक्त खाना, स्याहार तथा सरसफाइ भएको अवस्थामा सङ्क्रमण जटिल हुन पाउँदैन।

बाल स्वास्थ्यका सन्दर्भमा धुर्कोट गाउँपालिकाद्धारा गर्भ देखि नै विभिन्न क्रियाकलाप सञ्चालन हुँदै आएको अवस्था रहेको छ । जसलाई तपसिल बमोजिम उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

५.३.१ बाल स्वास्थ्य सम्बन्धी भएका क्रियाकलाप

- सुनौलो हजार दिनका आमाहरुका लागि पोषण सम्बन्धीअभिमुखीकरण,
- नवजातशिशु जन्मेपछि १ घण्टाभित्र स्तनपान र ६ महिनासम्म पूर्णस्तनपान तथा २४ महिनासम्म स्तनपानको साथसाथै पूरक खाना खुवाउनको लागि अभियान गरेको,
- १५ महिना भित्रका सबै बालबालिकाहरुलाई नियमित रुपमा राष्ट्रिय खोपतालिका अनुसारका खोपहरु लगाइएको पूर्णखोपयुक्त वडा तथा गाउँपालिका घोषणा तथा दिगोपना कायम भएको ।
- २ वर्षको अवधिसम्म सबै बालबालिकाहरुको नियमित बृद्धि अनुगमन गरिएको,
- ६ महिना देखि ५ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरुलाई हरेक वर्ष बैशाख र कार्तिक महिनामा भिटामिन ए तथा जुकाको औषधी खुवाउने तथा ६ महिनादेखि २३ महिना सम्मका बालबालिकाहरुलाई बालभिटा वितरण कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।
- सबै गर्भवती महिलाहरुका लागि टिडी खोप तथा आइरन चक्की वितरण तथा प्रसुतीको समयमा बर्थिङ सेन्टरसम्म जानआउनका लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा साथै पूर्व प्रसुती ८ पटक गर्भ परिक्षण गरिएका गर्भवतीका लागि रु ८०० तथा गर्भवती उत्प्रेरणा स्वरुप रु २००० वितरण गरिएको ।
- सबै गर्भवती महिलाहरुका लागि ८ पटक गर्भावस्थाको परीक्षण, नियमित निःशुल्क भिडियो एक्सरे सेवा तथा प्रसुतीपश्चात ३ पटक सम्म प्रसुती सेवाका लागि घरभेट कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको।

५.३.१ बाल स्वास्थ्य सम्बन्धी भएका उपलब्धीहरु

- सुनौलो हजार दिनका आमाहरुका लागि पोषण सम्बन्धी अभिमुखीकरण भई पोषणयुक्त खानाखाने बानीको विकास भएको,

- नवजातशिशु जन्मेपछि १ घण्टाभित्र स्तनपान र ६ महिनासम्म पूर्णस्तनपान तथा २४ महिना सम्म स्तनपानको साथसाथै पोषिलो पूरक खाना थालेका,
- १५ महिना भित्रका सबै बालबालिकाहरुलाई नियमित रुपमा राष्ट्रिय खोपतालिका अनुसारका खोपहरु लगाइएको पूर्णखोपयुक्त वडा तथा गाउँपालिका घोषणा तथा दिगोपना कायम भएको।
- २ वर्षको अवधि सम्म सबै बालबालिकाहरुको नियमित बृद्धि अनुगमन गरिएको,
- ६ महिना देखि ५ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरुलाई हरेक वर्ष बैशाख र कार्तिक महिनामा भिटामिन ए तथा जुकाको औषधी खुवाउने तथा ६ महिनादेखि २३ महिना सम्मका बालबालिकाहरुलाई बालभिटा वितरणभई बालस्वास्थ्यमा सुधार भएको।
- सबै गर्भवती महिलाहरुका लागि टिडी खोप तथा आइरन चक्की वितरण तथा प्रसुतीको समयमा बर्थिङ सेन्टरसम्म जानआउनका लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा साथै पूर्व प्रसुती ८ पटक गर्भ परिक्षण गरिएका गर्भवतीका लागि रु ८०० तथा गर्भवती उत्पेरणास्वरुप रु २०००वितरण गरिएकोले स्वास्थ्य परिक्षण र स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराउने संख्या बृद्धि भएको।
- सबै गर्भवती महिलाहरुका लागि ८ पटक गर्भावस्थाको परिक्षण, नियमित निःशुल्क भिडियो एक्सरे सेवा तथा प्रसुतीपश्चात ३ पटकसम्म उक्त प्रसुती सेवाका लागि घरभेट कार्यक्रम भएको।

५.४ खानेपानी तथा सरसफाइ

बालबालिकाको जीवनरक्षा र विकासका लागि सफा खानेपानी, आधारभूत शौचालय तथा उपयुक्त सरसफाइका बानीहरूअत्यन्तै महत्वपूर्ण छन्। यी आधारभूत सेवाविना लाखौं बालबालिकाको जीवन जोखिममा रहेको हुन्छ। खानेपानी तथा सरसफाइजन्य रोगहरू पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूको मृत्युको मुख्य कारणहरू मध्येको एक हो ।खानेपानीको कारणहुन सक्ने जोखिम न्यूनीकरणका लागि धुर्कोट गाउँपालिकाबाट भएका क्रियाकलापहरु यसप्रकार रकेका छन्।

५.४.१ खानेपानी तथा सरसफाइ

- विद्यालय तथा समुदायमा सरसफाइ अभियान सञ्चालनगरिएको,
- बृहत सरसफाइ अभियान सञ्चालनगरिएको,
- खानेपानीको मुहान जाँच गरी पिउनयोग्य होकी होइन भनी पहिचान गरिएको,
- खानेपानीको सुद्धिकरणबारे जनचेतना अभिबृद्धि गरिएको,
- विपद्का कारण क्षति भएका खानेपानीका मुहानहरुको सरसफाइ गरी मर्मत गरिएको,
- सार्वजनिक स्थल, हाटबजार तथा बसपार्कमा बालमैत्री खानेपानी धारा निर्माण गरिएको,
- विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुमा पिउनेपानीको उचित व्यवस्थापन गरेको ।

५.४.२ खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी भएका उपलब्धी

- विद्यालय तथा समुदायमा सरसफाइ अभियान सञ्चालन वातावरण सरसफाइ हुन थालेको,
- बृहत सरसफाइ अभियान सञ्चालनभई कार्यान्वयनमा आउना थालेको,
- खानेपानीको मुहान जाँच गरी पिउनयोग्य होकी होइन भनी पहिचान हुन थालेको,
- खानेपानीको शुद्धीकरणबारे जाँच गरिएको,
- चेतना अभिबृद्धि भई पानी शुद्धीकरण हुन थालेको,
- विपद्का कारण क्षति भएका खानेपानीका मुहानहरुको सरसफाइ तथा मर्मत गरी प्रयोगमा ल्याइएको,
- सार्वजनिक स्थल, हाटबजार तथा बसपार्कमा बालमैत्री खानेपानी धारा निर्माण भई प्रयोगमा आउन थालेको,
- विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुमा पिउनेपानीको उचित व्यवस्थापन गरेको,

- शौचालय गएपछि र बालबालिकाको दिसा धोएपछि साबुन पानीले हात धुने आनीबानीको विकास भएको

५.५ बालअपराध र बालन्याय

५.५.१ बालअपराधः

बालअपराधका सन्दर्भमा निर्दिष्ट परिभाषा भने गरिएको पाइदैन । पहिले पहिले बालबालिकाबाट हुने कसुरजन्य कार्यलाई बालअपराध मानिन्थ्यो तर हाल बालबालिकाहरु शारीरिक तथा मानसिक रुपमा परिपक्क नभईसकेको हुनाले उनीहरुले गरेको कार्यलाई अपराध नमानीकन त्यसलाई गल्ती अर्थात बालविज्याँइ मान्न प्रचलन भएको पाइन्छ ।कानुनले निषेध गरेका कार्य गरेतापनि बालबालिकामा दोषी मनोभावन हुँदैन र उनीहरुलाई जानीजानी, न्यायोचित र योजनाबद्ध ढङ्गले यस्तो कार्य गरेका हुँदैन । त्यसकारण बालबालिकाबाट कुनै कसुरजन्य कार्य भएमा तिनलाई सजायमा छुट दिने, कम सजाय गर्ने, वयस्कहरुको औपचारिक फौजदारी प्रक्रिया अवलम्बन नगरी फरक कार्यविधि अवलम्बन गरेको पाइन्छ । धुर्कोट गाउँपालिका भित्रका बालबालिकाबाटमिति २०८२ चैत्र १० मा त्यस्तो कुनै प्रकारको बालअपराध नभएको पाइएको छ ।

५.५.२बालन्याय

बालन्याय प्रणाली भन्नालेबालबालिकाले अपराध गर्दैन्, गल्ती मात्र गर्दछन । बालबालिकाले गल्ती गरेमा वा बालबालिकाको कार्यबाट कानुन उल्लङ्घन भएमा न्यायक प्रक्रियामा रहँदा कानूको विवादमा परेका बालबालिकालाई गरिनेकानुन सम्मत व्यवहार नै बालन्याय हो । बालन्याय फौजदारी कानूको एक अङ्गको रुपमा विकास भएको न्यूनतम अवधारणा समेत हो जसले विवादित बालबालिकाको अधिकार संरक्षण गर्ने उद्देश्य बोकेको हुन्छ ।संवैधानिक र कानूनी व्यवस्था हेर्ने हो भने नेपालको संविधान भाग ३ मौलिक हक अन्तर्गत धारा ३९ ले बालअधिकारका अन्य प्रवाधान सँगसँगै बालन्यायलाई उत्तिकै महत्व दिई बाल अनुकूल न्यायको हक हुने कुरा उल्लेख गरेको छ ।बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ ले कसुरजन्य कार्यमा दोषी ठहर भएका बालबालिकालाई कानुनको विवादमा परेका

बालबालिका भनी परिभाषित गरेको छ । बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ बमोजिम बालबालिका सम्बन्धी कार्य गर्दा देहाय बमोजिमको कुरामा ध्यान दिई बालबालिकाको सर्वोत्तम हित कायम गर्ने कुरा उल्लेख गरिएको पाइन्छ ।

- बालकल्याण अधिकारी वा बाल अदालतले बालबालिकाको वैकल्पिक हेरचाह सम्बन्धी व्यवस्था गर्दा,
- बालबालिकालाई बाबुआमा वा संरक्षकबाट अलग गर्नुपर्दा बाबु आमाको सम्बन्ध विच्छेद भई छोराछोरीको हेरचाह र पालनपोषण कसले गर्ने भन्ने निर्णय गर्दा ।

५.५.३बालबालिकाको क्षेत्रमा कुनै निर्णय गर्नु पर्दा देहाय बमोजिमको कार्य गर्नु पर्दछ ।

- कुनै निर्णय गर्नुपूर्व निजको धारणा बुझ्ने,
- बालबालिकाको हितर स्वार्थ जोडिएको कुनै पनि विषयमा निर्णय गर्नुअघि निजको बाबु, आमा र परिवारका अन्य सदस्य वा संरक्षकलाई आफ्नो भनाइ राख्ने अवसर दिने,
- बालबालिकाको उमेर, बौद्धिक विकास, आस्ता र सांस्कृतिक मूल्य मान्यता अनुरुपको बोली, बचन र व्यवहार गर्ने,
- कसुर लागेको बालबालिकालाई नियन्त्रणमा लिँदा अनुसन्धान अधिकारीले कुनै प्रकारको बल प्रयोग नगर्ने ।
- नियन्त्रणमा लिएको बालबालिकालाई बाल अदालतको अनुमतिले एक पटकमा पाँच दिनमा नबढ्ने गरी एक्काइस दिन सम्म निगरानी कक्षमा राख्न सकिने तथा सो भन्दा बढी राख्न नहुने,
- मुद्दाको पुर्पक्षको सिलसिलामा थुनामा राख्न नहुने र निजसँग धरौटी वा जमानत माग गर्न नुहने,
- कारण खुलाई सुधार गृह वा चाहिएको बखत उपस्थित गराउने सर्तमा बाबु, आमा वा परिवारको अन्य सदस्य वा संरक्षक र निजहरु नभए बालबालिकाको हक हितको संरक्षण गर्ने संस्था वा व्यक्तको जिम्मा लगाउन सकिने ।

५.६ बृहत विद्यालय सुरक्षाः

बालबालिको सर्वोत्तम हित र सर्वाङ्गीण विकासको बृहत विद्यालय सुरक्षा अति आवश्यक रहेको हुन्छ । बालबालिकालाई हुन सक्ने विपद्को जोखिमबाट जोगाउन गरिएको समग्र क्रियाकलापको समष्ट्रिलाई नै बृहत विद्यालय सुरक्षा भनिन्छ । विद्यालयमा घेराबार, विपद् पूर्व तयारी सामाग्री जगेडा गर्ने, सुरक्षा सम्बन्धी अभिमुखीकरण लगायतका क्रियाकलाहरु नै बृहत विद्यालय सुरक्षा हो ।

प्रतिबद्धता

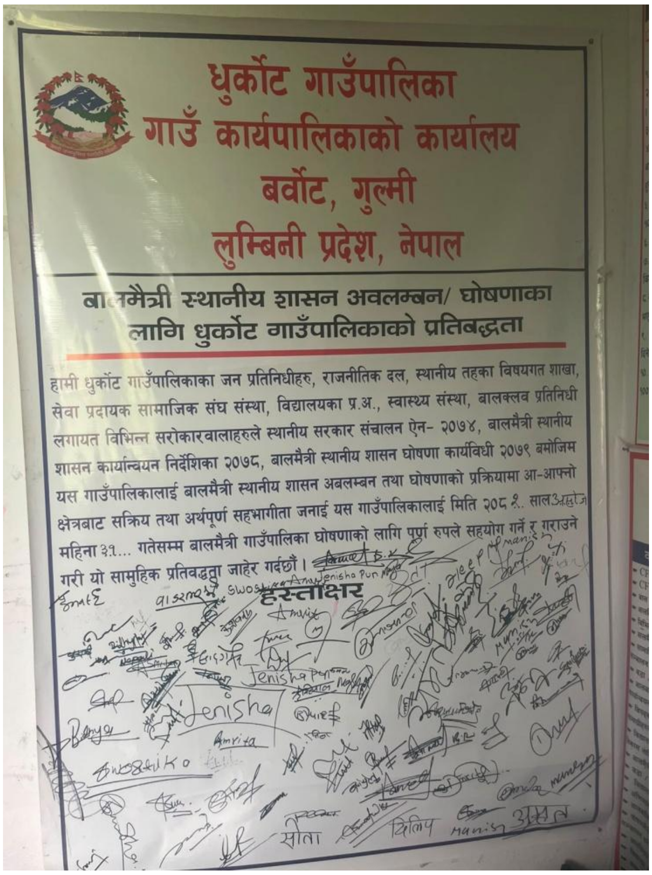
धुर्कोट गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
बर्वोट, गुल्मी
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन/ घोषणाका लागि धुर्कोट गाउँपालिकाको प्रतिबद्धता
हामी धुर्कोट गाउँपालिकाका जन प्रतिनिधीहरु, राजनीतिक दल, स्थानीय तहका विषयगत शाखा, सेवा प्रदायक सामाजिक संघ संस्था, विद्यालयका प्र.अ., स्वास्थ्य संस्था, बालक्लव प्रतिनिधी लगायत विभिन्न सरोकारवालाहरुले स्थानीय सरकार संचालन ऐन- २०७४, बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८, बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधी २०७९ बमोजिम यस गाउँपालिकालाई बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन तथा घोषणाको प्रक्रियामा आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सक्रिय तथा अर्थपूर्ण सहभागीता जनाई यस गाउँपालिकालाई मिति २०८१ साल ... महिना ... गतेसम्म बालमैत्री गाउँपालिका घोषणाको लागि पूर्ण रुपले सहयोग गर्ने र गराउने गरी यो सामुहिक प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछौं।
हस्ताक्षर

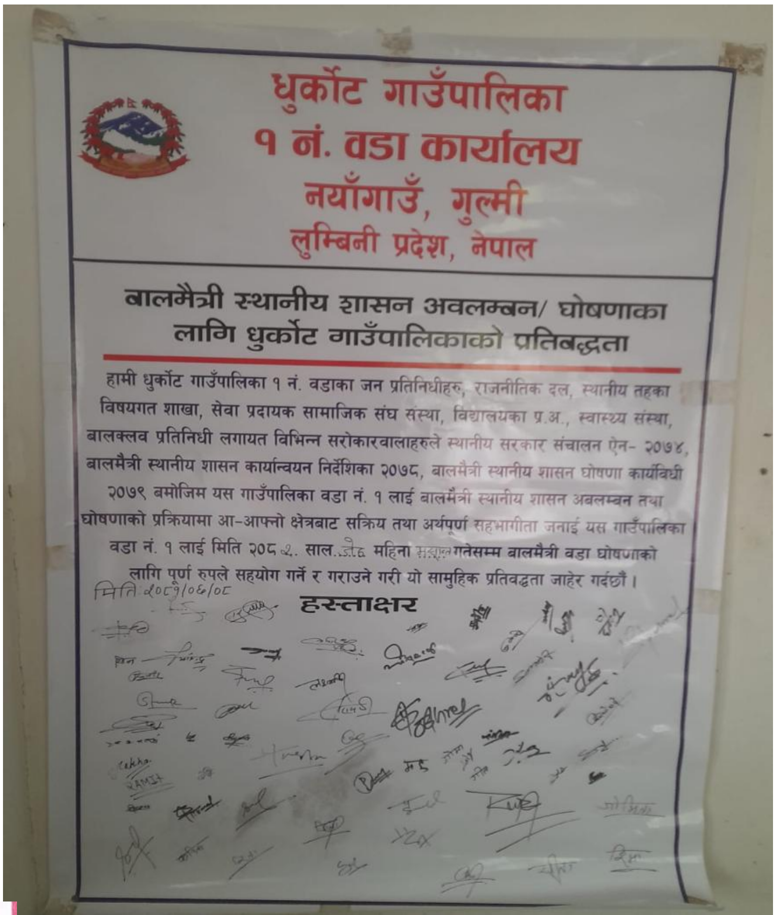
धुर्कोट गाउँपालिका
१ नं. वडा कार्यालय
नयाँगाउँ, गुल्मी
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन/ घोषणाका लागि धुर्कोट गाउँपालिकाको प्रतिबद्धता
हामी धुर्कोट गाउँपालिका १ नं. वडाका जन प्रतिनिधीहरु, राजनीतिक दल, स्थानीय तहका विषयगत शाखा, सेवा प्रदायक सामाजिक संघ संस्था, विद्यालयका प्र.अ., स्वास्थ्य संस्था, बालक्लव प्रतिनिधी लगायत विभिन्न सरोकारवालाहरुले स्थानीय सरकार संचालन ऐन- २०७४, बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८, बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधी २०७९ बमोजिम यस गाउँपालिका वडा नं. १ लाई बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन तथा घोषणाको प्रक्रियामा आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सक्रिय तथा अर्थपूर्ण सहभागीता जनाई यस गाउँपालिका वडा नं. १ लाई मिति २०८... साल ... महिना ... गतेसम्म बालमैत्री वडा घोषणाको लागि पूर्ण रुपले सहयोग गर्ने र गराउने गरी यो सामुहिक प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछौं।
हस्ताक्षर

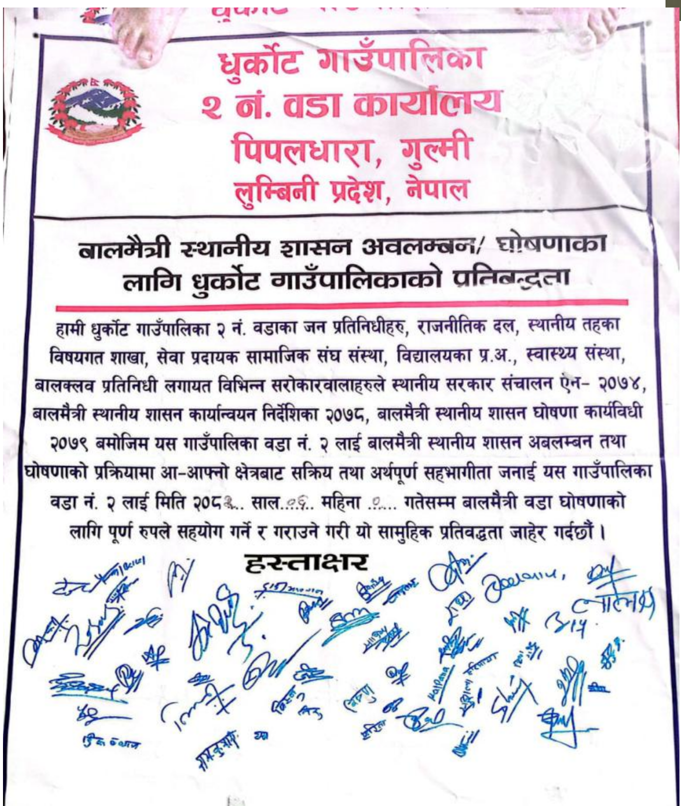
धुर्कोट गाउँपालिका
२ नं. वडा कार्यालय
पिपलधारा, गुल्मी
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन/ घोषणाका लागि धुर्कोट गाउँपालिकाको प्रतिबद्धता
हामी धुर्कोट गाउँपालिका २ नं. वडाका जन प्रतिनिधीहरु, राजनीतिक दल, स्थानीय तहका विषयगत शाखा, सेवा प्रदायक सामाजिक संघ संस्था, विद्यालयका प्र.अ., स्वास्थ्य संस्था, बालक्लव प्रतिनिधी लगायत विभिन्न सरोकारवालाहरुले स्थानीय सरकार संचालन ऐन- २०७४, बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८, बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधी २०७९ बमोजिम यस गाउँपालिका वडा नं. २ लाई बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन तथा घोषणाको प्रक्रियामा आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सक्रिय तथा अर्थपूर्ण सहभागीता जनाई यस गाउँपालिका वडा नं. २ लाई मिति २०८... साल ... महिना ... गतेसम्म बालमैत्री वडा घोषणाको लागि पूर्ण रुपले सहयोग गर्ने र गराउने गरी यो सामुहिक प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछौं।
हस्ताक्षर

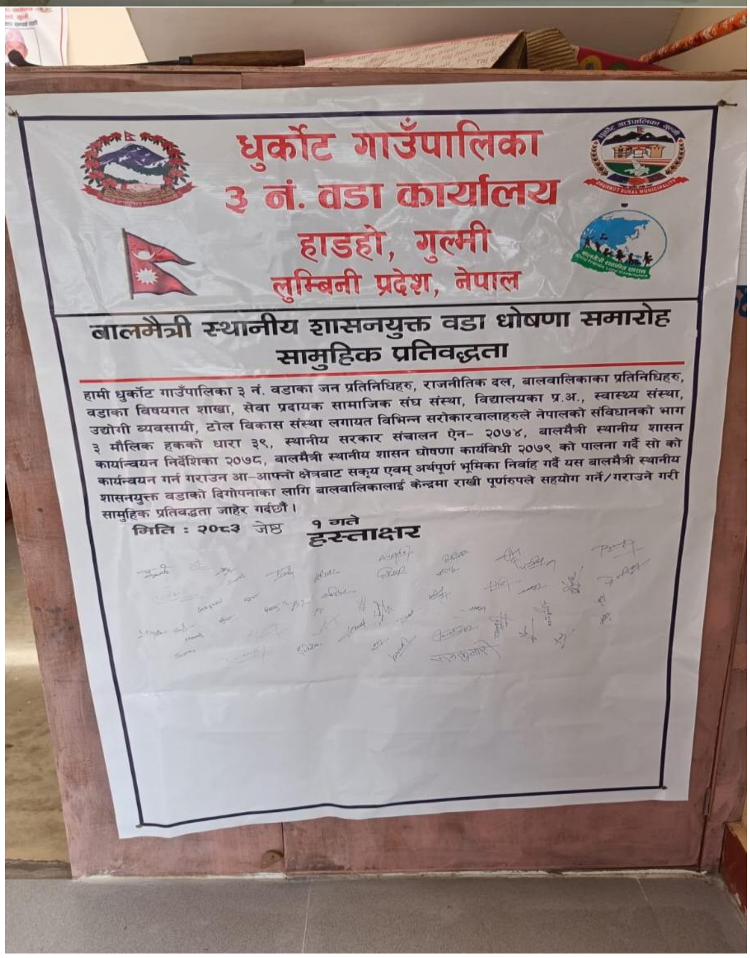
धुर्कोट गाउँपालिका
३ नं. वडा कार्यालय
हाडहो, गुल्मी
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा समारोह
सामुहिक प्रतिवद्धता
हामी धुर्कोट गाउँपालिका ३ नं. वडाका जन प्रतिनिधिहरु, राजनीतिक दल, बालबालिकाका प्रतिनिधिहरु, वडाका विषयगत शाखा, सेवा प्रदायक सामाजिक संघ संस्था, विद्यालयका प्र.अ., स्वास्थ्य संस्था, उद्योगी व्यवसायी, टोल विकास संस्था लगायत विभिन्न सरोकारवालाहरुले नेपालको संविधानको भाग ३ मौलिक हकको धारा ३९, स्थानीय सरकार संचालन ऐन- २०७४, बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८, बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधी २०७९ को पालना गर्दै सो को कार्यान्वयन गर्न गराउन आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सकृय एवम् अर्थपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै यस बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडाको विगोपनाका लागि बालबालिकालाई केन्द्रमा राखी पूर्णरुपले सहयोग गर्ने/गराउने गरी सामुहिक प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछौं।
मिति : २०८३ जेठ
हस्ताक्षर

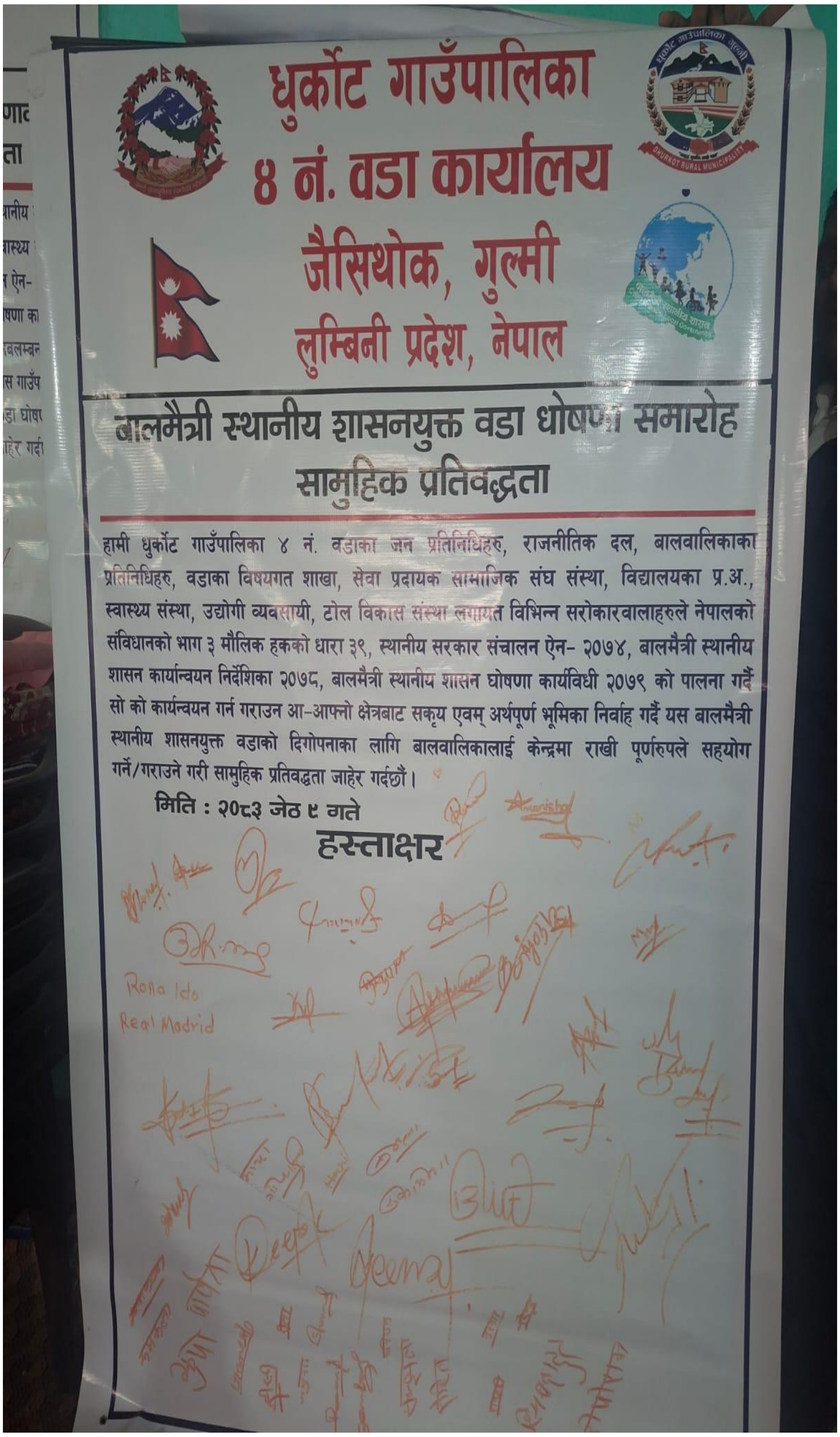
धुर्कोट गाउँपालिका
४ नं. वडा कार्यालय
जैसिथोक, गुल्मी
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा समारोह
सामुहिक प्रतिवद्धता
हामी धुर्कोट गाउँपालिका ४ नं. वडाका जन प्रतिनिधिहरु, राजनीतिक दल, बालवालिकाका प्रतिनिधिहरु, वडाका विषयगत शाखा, सेवा प्रदायक सामाजिक संघ संस्था, विद्यालयका प्र.अ., स्वास्थ्य संस्था, उद्योगी व्यवसायी, टोल विकास संस्था लगायत विभिन्न सरोकारवालाहरुले नेपालको संविधानको भाग ३ मौलिक हकको धारा ३९, स्थानीय सरकार संचालन ऐन- २०७४, बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८, बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधी २०७९ को पालना गर्दै सो को कार्यन्वयन गर्न गराउन आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सकृय एवम् अर्थपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै यस बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडाको दिगोपनाका लागि बालवालिकालाई केन्द्रमा राखी पूर्णरुपले सहयोग गर्ने/गराउने गरी सामुहिक प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछौं।
मिति : २०८३ जेठ ९ गते
हस्ताक्षर

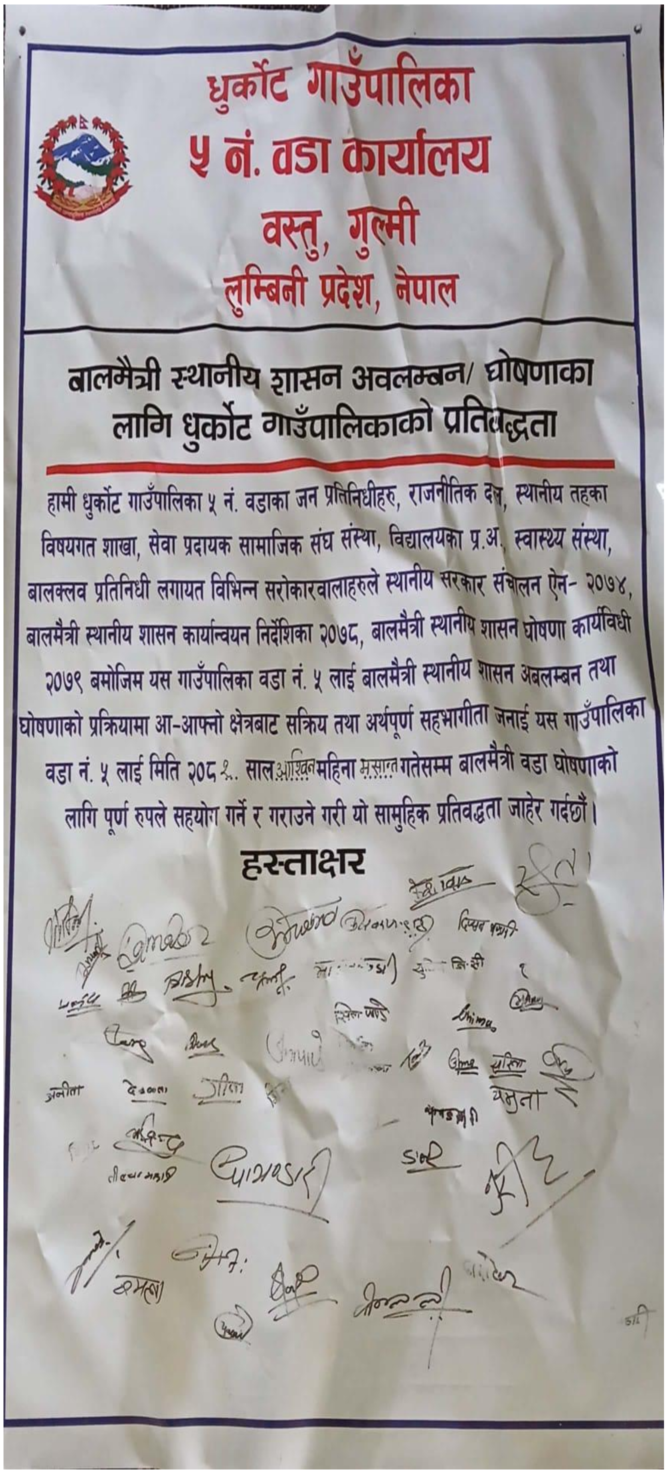
धुर्कोट गाउँपालिका
५ नं. वडा कार्यालय
वस्तु, गुल्मी
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन/ घोषणाका लागि धुर्कोट गाउँपालिकाको प्रतिवद्धता
हामी धुर्कोट गाउँपालिका ५ नं. वडाका जन प्रतिनिधीहरु, राजनीतिक दल, स्थानीय तहका विषयगत शाखा, सेवा प्रदायक सामाजिक संघ संस्था, विद्यालयका प्र.अ, स्वास्थ्य संस्था, बालक्लव प्रतिनिधी लगायत विभिन्न सरोकारवालाहरुले स्थानीय सरकार संचालन ऐन- २०७४, बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८, बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधी २०७९ बमोजिम यस गाउँपालिका वडा नं. ५ लाई बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन तथा घोषणाको प्रक्रियामा आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सक्रिय तथा अर्थपूर्ण सहभागीता जनाई यस गाउँपालिका वडा नं. ५ लाई मिति २०८... साल...महिना...गतेसम्म बालमैत्री वडा घोषणाको लागि पूर्ण रुपले सहयोग गर्ने र गराउने गरी यो सामुहिक प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछौं।
हस्ताक्षर

धुर्कोट गाउँपालिका
६ नं. वडा कार्यालय
धुर्कोट रजस्थल, गुल्मी
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा समारोह
सामुहिक प्रतिवद्धता
हस्ताक्षर
मिति : २०८२
स्थान : वडा कार्यालय
आयोजक
धुर्कोट गाउँपालिका
६ नं. वडा कार्यालय
रजस्थल, गुल्मी

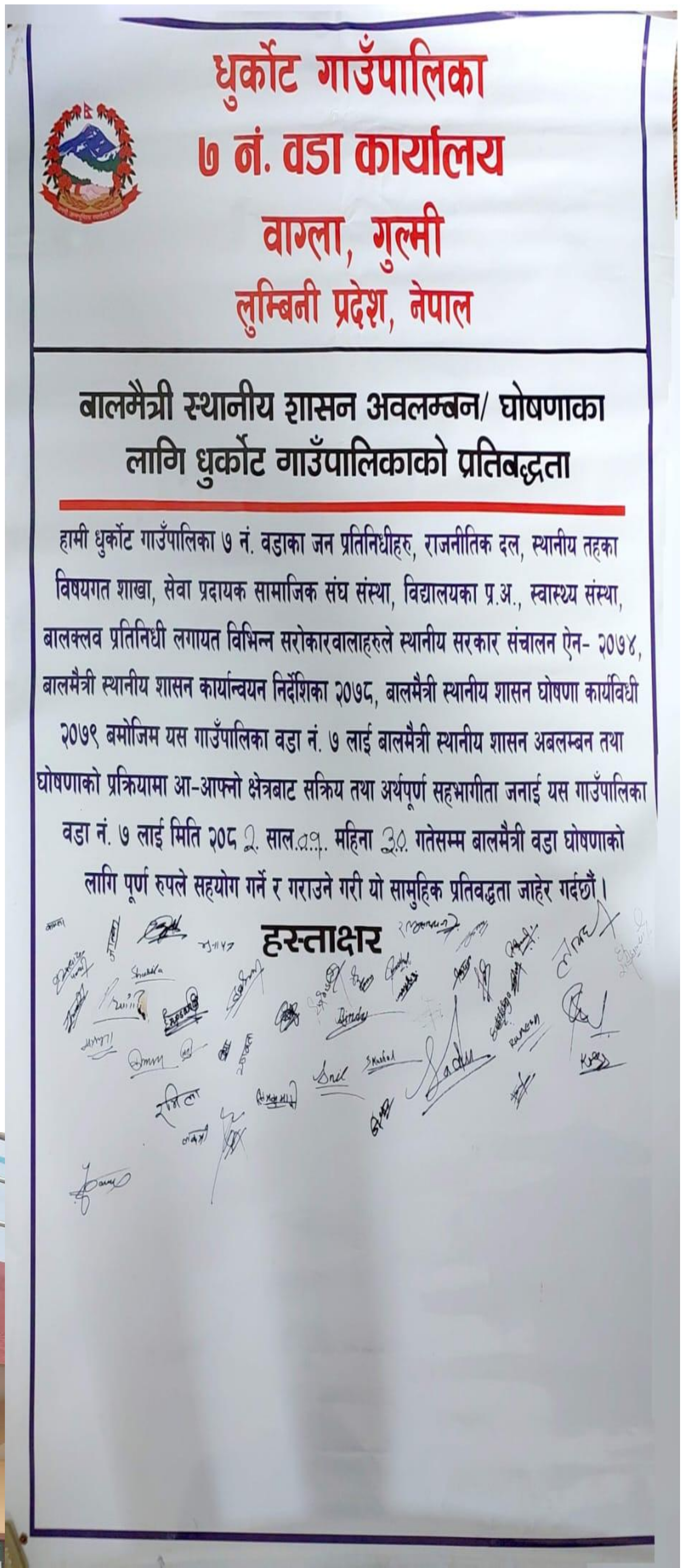
धुर्कोट गाउँपालिका
७ नं. वडा कार्यालय
वाग्ला, गुल्मी
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन/ घोषणाका लागि धुर्कोट गाउँपालिकाको प्रतिबद्धता
हामी धुर्कोट गाउँपालिका ७ नं. वडाका जन प्रतिनिधीहरु, राजनीतिक दल, स्थानीय तहका विषयगत शाखा, सेवा प्रदायक सामाजिक संघ संस्था, विद्यालयका प्र.अ., स्वास्थ्य संस्था, बालक्लव प्रतिनिधी लगायत विभिन्न सरोकारवालाहरुले स्थानीय सरकार संचालन ऐन- २०७४, बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८, बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधी २०७९ बमोजिम यस गाउँपालिका वडा नं. ७ लाई बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन तथा घोषणाको प्रक्रियामा आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सक्रिय तथा अर्थपूर्ण सहभागीता जनाई यस गाउँपालिका वडा नं. ७ लाई मिति २०८ साल महिना गतेसम्म बालमैत्री वडा घोषणाको लागि पूर्ण रुपले सहयोग गर्ने र गराउने गरी यो सामुहिक प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछौं।
हस्ताक्षर

"समृद्ध धुर्कोट : हाम्रो शान"
बालमैत्री स्थानीय शासनको नीतिगत प्रक्रियागत कार्य कार्यान्वयनका लागि
अवलम्बन, कार्यान्वयन तथा घोषणा प्रक्रियागत सम्बन्धी सचेतीकरण कार्यक्रम

नर्सिङ्ग कर्मचारी तथा सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरूका लागि
सुरक्षा सम्बन्धी एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम
२०८२/१०/१८
गाउँपालिकाको सभाहल
आयोजक

बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणापत्रहरु

बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा-२०८२

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको स्थापना पछि राज्यको पूर्नसंरचना पश्चात धुर्कोट गाउँपालिका कार्यालय देखी दक्षिण पूर्व क्षेत्रमा साविक नयाँगाउँ गा.वि.स.को १ देखी ७ सम्मका वडाहरु समेटी बनेको यो १ न. वडाको ८ टोलमा क्षेत्रफल १७ वर्ग किमी रहेको छ । वडाको बालबस्तुगत तथ्याङ्क अनुसार जम्मा घरधुरी ६९७ र जम्मा जनसंख्या ३,७७४ जसमध्ये महिला १६५९ र पुरुष २११५ र बालबालिका १६२१ जनसंख्या भएको सुन्दर पर्यटकीय तथा ऐतिहासिक धुर्कोट गाउँपालिका १.न.वडा बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८, घोषणा कार्यविधि २०७९ स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४,बालबालिका सम्बन्धी ऐन २०७५ ले निर्दिष्ट गरेका सूचक र तहगत चरणहरु पूरा गरेको हुँदा गुल्मी जिल्लाको धुर्कोट गाउँपालिका १.न.वडालाई भव्य र गरिमामय समारोहको विचमा प्रमुख अतिथी गुल्मी जिल्ला समन्वय प्रमुख श्री दोर्ण बहादुर खत्री ज्यू द्वारा गुल्मी जिल्लाकै पहिलो बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा गर्दछु ।

इति सम्वत् : २०८२ साल असार १५ गते रोज १ शूभम् ।

बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणापत्रहरु

धुर्कोट गाउँपालिका
२ नं. वडा कार्यालय, पिपलधारा गुल्मी ।
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल ।

बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा -२०८२

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको स्थापना पछि राज्यको पुनर्संरचना पश्चात धुर्कोट गाउँपालिका कार्यालय देखि दक्षिण क्षेत्रमा साविक पिपलधारा गा.वि.स.को १ देखि ९ सम्मका वडाहरु समेटी बनेको यो २ न. वडाको क्षेत्रफल १०.२ बर्ग कि.मी. रहेको छ । वडाको बाल वस्तुगत घरधुरी सर्वेक्षण अनुसूची-१ अनुसार जम्मा घरधुरी ६४७ र जम्मा जनसङ्ख्या ३३४८ रहेको छ । जस मध्ये महिला ८४६ पुरुष ८५९ र बालबालिका १६४३ रहेका छन् । सुन्दर पर्यटकीय तथा एतिहासिक धुर्कोट गाउँपालिका २ नं. वडालाई बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८,घोषणा कार्यविधि २०७९, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, बालबालिका सम्बन्धी ऐन २०७५ ले निर्दिष्ट गरेका सूचक र तहगत चरणहरु पूरा गरेको हुँदा गुल्मी जिल्लाको धुर्कोट गाउँपालिका २ नं. वडालाई भव्य र गरिमामय समारोहको बिचमा गुल्मी जिल्लाकै दोस्रो बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा भएको घोषणा गर्दछु ।

प्रमुख अतिथि
श्री राम कुमारी झाँक्री
पूर्व मन्त्री

इति सम्वत् २०८२ साल पौष २४ गते रोज ०५ मा शुभम् ।

स्थानीय सरकार

धुर्कोट गाउँपालिका

३ न.वडाको कार्यालय

हाडहाडे ,गुल्मी

बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा-२०८३

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको स्थापना पछि राज्यको पूर्नसंरचना पश्चात धुर्कोट गाउँपालिका कार्यालय देखी दक्षिण पश्चिम क्षेत्रमा साविक हाडहाडे गाविसको १ देखी ९ सम्मका वडाहरु समेटी बनेको यो ३ न. वडाको क्षेत्रफल १४८५ हेक्टर रहेको छ। वडाको जम्मा घरधुरी ८६८ र जम्मा जनसंख्या ४५०४ जसमध्ये महिला २१६७ र पुरुष २३३७ र बालबालिका ११६८ जनसंख्या भएको सुन्दर पर्यटकीय ,विविध सांस्कृतिक पहिचानयुक्त तथा ऐतिहासिक धुर्कोट गाउँपालिका ३ नं. वडा बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका२०७८,घोषणा कार्यविधि २०७९ स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४,बालबालिका सम्बन्धी ऐन २०७५ ले निर्दिष्ट गरेका सूचक र तहगत चरणहरु पूरा गरेको हुँदा गुल्मी जिल्लाको धुर्कोट गाउँपालिका ३ नं. वडालाई भव्य र गरिमामय समारोहको विचमा गुल्मी जिल्लाकै पाँचौं बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा गर्दछु । इति सम्वत् : २०८३ साल जेष्ठ ०१ गते ६ रोज शूभम् ।

....

प्रमुख अतिथी

श्री भुपाल पोखरेल

गा.पा. अध्यक्ष

भुपाल पोखरेल

अध्यक्ष

Scanned with CamScanner

स्थानीय सरकार
धुर्कोट गाउँपालिका
४ नं. वडा कार्यालय, जैसिथोक गुल्मी
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल ।

बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा -२०८३

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको स्थापना पछि राज्यको पुनर्संरचना पश्चात धुर्कोट गाउँपालिका कार्यालय देखि पुर्व क्षेत्रमा साविक जैसिथोक गा.वि.स. को १ देखि ९ सम्मका वडाहरु समेटी बनेको यो ४ नं. वडाको क्षेत्रफल १२४५ वर्ग किलोमिटर (१,२४,५०० हेक्टर) रहेको छ । वडाको बाल बस्तुगत घरधुरी सर्वेक्षण अनुसूची - १ अनुसार जम्मा घरधुरी सर्वेक्षण ४३३ र जम्मा जनसंङ्ख्या २९९० रहेको छ। जसमध्ये महिला १०७७ पुरुष ११८८ र बालबालिका ७२५ रहेका छन्। सुन्दर पर्यटकीय तथा ऐतिहासिक धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं ४ लाई बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८, बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि २०७९, स्थानीय सरकार सन्चालन ऐन २०७४, बालबालिका सम्बन्धि ऐन २०७५, ले निर्दिष्ट गरेका सूचक र तहगत चरणहरु पूरा गरेको हुँदा गुल्मी जिल्लाको धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं ४ लाई भव्य र गरिमामय समारोहको बिचमा गुल्मी जिल्लाकै छैठौ बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा भएको घोषणा गर्दछु ।

प्रमुख अतिथि
भुपाल पोखरेल
अध्यक्ष
धुर्कोट गाउँपालिका वर्वोट गुल्मी
इति सम्वत् २०८३ साल जेठ ०९ गते रोज ०७

Scanned with CamScanner

स्थानीय सरकार
धुर्कोट गाउँपालिका
५ नं. वडा कार्यालय, बस्तु गुल्मी
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल ।

बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा -२०८२

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको स्थापना पछि राज्यको पुनर्संरचना पश्चात धुर्कोट गाउँपालिका कार्यालय देखि उत्तर क्षेत्रमा साविक वस्तु गा.वि.स. को १ देखि ९ सम्मका वडाहरु समेटी बनेको यो ५ नं. वडाको क्षेत्रफल १७ वर्ग किलोमिटर रहेको छ। वडाको बाल बस्तुगत घरधुरी सर्वेक्षण अनुसूची -१ अनुसार जम्मा घरधुरी ६३९ र जम्मा जनसंङ्ख्या ३५९३ रहेको छ। जसमध्ये महिला १२७५ पुरुष ११८४ र बालबालिका ११३४ रहेका छन्। सुन्दर पर्यटकीय तथा ऐतिहासिक धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं ५ वस्तुलाई बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८, बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि २०७९, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, बालबालिका सम्बन्धी ऐन २०७५ले निर्दिष्ट गरेका सूचक र तहगत चरणहरु पूरा गरेको हुँदा गुल्मी जिल्लाको धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं ५ वस्तुलाई भव्य र गरिमामय समारोहको बिचमा गुल्मी जिल्लाकै चौथो बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा भएको घोषणा गर्दछु।

....

प्रमुख अतिथि
द्रोण बहादुर खत्री
प्रमुख
जिल्ला समन्वय समिति, गुल्मी

इति सम्वत् २०८२ साल चैत्र १३ गते रोज ६ मा शुभम् ।

Scanned with CamScanner

स्थानीय सरकार
धुर्कोट गाउँपालिका
६ नं. वडा कार्यालय,रजस्थल गुल्मी
लुम्बिनी प्रदेश नेपाल ।

बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा -२०८२

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको स्थापना पछि राज्यको पुनर्संरचना पश्चात धुर्कोट गाउँपालिका कार्यालय देखि पश्चिम क्षेत्रमा साविक रजस्थल गा.वि.स. को १ देखि ९ सम्मका वडाहरु समेटी बनेको यो ६ नं वडाको क्षेत्रफल १४ वर्ग किलोमिटर रहेको छ। वडाको बाल बस्तुगत घरधुरी सर्वेक्षण अनुसूची -१ अनुसार जम्मा घरधुरी ६५४ र जम्मा जनसंङ्ख्या ३३४८ रहेको छ। जसमध्ये महिला ८४६ पुरुष ८५१ र बालबालिका १६५१ रहेका छन् । सुन्दर पर्यटकीय तथा ऐतिहासिक धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं ६ लाई बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन निर्देशिका २०७८, बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि २०७९, स्थानीय सरकार सन्चालन ऐन २०७४, बालबालिका सम्बन्धी ऐन २०७५ ले निर्दिष्ट गरेका सूचक र तहगत चरणहरु पूरा गरेको हुँदा गुल्मी जिल्लाको धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं ६, रजस्थललाई भब्य र गरिमामय समारोहको बिचमा गुल्मी जिल्लाकै तेस्रो बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा भएको घोषणा गर्दछु।

....

प्रमुख अतिथि
माननीय दिनेश पन्थी
कृषि, भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालय
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल ।

इति सम्वत् २०८२ साल चैत्र १३ गते रोज ०६ मा शुभम् ।

Scanned with CamScanner

स्थानीय सरकार

धुर्कोट गाउँपालिका

७ नं वडा कार्यालय

वाग्ला, गुल्मी

२०७३

च नं

प. स. २०८२।८३

लुम्बिनी प्रदेश नेपाल ।

बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा घोषणा -२०८३

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको स्थापना पछि राज्यको पुनसंरचना पश्चात गुल्मी जिल्ला सदरमुकाम तम्घास देखि ३० कि. मी. पश्चिम तथा धुर्कोट गाउँपालिकाको कार्यालयबाट करिब १० कि. मी. उत्तरमा पर्ने साविक वाग्ला गा.वि.स. को १ देखि ९ सम्मका वडाहरु समेटी बनेको ७ नं वडाको क्षेत्रफल ९.४१ वर्गकिलोमिटर अर्थात ३.६३ वर्गमाइल रहेको छ। यस वडाको बालवस्तुगत घरधुरी सर्वेक्षण फाराम अनुसूची १ अनुसार जम्मा घरधुरी ६७५ र जम्मा जनसंख्या ३५११ रहेको छ। जसमध्ये पुरुष १३८५ महिला १४२६, बालक ३५९ र बालिका ३४९ रहेका छन्। सुन्दर पर्यटकीय तथा ऐतिहासिक स्थानमा रहेको धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं ७ ले बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वियन निर्देशिका २०७८, बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि २०७९, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, बालबालिका सम्बन्धी ऐन २०७५ ले निर्दिष्ट गरेका सूचक र तहगत चरणहरु पूरा गरेको हुँदा गुल्मी जिल्लाको धुर्कोट गाउँपालिका वडा नं ७ लाई यस भव्य र गरिमामय समारोहको बीचमा गुल्मी जिल्लाकै सातौं बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त वडा भएको घोषणा गर्दछु।

२०८२।८८२

भुपाल पोखरेल

प्रमुख अतिथि

एवं

धुर्कोट गाउँपालिका

अध्यक्ष

इति संवत् २०८३जेठ ३० गते रोज ७ मा शुभम्।

Scanned with CamScanner